

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

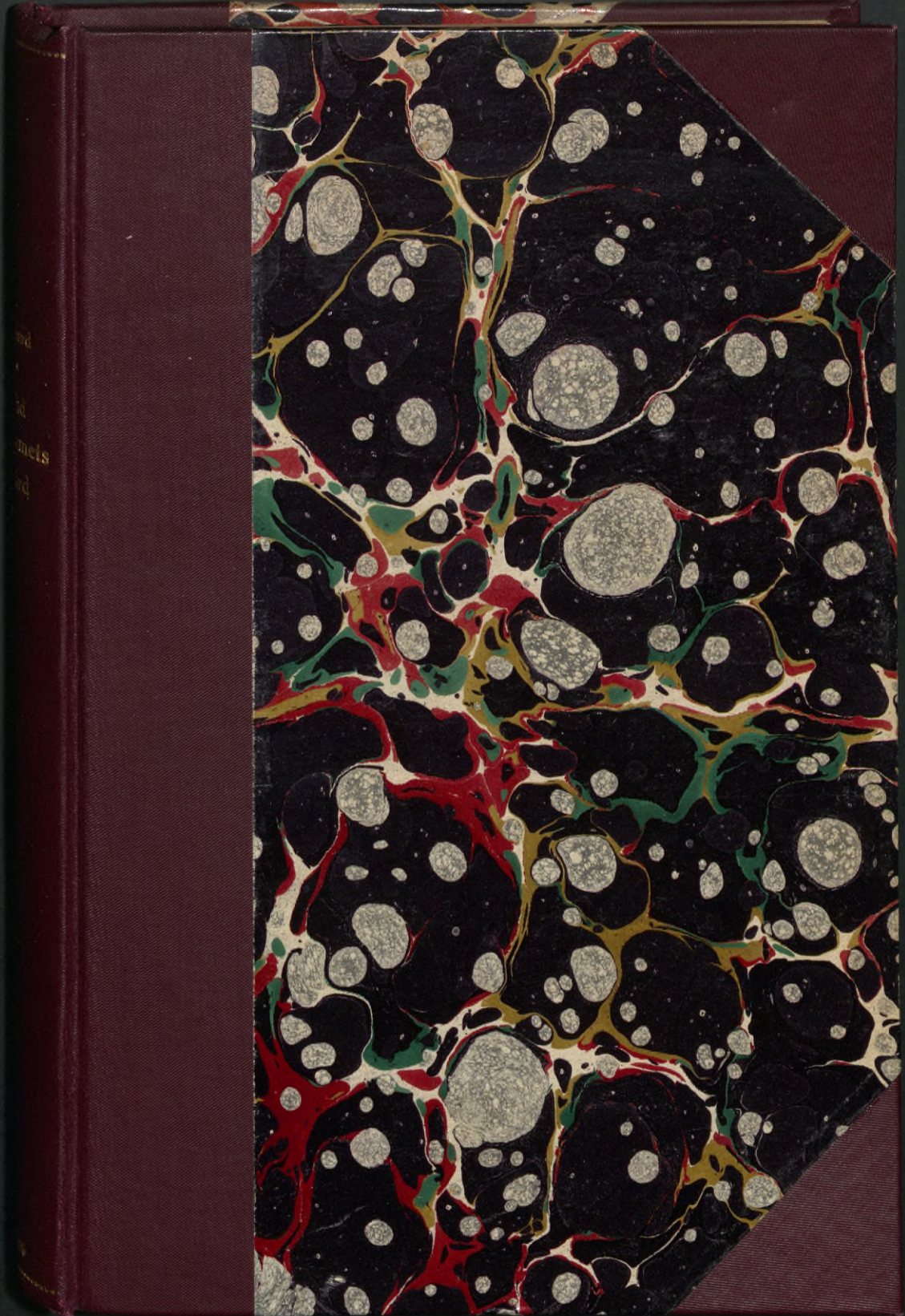
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

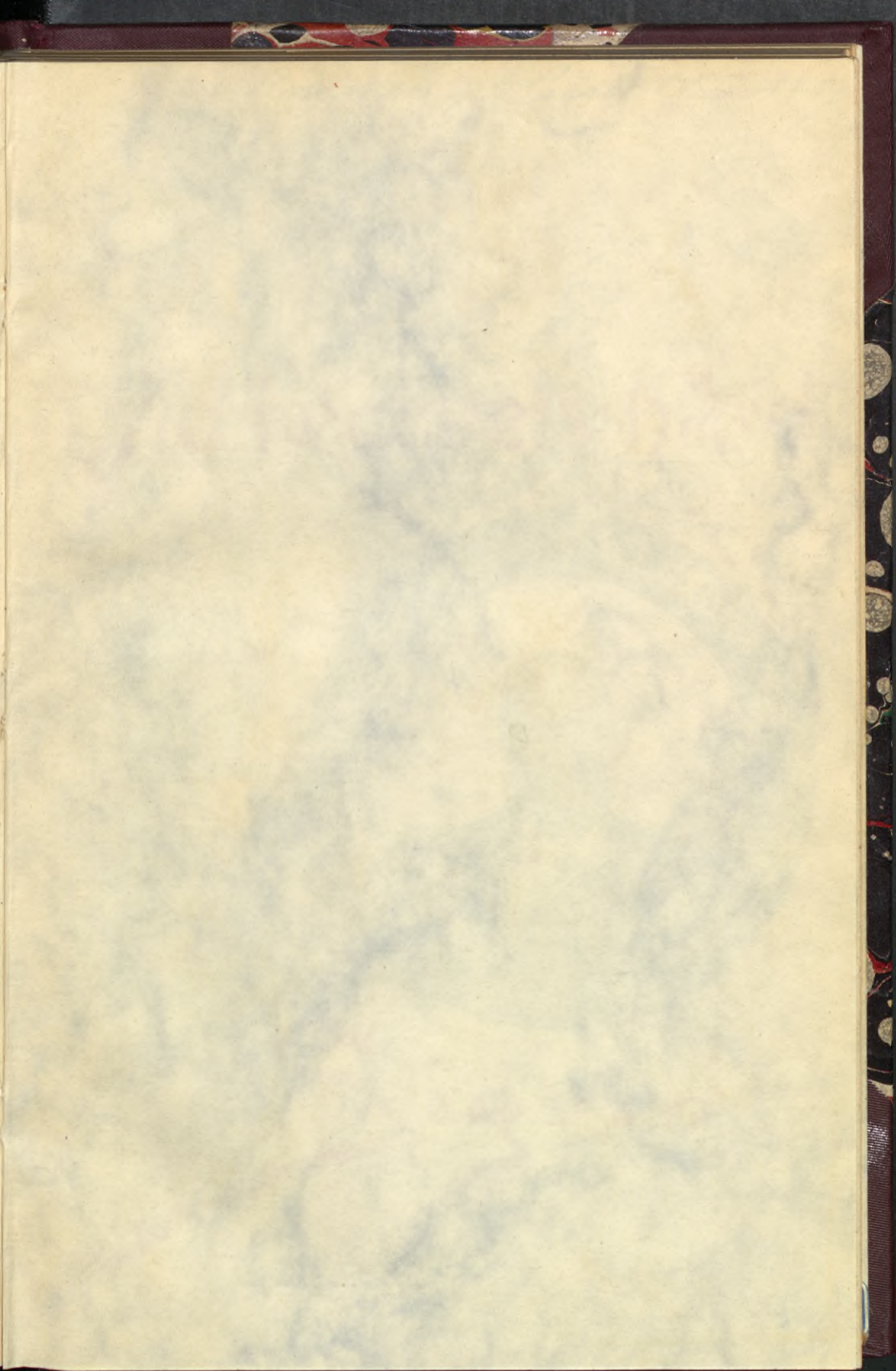

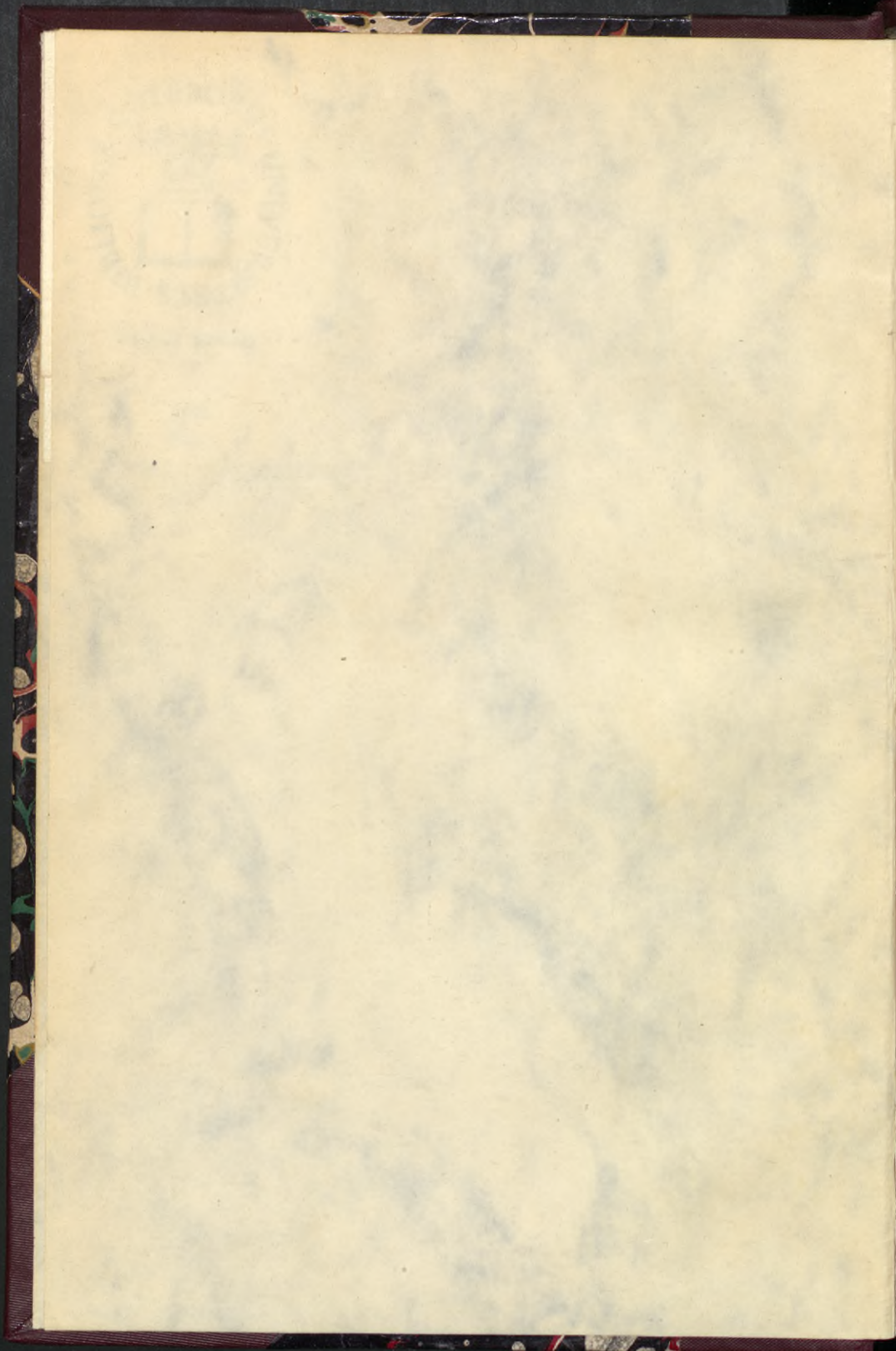
ed
a
meis
ed

Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.

Amalia Hamilton 1889

Vid hemmets härd

SPARLAKANSLEXOR · OCH · SATIRER ·
NOVELLETTER ·

Sigurd

STOCKHOLM

HUGO GEBERS FÖRLAG

Handwritten text in red ink, possibly a title or header, located at the top of the page.

Handwritten text in red ink, possibly a signature or name, located in the lower middle section of the page.

sv. 82/761

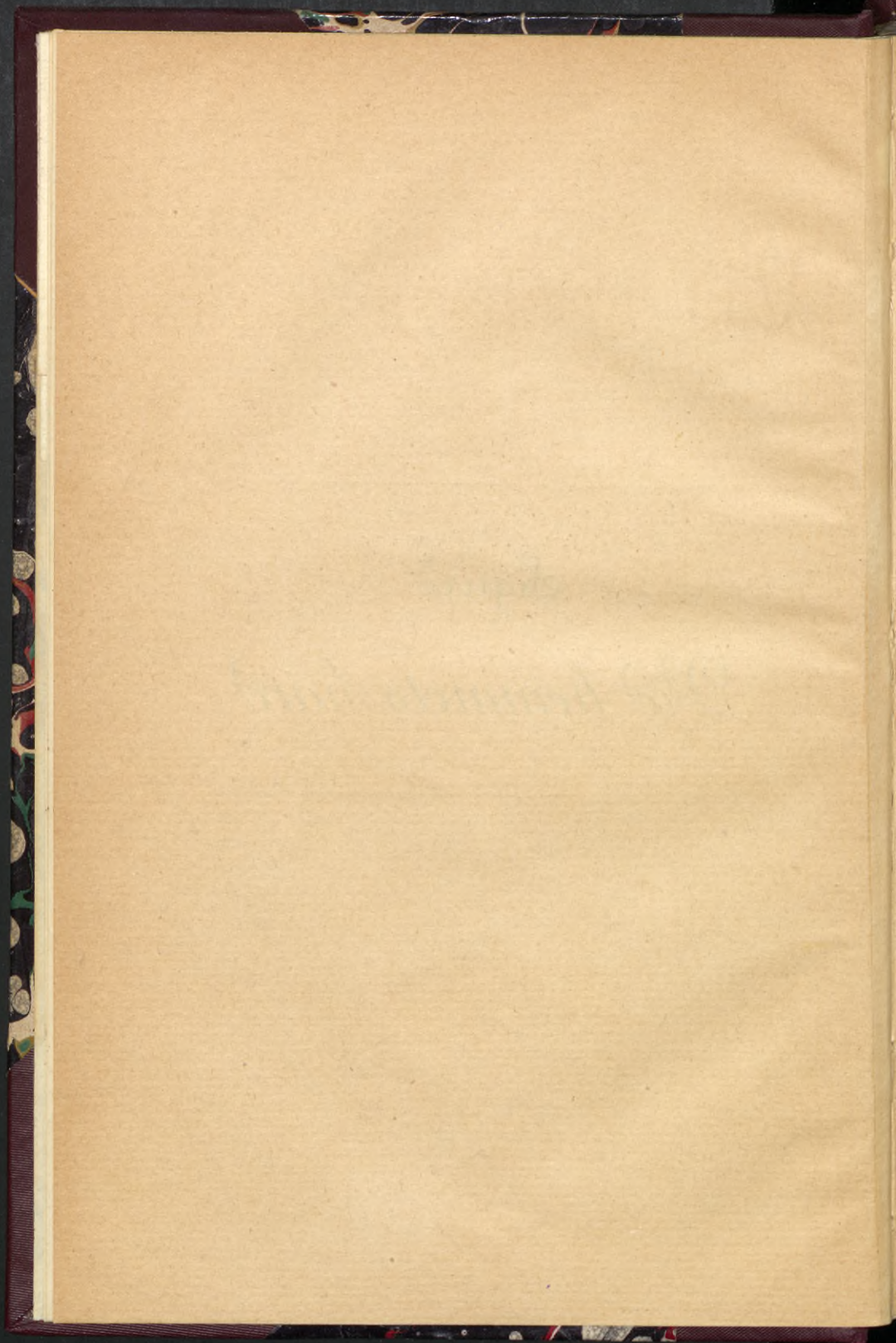

Sigurd

Vid hemmets härd

Vid hemmets härd

NOVELLETTER

SPARLAKANSLEXOR OCH SATIRER

AF

SIGURD.

[*Hedenskierna Alfred*]

STOCKHOLM
HUGO GEBERS FÖRLAG.

Första tusendet.

STOCKHOLM
ISAAC MARCUS' BOKTR.-AKTIEBOLAG
1889.

INNEHÅLL

Skizzer och Berättelser.

	SIE.
Gamle Ajax	1
Lilla Lisa	7
Gamle herrgården	13
Hans egen till sist	17
I flyttningstid	23
Nils Petters mogenhetsexamen	30
Frun, som skulle lefva på inackorderingar, men dog af'et	36
Enögda Stinas historia	42
Pettersson & C:o	48
Kärlekens förhinder.....	55
Nämndamannens grisaso	62
När Agust kom te	68

Herr Petterssons huspredikningar.

När skafferinyckeln var bortkommen	75
När pappa skulle raka sig sjelf	80
Lilla Emma skall ha sig en ny sommarkappa	85
När pappa hade fått kräftan i bröstet.....	90
Lillan tycks ha slagit sönder pappas porslinspipa	94
Klara har skänkt sin gamla sidenmantilj till negermissionen	99

Humoresker och kåserier.

Midnattsmissionen i Bysqvalla	107
När socialisten fick ärfva	113
Herrn som hade tenor	119
En underkur	125
Olycksfallsförsäkringsagenten	134
Husliga rön	141
Extra ordinarie notarien Frans Blomqvists trettioåriga fasta	147
Faster Lovisas eleganta trymå	154
Egoisten	158
»Per extra kontant»	165
Zulukaffermissionen i Bracksala	170

	Sid.
»För tid och evighet».....	176
När »hon» har rengöringsmani.....	181
Fröken Nanna i nöjesdirektionen.....	186
Lifvets glada sida	192
Kalle Petterssons svensxa	196
Spårvagnshästen och guvernanten.....	201
Från olika synpunkter	207
N:o 34, två trappor upp, till venster	213
Den fria kärleken	218
När Kråkvinkels torntupp skulle förgyllas	225
Europa i vapen	231
Tala är silver, tiga är guld	236
Några af denna jordens store	242
Om bevillningsberedningar och taxeringsnämnder.....	247
Giftas	253
Fienderna till kvinnans emancipation	258

Käre, vördade läsare!

När hösten kommer med sina hvarjehanda frukter, har nu äfven jag i flera år kommit till dig med min lilla skörd.

Jag har, gudnås, inte bara persikor och aprikoser i korgen. Ack, snälla herrskapet, hur skulle man också kunna begära sådant från en småländsk teg?

Somt är, med förlof, vildäpplen. De ha vuxit långt borta från de akademiska rabatternas stränge och hyggelige granskare, i stenig hage, mellan björk och al och grönskande gräs. Skall jag säga sanningen, så är jag nästan rädd att de skulle blankt förderfva en hyperestetisk literär kalassoppa. Men om herrskapet tar dem ett och ett och dömer dem som de äro: enkla barn af en kort men solig nordisk sommar, så är jag inte utan all förhoppning att de ska i all enkelhet pigga opp herrskapet lite.

Somt är omoget. Ack, nog kan herrskapet tänka, att så rysligt mycket som en smålänning på min fason tycker om herrskapet och herrskapets tofskillingar, jag nog ville göra mitt bästa för att bjuda Er något riktigt helsosamt i detta orientalisternas och kommagacillernas tidehvarf. Men, herre Gud, hvad begriper väl jag! Om små bitar, der jag tycker att jag varit riktigt prydlig, säga recensenterna ibland att det är bara bosch!

Somt är surkart, som svider på de mäktiges tunga och rifver i narrarnes hals, och jag är nog stygg att inte ångra på de äpplena. Jag ber Er bara tro att mitt hjerta svider då jag ibland efteråt finner att jag tagit miste och räckt den bittra frukten åt den som varit värd en bugning och en ananas.

Ett hopp har jag, och det är, att I icke mån finna ruttna äpplen i korgen. Lömskhetens och clakhetens maskgångar har jag sökt akta mig för.

Och så — innan jag nedlägger pennan och skickar ut min nya bok i Svenska hem — ett hjertligt och vördnadsfullt tack för det varma och öfverseende mottagande, jag rönt hos Eder när jag kommit med mina förra böcker!

Ni ska inte tro att jag saknar sjelfkritik till den grad, att jag mäter min förtjenst efter Eder välvilja.

Men jag är en olärd man, som tänker egna tankar, och om min diktning är en stnula »ursprunglig» di kallar, så kanske det beror helt enkelt derpå, att träget dagsarbete på helt andra områden icke gifvit mig tid att så mycket njuta af hvad de skriva derute i verlden, att deras eleganta manér och genialiska idéer i ringaste mån kunnat trycka sin förnäma stämpel på min enkla gåspennas alster.

Och därför är det som endast Svenska anleten blicka mot Er från dessa blad. — Skulle det möjligen också kunna vara därför som snälla herrskapet liksom håller litet af sin gamle

Sigurd?

Gamle Ajax.

Hans öga flammade stolt, hans hår var svart som natten och ändå glänsande som brons, han bar sin panna högt, hans gång var ädlingens, hans lynne det väluppfostrade barnets, hans namn var Ajax, högerhäst hos patron Larsson på Klinthamra.

Patron Larsson var djurvän. Långt innan en mänskligare behandling af våra stumma bröder blef erkänd ur den ekonomiska fördelens synpunkt, bemöttes alla djuren på Klinthamra såsom vänner, men Ajax som ett barn, ett barn som var hela familjens stolthet; och en gång då han var mycket liten hade lille Karl lockat in honom i sjelfva matsalen, der hans små hofvar gjorde stora, fula repor i det hvita grangolfvet, men mamma Larssons knubbiga hand for ändå smekande genom den svarta manen. Och sedan, när Ajax blef fyra år och de klara vinterdagarna kommo och tre stora slädor på en gång under döfvande bjellerklang kördes fram till farstubron för att föra hela familjen till någon granngård, då stodo barnen med klappande hjertan — alldeles som de stora barnen när en generaldirektörsbefattning skall sättas till — och afvaktade med spänning, hvilken som skulle få hedersplatsen vid pappas sida i »Ajax' släda».

Sigurd, Vid hemmets härd.

Han var en äkta, helgjuten oriental af den gamla, numera utdömda Flyingerasen, som skänkt Sverige dess bästa hästar. Intet öfverflödigt »tyngande gods». Kraften koncentrerad som hos en blixtn eller en solstråle. När han dansade fram öfver snöhöljd hed, fanns i hela den ädla gestalten inte en muskel, inte ett uns kött, som icke följdriktigt, elegant och harmoniskt arbetade med för att kasta fram Ajax mot målet.

Sådana voro de gamla vännerna från Flyinge, som en Norling beundrade, men som inte duga nu längre för våra högt upplysta hippologiska kännare.

Det var Ajax, som lärde lille Karl att rida. Lydigt lät han i beteshagen sig föras af den lilla svaga, fumliga barnahanden till närmaste tufva, kröp väl intill så att vännen kunde klättra upp på hans breda rygg, och så bar det af öfver stock och sten, utan sporre och tygel. I början kunde det hända att Ajax midt i farten kände en plötslig lättnad, och när han då stannade och vände sig om, låg ryttaren på ryggen i gräset. Då sänkte Ajax sin svarta mule mot den lilles kind och gnäggade ett stilla »var inte illa ment», och så började leken ånyo igen, tills der icke längre i hela nejden fanns en häck, en gärdesgård eller en grind, som inte de båda satte öfver.

Pappa Larsson tyckte si och så om dessa öfningar, ty sedan inga gärdesgårdar mera funnos till för Ajax, kunde han ju icke längre släppas på bete, men de båda unga — hästbarnet och människobarnet — flögo fram allt oförvägnare för hvarje dag, lille Karl skrek »Hej opp!» när de hängde i luften midt öfver hindret, och Ajax gnäggade »Allt väl!» när han åter kände mark under hofven.

Lille Karl växte upp, läste i bok och blef student. Ajax blef gammal och fet och lät grindar och gärdesgårdar vara i fred. Nu blef det på mellanterminerna.

när de två vännerna träffades, bara en beskedlig promenadrikt på släta vägen då och då. Men ibland klappade unga kandidaten sin lifhäst på halsen och sa: »Hej, gamle gosse, *än* skulle vi väl kunna ta' ett hinder ihop?» och Ajax gnäggade sitt bifall, men de vågade ej när det gälde.

Så kom då stormen, som vräkte huset omkull. Pappa Larsson dog, och allt, allt måste säljas för att kreditörerna skulle få sitt. Det räckte knappast till ändå. De äldre bröderna besörjde den affärsmessiga delen af det gamla hemmets söndersmulande under auktionistens klubba, och då Karl såsom nyblifven magister kom åter till hembygden och träffade bröderna och frågade efter pappas gamla guldklocka svarade de med dystert rynkade ögonbryn:

— Söld.

— Och gamle Ajax?

— Också söld, naturligtvis.

Magister Karl suckade och sökte få reda på hvart den gamle vännen tagit vägen, men det var omöjligt, ty den hade redan gått genom flere händer och kunde ej spåras längre.

Och magister Karl blef adjunkt vid länsstadens läroverk och fick det bra och gentilnade till och svängde sig i societeten och blef »ett godt parti» och föremål för mycken oförskyld välvilja af både flickor och mammor, och skulle i ett nu kunnat göra ett riktigt bra gifte, om han bara fått sitt hjerta att ta reson. Men bröstet hade vidgats, lungorna vuxit och hjertat svällt ut ofantligt under de friska pojkåren på gamle Ajax' rygg, så att det var inte precis ett vanligt, modernt, förkrympt ungarshjerta han hade, magister Larsson, utan ett stolt och obändigt, som hade fått för sig, att fick det inte sjelfve kavalleriöfverstens dotters hjerta att klappa i takt med, så »finge det vara som det var».

Och det talte han om för unga fröken sjelf, och

hon såg på hans vackra figur och löjtnantsmustascher och eldiga, mörka ögon, och tyckte inte det var alls så galet, som magister Karl nästan befarat, och när hon tänkt på saken lite till så sa' hon att hon kände på sig att om hon inte inom en kort framtid finge heta fru Larsson, så måste pappa öfverste med första ställa i ordning åt henne i Klangensköldska familjegravven.

Men öfversten var aristokrat och visste dessutom, att när han fått sitt afskedspass från fälttjensten härnere, skulle fröken Agda få sina säkra hundratusen i gångbara myntsorтер och goda obligationer. Dertill var han militärvurm, ansåg endast kavalleristen för en hel, artilleristen för trekvarts och infanteristen för en half människa, men en läroverksadjunkt inte för någon människa alls. När nu en sådan figur kom och ville ha hans Agda, i st. f. den greflige ryttmästarn, han drömt sig såsom måg, såg gubben Klangensköld ut som om man föreslagit honom att köpa en spattfåle eller föra hans lifhäst, hans egen Karutscha, till paraden i vattentrens.

Och de båda unge de sörjde såsom man sörjer i ungdomens vår, då en oväntad frostnatt griper hårdt i hjertats rosengård.

* * *

Det var fest ute på grosshandlarns villa strax invid staden. Man dansade i salongen, kastade krans på gårdsplanen och svärmade om i parken. All nejdens ungdom var der och öfverstens och magister Larsson med. Nedom gårdsplanen gick landsvägen, och plötsligt stördes de ungas glam af några råa svordomar och hvinande piskrapp. Man blickade ned åt vägen och der stod en rusig sillkörare bredvid sin snuskiga, stinkande vagn och utmerglade häst och slog honom för att få honom fram. Det var en gammal svart kamp med ruggigt hår och höfter

som pekade mot skyn. Inom ett ögonblick dansade magister Larssons flinka händer en munter slängpolska på sillgrossörens pussiga kinder, och i skarpa ordalag förhöll han honom det omenskliga i att så plåga ett stackars djur, som icke längre hade några krafter kvar.

Men plötsligt höll magistern upp med exekutionen . . . Han bleknade, blef tyst, gick fram och såg på kampen. Riktigt! Hvirfveln på halsen der var densamme, de två ljusare ränderna på venstra framhofven äfven, och den hvita stjernan i pannan, som var skjuten något åt höger, likaså. Det var *han*, oakadt all förnedring!

Det var Ajax!

Magistern kom inte tillbaka till sällskapet. Med förvåning såg man honom spänna kraken från vagnen samt utan öfverrock och utan att taga afsked aflägsna sig i riktning mot staden tillsammans med sillhandlarn och hans häst.

— Hvilken fantast! Man ska få se att han följer bonden till länsmannen för att få honom pliktfäld, sa' de unga herrarna.

— Det vore sannerligen inte illa gjordt till att vara af en skolfux, mumlade gamle öfversten och vred sina gråa mustascher.

* * *

Utanför stadens ena kant låg en skog, i hvars närmaste delar stadsborna brukade taga sina promenader när gatorna blefvo dem för heta. Det var dagen efter grosshandlarns kalas. Långt inne i en dälld stodo magister Larsson och gamle Ajax. De forne lekkamraterna! Lifvet hade haft sina pröfningar för dem begge två, men för Ajax skulle det snart bli slut, ty nu hade karlarna derborta strax grafven tillräckligt djup, och magisterns feberheta hand knöt sig hårdt om revolvern i kavaj-

fickan. Han ville sjelf göra barndomsvännen den sista tjensten.

Sedan Ajax förre husbonde fått sina femtio riksdaler för stryken och hästen samt hångrinande gått sin väg qvällen förut, hade Karl i flere timmar stått vid den gamle vännens sida i handelsmannens stall och matat honom med bästa rågröd. Och Ajax' gamla långa tänder och trötta käkar hade mycken möda med brödet, men han såg på Karl med en blick som om han menat: »för att göra *dig* en glädje», och så tuggade han igen, matt och olustigt.

Och magister Karl stod bredvid och tänkte på far och mor, som nu slumrade på kyrkogården, och på gamla Klinthamra, som var såldt på auktion, och på vägen öfver heden, som han väl aldrig skulle återse, och på slädan med de gula ränderna, som för längesedan var i kras, och på den stolte, eldige Ajax, som nu stod här, dödsskälfvande och eländig . . . Och så skaffade han honom god, riklig ströhalm till natten och lät sin hand ännu en gång smekande fara öfver skelettets konturer och hviskade: »I morgon, gamle vän!»

Och nu var stunden inne. De tillfällige dödgrävarne afskedades. Karl ville vara ensam med Ajax såsom förr då de haft det som bäst tillsammans. Sakta smög han revolvern tätt upp under det lurfviga, slappa örat, klämde till . . . och så låg Ajax vid hans fot . . . några sträckningar på benen och det var slut . . .

Magistern slängde bort revolvern, föll på knä, tog den magra, tunna halsen i famn och snyftade: »Farväl och tack för allt, stackars gamle vän!»

När han såg upp, stodo — öfversten och fröken Agda vid hans sida. I den unga flickans öga glänste en tår, öfversten såg konstig ut, tuggade sina grå mustascher och svalde och svalde på något som icke fanns. Slutligen sa' han:

— Stänger och bredontyglar! Min själ var inte det der nära på lika vackert som en chock mot sluten fyrkant. Den som har hjerta för en häst är en gentleman, om han också inte är annat än en fördömd skol-fux, och den som handlar så mot en gammal krake, han vore vid min Karutschas hofskägg värd att sitta framför fronten af en squadron, om han också heter Larsson . . .

Öfversten lyfte på hatten och gick, men det var någöt i hans röst och i fröken Agdas blick, som sade magistern, att det icke för *hans* skull komme att bli något bråk i Klangensköldska familjegrafven, att han, ehuru bara en stackars »civil», gjort vacker chock mot sluten fyrkant och vunnit bataljen.

Länge, länge stod han med blottadt hufvud och såg efter den smärta, eleganta flickfiguren, som så småningom försvann mellan furorna. Så gick han ännu en gång bort till hästen, klappade honom ofvanför det brustna ögat och jublade:

— Så togo vi likväl ännu ett hinder tillsammans till sist, gamle Ajax!

Märkvärdigt! Det var alldeles som om de skrupna, hårlösa näsborrarna gjort ett försök att vidga sig för att framnägga ännu ett: »Allt väl, kamrat»!

Lilla Lisa.

På morgonen då far skulle stiga upp, ville benen alls inte bära den magra, kutryggiga kroppen, händerna darrade och det kom en sådan underlig yrsel öfver honom.

Men han var torpare och skulle på dagsverke.

År hade förgått efter år, det hade varit soliga dagar och ovädersdagar, det hade varit regn och bitande snöstorm, då alla, som så hafva kunde, slöto dörren till och dröjde vid härden.

Men far hade varit torpare så långt lilla Lisa kunde minnas tillbaka och *alltid* skulle han på dagsverke.

Inte blott skattedagsverkena för torpet. *De* voro bara två i veckan, ty det var ett litet torp, som endast födde två små magra kor; men dagsverken för att tjena litet till en fjerding sill, en hufvudduk till mor, lite salt, en fläskbog till jul, och mjöl när säden på torpet var uppäten. Torpet sköttes på qvällar och morgnar, när dagsverket var slut och innan det började. Och så blef ryggen krokig och blicken slö.

Men hvad kunde det vara åt far i dag? Det såg ut som om han rakt inte skulle orka med att gå fram till herrgården! Åh det var väl bara »gekten». Friskt mod, och så raskt in i den lappade tröjan, halfvåt sedan i går, och de stora träskostöflarna, spräckta sedan i höstas!

Hvad nu då, vill inte potatisbiten gå ner? God rosenpotatis doppad i saltlake! Nå, dess mer får ungen.

Det talas inte mycket i torparstugorna. Mor började inte gråta när hon såg hur ömklig far var, hon frågade honom inte om han var sjuk, kastade inte armarna om hans hals och bad honom bli hemma; hon visste nog hon, hur det gälde att gå i selen så länge lifhanken fans kvar.

Men hon såg ledsen ut, gick till skåpet, tog fram en söndrig kaffekopp och sa: »Här ä' en mjölkasqvätt, som ja' spart te gräbban, men ta 'et du, du behöfver 'et bätter, stackare!»

Det blef fars sista dagsverke. Morgonen derpå var det stört omöjligt för honom att lemna bädden, och ett par dar derefter fick han »frivecka» för alltid.

Lilla Lisa tultade omkring på golfvet med pekfingeret i mun och luggen öfver ögonen, medan mor bakte pannkakor och styrde och stälde till begrafningen. Mor kunde knappt tänka sig att det var slut med far. Ibland kom stöket henne att glömma alltihop. Var det tvunget att ha gröt också? »Jag ska fråga Jo...» och så kom hon ihåg 'et, och tog med handen öfver ögonen och drog hufvudklädet längre fram. Stackars mor!

Ibland gläntade Lisa på dörren till vinden der far »sto lik». Johan Larsson såg lugn och belåten ut, alldeles som när han somnat en lördagskväll och visste att han slapp »dagsverka» dagen derpå.

Det blef naturligtvis att lemna torpet. Först kom di och tog båda kossorna. De skulle vara till att betala auktionsgäld, som far satt sig uti för att få bröd i våras. Så kom Kalle på Skogen och hemtade fars vedyxa, flåhacka och spade, som han köpt för fyra och tjugo daler. Så åkte den stora dragkistan och skåpet och den ena sängen på hvar sitt håll, och så åkte mor och Lisa in i farstukammaren hos Kalle på Skogen.

Mor var en »stackare». Hon ville visst slita och släpa för sig och barnet, hon arbetade dag och natt, om dagen borta, om natten vid spinnrocken derhemma, men hon var en stackare i alla fall, för då hon i två decemberdagar stått i sjön med vatten till knäna vid nämndemannens julbyk, så fick hon lunginflammation och dog och afvek sålunda svikligen ur församlingen och kastade lilla Lisa på Hafreboda fattigrote.

Lilla Lisa »såldes» till Masse i Kroken för tretti riksdaler om året. Stryk fick hon fullt upp hvad hon behöfde och mat nästan också. Hon var ju inte så »väl vand», lilla Lisa. Men det värsta var att allt för mycket kastades på de svaga, smala skuldrorna, att det alltid hette: »Usch d'ä' så lett så dä får gräbban göra!» Så fick hon från sitt tionde år uträtta allt det osnyggaste

och otrefligaste arbetet inom- och utomhus. Hon var allas tjenarinna, bondens och matmors, drängens och pigans, och barnen slogo henne när de voro vid dåligt lynne och när de voro vid godt humör ryckte de henne i hårpiskan och skreko »fattig-Lisa».

Men lilla Lisa älskade dem allihop, husbonden och matmorn och drängen och pigan och ungarna och katten, korna och fåren. Det var en slafvisk, oreflekterad tillgifvenhet, som aldrig rubbades af harm eller vrede; hon kunde icke tänka sig att *hon* hade någon rättighet att få vara i fred eller hvila ut, hon höll af hemmet i Kroken på samma sätt som kattungen älskar den ladugård, der han får sin mjölkskål.

Värst blef det när hon skulle »läsa sig fram». Hennes skolgång hade varit oordentlig och hennes kjol var ful och snäf och urblekt och inte lik de andra flickornas, och inte hade hon heller några kringlor till gossarna och inga ägg till presten, som alla de andra.

Presten sa' att alla människor voro syskon, allas själar lika dyra, att vi skola älska, hjälpa och stödja hvarandra här på jorden.

Men läsflickorna sa': »Vecken sophög har du hettat då lea hueklädet på, fattig-Lisa?»

Presten sa' att vi alla voro skuldbelastade, syndiga och eländiga samt blott genom Honom, som blödde på korsets stam, kunde något hoppas för tid och evighet.

Men visst var väl ändå Lisa sämre än alla andra? Hvarför skulle annars nämndemannens Lotta alltid när hon ville sälla sig till kamraterna skrika: »Du får inte lägga följe mä oss, fattig-Lisa! Du kan gå för dej själf!»

Då växte der bitterhet och sorg i barnasinnets, och om qvällarna när Lisa kommit hem från presten och passat matmor och söft barnen och fodrat kreaturen och diskat, och elden var släckt på spisen och hon fått söka upp sin lilla skrubb vid köksdörren, låg hon och bet i

sänghalmen för det ingen skulle höra hennes snyftningar, och gråt som endast ett barn gråter.

Så kom konfirmationsdagen. Pingstsol sken in på barnen vid altarrund, på gamle kyrkoherdens silfverhår och hvita krage, på den törnekrönte å altartaflan, på rödda föräldrars och anhörigas sträfva, skruppna anleten, de flesta vittnande om arbetsamma dagar, om bekymmer i kamp för brödet.

Lilla Lisa hade *ingen*, hon. Ingen mor hade vikit och knutit på henne den hvita hufvudduken, ingen syster stuckit en blomma i hennes psalmbok. Sjelfva duken och boken voro ju gåfvor af »fattigroten». Och hon såg och såg utåt stora gången, hur der radades upp ansigte vid ansigte, men intet enda vänligt öga rigtades på *henne*. Hon kände sig så hemskt öfvergifven och ensam, att hon höll på att ropa högt som om hon varit i lifsnöd . . .

Men varmare och varmare sken pingstsolen, högre och högre brusade orgeln, allt mera lefvande steg ur ramen fram den törnekröntes bild, och den gamle lärarens ord blefvo varmare allt efter som de tinade upp de unga vid altarrunden.

Då blef det på en gång varmt äfven i lilla Lisas hjerta, bitterheten smalt bort, och hängifvet, uteslutande vände sig hela hennes håg till de kärlekens ord, som ljödo midt i denna kärlekslöshetens verd.

Der hemma i Kroken blef det just inte heller så svårt i dag. Den dag då de »stått på gången» är ju för sjelfva de »sålda» fattigbarnen en högtidsdag, och matmor sa' åt den stora pigan att *hon* fick sköta om alla qvällsysslorna. För resten hade Lisa inte långt igen der. Roten betalar inte för de »sålda» längre än tills de »gått och läst»; sedan få de sörja för sig sjelfva, sedan bär det »ut i verlden».

* * *

Ut i världen! Ja, det är just därför jag här talat om lilla Lisa, att om ni derute möter henne eller någon af hennes tusen systrar, ensamma, fränfallna, värlösa folkets döttrar, ni skolen låta en glimt af kärlek och deltagande falla in i deras tomma lif.

Kära fru, ni som sitter i ett godt och lyckligt hem, det friden hägnar och ömheten värmer, en dag skall lilla Lisa förläget klappa på er dörr och be om arbete och ett hem hos er såsom er ringaste tjenarinna. Gif henne då också en smula af den vänlighet fattigbarnet alltid saknat, gif henne något mera än mat och lön, haf fördrag med hennes okunnighet och tålmod med hennes enfald; hon vill nog göra sitt bästa, lilla Lisa, om hon får växa fast vid *dig*, ej blott vid din jungfrukammare.

Herr patron och Wasariddare! Lilla Lisa vill så gerna ha arbete och bröd på din fabrik, men hennes enfald förstår ej den ensamma qvinliga stadsarbeterskans faror. Gif henne något *mera* än en kugges plats i det stora maskineriet, gif henne något *utöfver* så och så många ören pr dag! Gif henne en smula intresse och tillsyn, gör något litet för att skydda henne för faran! Säg din hustru och din dotter, som sy åt missionsföreningen och ställa till bazarer för Australnegrerna, att man kan rädda själar äfven på närmare håll!

Unge fine herre! Under turistutflygter på landet, i tjenarinnans skepelse uti dina umgängesfamiljer, i gas-skenet på trottoiren, utanför kommissionskontorets dörrar skall du ofta, ofta träffa lilla Lisa. Hennes kind är röd och hvit, ditt blod är ungt och varmt, och hon är ju bara ett »folkets barn». Men tänk på din oskyldiga lilla syster der hemma, tänk på henne, hvilken du en gång skall famna som brud, tänk på hvad det vill säga att stå utan huld och skydd i hela vida världen, och — skona lilla Lisa!

Gamle herrgården.

Du bor i stadens qvalm, du har kanhända blifvit gammal och arg, sträng och sträf mot dina underlydande och snäsigt mot din gamla städerska. Kanhända är du en rik och mächtig man, som residerar i det största huset vid den största gatan. Kanhända är du en herre med grått hår och hvass skäggbotten, kort humör och långa liktornar, en s. k. »bitvarg».

Men stundom gör du affärsresor, icke sannt? Det är någon fattig syndare, som icke kunnat göra dig rätt eller en stackars kusin, som dött och lemnat efter sig ett par gamla blomstervaser, en länstol, en mops och en dotter åt dig.

När du då blir ensam en stund, när sunnanvind och julisol leka med kupéns jalousier, när dina gamla, fula drag börja vekna och jemnas ut, när du tankfullt låter hakan falla ned mot käppkryckan och börjar drömma, då händer det att »den gamla herrgården» skymtar fram utmed jernvägslinien bakom täta skyar af gröna löf och mörkgrå stenkolsrök.

Det har något egendomligt med sig att, jägtad och oroad af mångskiftande bestyr, ilande mot ett bestämdt mål, med hufvudet fullt af planer och hjertat af bekymmer, kastas förbi ett sådant der landtligt, stilla hem, der lifvet tyckes slå med lugnare pulsar och naturen evigt förnya och föryngra sig sjelf.

Gamla hederliga herrgård deruppe vid back-krönet under bokar och lindar! Vi ila förbi dig med bantåg eller char-à-banc, men våra hjertan hänga kvar vid gungorna på gården, vid ljusa sommarhattar och brokiga kransar, vid den gamla farstubron, vid täta gräsmattor och glada skratt under gröna löfmassor.

Vi känna igen dig, fast vi icke veta hvad du heter och aldrig ha sett dig förr, fast vi inte veta om husbonden, pappa sjelf, som står der i smutsgul sommarkavaj och panamahatt, som gör sin tredje sommar, är en stackars Klöfverhjälm eller Pipensköld, som håller på med inteckning af de sista tegelbitarne i skorstenarne, eller han är en patron Johnsson eller Pehrsson, som handlat med hafre och svin, med bondsvett och pitprops så lyckligt att han kunnat köpa det gamla hederliga stället.

Men vi veta att det skulle kännas skönt att för en vecka eller två befinna sig i den der kavajen och panamahatten, ha rätt att kyssa och omfamna all den brunstekta och fräkniga ungdomen i sits och hamptyg, ta sig ett bad då och då i den lilla viken vid trädgården och säga till det vindögda människobarnet i rutiga bomullskjolen: »Duka i bersån i dag, Kristine!»

Hvilken gårdsplan! Hör du gråskägg der! Har du någonsin varit styf i »enkleken»? Har du någonsin »gungat öfver» uppe i trädens toppar uti gnisslande, osmord trägunga, som drogs med ett bastrep och var i detta lagom tillstånd af murkenhet, som inger en behaglig känsla af öfverstånden lifsfara då man slutat? Har du ätit filbunke tvåmännings med husets unga dotter bakom det kritade skafferifönstret! Har du sett den oändligt stora, svala förstugan med sin oändligt myckna, gamla, aktningsbjudande och absolut oanvändbara brandredskap? Har du sett ugglan öfver stallingången, den lappade rullgardinen i guvernantens södra gafvelrum och älskinnet på köksdörren?

Det är morgon. Daggen glittrar på träd och gräs, spindelväfvarna skimra som förgyllda, de upp- och nedvända mjölkstäfvarna vid ladugårdsbrunnen skina gula som ostar, det halföppna köksfönstret flackar för en lindrig morgonbris; annars är allt dödstillt. Då skrider

en grof, arbetsklädd gestalt ned mot drängstugugafveln; det är gårdsrättaren, och strax kallar klockan med sitt

Blå välling
och sur sill,
blå välling
och sur sill!

arbetsfolket till verksamhet. Drängar och pigor skynda ut ur drängstuga och kök, torparne, som ibland kommit qvällen förut och sofvit på höet i ladan, gnugga sig i ögonen. Lina smyger tätt utmed stengårdsgården så att ingen skall se att hon varit uppe i förväg och setat en hel timme vid vedbodknuten och språkat med Per.

Så öppnas väfkammarfönstret och ett rundt, rött ansigte med ett par kloka, välvilliga ögon tittar ut för att få sig en nypa morgonluft. Det är mamma sjelf, som kommit för att se hur Kristin bär sig åt med lakanslärfvet. Glasögonen på: »Kära barn, nu är det temligen tätt och bra, men för all del se efter så du får eggarna lite jemnare; de ska' ju kastas och inte fällas på långsömnen, och hvad har du spännaren till, om du gör sådana kanter?»

Flöjtsolo från sjön; informatorn har vaknat och hans båt drifver sakta för vinden med upplagda åror.

Ännu ett fönster skjutes upp, en liten fin hand hvilat dröjande på haken, en arm, liksom mejslad af alabaster, och en . . .

Här bakom bigarråträdet skulle du stå, lille flöjtist!

Solen sticker på, det blir oro der nere vid gurksängarna; bina svärma.

Alle man upp på vinden efter nya kupor; litet honung invändigt och vid flustret!

Så der ja. Nu är ungfolket inne. Den som kunde sätta bo så der hastigt och lustigt!

»Herre Gud, stucko de uslingarna er, fröken Elise? Får jag lof hjälpa . . . litet jord på i första ögonblicket är så bra . . . ursäkta, kragen hindrar . . . Se nu blef det bra . . . hm . . . Se der litet längre ner har det tagit . . . hm . . . lyckliga bi!»

»Så ni pratar herr Axelson! 'Lyckliga bi!' Man säger ju att de förlora gadden och dö då de stungit?»

»Det . . . det . . . skulle jag också gärna göra, fröken Elise . . .»

På eftermiddagen kommo grannarna. Ut med runda bordet under kastanjen på gården! Kaffé och hembakta bullar. Pigor och politik. Spela krocket och kasta krans. Den nye adjunkten och inspektoren på Hamra. Resa eller inte resa till brunnsbalen, det är frågan. »Om pappa ändå ville ta' reson med de der nya gullskinnsskorna!»

Ack, snart fins här inga »landtflickor» mera. Det är skada. Det var dock bra det der gamla virket, som våra farmödrar voro gjorda utaf. Inte fullt aristokratiska. Lite breda om handen och lite långa på fotbladet måhända; men den handen höll trofast lifvet ut i lust och nöd då den fattat en annan, och de fötterna blefvo sent trötta. Nu börja snörlifven, pensionsbildningen och piano-klinket komma blodomloppet att hämmas och ryggkotorna att skjuta ut ur ledet på landtflickorna också.

Men ser du noga upp och hör du säkert efter, der du sitter på expresståget, klämd och knuffad, trött och utledsen, med tomhet i själen och rynkor på pannan, så kan du ännu hitta på att få se »den gamla herrgården» sådan den bygdes på 1830-talet, och under dess trefna, skyddande trädkronor träffar du ännu på en och annan hjertklämma af det urgamla, präktiga slaget, med bruna kinder och lagom mycket fräknar, friska tänder och bred midja, flickor, som inte veta hvad anemi och bleksot vilja säga.

Men är du ungtkarl, bör du skynda dig, ty hör jag

rätt så ropas det just nu från den glada skaran på gårdsplanen:

»Sista paret ut!»

Hans egen till sist.

Han var tenngjutarens son och hon var skräddarens flicka, och det var en lucka på planket emellan tenngjutarens gård och kåken der skräddaren hyrde två rum och kök.

Och tenngjutaren var smått förmögen och skräddaren hade intet annat än skulder och barn och en stor lång svart lugg, som svängde fram och tillbaka för hvarje häftigt, nervöst styng, som mästern tog på gamla, illa medfarna skolpojks- och arbetarekläder. För mästern Juhlin var bara lappskräddare.

Lilla Lauras värld var de två rummen och köket och den smutsiga gården, luckan på planket, tenngjutarens gård och Kalle.

Men tenngjutaren Bäckes Kalle var en erfaren och berest gosse, som varit med far sin på alla landtmarknader på fem mils omkrets och sålt stop och sötostfat. Tre riksdaler för de stora och »en och trettisex» för de små.

Och när Kalle Bäck varit derute i den stora omätliga världen på både Wernamo och Skillingaryds marknader, så smet han qvickt genom planket och in i skräddarens vedbod, och der satt han med armen om Lauras lif och talte om underbara saker, om oxar som voro fjorton kvarter tjocka och om den rika nämndemansmorän, som köpte sex stora tennstop på Wernamo. »Men det

är ändå allra roligast när jag kommer hem till dej», slöt han alltid, och virade sin lilla knotiga arm om Lauras hals och såg henne rakt in i de stora, bruna ögonen. Men kyssa henne hade han inte vett till, för han var bara 10 år.

Tenngjutarens sparbanksböcker och skraddarens elände växte allt jemnt, och der blef gråa strimmor i den svarta luggen, som svängde fram och åter på bordet vid gårdsfönstret. Kalle och Laura växte också. Han blef en lång, mager, glåmig pojke med linhår och lutande rygg. Hon, acasian bland soporna på skraddarens gård, sköt grannare blad för hvar flyende vår, och fina herrskaper vände sig om efter henne på den lilla stadens gator, och fruarna sa: »En vacker tös» och herrarna mumlade något om »bastard».

Bastarderna sjunga bäst, som hvarje fågelvän vet, och allt friskare, klarare drillar mötte Kalle från den usla boningen derinne hinsidan planket. — Så hade Kalle en gång fått en hel riksdaler af sin far, och när ett teatersällskap snart derpå kom till staden bjöd han Laura på andra raden. Andra bänken, der det kostar 50 öre person.

Nu var det gjordt! Nu visste Laura hvartill hon fått stora, bruna ögon, sin smärta herrliga figur och sina klingande, smekande toner. *Hon* dernere bakom lamporna skuttade ju omkring och åbakade sig som en höna med tarmvred, men stadborna klappade ändå händer och stortjöto af fröjd. När man såg henne ute på gatan, såg hon ut som en halfgammal symamsell. Men Laura var ung och liknade frun med ymnighetshornet på väggen i tenngjutarns förmak. Hvarför skulle då inte Laura lika väl kunna få sig en sådan der vacker klädning och få springa omkring bland oljefärgsramarna och taga sig för bröstet med båda händer och skrika af smärta och fröjd? Inte såg det just konstigt ut, inte.

Och bykbaljan och skultunnan flyttades ut ur skraddarens vedbod, och Kalle plockade hop alla vedpinnarna i ett hörn och sopade golvet och tog in en lampa och två tennstop från verkstaden. Och stopen ställdes på en kubb, som köksan i andra våningen brukade hugga af hörnas hufvuden på, och *det* skulle vara dryckesbordet. Och der bakom stod Laura med baret af blått sockertoppspapper på hufvudet och sin mammas bästa röda söndagsunderkjol öfver axlarna och en kaffekopp brunsvatten i den utsträckta handen och sjöng:

»Det är Spaniens sol, som glöder
Dessa drufvor till vår tröst;
Det är Spaniens sol, som föder
Dessa toner i vårt bröst!»

Kalle grät och sa att mamsellen bakom lamporna på källarmästarns teater var ett inte mot Laura.

Nå, det gick som det skulle. Ett par år derefter kom herr direktör Oskar Pettersson med sitt af 4 damer och 6 herrar bestående sällskap till staden, och när han reste derifrån var Laura ingenue på stat hos herr Oskar Pettersson, med åliggande jemväl att i sin mån upprätthålla sällskapets stora anseende och klena recetter på operettens område.

Qvällen innan sällskapet reste sköts den gamla luckan i planket så sakta upp, och Kalle och Laura omfamnade hvarandra midt öfver askbyttan, som hade sin plats der i vrån. Kalle hade en påse konfekt och Laura stora, glänsande tårar i de långa ögonfransarna.

— I morgon bär det af för mig, Kalle, men du får aldrig glömma mig...

Nu blef det för mycket äfven för Kalle. Han tog fram sin näsduk och snöt sig både länge och väl och högt uppe bland ögonen och sa:

— Laura, glöm inte heller du, att hur det nu går, ska du bli min egen lilla hustru till sist!

Ja, det lofvade hon då, om han bara kunde bli något annat än tenngjutare eller också hon få plats i Stockholm och han bli »fabrikör» der; och det menade hon visst också, men ungherrarna voro så envisa med att ställa till supéer för truppen hvart herr Oskar Pettersson kom, och så var der en notarie med andrebas i Jönköping, och så fick direktör Pettersson en komiker med verldssmärta från sjelfvaste Djurgårdsteatern, och så — bleknade så småningom den långa, icke just öfver sig vackra bilden af Kalle Bäck.

Kalle svettades i sin pappas verkstad och gjorde stop och fat. Dessemellan läste han i landsortstidningarna att fröken Juhlin höll på allt hvad hon hann att blifva en stor konstnärinna. Det kändes som om hon kommit allt längre bort från honom. Men till hvarje födelsedag, namnsdag, jul och nyår skickade han henne ett blomsterkort med förgät-mig-ejer och englar, och en gång reste han ända till Linköping då truppen låg der, för att höra om han ännu var ihågkommen.

Kalle kom vid teaterdags, och herr Oskar Pettersson, som just inte generade sig för någonting, gaf »Hamlet». Laura hade avancerat ända upp till Ophelia, och Linköpingsborna voro förtjusta. Hvad skulle då inte Kalle Bäck vara! Han tjöt och stampade och applåderade, och på mellanakten kom han in på scenen i sällskap med tre buteljer champagne. »Konstnärerna» skulle minsann se att en tenngjutare också förstår att lefva. Laura tryckte båda hans händer mot sitt hjerta, slängde upp ögonen i taket och presenterade »sin käre barndomsvän». Kalle blef föremål för mycken artighet och »bror» med herr Oskar Pettersson, men då han fick »Ophelia» för sig sjelf och frågade om de inte skulle eklatera sin förlofning nu med samma, brast hon i gråt, slog armarne

om hans hals och sa' att den dramatiska konsten vore oändligt hög och ädel, men på ett rysligt förfall i landsorten, hvarföre hon inte hade hjerta att lemna den åt sitt öde just nu, då »Söderköpingslurens» konstanmålare sagt att »fröken Juhlin är en uppgående stjärna, som troligen kommer att rätt snart både blända och värma en ännu mera fordringsfull publik än landsortens». Hade Kalle tänkt på att flytta till hufvudstaden, om hon finge fast engagement der? Kunde han låna henne 35 riksdaler till den hvita klädningen i »Regina von Emmeritz»? För all del ingen förlofning *nu*; det skulle förrycka hela hennes konstnårsbana.

Kalle reste hem, gjorde nya stop och bågare och hörde på huru hans pappa gaf sig alla underjordiska magter i våld på att inga »skräddareungar» eller »komediantskor» någonsin skulle såsom sonhustrur taga plats i herrskapet Bäck's förmakssoffa.

Och tiden gick och hjertat sved.

Men om ett par år skref Kalle ett bref till Laura och frågade henne för sista gången om hon nu ville bli hans inför verlden. Pappa Bäck var död och hemmet stod redo att taga emot henne.

Det gick åtta dagar och fjorton dagar, men der kom intet svar. Kalle skref sitt bref en gång till och rekommenderade det; men när det äfven nu blef obesvaradt, sålde han verkstad och lager till sin verkgesäll, köpte en vacker gård på landet i en annan provins och började förakta menskligheten och odla klöfver, som skall vara bra för hjertlidande.

Fröken Juhlin triumferade en tid på landsortscenen, men sen blef det aldeles tyst med henne. Hon hade försökt sig i Stockholm, och Stockholmarne ha nu en gång sin smak för sig. Recensenterna sa att hon »saknade gnistan», sa di. Sedan hade hon ingen tur i landsorten heller.

Efter ett par år, när Kalle var inne i staden på kreatursmötet, gick han in på tidningsbyrån och frågade »vid hvilket sällskap fröken Juhlin var nu?» Korrekturläsaren bad honom sitta ner och frågade alla herrarna i redaktionen efter fröken Juhlin, men herrarne voro för unga i publiciteten och ingen kunde erinra sig ha hört det namnet förr.

— Hon har således inte kommit in vid kungliga teatern än? sa Kalle.

Nej, det ville de då garantera för att hon inte hade.

På aftonen var der variétéföreställning på stadshuset med anledning af kreatursmötet. Patron Bäck tyckte egentligen inte mycket om dylika nöjen, men något skulle man ju ta sig till på qvällen. Han slog sig ned vid ett bord vid dörren och kastade en likgiltig blick på programmet. Men då ryckte han till, bleknade och reste sig så hastigt att både bord och stol föllo i golvet.

Pianisten spelade, ungherrarne svuro, théskedarne slamrade och kyparne körde ut två hundar, som råkat i gräl under ett bord. Men ridån ville aldrig gå upp. Slutligen kom »Europas erkänt förste trapezkonstnär» herr Brytnacki och tillkännagaf att fröken Juhlin, som skulle sjungit programmets första nummer, beklagligtvis blifvit hastigt illamående, hvarföre herr Brytnacki bad publiken om tillstånd att i stället få låta fröken Ritzky sjunga en ungersk folksång.

* * *

Inne i »artisternas rum» satt Kalle Bäck med armen om lifvet på en sminkad och decolletterad dam af obestämd ålder och i trikåer af omtvistlig färg. Och sminket rann i små ljusröda rännilar nedåt den decolletterade damens kinder, ty hon grät, grät oförbehållsamt och frikostigt

ur stora bruna ögon och kysste Kalle Bäck på polissongerna så att äfven de blefvo ljusröda. Och Kalle skakade konvulsiviskt och torkade sig i pannan med blårutig snusnäsduk.

— Vi äro icke längre unga, Laura, men vill du . . . vill du . . . ändå bli min egen till sist?

— Och du frågar mig inte efter hvad jag varit alla dessa år, och du bryr dig inte om hvad jag är . . .

— Hvad du *varit* vill jag inte veta. Hvad du *är*? för *mig* är du alltid, evigt den lilla Laura, som mötte mig i luckan vid planket och satt vid min sida i skraddarns vedbod. Vill du Laura?

Jo, nu ville hon, och medan hr Brytnacki gjorde sitt bästa derinne på scenen, glasen klingade och publiken stampade af hänryckning, smög varitéténs primadonna sig ut ur restauranten, ut i verlden för att börja ett nytt lif, och det skulle nog gå, ty hon tryckte sig så tätt intill ett redligt, manligt hjerta, som aldrig lärt sig att *glömma*, men så gerna ville *förlåta*.

I flyttningstid.

— Skall det bli vackert väder i morgon? säger mamma oroligt, låter sin knubbiga, af de mångartade bestyren lindrigt svettiga hand fara öfver den höstfuktiga rutan, och tittar frågande på molnen, som simma öfver aftonhimmeln den 30 September. Och när hon stiger tillbaka från fönstret, får hon stiga varligt, ty hon vet att tre par små händer alltid hänga fast vid kjolen, att sex små fötter ständigt hoppa omkring hennes egna.

I morgon skola de flytta. Pappa har fått större inkomster och man behöfver ej längre nöja sig med fyra rum och kök, två trappor upp. Pappa har hyrt stor, fin våning om sju rum och särskild jungfrukammare borta vid esplanaden strax intill embetsrummet. Det blir bra och beqvämt, och *fint* se'n. Alla de gamla möblerna i smårummen, som det inte är så noga med, och så ny, elegant salongs- och matsalsmöbel.

Inte är det att vara ledsn för, mamma lilla! Men hvarför ser du då så allvarlig ut? Du är väl aldrig rädd för besväret, lilla mor?

Jaså, det är på det viset. Du sitter och tänker på alla minnena från detta hem, som du skall lemna. Gamla taflor draga förbi din syn.

Utanför tamburdörren står ett ungt par. *Han* i lång, dammig öfverrock och grå reshatt, men med sol och fröjd i ögat och armen om hennes lif. *Hon* i blå förtjusande resdrägt med leende vår öfver läpp och kind, med buketter i massa från den sista fastern, de besökt på bröllopsresan.

Nu ringer han på tamburklockan. Så öppna då Christine! Ack, det är bara fyra små rum och kök, två trappor upp, men han står der stolt och glad, som stode han vid berga-kungens slott och hade nyckeln till alla dess skatter. Bara fyra små rum och kök, men hon bidar derutanför orolig och andlös af längtan och glädje, som hade han fört henne till en konungaborg, och den lilla, fint tecknade foten leker nervöst med mattan i vestibulen.

Och så kom då äntligen Christine i renstruken bomullsklädnad och kokett förkläde, och dörren slogs upp och der, just der lillan nu står och sträfvar med att stoppa in hele snurribussen i munnen, var det han fångade mamma i stora, starka armar och med en röst, som ville kväfvast af fröjd, stammade »Välkommen älskling!»

Och så ut på upptäcktsresa i sitt nyvunna Paradis! Bara fyra rum och kök. Det är inte möjligt! det är ju en hel, stor värld, en sagoverld, der han är prinsen och hon prinsessan. Så fint och nytt allting! Och alla lysningspresenterna! Och den lilla förtjusande blomstergruppen i matrummet!

Men hvad är det, som står der i hörnet, mörkt och bredt med blänkande lampetter?

— O Victor, *ett pianino!* Men hvad är detta? Du sa ju alltid att du inte »på mycket länge» finge råd att ge mig ett instrument! Och så *står* det här! O du oförståndige lille man, hvad jag älskar dig!

— Jag var rädd att min lilla sångfågel skulle alldeles tyna bort, om den inte fick drilla och sjunga som förr derhemma i salen på Almvik. Vi få spara på annat, liten.

Och så tog han fram en liten gul nyckel ur sin ficka och läste upp och sköt fram stolen och bad:

»Den gamla kära sången, du vet!

Och höga och jublande stego tonerna ur bröstet på den unga, lyckliga bruden:

»Du är mig kär, från barndomsdagar
Du varit solén i mitt lif,
Och hän till dig min tanke jagar
Från världens oro, strid och kif.»

Hvad nu, lilla mamma, sitter du och får tårarne i ögonen, du, som får flytta till sju rum och särskild jungfrukammare vid esplanaden!

Pappa kommer hem. Han är trött och ledsen; han har haft så mycket att styra med för flyttningen, stackars pappa. Och så är han visst lite ond också:

— Kan du tänka dig, den fördömde åkaren har sagt återbud, och så har inte muraren slutat än i köket på det nya stället och så...

Mamma tänker på huru olika pappa är den *första* och den *sista* dagen i det lilla hemmet, och så blir hon litet vemodig. Men så får hon ett infall: hon går bort till pianot, som icke varit öppnadt på minst fem månader, låter fingrarna lite ovandt glida öfver tangenterna, och så kommer det:

”Du är mig kär, du är mig kärast
Af allt hvad lifvet kärt mig gaf,
Hvad renast är, hvad högst, hvad skärast
Ifrån min vagga till min graf.”

Ett par stora, varma händer fatta om lilla mammas lockiga hufvud, ett par läppar söka hennes, och ur hans stora, blåa ögon lyser blixtn på blixtn. Åh, han är ju ännu densamme, som då de stodo derute i tamburen vid dörren till sitt Paradis; litet trött och ledsen ibland, men ändå, gudskelof, alldeles densamme.

— Vet du, Victor, jag är nästan ängslig då vi nu skola lemna detta lilla kära hem. Tror du säkert, riktigt säkert att lyckans och fridens tomtar följa med till det nya?

— Ja, älskling, om de få sällskap med kärlekens.

* * *

Musikläraren i gafvelrummet huset snedt emot skall också flytta. Han har bott der i två och ett halft år utan att betala ett öre i hyra, och är han inte borta senast klockan två så kastas han på dörren utan vidare, för han har intet kontrakt, så det är alldeles onödigt att besvära myndigheterna med »vräkning i laga ordning».

Herr Koliqvint skyr dissonanser i lifvet såväl som i konsten och bereder sig derföre att vara afdunstad före klockan två. I skjortärmar och tofflor går han och packar ihop sina små mobilier: två spruckna fioler, 25 löskragar, 3 stråkar, 5 skjortor, 2 sammets- och 1 pappmask, ett örngottsvar fullt med noter, en frackkostym (minus byxor

och väst) samt öfversta stycket af en esskornett. — Hans städerska, gamla Johanna, hjälper honom.

— Menniska, hvar äro strumporna?

— Ja' har inte sett nåra strumper.

— Johanna måste skaffa mig dem genast. Di ä hvarken i basfiolen eller i spegellådan. Inte tycker hon jag kan flytta utan strumpor?

— Herre Gud, sir han inte att han har den ena på den sjuke foten å den annra har han stoppat putellen i?

Klockan i tornet slår qvarten på 1. Värden tittar in:

— Ännar herrn verkligen ge sig i väg utan att lemna mig ett enda öre på två å ett halft års hyra?

— Pengar har jag inte för tillfället, bäste herr Andersson, men jag är en ärlig man och vill lemna fullgod säkerhet?

— Nå, det låter höra sig. Hoppas herrn inte tar illa opp att jag varit lite het i bland! Men hvad var det för säkerhet, herrn talte om?

Herr Koliqvint räcker honom örngottsvaret.

— Hva . . . hva . . . a . . . a ska jag mä dä?

— Begriper herr Andersson inte att det är kompositioner af mig sjelf, kompositioner, som bröder emellan äro värda åtta tusen kronor, bara herr Andersson kan skaffa förläggare. Motser med nöje redovisning af öfverskottet, men drag af till ett skålpund konfekt åt sin lilla Julia också, för hon har alltid varit en liten rar tös. Brås inte ett dugg på sin pappa.

— Usling! hväser värden och kastar örngottsvaret i ansigtet på herr Koliqvint.

— Jåså, ni tror mig utan hypotek! Nåja, det är också det gentilaste reelt folk emellan. Ska' ha den äran att titta inom och ta' adjö när jag går.

I första våningen. Det är bara tidigt på morgonen, men flyttningen är visst redan till det mesta undanstökad, ty det ser ju så tomt och ödsligt ut i de stora, präktiga rummen.

Direktörskan och fröknarna ha sluppit att flytta sakerna sjelfva. När pappa dog så hastigt, kom der mycket folk, som åtog sig det besväret. En auktion, två auktioner och tre auktioner. Då räckte det till femtio procent åt kreditorerna i »rike» bankdirektör Lindmans sterbhus.

I salen hade gamla Lotta dukat fram den sista frukosten: potatis, strömming, kaffe och en konservburk, som blef öfver vid »revisionsmiddagen». De andra tjenarne hade flyttat när de väl fått sin lön af »massan», men gamma Lotta kunde inte, för se hon hade varit barnflicka åt fröken Amelie.

Nu skulle direktörskan flytta till sin gifta dotter i Wermland. Det var inte roligt just, för mågen hade förlorat pengar på pappa, och det hade kostat Lina många tårar och böner innan hon fick lof ta' mamma i huset.

Constance, den firade, vackra Constance, sällskap-teaterns i Brackköping primadonna och dess musikaliska förenings näktergal, skulle börja på lasarettet i morgon såsom »undersköterska», och Amelie väntade på vagnen, som kl. 12 skulle föra henne ut till guvernantsplatsen hos landthandlarens. Fattiga flickor få inte vara noga nu för tiden.

— Ät en liten smula flickor! sa' direktörskan, men sjelf tyckte hon att potatisbitarne växte och växte i munnen så att det blef henne omöjligt att få ned en enda. Flickorna voro heller inte hungriga precis.

De hade alltid brukat dansa just i den salen på soiréerna om vintrarna. Massor af intima vänner fylde då matsal och salong. Knappast en enda af dem hade synt till nu. Kanske voro de inte inflyttade från sina

landtställen ännu? Jo visst, man var ju redan i Oktober. Hade de då glömt dem, alla, alla?

På sista soiréen i våras, strax före pappas sjukdom, hade doktor Syrén nästan så godt som friat till Constance. Men strax efter katastrofen hade han fått ett utrikes resestipendium och for åstad utan att taga afsked.

Det ringar från tamburen. Herr och fru Grönqvist, som hyrt våningen, fyra fastrar, tre mostrar och fem små Grönqvistar i duodesformat troppa in.

— Hä hä ursäkta! Trodde herrskapet redan gett sig i väg. Har väl inte så mycket att flytta, tänkte ja, hä hä! Om en timme får här lof vara utrymdt. Hä hä ursäkta!

Från köket höres gamla Lottas tårqvädda stämma:

— Milde Jesses, vänta då en liten smula! Di stackarna har ju inte en stol å sitta på . . .

— Lotta, hvad är det om? sa' direktörskan och öppnade köksdörren.

— Å dä ä bara skraddarns, som köpt matsalsstolarna, å nu vell di ha dom genast, för di ska' ha kalas.

Det skälfde till litet omärkligt i direktörskans bleka drag:

— Naturligtvis. Flickor lemna edra stolar! Var god helsa herr Eftersting och tacka honom så mycket för han väntat att hemta stolarna så länge!

Tysta och bleka stodo de tre qvinnorna der i det tomma rummet och vågade inte se på hvarandra, ty då visste de att det var slut med resignationen. — En tjock bondpojke klef in i salen med långa steg och mössan på hufvudet:

— Ja sulle fråga ätter den mamsellen, som har tatt sej på å skola handlare Blombergs lilla fröken, för henne sulle ja' hämta nu.

Fröken Amelie tog ett par steg fram mot pojken.

— Jaså, dä ä den stora mamsellen, som ska' mä.

Ja då blir dä allt krångligt, för si ja' ska' ta' hem sextan sockertoppar också . . .

Men det gick för sig. Tyst och stilla stufvade mor och syster in fröken Amelie bland sockertopparna, och så bar det af till handelsman Blomberg.

Hon kände vägen, ty på slädpartiet i vintras hade hon farit den under ackompagnement af ystra skratt och glädlig bjellerklang och löjtnant Svärdskölds stämma, som hviskade, »att om den färden finge räcka för alltid, skulle han vara den lyckligaste menniska på jorden».

Men löjtnanten reste på landet att sköta kompaniexpedition dagen efter direktörens bouppteckning, och han sköter den visst än.

I kabinettsfönstret stå mamma och Constance och gamla Lotta och nicka efter fröken Amelie.

Lifvet har så många underliga brytningar. Ej minst »i flyttningstid».

Nils Petters mogenhetsexamen.

Det brukas inte många varma ord i bondehem; kanske förslöas känslorna ock, ty hårdt arbete och bekymmer för brödet äro två qvarnstenar, som väl kunna mala sönder veka känslor, så väl som fagra ord.

Men det är dock i grunden samma hjertan, hvilka klappa hårdare af längtan efter några skäppland egen, odlad jord, som de, hvilka rastlöst jaga efter kunglig nåd och mycket guld.

Och när vi stå som gamla trän, dem höstvinden

löfvar af och snöstormen sliter sönder, då tänka vi väl i grunden med lika kärlek på de telningar små, som skjutit upp vid vår rot, vare sig de bära sammetsjacka eller blaggarnskjol.

Derför var lille Nils Petter också lika älskad af sin rödhårige, krokryggige far och sin lilla årböjda moder med de valkiga händerna och det hopskrumpna ansigtet, som om han lekt i en sidenklädd budoir, och af galonerad kammartjenare burits till dekorerad pappa och nervsvag mamma för att helsa god morgon.

Det är något ousägligt ljuft att tänka detta, att huru olika och underligt försynen delat gods och guld, ära och berömmelse, njutning och lidande, så har hon dock lemnat hvad *större* är, himlen deruppe och kärleken härnere, lika fria och öppna för oss alla.

Nils Petter var torparfolkets endaste. Sällan for mors hårda näfve smekande öfver hans lilla ansigte, aldrig sa' far ett ord, som kunde tyda på att han kände något annorlunda för Nils Petter än för grisen derute i kätten, aldrig talade far och mor sinsemellan om huru de höllo af den lille, och likväl visste de alla tre, att om t. ex. den arge herregårdstjuren kommit lös, skulle far och mor täflat om att bjuda sina bröst åt hans horn för att frälsa lille Nils Petter.

Det var ett klokt och snällt barn, som lärde sin katekes väl, och alltid svarade bra på husförhören. Så fingo de för sig att han var ett snille och skulle bli prest, och därför sattes han i storskolan, utan att beräkna hvarken svårighet eller kostnader. Staden låg ju så nära, och det är fattigdomens och okunnighetens privilegium att vara kortsynta; vore de det icke, så skulle många af våra främste män ha dött i kojorna, och menskligheten stått lägre än den nu gör.

Men därför vill jag inte påstå att det varit någon stor skada, om inte Nils Petter fått studera, ty det var

endast på husförhören han var ett snille; i skolan var han bara ett välartadt, medelmåttigt begåfvadt barn, som drog sig fram i stort armod.

Huru det gick till? Ja, kan man inte undra öfver huru gråsparfvarna bära sig åt för att lefva, då kölden är skarp och marken snötäckt? Kan man inte grubbla öfver huru arma hem, der bekymret ständigt hållit vakt vid dörren och nöden alltid gjort sällskap vid bordet, kunnat fostra starka, dugande män och goda, väna qvinnor, som gagnat menskligheten och bredt solljus öfver lifvet för många?

Föräldrarne kunde icke hjälpa honom mycket. Fars gamla silfverklocka, som inte gått på många år, tog till att gå igen och gick till guldsmeden i staden. Den enda kon beredde utväg till några få skålpund smör, som såldes på torget. Dåligt smör till billigt pris, smör med stora, gråa saltstenar i, och dessa olika skiftningar i färgen, som likna furans årsringar och tyda på att den lilla fula »trillingen» samlats ihop under lång tid och många olika »kerningar». Så köpte mor garn på kredit och väfde hufvudkläden och förkläden och sålde till socknens pigor, och der blef då några ören öfver. Och tar stod natt och dag på böndernas logar och tröskade svensk råg för att Nils Petter skulle få lära sig latinska glosor.

Men underligt var det i alla fall att det gick, fast tröjan var lappad och kölden bitande i det lilla vindskyffe der Nils Petter bodde i staden tillsammans med två kamrater.

När han kom hem vid mellanterminerna grepo de gamle med darrande fingrar efter glasögonsfodralen och satte sig att stafva på betygen. Der voro många »A», och det hade Nils Petter sagt, var bra betyg. Och då han spolade till mors väf, hvilade hon ibland i slaget och hörde på allt det underbara han hade att förtälja.

Huru han läste fyra språk, och sa' »du» till sjelfve domprostens son, och en gång varit på middag hos en lektor. Och så läste han Livius och plockade grönt till grisen och blef lite rödare om kinden än då han först kom ut på landet i Juni.

Så kom han upp i »femte» och fick konditioner, fick äta på samma ställe som disciplarne och 40 riksdalers lön i terminen. Då fick mor en sjal och far en klocka i stället för den som gått till guldsmeden. Och mor tyckte att aldrig något plagg varit så varmt, som den sjalen, ty det var en röd, varm tråd af Nils Petters kärlek, som löpte igenom bruna och gråa rutor. Och far tyckte att den klockan visade, att tiden började lida för Nils Petter att blifva en stor man.

Han fick rock med riktiga skört vid, nattkappa och öppen väst. Han fick gå och promenera med fröken på herrgården om söndagseftermiddagarne. Och ändå var det samme lille snälle Nils Petter, som torkade fars våta tröja framför spisen och villigt »flydde trådar» då mor satte upp väf.

Men natten användes för egna studier då disciplarne togo dagen i anspråk, och ryggen kröktes och ögonen sjönko djupare in i sina hålor för hvarje klass, och der växte ett vemodsdrag kring skägglösa läppar och kinden vardt blek.

Framåt skulle det likväl gå, framåt mot den dag, då han glädjestrålände skulle stå på furutimradt komministers-tjälls veranda och breda ut kärleksskälfvande, långtande armar mot gamle, trötte far och gamla svaga, böjda mor, och smekande stryka sitt hufvud mot tunna, gråa lockar och säga: »Tack för allt; blifven hos mig för lifvet!»

Och så baddades brännande tinningar med kallt vatten för att jaga sömnen bort, och med feberartad glans flögo trötta ögon öfver blad efter blad.

En gång kände han det som skulle kraften svigta, som om något mörkt, oförklarligt, obevekligt skulle ställa sig emellan honom och målet. Samtidigt hade han fått flera lärjungar och ökning i sina små inkomster.

Dagen efter gick han till en lifförsäkringsagent.

Femtusen? Nej, det blefve alldeles för dyrt. Två-tusen? Det räckte penningarne heller ej till. Och så tog han då en försäkring på ett tusen kronor. Det skulle far och mor ha, *om* något . . . något . . . besynnerligt skulle inträffa.

Men det blef vår och sol och saf i björkar och lifslust i barmar och hopp och fröjd och — student-examen.

Skrifningarne gingo bra. Nils Petter stod i snygga, vända, klädståndsöpta kläder och hörde lärarne säga att nog skulle *han* gå igenom alltid.

Och han läste natt och dag. Om qvällarne bar han upp en balja med kallt vatten på rummet, och när sömnen pockande trängde sig fram till bordet stack han sina bara fötter i vattnet för att hålla sig vaken. Han hade icke en skynt till aning om hvarmed han skulle uppehålla sig vid akademien, och likväl tyckte han att suset från lindarne i den der komministersgårdens allé kom allt närmre och närmre.

— Stig upp herr Lind! Nu är det på tiden. Herr Karlsson å herr Strömberg gick nyss förbi opp i examen. Nu får herrn skynda sig!

Men Nils Petter sof så godt som aldrig tillförne, med den tunna, magra handen under kinden. Vårdinnan blef otålig:

— Raska på herr Lind, annars kommer han för se . . . Herre Je . . . hur ä dä mä pojken! Lina, Lina!

Och Lina kom in, och madamen midt emot, och den gamle skraddaren snedt öfver på gården, och till

sist kom doktorn, lyfte litet på det gråa, skrynkliga domestiklakanet, förde undan den trånga, urvuxna bomullsskjortan, höll handen en stund på höga, magra rebben och sa:

»Hjertslag».

Det blef en svart kista i stället för en hvit mössa inne i torpets lilla farstukammare. Mor och far gingo som i sönnen. De kunde icke fatta att det var sannt. Visst skulle deras Nils Petter snart stiga upp och tala om för dem huru det gått i studentexamen! Icke kunde han vara död *just nu*? Då funnes det ingen barmhertig Gud i himmelen. Och så gingo de båda gamle med slöa, tårlösa blickar ut och in och sågo på det magra, gula, kära ansigtet.

Först när lifförsäkringsagenten, som tillika var skolans gymnastiklärare, kom gående ut till torpet och talade om att de hade tusen kronor att lyfta, som Nils Petter försäkrat sig för, tinade deras sammanpressade hjertan upp.

Och ur bröstna källor med hejllöst språng framströmmade tår på tår.

Frammot aftonen tittade far upp ur händerna, i hvilka han dittills gömt sitt gamla, skäggiga, af smärtor förvridna anlete.

— Lisa, har du fått pengar för klädningstyget till nämndemannens flicka?

— Ja, Kalle.

— Tag hit!

Och så gick far på väg mot staden, och mor var så förkrossad att hon frågade inte och undrade inte.

Frammot midnatt kom han igen. Det var en ljus, nordisk sommarnatt, och genom fönstret såg han mor sitta lutad öfver Nils Petters svarta säng. Fönstret var

öppet, och ljusröda, svällande äppelblommor hade blåst in på fönsterkarmen och ända in i kammaren.

Sakta kom den gamle genom dörren och fram till kistan. Så tog han upp ett litet paket, som han haft gömdt under tröjan, och lade en ny, hvit studentmössa på Nils Petters bröst.

Och mor, som med de fattiges och ringes vanliga sträfhets i yttre åthäfvor icke kysst sin son på de sista tio åren, hon pressade nu sina tunna, darrande läppar mot den hvita sammeten gång på gång...

Månen sken allt klarare. Besynnerligt! Det var som om Nils Petter lett i sömnen. Kanske redde han sig till att öppna famnen för far och mor i ett hem, än mera ljuft och tryggt än den drömnda komministergården.

Frun, som skulle lefva på inackorderingar, men dog af'et.

Frun, som skulle lefva på inackorderingar, hade en gång varit nitton år, täck som en nybygd villa vid Vaxholmsfjärden och god som morgonmjölken när korna nyss äro släppta på gräsbete.

Det hade varit bättre för henne om hon i stället varit ful som Svenska Dagbladets tanke om Sverdrup, ty då hade inte magister Andersson brytt sig om henne, men det begrep hon inte då, utan när magister Andersson dansade med henne på den lilla stadens subskriberade baler (1 riksdaler för dam, 1 banko för herre och särskildt för punschen) flög hon åstad så lycklig och stolt,

som om inte hennes pappa grälat alls för pengarna till halskråset eller hennes mamma stått uppe om natten och för sjetten gången strukit ut gamla linongsklädningsen med blå blommor på hvit botten och en liten, liten väl hopstoppad refva midtför venstra knävecket.

Och när magister Andersson sa' att han tyckte om henne — eller »dyrkade henne med en till vansinne gränsande hängifvenhet», så föllo visst hans ord — så blef hon, oakadt hon gått och väntat på det der i ett halft år, så öfverraskad, att hon af pur förvåning föll i hans armar, och alldenstund icke blott Anderssons hängifvenhet gränsade till vansinne, utan soffan, på hvilken de sutto, äfven gränsade till ett kabinet med två andra mamseller uti, så hade den stackars flickan endast valet emellan skandal alldeles solo eller tre rum och kök vid reel gata och inom egen tambur med herr Andersson, och eftersom magistern fortfarande satt och kysste och kysste och hon alldeles glömt bort att rusa upp, i blyg förvirring utbristande: »Oförskämde, hur vågar ni!» så tog hon då sin Andersson.

Men det hade varit bättre hon tagit skandalen, det hade hon haft mera nöje af, ty i den staden voro skandalerna långlifvade och skolmagistrarna kortlifvade, och när två år förgått och fru Andersson gifvit sin älskling många anledningar till glädje, en liten vacker pojke och ett ytterst begränsadt antal sparlakanslexor, tog magistern ferier och for på en längre tur till himmelen, i det han matt framhvisade: »Gud välsigne dig, min Anna!» men hvad hon och pojken skulle lefva af, derom ville han af grannlagenhet och för att inte lägga band på deras framtid och fria vilja inte säga ett ord.

Visserligen kunde det inte ha skadat, om han sagt: »der i skrifbordslådan till höger ligger en bankanvisning», eller: »i rakspegeln hittar du min lifförsäkringspolice», men, som sagdt, det satte han sig öfver.

I fem dagar lefde fru Andersson af begrafningstårta och tårar, men då kände hon sig sugen och beslöt att skicka till torget samt företog sig att för sådant ändamål inventera husets kassa. Något kassaskåp hade de inte, men ur högra fickan på salig Anderssons hvardagsbyxor drog hon fram en och femti kontant, en obetald skomakare-räkning och en latinsk stil af en pojk i sjettenedra.

Då skref hon till Anderssons föräldrar, som voro någorlunda bergadt länsmansfolk ute på landet, och bad att få komma dit och hjälpa svärmor i hushållet, hvarjemte pojken torde kunna vara sin farfar till någon förströelse på lediga stunder.

Men svärfar han svarade och sade, att ehuru intet skulle varit honom kärare än att i sitt hem bereda en fristad åt sin älskade sons maka och barn, vågade han likväl inte göra det för sitt känsliga hjertas och sitt blödiga sinnes skull; enär både hon och barnet städse skulle blifva honom en allt för grymt upprörande påminnelse om den smärsamma förlust han lidit genom sonens bortgång. — Ingen skulle dock kunna säga, det han lemnat sin sonhustru hjälplös eller på bar backe, och därför bad han henne hålla till godo med innelyckte femton riksdaler, hvarjemte han lofvade att skicka henne en half ost till julen.

Det var då som fru Andersson lät sätta in följande i platstidningen:

“Billig inackordering

i treflig lokal om tre rum inom egen tambur vid reel gata kan erhållas för ungar eller ensamt fruntimmer, om man insänder biljett märkt ”Enkefru” till denna tidnings kontor.

Obs! Spisning å 1 riksdaler pr dag kan fås på samma ställe af flere personer.”

Det var på det viset fru Andersson kom att lefva på inackorderingar.

Spisgästerna, som kommo och gingo vid målen, ber jag att i hufvudsak få lemna utom räkningen. Det var mest unga studerande vid stadens tekniska läroverk, och om äfven deras uppförande icke alltid var det bästa, så gör det mig godt att kunna säga, det deras aptit lemnade intet öfrigt att önska. Att sätta en smörtallrik på deras bord eller vid kratern af Vesuvius kunde komma på ett ut, och en större karott köttbullar för dem var precis som om man setat i en luftballong och velat snyta sig i fingrarna midt öfver Atlantiska oceanen.

Och ofta hette det vid terminens slut: »Snälla fru Andersson, pappa har lite ondt om pengar just nu; vi ska' skicka sedan på posten.»

Nej, som sagdt, de der löse spisgästerna, som gingo till och från, dem ska vi inte uppehålla oss vid, utan bara vid dem som hade *hel* inackordering och bodde i det bästa af de tre rummen inom egen tambur vid reel gata.

Den förste var en gammal vresig ungar, som pepprade fru Anderssons lif med sina giftiga in- och utfall öfver hvad som fanns i huset och på bordet.

— Snälla fru Andersson, bor här någon skomakare i närheten?

— Jaha, vill herr Petterqvist ha skodon till honom, så får pigan så rysligt gerna . . .

— Nej bevars, det var bara desse här biffarna, som osökt förde min tanke på halfsulor, jag befarade att möjligen någon förvexl . . .

En annan gång började herr Petterqvist:

— Min goda fru, ni skulle allt kunna göra mycket godt mot en hel del fattiga nu till jul.

— Ack nej, thyvär, herr Petterqvist känner ju mina små tillg. . . .

— Nå nå, nå nå, förstå mig rätt, jag menade inte heller att ni skulle uppoffra någon stor *penningsumma*,

jag tänkte bara att om ni ville skicka de flottiga tapeterna i mitt rum till någon sopkökningsanstalt och låta mig få nya så . . .

När herr Petterqvist slutligen ville påstå att mönstret i hans sitställe föreställde grodor och inte törnrosor, så kom det till en brytning och rummet intogs af fröken Zuleima Desperato, född Pettersson och elev vid musik-konservatoriet i hufvudstaden, men för tillfället ute på landsbygden för att hvila och sköta sin helsa.

Den tiden hon bodde i huset, kunde fru Andersson åtminstone sofva lungt för inbrottstjuftvar, ty polisen slog jemnt sina lofvar deromkring, emedan den fått för sig att den supige skraddaren på nedra botten höll på att ta lifvet af sin hustru och att det var hon, som skrek i dödsångesten när fröken Desperato föredrog sina finare bravursaker, hvarjemte fru Anderssons lille käre kisse uppgaf hvarje tanke på konkurrens inom vokalmusikens område samt gick bort och lade sig att dö under en stor enebuske i stadsmarken af pur afundsjuka.

Fröken Desperato proponerade »du» med fru Andersson, gaf henne tre fribiljetter till sin konsert i domkyrkan, vann lille gossens hjerta med chocoladkakor samt — utsatte liqviden för vivret tills hon återkom från Paris, der hon skulle vidare utbildas af Gounod och Viardot.

Fru Andersson var knappast 26 år och ännu en mycket vacker qvinna, då agenten Johan Thara som hyresgäst steg öfver tröskeln till den tambur, som förde till de välbekanta tre rummen med kök vid reel gata. Han hade en ståtlig växt, en djerf blick och ett par mustacher, o min Gud, ett par mustacher . . .

Salig magistern, som i kabittnettsformat och snygg, pressad läderram i fem år blickat ned från förmaksväggen på en förkrossad maka, nedlades samma förmiddag i byrå-lådan emellan Hagbergs predikningar och en stor påse kamomillthé.

Ofvanpå middagen skickades pigan efter punsch, och på natten låg fru Andersson i sin säng och undrade huruvida det kunde vara riktigt *rätt* att genom bärande af sorgdrägt hela lifvet igenom profanera sina heligaste känslor medels att utställa dem till offentligt beskådande.

Följande dag, medan agenten var ute, togs täcket med törnrosrodorna ur hans säng och dit lades i stället det något urblekta, blåa, vadderade sidenomhölje, som salig Andersssons mamma haft med sig första lysningsdagen.

Andersson var i listiden en tålig karl, men jag skulle ändå haft lust att se honom i synen när han som andra englar satt och gungade på sin sky och så fick se herr agenten behagfullt luta sig mot en kudde, som var inköpt för de medel, hvilka erhållits genom försäljning af Andersssons egen, dittills såsom helig relik alltid betraktade doktorsfrack.

Efter en månad fick fru Andersson, då hon gick storgatan fram, se herr agenten komma emot sig med ett fruntimmer under armen.

Hon kände sig dervid till mods som om blixten hade slagit ned på det blå sidentäcket och ett halft dussin teknologer rest sin väg på en gång utan att betala maten.

Och så möttes man.

— O, så roligt: min fästmö, fröken Rosenknopp, — min älskvärda värdinna, fru Andersson. — Ni måste bli riktigt goda vänner.

Salig Andersson i kabinettsformat och pressad läder-ram tronar åter på sin förmaksvägg samt har till och med fått en krans af murgröna omkring sig.

Men hans vänliga blick kan inte lugna hans för-

krossade maka, som med tårfyllda ögon stirrar på de kära, kära dragen.

Tydligare än någonsin känner hon att hon aldrig kan trösta sig, att hon bär döden i hjertat, att det blå sidentäcket aldrig mera kommer ur skåpet och att törnrosrodorna på sitstället hädanefter endast komma att omsluta *qvinliga* inackorderingars former.

Och salig magistern ler från sin himmel och säger nu precis som när han dog: »Gud välsigne dig, min Anna!»

Enögda Stinas historia.

Aldrig har jag kunnat låta bli att med särskildt deltagande blickar följa myran, hvilken till stacken drar ett strå fem gånger så långt som hon sjelf, och alltid vilja mina ögon dröja vid bondgårdens »barngräbba», som dignar och bär sig krokig i ryggen och sned i höfterna på husbondens ungar.

Men huru olika äro ej de två! Myran drar till *eget hem*; för hvarje strå, hon släpar fram, reser sig stacken högre och högre; hon blir aldrig öfverflödig eller jagas bort ur det hemmet och vid hennes sida släpa millioner varelser, lika små och ringa, lika flitiga och starka som hon sjelf, då deremot »barngräbban»... Men det var ju enögda Stinas historia, vi skulle tala om.

Hon bor der framme vid grinden, som vi just nu skola köra igenom.

Då Stina vid nio års ålder kom till kyrkovärdens

för att roa och passa lille Sven, då hade hon *två* klara, blåa, glada barnaögon, som förvånade mötte alla kopparbunkarna, blecksakerna och malmgrytorna på »karahöllan» i kyrkovärdamoras kök. Hon hade då också små rosor på kinderna, så pass de kunna växa i fattighjonets hem, närda af »en halfspann, hälften råg och hälften korn, i månaden» åt fem personer, och ett rikt, gullgult hår kran-sade en panna, som inte gerna kunde varit högre och renare om Stina först sett dagen från ejdervågorna i en grefflig paulun.

Ja, detta var nu verkligen samma Stina, som med darrande steg skyndar fram till grinden derborta för att hinna öppna den åt oss. Nej, tag en liten hvit tioöring den här gången åt qvinnan med de glesa, gråa hårtestarne och den trasiga kjolen! Ser du hur hon har hufvudduken djupt neddragen öfver den ena sidan af pannan . . . åh låt femöringen följa med . . . ja se, det är just på *den* sidan som ögat fattas.

Lille Sven och Stina blefvo snart de bästa vänner. Skrattande luggade han om hennes gula hår, och med armen hårdt sluten om hennes hals bar det af utåt åkrar och ängar. Nåja, *ännu* gör det ingenting, men annars skola backstuguhjonens töser akta sig för kyrkovärdssönernas armar; storstugan har sin aristokrati rätt så väl som salongen, och mången torpartös, som i dess borne ättings fann drömt äregiriga drömmar om silkeduk och kyrkofärd i liggfjäderskärra, har vaknat upp vid »enskild skrift» och tretti riksdaler om året . . .

Lille Sven hade en bror, som var femton år, hette Kalle och fått en pistol i marknadsgåfva af far. Stina sprang på golfvet i storstugan med Sven, moran satt och bommade garn vid kakelugnen och Kalle stod vid soffelocket och laddade sin pistol. Så kom Stina olyckligtvis att stöta till struten med krutet i, så alltihop föll på golfvet.

— Kan du inte se dej för, ditt as! röt unge Kalle och rusade mot flickan med pistolen i handen.

— Herre Jesses, skjut mej inte, skjut mej inte, Kalle lille! skrek Stina i dödsångest och höll händerna framför sig.

Inte tror jag heller precis det var Kalles mening att *skjuta* tösen, inte. Men en minnesbeta borde hon i alla fall ha, och så rusade han mot henne med knuten näfve. Om man nu hastigt knyter en hand, i hvilken man händelsevis har en laddad pistol, och en annan person fins i närheten, så går skottet vanligen af och in i kroppen på denne andre. Det kan synas besynnerligt, men det är så i alla fall, och inte kunde Kalles vapen, en liten vanlig marknadspistol, göra sig till och bära sig åt på annat vis, utan skottet brann mycket riktigt af. . .

Ett dubbelt, förtvifladt skri från Stina och lille Sven, och så föllo båda till golfvet.

Nu blef det lif i moran borta vid garnbommen.

— Gu tröste mej, sköt du ihjel heren? skrek hon och rusade upp och fick lille Sven i famnen. Hon vände honom på alla sidor, tittade honom bakom öronen, ref af honom kläderna, slog med handen framför hans ögon för att se om han blifvit blind, tog en hårnål ur hufvudet på sig och stack in den böjda ändan i näsan på pojken, för att känna om der satt några hagel, och anfäktade sig på alla möjliga vis. Slutligen fann hon att älsklingen var oskadd.

Då vände hon sig till Stina, hvilken alltjemt låg kvar på golfvet som om hon varit död.

— Opp mä dej, annars ska ja' väcka dej, ja! Töcker du dä rimmelitt å dråsa i backen på dä viset mä ongen på armen å bryta armar å ben å en, ditt blindstyre!

Men lilla Stina rörde sig inte, der blef bara så rödt på golfvet der hennes kind hvilat. Moran bleknade.

— Pojke, har du skutet ihjäl barnagräbban så blir då en fans historia. Herre Jesses, då kan du komma på fästning, Kalle lille... Opp mä dej, Stina! Ä du nu snäller å inte lipar så ska ja inte tala om för Petter att du bar dej så illa åt å sprang i vägen för skottet..... Stina, opp mä dej du! Du ska få ett vammalslifstöcke å ett par långskaftahoser om du ä snäll... Seså ja, nu vaknade hon, den illmasingen. Herre jestaness så du ser ut i öjat, gräbba! Ja menar då rent ä utskutet... åjenamej, när jag grunnar på att då kunne ha råkt Sven, så ä ja mest frester te å rent lipa...

Kalle satt i spisen och tittade under lugg. Sa ingenting.

Ja, det var nu som det var; skottet hade gjort verkan och lilla Stina var enögd för lifstiden och krutstänkt öfver hela den ena sidan af ansigtet.

Om en timme kom kyrkovärden hem och fick veta alltsammans, och så reste han sig och gick bort mot spisen och lagade sig till att ge Kalle en riktig sittopp. Men mor Anna skrek: »Du vill väl inte förderfva ditt eget barn!» och Stina, som blifvit så hedrad att hon fick ligga på sjelfva storstugusängen, snyftade sakta: »Slå an inte, körkevärd!» och så fick då ändtligen far så pass besinning att han inte bar hand på sitt eget kött och blod.

Frampå natten, då Stina flyttats ut i köket och far och mor sjelfve intagit storstugusängen, sa' kyrkovärden, tyst, så att inte pigan skulle höra det:

— Vi får allt ge den uslingen nå't för den här paschasan, för ja tror inte hon vinner titta mer mä dä höjra ögat.

— Ja, ja har loft henne ett vammalslifstöcke å ett par långskaftahoser.

— Dä räcker inte, Anna; ja tror allt, Gu tröste oss, vi får lof å ge henne femti banko te en sparbanksbok å...

— Aldrig på lifvet, då säger ja dej Petter! Vell du runera hustru och barn för tocket tiggarepack? Hon ä ju lika arbetsförer mä *ett* öja, å då ansigtet ä lite skämdt, då borde hon förr tacka oss för, för då slepper en fattig gräbba många frestelser i denna syndiga världen, hå hå ja ja!

Och så talades det hit och dit, och till sist blef det beslutadt, att om roten ville släppa till några timmerstumpar, så skulle statare-Ola, Stinas far, få bygga sig en liten koja i backslutningen vid vägen i kyrkovärdens oxhage och få ett helt skäppeland jord omkring, så att han sluppe att bo med hustru och barn bland käringarna och gubbarna i fattighuset framme vid kyrkan.

Roten gick in på saken och det gick förstås inte mycket timmer åt, för en kunde grafva ner sig i backen ett par alnar så att der behöfdes sedan bara fyra hvarf med timmer rundt omkring så att der kunde bli ett litet fönster på gafveln.

Och alla tyckte att kyrkovärden hade ett godt hjerta. Det der skäppelandet jord hade han ju förstås ingen nytta haft af, men det är inte så narri att dra fattigpack på egorna till att gå och krafsa i hagarna efter ris och vindfällen att elda med, och bittida och sent fick lilla Stina höra huru tacksam hon borde vara mot sina välgörare.

Sen kom hon ut att tjena som riktig piga, och rask och duktig i sin gerning var hon, och på åker och äng gick hon fram så långt som någon, hvilken hade två ögon och ett fagert ansigte. Men när det blef dans på logen eller kring majstången, då fick hon stå för sig sjelf i en vrå och se på, med hucket framdraget för den krutstänkta kinden. Ingen gosse ville svänga om med enögda Stina, ingen tänkte på att hon hade ett hjerta, hon som andra, och att det också slog varmt och längtansfullt i ungdomens år.

Statare-Ola hade emellertid brutit upp hela skäppe-landet derute i oxhagen och fick de vackraste potatis och ärter på sin lilla åker. När kyrkovärden såg det sa' han:

— Min kära Ola, rakt för inte kan du då inte få sitta här och ta denna välsignade grödan. Du får ju ändå hjälp å roten till barnen, som gå i skolan, å fyra riksdaler om året vill jag ha för tomtten.

Han fick sina fyra riksdaler hvarje år.

Så dog statare-Ola och hustru hans, och de yngste barnen kommo ut att tjena, och då tyckte Stina att hon gerna kunde flytta tillbaka till stugan sjelf och lifnära sig med spånad när hon ej gick borta på dagsverken.

En dag kom Stina med förklädet fullt af ett par små granar, granna klädeslappar och gammalt karamell-papper. Hon lade det alltsammans vid grinden till oxhagen och så började hon kläda grinden fin och pynta ut den på bästa vis. Så satte hon sig, när hon slutat, på en sten vid vägen att vänta. Om en stund hördes vagnsbuller uppe i backen, och kyrkovärdens Kalle kom körande i tvåhästavagn med messingsseklar och hade sin unga qvinna med sig, för det var därför enögda Stina klädt grinden fin och stod och neg då de unga körde fram. Kalle hade ett fasligt godt hjerta, han höll in hästarna och sa':

— Tack ska du ha, Stina, för din välmening!

Och så pekade han på Stina med piskskafet och sa':

— Emma, detta ä' enögda Stina, som ja talt om för dej att vi alltid vatt så goa ve derhemma.

— Ja, Gu' välsigne . . . sa' Stina, men nu ryckte hästarna till och vagnen försvann i en damsky.

På efterhösten blef Stina bjuden på kaffe och sju-hålakringlor framme vid gården. Unga moran klappade henne vänligt på axeln och sa':

— Ja hör att du lägger bara fyra riksdaler för dett

granna ställe, å då svärfarns å Kalle allti vatt goa ve dej så ska den pengaskatten allri ökas . . .

— Gu' välsig . . .

— Men ett halft pund blåner om året får du lof spinna åt mej för inte, för dä inte för möcke för sånt litet nått ställe.

Och enögda Stina betalar hvarje år sina fyra riksdaler och spinner sitt halfva lispund blånor för att få bo i jordkulan på den magra backen, som far odlat upp. Det lilla hemmet är henne så oändligen kärt, och hvad underligt väl deri. Det är ju i ordets bokstafligaste bemärkelse hennes — *ögonsten*.

Pettersson & C:o.

Nere vid hamnen, inte den trånga, smutsiga fiskarhamnen, utan vid den större, glada, ljusa, der de rigtiga fartygen lade till, hade firman sitt hus, Pettersson & C:os hus, ett stort gammaldags borgarepalats med små fönster och trång förstuga, stentrappa, kontoret och en grosaffären till venster, diverseboden till höger och derofvanpå hemmet, från hvilket herrarna Pettersson i mer än hundra år gått ut i verlden.

Först kommo de nedför stora trappan och ut på torget på ammans arm, små, rödlätta, rundkindade, med stora blå, alltid *blå*, barnaögon, som nyfiket blickade omkring sig under små koketta mössor, ur omhöljen af små näpna babydrägter, dem fruarna Pettersson alltid styrde till vackrare och mera förtjusande än alla andra mammor i staden.

Och hela bod- och kontorspersonalen, från den gamle prokuristen med det gråa hufvudet ned till bodpojken med röda fingrar och frost i näsan, tittade ut genom de små, blyinfattade rutorna och tänkte: »Der ha vi den lille blifvande chefen för huset Pettersson & C:o».

Sedan stormade de utför trappan på egna ben, glada, hurtiga skolgossar med vår i blicken och bok under arm. Och kamrater och lärare och skeppare och kakmadamer, alla visste de att det var firman Pettersson & C:os blifvande chef, ty att ett barn från det stora, gråa huset dernere vid hamnen skulle blifvit något annat, valt en annan bana än far och farfar, det tänkte man sig lika litet som att solen skulle glömma att gå upp om morgonen.

Än de yngre sönerna då?

Fanns inga yngre söner; möjligen ibland en liten syster, som alltid i passande ålder giftes bort med arftagaren till någon annan riktigt gammal och solid firma, men aldrig mer än *en* manlig arfvinge till huset Pettersson & C:o.

Så gingo några år. Skolgossen växte upp och blef man. En vacker dag fejadades der upp i bod och på kontor, fönsterrutorna gnedos rena från dam och spindelväf, deruppe i våningen sattes upp nya gardiner, och den gamla, tunga, konstrikt arbetade förmaksmöbeln i perlfärg, ebenholtz och guld prälade i nytt öfverdrag. Blommor i alla vaser, sol i alla ögon och en stor, vacker guirland ofvan förstugudörren. Och uppför samma gamla mörka, fula, kära trappa som han burits som barn och ilat som yngling, kom herr Pettersson junior med vif vid sidan; och om den unga qvinnan blef en smula ängslig och beklämd i det stela, tunga, besynnerliga huset, så värmdes hon upp och blef glad igen då hon derinne i stora salen slöts i två par gamla trofasta armar och såg

fyra glada, hjertegoda ögon le emot sig ett: »Välkommen dotter!»

Och så i sinom tid, då det blef hvitt för fönstren och granris på gatan, då fartygen i hamnen flaggade på half stång, kyrkklockorna sorgringde och likvagnen kom för att hemta Pettersson senior till det sista stora bokslutet, fanns alltid en ung kraftig chef vid pulpeten, och i barnkammaren eller på skolbänken en liten pilt, som tryggade tronföljden i firman, så att farfar kunde åka lungt genom kyrkogårdens gallerportar.

En liten ung, nyblifven fru Pettersson junior stod en gång på torget och blickade upp emot huset.

— Men Karl, hvarför finns det ingen skylt för affären? sa' hon.

Pettersson junior log och rätade upp sig ett par tum:

— Gamle farfar sa att han mindes att han hört att der skall ha varit en skylt en gång. Men nu, Louise, nu är det länge, mycket längesedan det behöfdes någon skylt för huset Pettersson & C:o.

Hvem var »Compagno»? Det visste ingen. Der hade aldrig varit mer än *en* vilja, *en* styrande hand i firman; sjelfve Pettersson junior hade ingenting vidare att säga i huset förrän presten fått faktura på gamlefar. Det der »Compagno» var visst bara en fantasi af den förste Pettersson.

Det var en gammal from och hederlig slägt, som lefde fläckfritt, älskade sin nästa, som högaktade den, trodde på Gud, som alltid hulptit den, och på hufvudboken, som alltid visade öfverskott. En Bayard, en Gottfried af Bouillon höll ej sin sköld, och sitt namn mera rena än Petterssönerna sin firma, och det var lika omöjligt att upptäcka ett fel i en kontokurant från Pettersson & C:o som att kullkasta ett matematiskt axiom. Och rikedomen växte, och allt flere skepp

bringade varor från alla världens kanter till det stora gråa huset vid den lilla hamnen uppe i nordn.

* * *

Så kom det förfärliga. Slag i slag följde olyckorna; ingen klokhet, ingen försigtighet hjälpte, två år refvo ned hvad seklet byggt, rikedomarna smulto som en glaciär under vulkanen, det var en kris öfver hela landet, och det gamla gråa huset skälfdde i sina grundvalar.

Andra hus skälfdde ännu värre, de t. o. m. rasade. Men *deras* chefer voro förnuftiga män, som »gjorde upp» om femtio, trettio och tjugofem procent; och efter sex månaders bekymmer voro de lika präktiga och solida som förut.

Men Pettersson & C:o ville inte »göra upp». Med darrande hand noterade den gamle prokuristen det ena olycksslaget, den ena förlusten efter den andra; i långa, sömnlösa nätter satt Pettersson senior vid pulpeten tills ögonen blefvo skumma och håret hvitt. Men hufvudbokens siffror radade alltjemt upp sig till en likprocession, inom hvars svarta led Pettersson & C:os millioner buros till grafven.

Så hade de båda gamle en gång setat natten ut, och höstdagens gryning började redan många grått i kontorets rullgardin. Chefen kände ett lätt slag på sin skuldra. Han såg upp. Det var Stark, den gamle prokuristen.

— Hvad önskar herr Stark?

— Jag undrade bara om grosshandlaren visste att Andersson & Ringman bjudit 75 procent?

— Ja, jag vet; vi gå in derpå för vårt vidkommande. Var det *det* ni ville veta?

— Nej... ja... hm... grosshandlaren kunde också... förlåt, jag menar intet ondt... *också* bjuda 75 procent; jag är rädd...

En rysning genomför chefens böjda gestalt. Så var nu ordet sagdt för första gång på Petterssonska kontoret! Det glänste till i hans öga; men i nästa sekund visade han på rescontran och sade mildt, men bestämdt:

— Var snäll och sköt ni ert, herr Stark!

Så tänkte han på att han varit för sträng mot den gamle, steg upp och klappade honom på axeln och sade:

— Tag inte illa upp, herr Stark; men Pettersson & C:o ackordera *aldrig*.

— Förlåt . . . men . . . men . . . tänk på herr Henrik, herr grosshandlare!

Chefen sänkte hufvudet. Henrik! Det var hans ende son, firmans junior och dess tilltänkte chef. Skulle han gå ut från detta gamla kära hus som sparf från ax! — Han släckte lampan, nickade åt Stark och gick upp i våningen.

Måhända var det barnsligt att hålla så hårdt på den gamla, fläckfria firman? Han hade ju sjelf förlorat så oerhördt på andra. Hvad mer om *han* nu icke kunde betala till yttersta skärfven! Han visste att ingen skulle säga något derom, att intet smädligt ord skulle sällas på börsen, att han skulle med bergad personlig aktning gå ut ur pröfningen. Och så vore då affären räddad åt Henrik . . .

Herr Pettersson hade kommit in i stora salen. Oktobersolen höll på att gå upp och sken matt på alla de gamle herrarna Pettersson, hvilka sutto der stela och högtidliga inom glas och ram, utom två af de siste, som prålade i olja. Det var storborgarens »vapensal»; de hade intet klingande namn eller grannt sköldemärke, dessa förfäder, men deras ord hade varit guld, deras handslag tryggare än pant och forskrifning.

Der längst till höger satt den äldste af dem alla,

en mager, långhårig bondgubbe i svartkrita. Det var stamfadren. Han hade börjat med påsen på ryggen och femtio daler i pungen. Han var ju mycket simpel mot firmans sednare chefer, men i hans stora, ärliga ögon tyckte ättlingen, som stod framför honom, sig läsa: »Foll vallutta bekåmmen som kvetteras. Karl Pettersson.»

Sen bliefvo förfäderna finare. Med frack och Vasaorden. Men det hjälpte inte; ur hvarje blick gick liksom en maning: Min son, betala till yttersta skärven! Pettersson & C:o ackordera *aldrig!*

Och Pettersson & C:o ackorderade heller inte, men de — »afvecklade». Dag och natt i sex månaders tid sutto chefen och prokuristen på kontoret, och så när allt var slut, den sista fakturan liqviderad, den sista konto-kuranten granskad och godkänd, det gamla gråa kära huset med sin förmaksmöbel i perlfärg, guld och ebenholtz i andra händer, Nero och Sultan och kupévagnen sålda, så stod der 6,000 kronor öfver och möbler till två små rum ute i förstaden.

Gamle Stark slog hop hufvudboken och fäste in den sista dagsposten i korrespondensfacket. Det ryckte i läppen på honom, och en gång då chefen såg åt annat håll, vände han sig mot fönstret och torkade ögonen en smula. De nya hyresgästerna kommo klockan 12 och kontoret skulle vara utrymdt till dess.

Chefen tog sin hatt och öppnade dörren:

— Vänta mig här en liten stund, herr Stark!

Och prokuristen väntade, och snart var chefen tillbaka. Han hade något särskildt på hjertat, det syntes, ty han hostade ett par gånger innan han började:

— Det har alltid varit sed inom vår firma att sörja för trogne tjenares framtid. Tyvärr har jag nu icke kunnat göra något för våra öfriga biträden; men de ha fått vackra betyg och äro unga, friska karlar, så jag

vill hoppas det går dem väl. Ni, herr Stark, har deremot slitit ut er hos oss, och det har varit mitt kanske största bekymmer under denna svåra tid, att jag icke skulle kunna på något vis vedergälla er trohet. Det blir ändå inte på samma sätt som i firmans glansdagar, men tag emot min hjertliga tack och detta lifräntebref, som jag köpt för 4,000 kronor. Ni är gammal, käre vän, så att det blir mera pr år än om jag gett er en sparbanksbok på summan, och ni står ju ensam i världen.

— Herr grosshandlare . . . jag . . . jag kan inte! Tänk på er sjelf och frun och herr Henrik!

— Se så Stark? Här på kontoret har aldrig varit vanligt att någon satt sig emot chefens dispositioner. Men jag trodde nog ni skulle bråka, och derfor har jag besörjt saken på detta sätt så att den ej mer står att ändra. Åt oss sjelfve köpte jag för 15 år sedan små lifräntor, som äro tillräckliga att skydda oss för nöd, och så hoppas jag få renskrifning och bokföring åt andra affärsmän. De 2,000 kr., som till sist blefvo öfver, har Henrik fått. Det är icke mycket för arvingen till Pettersson & C:o, men han reser i morgon till Amerika och skall kanske komma igen en dag och finna bruk för ett godt namn och en fläckfri firma.

* * *

Ute i förstaden i två små rum sitta chefen för huset Pettersson & C:o och hans i alla vexlingar troget hängifna maka. Glömnda af världen äro de allt för hvarandra, och så far tanken ibland bort, långt bort till den älskade sonen i fjerran vestern, som skritver många och långa bref om att han har friskt mod, arbete och hopp, men att det går smått med grundkapitalet till firmans återupplifvande.

Böjd öfver böcker och räkningar sitter Pettersson senior i yttre rummet och arbetar åt andra från morgon till kväll. Det är tungt nog, och ibland, då han är riktigt säker på att gumman är ute i köket, drar han en djup suck. Men så på qvällen, då det gör för ondt i ryggen och inte ens de skarpaste glasögonen vilja förslå, öppnas dörren sakta, och ett grått, kärt, leende gumhufvud tittar in.

Då väntar ett litet thébord med två gamla, rara par koppar i det inre rummet, då har lilla mamma lagt bort strumpstickningen och stoppat pipan, då är det varmt och ljust utom och inom två gamla kärleksfulla bröst, då fara tankarna så snabbt öfver Atlanten till firmans junior, då känna de båda, att olyckor, sorger och bekymmer stå magtlösa mot två hjertan, som, huru gamla och skröpliga de än äro, likväl alltid slå i takt med hvarann.

Och på hyllan öfver garderobsdörren stå vördnadsvärda gamla böcker i starka, tjocka band; böcker med ärliga siffror, med jemnt afslutade konti, med stumma, axiomatiska bevis på att der fanns intet svek uti firman

Pettersson & Co.

Kärlekens förhinder.

Han var en ung, glad gosse, som »gått igenom» Alnarp, hade trofasta, vinda, blå ögon, dubbelbottnade, långa kragstöflar och anställning som inspektor hos *patron* Gyllenborst å Lundåkra.

Hon var en ung, glad flicka, som »gått igenom» hushållsskola i Stockholm, hade blårutig hvardagsklädning, en liten nått figur, röda kinder, små aptitliga läppar och anställning som hushållsfröken hos *patronessan* Gyllenborst.

Han hette Kalle Andersson och hon hette Lotten Jönsson. — För den här eleganta bokens skull önskade jag de hade hetat något finare; dock hvad kan jag väl göra dervid!

De sågo hvarandra dagligen, och det skulle ha varit ett underverk om de inte älskat hvarann. Men vår herre har slutat upp med att göra underverk nu för tiden; därför älskade de också allt hvad deras unga, jemförelsevis oförderfvade hjertan orkade.

Men de hade aldrig fått tillfälle att tala om det för hvarandra, och när lilla Lotten stod der vid spisen och vände sina sjudande stekar i grytan, kände hon det alldeles som om det varit sitt eget lilla långtande, älskande hjerta hon vändt.

Så ondt gör det, mitt herrskap, när man håller ordentligt af en person af motsatta könet.

Då man älskar, ligger det i den mensklige instinkten att söka imponera på det älskade föremålet med sina bästa och starkaste sidor. Herr Andersson granskade sig sjelf. I det muntliga föredraget var han klen; ögonspråket var med hans skefva synapparat ett tveeggadt svärd, som, om det försöktes vid bordet, det enda ställe der man säkert och dagligen träffades, lika väl kunde i misshugg drabba guvernanten eller fru Gyllenborst. Hans händer voro stora och röda, hans röst icke egnad för sång.

Men *fötterna*, de voro just herr Anderssons starkaste sida. Han hade, som sagdt, långstöflar, kunde gå 6 mil om dagen, utan att bli trött, och satt midt emot Lotten vid bordet. Hvilket fält för en öm och grannlaga fotkurtis! Och så klämde han då i Guds namn till, midt

emellan gäddan och buljongen, med yttersta tåspetsen, ömt, frågande, kärleksfullt . . .

»Aj, för tusan, min liktorn! håll fötterna stilla, herre!» röt patron Gyllenborst.

Ack, man måste vara en smula topograf för att inlåta sig på fotkurtis!

På Lundåkra voro många vackra hästar och några de allra som näpnaste små föl. Herr Andersson älskade hästar, och när han hade en ledig stund, stod han alltid i staldörren och tittade på de granna djuren. Det var alldeles som om detta lindrat hjertesvedan en liten smula, utan att jag derföre vill påstå, det ens de finaste vagnshästar i världen i en rättskaffens Alnarparets hjerta skulle varit något lämpligt surrogat för lilla Lotten.

När så fröken Jönsson fick se herr Andersson stå der som ett frågetecken i staldörren, ilade hon alltid sjelf, snabb som ett tankstreck, till hyllan, der köksan brukade lägga upp öfverblifna, torra brödbitar, samlade dem i förklädet och styrde kosan mot stallet, äfven hon, för att bespisa de små söta djuren.

»Nu eller aldrig», tänkte inspektoren hvar gång han såg den blårutiga klädningen lätt sväfvä emot sig öfver krattade gångar och spirande gräs. Men just som han skulle öppna sitt hjerta, medan de tillsammans matade lille Felix eller Frej, kröp antingen en af drängarna ned från höslindret, eller kom mjölkpigan och skulle söka efter ägg i hackelsebingen, eller ropade fru Gyllenborst: »Jönsson lilla, hvar ä' den nya tolfbundsväfskeden?» eller skrek patronen: »Andersson, ska' vi så korn i dag?»

Och då mulnade lilla Lottens panna, och då mumlade herr Andersson ett »F—n anamma't!» och då fick Amor en tår i ögat och slokade med vingen och sprang in i selkammaren och gömde sig.

En gång var lyckan dem bevågen. Ingen störde dem. Lotten stod behagfullt lutad mot folkätten med

sin runda, hvita arm om halsen på lille Frej, brödbitarne voro uppfordrade, tvenne hjertan klappade i samtakt, pulssarne brunno, ögonen glänste, de gamla hästarne skuro friskt på sitt kortfoder, de unga nafsade hvarandra i öronen, fåglarna sjöngo i rönnen utanför fönstret, herr Andersson fattade Lottens hand, böjde sig ned mot henne och började:

»Ack, fröken Lotten, jag har länge tä . . .»

Men längre hann han icke heller denna gång, innan han, plötsligt bakifrån påverkad af någon väldig kraft, beskref en halvcirkel i luften och slungades framstupa midt på stallgolfvet . . .

En ny maning för alla, som ämna öppna sina hjertan i stallar, att först låsa in — stallbaggen.

Åter gick vecka efter vecka, och kärleken i de ungas hjertan växte som sparris vid midsommartid. Lotten pepprade på blanc-mangern, och Andersson lät köra in timotejen halftorr.

Men så upprann solen öfver Lundåkra en varm och leende Augustisöndag. Alla skulle resa till kyrkan, utom Lotten, som hastigt fick en grufelig tandvärk, samt herr Andersson, som ville bli hemma och se efter att inte torparbarnen stulo alla körsbären.

Vid tiotiden på förmiddagen styrde ett par blankborstade ridstöflar af bästa hästskylt sin kosa nedåt parken vid insjön, och tio minuter sednare trippade ett par små nätta kalfskinnskängor samma väg. De möttes under en skuggrik al, och för hundrade gången tänkte herr Andersson: »Nu eller aldrig».

Stackars genomhederlige gosse! Han darrade från hufvud till fot, och all blod i hela hans kropp ville ovilkorligen ut genom örsnibbarne.

Stackars lilla rara, nittonåra tös! Liten mognande barm svälde, som om han ämnat pösa ut till ett tvåmansbolster, och de små solbrända fingrarna darrade häftigt.

— O fröken Jönsson, huru har jag icke längtat efter detta tillfälle att säga eder huru hö . . .

— Hoppas jag inte stör? sa' guvernanten sötsurt, och klef med långa steg, upplyftad klädning och otrefligt formade smalben plötsligt fram ur de daggvåta buskarne.

— Jag . . . jag . . . tänkte fröken var i kyrkan? stammade inspektoren.

— Nej, jag fick *också* händelsevis en sådan ryslig tandvärk. God morgon mitt herrskap! Mycket nöje på promenaden! Och så försvann hon.

När herr Andersson vände sig om efter Lotten, var äfven hon försvunnen, som om hon varit en dimfigur eller Stockholmsk högskolefond.

Det borde vara med inspektorshjertan som med ångpannor, att de hade en manometer, som visade det högsta tillåtna trycket, och derutöfver skulle ett oblidt öde absolut inte ha rättighet att pressa en inspektor.

Augusti gick och September kom. Månskenet i September är nästan ännu vackrare än det traditionella i Augusti, och en afton, när lilla Lotten räknat in byken, mätt upp lingonen, plockat fyra kycklingar och tagit in alla blekväfvorna, tyckte hon sig ha rättighet att gå ut och sätta sig på en trädgårdsbänk och svärma en smula. Kärlekens osvikliga instinkt ledde herr Andersson, som spatserat ut för att dra' några bloss på en »rök-cegar», precis till samma bänk under ett stort äpleträd.

Modigare än någonsin, i aftonens stilla skymning, som medlidsamt höljde sitt dok öfver hans förlägna anlete, började han ånyo:

— O Lotten, *ändligen* skall jag då en gång få säga, huru gränslöst högt jag är . . .

Det susade som en hvirfvelvind i äppelträdet häftigt skakande grenar, tusentals små runda kroppar regnade ned på de unga tu, och midt uppe i trädet ljöd muntert skratt.

Nog är det bra hårdt, att en stæckars inspektor, som gått och arbetat hela Guds långa dagen i sitt anletes svett, icke, när aftonen kommer, skall kunna i naturens stillhet och frid öppna sitt hjerta för den han har kär utan att först titta efter om inte principalens pojkar sitta och göra spektakel i träden.

Herr Andersson fattade ett stort beslut. Han skulle flytta från herrskapet Gyllenborst den 24 nästkommande Oktober och arrendera ett litet landtbruk för egen räkning. Dessförinnan skulle han icke göra något nytt försök att träffa Lotten mellan fyra ögon, men när han fått sin lön, lemnat från sig böcker och inventarier samt tackat allihop Gyllenborstarna för en angenäm sammanvaro, skulle han öppet, lugnt och allvarligt säga:

— Fru Gyllenborst! Törs jag fråga hvar jag kan få träffa fröken Jönsson? Det är ett par ord jag skulle vilja säga henne i enrum.

Och sedan skulle han, lika lugnt och allvarligt, fatta den älskades hand, se henne i ögonen och säga:

— Lotten, du vet att jag älskar dig! Vill *du* äfven hålla af *mig* ett litet grand?

På det viset skulle allt bli godt och bra. Hvilken narr han var, som inte tänkt på det förut!

Den 24 Oktober kom. Herr Andersson fick sin lön, levererade böcker och inventarier, tackade herrskapet Gyllenborst för den angenäma tid han tillbringat i deras hus, vände sig derefter till frun och sa' mycket ordentligt, fast med något sväfvande stämning:

— Fru Gyllenborst! Törs jag fråga hvar jag kan få träffa fröken Jönsson? Det är något jag skulle vilja ... det är ... hm ... något litet ... jag skulle vilja ... ha henne i ... i enrum.

Patronessan log:

— Det var mycket ledsamt, ty fröken Jönsson fick

lof i går eftermiddag resa med tåget till Nässjö för att besöka en sjuk bror.

— När . . . när . . . kommer hon tillbaka? hviskade den arme herr Andersson.

— Det vet jag inte så bestämt. Hon skulle få lof stanna några dar, om det var mycket illa med brodern.

Herr Andersson tumlade halft medvetlös ut ur rummet och upp i åkdonet, som förde honom till jernvägsstationen, köpte biljett, steg på tåget, tryckte sig djupt in i vaggonhörnet, tog upp sin blårutiga bomullsnäsduk, snöt sig och — grät, grät för första gången sedan hans mamma dog i nervfeber, då han var bara 14 år gammal . . .

Vid X station skulle uppgående snälltåget n:o 137, som herr Andersson reste med, möta nedgående blandade tåget n:o 142. Just som 137:an kom in på stationen, skulle 142:an gå ut derifrån. Ibland gled de båda tågen ögonblickligen förbi hvarann, ibland stodo de jemnsides i 15 à 20 sekunder.

137:an med herr Andersson om bord ångade in på X station. Med ångan uppe, personalen på sin plats och lyftad pistong stod 142:an redo att gå ut.

Himmel! Der är Lottens blåa sjal i 142:ans 3:dje klass' damkupé!

När man är kär, lär man betrakta medpassagerare på jernväg, tågpersonal och konvenans som om de aldrig finnes till i världen. Herr Andersson rusade ut på plattformen utanför sin vaggon, böjde sig fram mot den blåa sjalen i 142:an och utropade med en stämma, som skälde af årslång längtan, gränslös kärlek och oro:

— *Lotten, vill du bli min hustru?*

Förfärad öfver de lyckligtvis mycket fätalige medpassagerarnes muntra förvåning tänkte Lotten en fjerdedels tanke på att krumbugta på flickors vanliga sätt, men blixtnabbt stod det klart för hennes jungfruliga sjal, att

nu gälde det att passa på, om icke hela lifvets lycka skulle förspillars, och så sa' hon, rodnande, enkelt, hastigt, trohertadt:

— *Ja, Kalle!*

— Stig då genast af tåget, sa' herr Andersson.

Och hon gjorde det.

Hand i hand rusade de in i första klassens väntsal, och der sjönk lilla Lotten till det trofasta hjerta, som så länge och innerligt längtat efter henne . . .

Men den unga, väna och ljufva, i sina innersta hjertenerver djupt skakade flickan skälde plötsligt till i sin älsklings armar, slog upp sina vackra, fuktiga ögon och utropade i blyg, obeskriflig förvirring:

»Min kappsäck!»

Men herr Andersson svarade henne inte.

Hvad äro väl också alla universums kappsäckar, handkoffertar och resväskor för en inspektor, som älskar och vet att han är älskad tillbaka!

Nämndamannens grisaso.

Nämndamannen i Warshult va ingen vanli halfgårds-bonne, han; han satt i egodelningsrätten också, hade sparbanksböcker te alla fem barnen, sextitusen daler på böjden ¹⁾, å om dä fanns nån rättvisa te, kunne dä inte dröja så värst länge innan han ble häradsdomare.

Han hade en gräbba, som hette Karin, såm va'

¹⁾ Utlånta till personer i bygden.

attan år. Dä va allt *don* te' gräbba dä. Lång å väl-växnen å gla som en tuårakalf, som nyss blett släppter på bete, å mä öjen såm förgätmeer å fylli frammantess lite unner hakan rent som ullpåsarna, som mor hade på vinnen. Å mjuka och runna armar hade hon, så när hon geck å räfsade i kortärmer så fanns der inte en pojck, som va kropp te si på di armana och inte grunna på att dä skulle va julavuret å få dyssa lull på däm och tröcka läpana intell hennases rosende kinder.

Å snäll va hon å rask i sin gerning, å när hon kom om kornhösten på åkern mä skäran i näfven, vräkte hon å sej så en kunne rent skämmas för na, å när hon skulle meddasmjölka så hade hon inte väl fått böttan unner kokräket förän mjölken begynte dänna i böttestäfrarna så en kunne tro domen va kommen.

Men dä ä ett bekömmer mä di barnen i alla fulla fall, för om di rätt artar sej väl i kroppens affärder å ä' flitiga å snälla, så hetter di ändå allti på nån' fansty. Å Karin va inte likare ¹⁾ hon än annra, för hon hade gått å blett så elfva befängdt gla ve Johannessas Gustafs here i Applabo, så hon grät å ga sej den lee på att om hon inte feck an så skulle hon ta å kullstypa sej på hutet mett i åen.

Dä va ingen fara *mä* heren, förstås, för han va holians ²⁾ qvek å smånätter i ansegtet å lemmader ³⁾ som en menska, som kan uträtta nåt, å sextusan daler hade han i morsarf, så han va inte rent barsleten inte; men inte kunne dä ändå vurna ⁴⁾ sej för en token å gå å slå käft mä *nämndamannens* gräbba. Hon skulle te minstingens ha en halfgårdsbonne utan annra in-teckningar än hybeteket, hade nämndamansmorän sagt.

Heren — Kalle hette han för resten — hade inte bätter vett än ve sefframessetien hade han frågat nämnda-

¹⁾ Bättre, — ²⁾ Temligen, — ³⁾ Vuxen, ⁴⁾ Lämpa.

mannen ätter gräbban, å bett, att om di inte velle ge sett jako te sjelfva gestafemålet, Karin te minstingens skulle få flötta hem te an tu eller tre veckor för å si va hon sjelf töckte.

Å dä va Karin mä på, för gräbber di ä allri illa ve, men nämndamannen han bara knäppte å knäppte på selfversnusedåselocket å grinade som han brukade på marken ¹⁾ när di messbjudde hånom på hanses stutar å sa:

— Hå hå, dä vurnar sej inte, Kalle, men åm du vell ble min *piemåg* så ska ja fråga en å leje-gräbberna. ²⁾

— Tack för tebået, men far min ä fjäringsbonne å leje-gräbberna ska allt få va i fre för mej, sa Kalle å begynte tocka sej mot stuedörren.

— Va inte nosier, Kalle, sa nämndamannen. En syp ska du väl ha för omaket i alla fulla fall.

— Tackar såm bjuder, sa Kalle å to ut bjärten ³⁾ å la på grytehyllan.

Å Kresti himmelsfärdsdas ättermedda kom han dit omigen å frågade på gräbban, men då ble nämndamansgubben rent förbaskad å ba an veta hut, å spanderade inte på an så möcke som en kan knyta i en slipsten.

Å Kalle geck å pustade å längtades ätter gräbban så han ble änna skrin ⁴⁾ å annades så tungt så en vesste inte vecket öjnableck västaknapparna skulle fåra i panelet. Å Karin, som lå i samma söffa såm leje-gräbban, hon gråt om nätterna så änna besatt så dä ble så vått på huedynan så leje-gräbban vaknade å trodde att di slaet ut en mjölkabunke i sängen. Å tu äller tre dansar på majgillet å en säx sju kössar bak fåhusdörren i qvällningen åm lördaarna dä va allt såm bestoss.

Men gu tröste mej för ja blarrar, dä va ju åm *grisasona* vi skulle språka, vet ja. Jo si, dä va som så, att i tu'rsen ⁵⁾ då dä va lanntbruksmöte i staen hade

¹⁾ Marknaden. — ²⁾ Tjenstflickorna. — ³⁾ Snusbussen = »mulbänken». — ⁴⁾ Mager. — ⁵⁾ För två år sen.

nämndamannen blett blextrande arg för körkevärdens skälleko fått pris å en blågul rosett på hornet. Å då hade han frågat länsmanen hur han bara skulle bära sej åt så *han* feck pris te nästa möte. Å då hade kumsarjen talt om ett spletrande nytt svinasla såm di hade utåt blekingsgränsen. Där va ornar ¹⁾ såm små ölanningar, å spägrisar, som va så pass så di feck lägga sej på knä när di skulle patta. Å kumsarjen skaffade nämndaman en sogris å dä slaget, å nu skulle der ble lanntbruksmöte i stan igen ve mesommarstien, å sogrisen hade växet opp å grisat åtta grisar annda påsk, å di tre va svarthvitplattiga å di fyra hvita, å så va der en rent svarter. Å di skulle nämndaman visa ve lanntbruksmötet å ta första priset för »svin i flock». Å nämndamansgubben tänkte och talte inte om annat än den grisasona, å om nätterna drömde han om henne å klappade å strök framför sej mä näfven på täcket. Å nämndamansmorän ble, kan veta, gla å klappade igen å sa': »Anners lelle, Anners lelle», men då begynte gubben locka: »Giss, giss, giss!» så en kunne nock förstå att han hade svinen för sej i sömnen.

Så en tu eller tre dar före mötet, när nämndamannen kom mä vasslespannen te grisakätten så — fanns der inte en klöf...

Nämndamannen ble toseter såm åm di hade hugget an i ryggen mä en täljox å sprang runnt ikring i gäret och lockade »Giss, giss, giss!» men grisasona och hela hennases familia va kontant bårte såm pengarna i Nöbble sparbank.

Kringsve ²⁾ en fjäringsväj derifrå geck Kalle i Applabo å tittade ätter täckevedjer te å täcka om fähustaket mä. Å ve han geck der å tittade så sa dä: »Uff, nuff, uff, uff, uff!» Å rätt såm dä va' så pep dä lite

¹⁾ Fargaltar. — ²⁾ Ungefär.

späare: »Oui, oui, oi.. i... i... i», å der va hela grisafamilian. När Kalle så di små rare kråken, som va hemma på samma ställe som hansas Karin, så böstade hansas hjärta så dä kunne spräcka glaset på urklockan, å tårana ste an i öjena såm stora snusbjäljar.

Men så funderade han... Å när han hade funderat en liten vänning så sprang han ätter matsäcken å läckade grisasoen å alla grisarna in i fåraboen i haven å satte igen dörren å grinade så dä ekade i loften. Å så geck han ätter mat te svinen så di skulle veta hut å tia still. Å i solaqvällen to han en broki gris och en hvit å stoppade i en halltunnepåse å geck te nämndamannens å sa:

— Denna häringa har ja hettat i vår oxhave. Titta ätter om dä ä å nämndamannens familia!

— Jösses gu välsigne dej Kalle lelle! Jo vesst ä dä dä. Men så du inte te di annre? sa nämndamansgubben.

— Nää, sa den förbaskade Kallatosingen, nää, ja varsnade bara desse baa.

— Kära hjertanes sti in å få dej lite å bita i. Karin, Karin ta in smör å brö å ost å råmjölkspannekakan å en syp, sa gubben.

Å Karin nappade, kan veta, fram hvart evelia fnyk i röaste rippet, å när gubben vre sej mot skåpet ätter bränvinsglasen passade Kalle på å ga na en smutring på hennases lelle välsignade mun.

Å nämndamannen bar in bå den brokete å den hvite i säaboen å släppte däm i en binge å satte hänglås för dörren å skeckade ut pier å drängar för å söka ätter sona å di annre säx. Men di kom hem mett i natten å hade, kan veta, inte mä sej så möcke som ett endaste litet borst te en åminnelse.

Men i davningen måronen ätter, mens nämndamansmorán sto ve gafvelfönstret å låppade sej, kommer Kalle

i Applabo mä sin halltunnesäck, å i säcken pep dä: »oui, oui, oi, oi...i...i...i», å så släppte han ut tre grisar te på stugålfvet.

Nämndamansgubben ble så gla, så gla så han jemnkockade ¹⁾ opp mot takgällen, å Kalle feck kaffe mä tolfhålakringler å kaksöcker å en bra konjaksgök.

Nämndamannens pier å drängar to ut igen å hade mat mä sej, men ve meraftansdags kom di tebaka å sa att dä va en djäkla lögn å vinna ²⁾ hetta svinen; men di hade inte vål satt sej innan Kalle kom mä di tre siste grisarna. Men då lot ³⁾ han han va trötter å slängde påsen utåt köksgålfvet å strök sej mä tröjarmen öfver ansegtet så svetten yrde på kakspetten och sa:

— Här har ni alla grisarna, men sona ger jag f-n; *den får I ta rätt på sjelf, färbro!*

Men då kan en tro gubben begynte golåtas. ⁴⁾

— Kära hjertanes Kalle lelle, öfverge mej inte i nödens stunn! Mötet ä i måron, å får ja inte igen min grisaso så tror ja rent ja gör å mä mej, sa han.

— Ja der kunnen I känna, gubbafan, hur dä sve i hjertat på *mej* då I näkte mej Karin, mente Kalle.

Nämndamannen sto å svalde å svalde å vesste sej ingen lefvandes rå, men bak köksdörren sto Karin å bet i huekläet så dä inte skulle höras hur hon grinade, för Kalle hade, kan veta, sagt na hvar grisasona va.

— Kalle lelle, va inte onn på mej! sa gubben till sist. Kära hjertanes tror du att du kan hetta sona mä lifvet?

— Lif å dö står i Herrans hand, men om ja finge löfte på eran Karin så nock skulle ja te minstingens *försöka*.

— Körkevärden har en djädrans bra grisaso, sa Karin. Kommer inte *vår* so te mötet så tar körkevärden pris i år mä.

¹⁾ Hoppade jemnfota. — ²⁾ Kunna. — ³⁾ Låtsade. — ⁴⁾ Tala vänligt.

— Dä ska ble en djäkla lögn, om ja ska dö derigenom! skrek nämndamannen å slo näfven i boret så pannekakefatet hoppade. Här ä min hånn, Kalle! Kan du skaffa mej grisasona lefvanes igen före solaqvällen så ger ja dej gräbban å tretti tusen mä na, å två äppbäddade sängar å de grimlete stutana.

Kalle slo te, å ga Karin en bleck, som geck na tvärt igenom lifvet precis som när en ränner en säakrake genom en hafrank. ¹⁾ Å' så geck han.

I solaqvällen kom han tebaks å sjöng å trallade å va nyrakad å hade körkevästen på sej och sona mä sej, bunnan mä ett grimmeskaft om den venstre bakfoten, för dä ä den likaste fason te å lea svin på, som finns i hele värden.

När Agust kom te.

(Kalle på Skogen berättar.)

Attanhundrafemtisju på ätterhösten ble ja kontant ²⁾ mä kaftinen på Strömsbo att jag skulle te 'an å ble stalldräng; å hästaslinnet lå alldeles utmä ³⁾ koslinnet, å Stina va lagårsa, å der träffte vi hinannra när vi skulle nappa ut hö te kriaturen.

I förstningen va vi rätt såm lite blya för hinannra å bara göcklade lite smått å kösstes å tosades å kastade hökrokarna på hinannra. Män se'n ble dä *rektit* bra, å ja köpte 'na ett par bomullsvantar för trettisäx skelling på ätterhöstamärken, å hon bötte min Ryboholmstystroja på ärmen där mårrafan hade bitet sönnar 'na.

¹⁾ Kärfve. — ²⁾ Öfverens. — ³⁾ Bredvid.

Å nere i stallen ge ¹⁾ rättarn å röt: »Kalle, din lat-hund, du ska ut å köra bjelkar nu! Hvar hundan ä du?» Män oppe i höet satt Stina å ja å nöpe hinannra i armarna å grinade åt 'an, för han va, kan veta, glaer ve Stina, han mä. — Herre Gu ändå när en ä onger å rasker!

Dä va rä såm lite svårt för me å få ha Stina i fre', ska ja säja harren. Hon så ut såm folk, nå'tnära ²⁾, å va kveckstäld på alla di vis, å hade en le trut te å prata för sej. Spektoren han va förstås åt'na i kalfvakätten å velle klappa — kalfvarne förstås, men dä olöckades så han fe hele mjölkaspannen på sin pelsatröja.

Värst va dä mä kaffinens Emil, såm kåm hem te jul frå staen, där han va å lärde te härassöfding. Han ble så grömt gla ve sin pappas kriatur så han vannt inte va frå fåhuset en endaste da'. Män en gång då Stina måkade ³⁾ råkte hon te å välta skottkärran på hansas söndagsböxer, å sen höllt han sej mest oppe i herrskapsbyggningen.

Ja sa ändå te Stina mång edeli gång: »Dä vete helseke om ja bara får dej te sist, dett laja lif, för så mönna kärfolk här ä på gåren så springer di toseta ätter dej.»

Men då to ho me om halsen å kösste me å gråt å sa: »Kalle lelle, inbilla dej inga tosingaforer! Äss du vell ha mej, så tar du mej såm katten to korfven, när hundan du vell. Ja bryr mej tjyfvingen om spektorn å rättarn å herr Emil, men när ja få si *dej* på kuska-bocken då ä dä änna som en rände ett rött strykelo genom kroppen på me.»

Kaffinen hade vella hatt oss qvar båa två. Kaffinskan hon sa vesst: »Pappa lille, en af dem måste bort, för jag misstänker att der ä kärlek dem emellan.» Men kaffinen han bara grinade å sa: »Hur långt dä ä mellan

¹⁾ Gick. — ²⁾ Något så när. — ³⁾ Bortförde spilling.

bergen så råkas trollen.» (Ja Stina hon sto ve fönstret å hörde hvart eveli or.) Å så bjudde han mej tie riksdaler i påöke å ett par förskostöflar.

Men hur dä va så velle ja helst ha gräbban frå herragårn så fort som sto te, för rättarn va så förbaskat envetten ve 'na, så dä va mä nö hon kunne fri sej för 'an. Hon sa te mej själf för resten: »Kalle lelle, du vet att ja inte ä gla ve nån annan än dej; men iblann ä ja rent påckader te å slänga te rättarn en köss äller två, för han ä så ilacker så.» »Ja ja», sa jag då, »den som ä öfverhet så ä han, men äss du ä tvungen te å väla¹⁾ mä 'an, så gör'at i Gussens namn så nått som står te!» »Lita på mej, Kalle», sa hon, »lita på mej!»

Så feck ja då dä torpet, såm vi ha änn i da, å kaffinen feck stä annan bå stalldräng å lagårsa. På ätterhösten flöttade vi dit. Där så ut såm ett evigt grisahie²⁾, ska harren tro. Lortit å lett i stuan så Stina hon fe ligga å gno mä vann å måss i en half da' innan hon kom te golfplanket. Å bara sex skäppelann åker, å ogräs å stenar så en va inte kröpp te å hålla ärjekroken i backen en half menut telika, förrn han skuttade opp för en stenafan. Å *dän* uselheten skulle jag göra två dagsverke i veckan för, å Stina skulle ändå pläcka två skäpper krösen te bonnakäringen!

— Dä går allri an å ha 'at på dä viset, sa Stina.

— Nää, mente ja för min del, här måste spöttas i näfvarna å gnoss värre.

Framme i Mars måne, när jag tjent mej lite te å betala å på koen mä, köpte ja' ett jernspett, å sen ge Stina å ja ut på åkerlapparna å begynte leta ätter stennarna, å dä ä då nå't som aldrig messlöckas här i Smålandsböjden.

Dä va en hunn te å vá stark å dukti, min Stina. Ja hade inte vunna köpt nå't jernspett te henne mä, utan

¹⁾ Smekas. — ²⁾ Svinstia.

hon geck an mä en skalader granestång mä en gammal hästscho på ännen å bände opp på stenarna när ja lossat däm lite. Å så sannt ja ä en synnare klämde hon inte i så dä svartna för ögonna å smattra i kjortlabannet.

Men sen ble hon klenare förstås, å emellanåt, när ho to i bra, ble hon blek såm en förläster prestagesäll å ge bort å stälde sej å titta öfver gärsgårn en liten vänning. Då begrep ja hur dä va fatt, för vi va ju elfve sösken därhemma å ja va äldst.

— Stina, du ä påckader te å spara dej lite nu framåt, sa ja.

— Jo, i helseke nu när våren å hösten ¹⁾ å sjuren ²⁾ testunnar, sa Stina.

Å dä säjer ja harren, att mönna kvennfolk har ja sett, men allri maken te min Stina, om en så vell leta i sju körkesocknar. Hon ä snäll å troen såm en fårahunn å sleti såm den värste sillahäst, å hon säjer inte möcke just, mën åm hon kunne göra åss en betjening mä 'et så vore hon teress te å dö för mej å ongarna än i da', dä gamla skrället.

Å hon hängde i bå höst å sjur, å när ätterhösten kom, velle hon stå å tröska mä mej på loen.

— Dä bler allt en djädrans lögn, sa' ja; du rent förderfvar dej, din tosing, sa ja.

Män då bara grinade hon å la fram neckerna på logålfvet å to en pläjel ³⁾ å stälde sej te å bösta å slå mol ensammen, så ja va tvungen te å ta en pläjel mä, för dä inte skulle låta för illa.

Å om harren vell tro mej äller inte, män vi gnodde å ett halft lass sä om ottan för jemnan å passade ändå kreaturen.

Så en da' fram mot jul, när vi inte hade mer än sex krakar åttonneveckekorn ⁴⁾ igen, höllt hon opp mett i kyngen ⁵⁾ å to sej för bröstet å sa:

¹⁾ Grässkörden. — ²⁾ Sädesskörden. — ³⁾ Slaga. — ⁴⁾ Korn som utsåts i åttonde veckan före midsommar. — ⁵⁾ Den stund som åtgår att genomtröska de framlagda kärfvorna på ena sidan.

— Kalle lelle, ja får låf gå in i stuan en vänning.

— Då vannar ja köna ¹⁾ mäan ²⁾, sa' ja.

Män ja vannade köna och satte en ny löfkärfve på pennen te fären å geck å spankulerade en go stunn. Så geck ja bort te smeen, såm hade snushandel, å köpte mej en dåsa Karlshamnssnus, men när ja kom hem syntes ändå inte Stina te, hvasken på loen äller i fihuset.

Då ge ja opp i stuan, å ve dä ja glätte på dörren fe ja höra ett pipanne rä som när en lamunge ska försöka leta rätt på mor sin. Å Stina lå i sängen å va blek som en snö å hveskade:

— Kalle lelle, i da vinner ja inte gå på loen mer; du får låf springa ätter Märtha i hinastuan.

Å ja sprang ätter Märtha, å åm en liten vänning hade Stina glötten nytvättader på armen der hon lå. Då va *Agust*, å han ä nu en rasker kär å boställsbonne i Granebo, men då va han röer i synen å skrynkljer som en illa stekt jorpåra, dä lella lifvet.

Å ve dä ja så min stackars kvenna ligga der på sängen så tålier å snäller, å tänkte på att hon bå skuret opp å bergat in, ändå hon vatt illavuren hele sommarn å hösten, så aldeles hetnade dä te i västen, å ja kände att om hon ble allri så gammal å skriner å låjer ³⁾ — såm hon vesst åckså har blett — så skulle ja' ändå allri va kröpp te å låta bli å va gla ve 'na liaväl. Ja st fram te 'na å vannt inte säj mer än:

— *Stina lella!*

Då vre hon på hutet å tittade på väggaklåckan, å när hon fe si att visarn pekte på halt åtta, höppade hon te i sängen å sa:

— Kalle, Kalle, be Märtha i hinastuan att hon för all del qvällmjölkar kostackarna!

¹⁾ Korna. — ²⁾ Under tiden. — ³⁾ Ful.

HERR PETTERSSONS
HUSPREDIKNINGAR.

För några år sedan utkom en liten, från engelskan öfversatt, rolig volym, som hette »Fru Svenssons sparlakansexor». Med mycken sanning och ännu mera öfverdrift skildrades der en stackars förtryckt äkta mans ställning och lidanden. Den här lilla serien utgör ett blygsamt försök att se saken från den andra hälftens horisont.

När skafferinyckeln var bortkommen.

Jaså, du *kommer* verkligen nu; jag höll just på att sätta mig ner och skriva en liten efterlysning i Posttidningen. Om jag kunde begripa de qvinnor, som afsky att sitta stilla i sitt hem!

— God middag, käre gubben! Jag har bara varit hos Strömqvist efter en tröja till lille Per. Du brukar aldrig komma hem från kontoret så tidigt . . . .

— Seså, kanske jag nu ska *be om lof* att få helsa på i mitt eget hem vid en så ovanlig timma? Fattades bara det! Kan lugna dig med att det inte är efter *ditt* angenäma sällskap, jag springer. Men jag har en så'n förb—d tandvärk. Oj oj oj! Kanske du ville vara så för innerligt god och ge mig några droppar sprit af den som vi ha till théköket, lite peppar och en bomullssudd. Jaså, »*det vill du visst*», ja, det var då tusan så beskedligt. *Stäng dörren, stäng dörren!* Det drar ju på min sjuka kind. Far då inte åstad som om du vore tokig! O, när jag tänker på hur stilla och behagligt min *mamma* rörde sig! Nå *kommer* det der stackars lilla, jag bad om, i denna veckan? »*På stunden*», jaha, så låter det alltid, men om den dagen och den stunden vet ingen . . . Vill du jag ska' bli spritter galen här jag sitter utan lindring? Kom ihåg hvad *jag* gjorde för *dig* när du hade hufvud-

värk häromdagen! Flydde ut ur hemmet, som en bort-jagad vagabond, åt på källarn och kom inte hem förrän på morgonkulan, bara för att inte göra dig något besvär i ditt elände. Hva befalls! »*Tror du inte jag mådde illa der jag var!*» O, du min skapare! *det* är också en hustru, som är rasande för det *äfven jag* kan ha någon enda treflig stund!

Du måtte visst ha skrivit till Smithen i Karlshamn efter den der stackars spritsmulan och skickat en mudderpräm till Westindien efter bomullssudden, som jag tiggde om! Gud i himlen, är »*skafferinyckeln bortkommen!*» Jo lipa nu, om du tror att du får upp låset med *det!* Och här sittar jag, min arma f—n, och låter behandla mig på detta viset. Men så *sök* då, min lilla välsignade vän! *Sök öfverallt!* Leta på bordet. Låt bli, låt bli mina papper, vänd inte upp och ner på hela världen; låt nyckeln vara, hör du, *låt den vara*, jag får ligga här i mina plågor! Oj oj!

Jag önskar att alla idioter, som tala om »äktenskapets sällhet» och »det egna hemmets behag», såge mig här jag ligger, hjälplös och eländig och med min egen hustru, som skrattar åt alltsammans! »*Skrattar du visst inte!*» Nej, det tror jag förbaskadt väl; du tycker väl det är mera själslyftande för mig att se dig sitta och agera vattenkonst. »*Kan du inte rå för att nyckeln är borta!*» Nej, det förstås, *jag* skulle väl gå kring staden och ha nyckeln i byxfickan, och så skulle pigan komma och skrika midt ibland allt folk: »Får jag låna skafferinyckeln å herrn; frun ska ha katrinplommon till soppan!» Eller kanske jag skulle bära din skafferinyckel om halsen som en ordensdekoration? Behöfs inte, min älskling, hvar och en, som känner oss, vet ändå att jag är kommandör af toffelorden med stora huskorset.

Undrar just hvad vi ska få till middag i dag, när skafferinyckeln har behagat spatsera sin väg? Det blir

väl bäst att jag bjuder hela kodiljen på stadshuset, pigorna också. Men när så mina ungarbekanta komma och fråga »om det är någon särskild festanledning, som . . .», så ska jag säga dem rent ut: »Nej, Gudbevars, det är bara hustru min, som inte kan hitta skafferyckeln», jaha du, det ska' jag säga, det kan du sätta dig på. — Och der sitter du så lugn som om jag vore både död och begravden och du hade både lif försäkring och pension på fickan! Hva befalls! »*Kan jag inte tro, huru ledsen du är!*» Nej, det kan jag verkligen inte, ty då gjorde du väl något för att få nyckeln till rätta. »*Hvad vill du jag skall göra!*» Jo, det var just skönt! Här ska jag sitta med min sjuka tand och spä till hvar du har kastat nyckeln! Du är verkligen sublim, min lilla vän!

Hör du, min älskling, låt oss nu tala förstånd med hvarandra. Jaså, du »*begär inte bättre*». Godt! Då vill jag bara säga dig att det blir väl ändå bäst att jag frågar källarmästaren på stadshuset hvad han vill ha i månaden för det han bespisar hela patrascket. Herre Gud, här sitta nu jag och barnen och veta om ingenting, och så, bäst det är, så är nyckeln till skafferiet spårlöst försvunnen och vi bli utan mat allihop, och det tycker jag för min del är bra hårdt, eftersom det väl ändå är jag som sliter och släpar för hela bundten.

Nej bevars, jag har visst inte »*råkat glömma de trettitusen, du fick af dina föräldrar*» och nu på ett så utomordentligt grannliga sätt påminner mig om, men jag vet också, att dem förlorade jag, hvartenda öre, på bror min, så att nu får du allt hålla till godo med att lefva på hvad din stackars man kan förtjena. Hvad behagas? »*Kan du inte rå för att min bror bedragit oss!*» Det vill jag bara be dig om, Klara: Inga oförskämdheter om *min* släkt; den är i hvarje hänseende fullt ut så aktningvärd som *din*, och jag har åtminstone

aldrig hört att icke dess husmödrar vetat hvar de haft sina skafferyncklar.

Jaså, du »*begriper inte, huru jag kan ha hjerta i mig att sâra dig med sådana ord*». Nej, det förstås, jag skall tåla allting, jag skall inte ha rättighet att säga ett ord! Visserligen har jag hört att de flesta män få nedsätta sina anspråk på äktenskapets lycksalighet, men när man, som jag, redan reducerat dem till en matsked sprit, en nypa peppar och en bomullssudd, så tycker jag knappast man kan gå längre, eller hvad säger du sjelf, min älskling?

Skall du »*springa till Granbergs på en handvânning och låna allt det der*», säger du? Ja, gerna för mig får du skrika ut öfver hela staden, hvilket slarfhål vårt hem är. Genera dig inte, lilla vän! Jag tycker mig bara se Granbergs försmädliga min härnäst vi råkas i drätselkammaren!

Om du nu ville hvila dig litet med det der snyftandet, Klara lilla, så att jag *också* kunde få sticka emellan med ett enda ord! Tror du inte det vore bäst om vi helt enkelt lemnade den här våningen och flyttade till hotellet allihop? »*Hvad det skulle tjena till?*» Jo, ser du, min engel, det kunde ju hitta på att hända att du en vacker dag förlade nyckeln till *tamburen också*, och då stodo vi der på gatan utelästa midt i natten, om vi t. ex. varit på spektaklet med alla barnen. Jaså, »*det finnes tre tamburnycklar*», sa' du. Ja, men jag ser intet naturhinder för dig att kasta bort dem alla tre.

»*Ser man på bara!* Du »*tror att snart skall smeden vara här, som du genast skickade efter.*» Jojo, du är allt en liten praktisk och resolverad qvinna, du! Att vi bryta sönder dörrar och fönster och tak och väggar och att jag får obehag af värden, *det* är naturligtvis bara obetydligheter.

»*Hvad det är, som sitter i rakspegeln?*» Jag ger

rakspegeln tusan! Jaså... det var... hm... jaså, jag hade tagit nyckeln och satt emellan för att höja glaset en smula. Nåja, *det* var väl inte något majestätsbrott. Den satans nyckeln är väl ingen helig relik heller? Men *hvar* hade du dina ögon, min lilla vän, som inte kunde se den store pjesen tre fot från näsan på dig? Och så ställer du till ett sådant här oväsen! Och det i dag, då jag är så sjuk! *Kratsch!* Hvad var det? Jaså, smed-ynglingen naturligtvis, som nu fullbordat sitt förstörelseverk på låset. Hör du min engel, tycker du inte ändå det varit bättre, om du skyndat ut i köket och förekommit katastrofen än att stå här och göra mig förebråelser?

Hvad behagas? »*Har du ingenting sagt?*» Nej, det förstås, men du står och ser förebrående *ut* och tar martyrminen på dig. Och jag undrar jag, *hvem det är, som är martyr här i huset?*

»*Om jag inte nu ångrar min häftighet?*» Nå du min skapare, *det* fattades bara! Kanske jag skulle till på köpet be dig om *förlåtelse* för det jag haft en pinsam förmiddag? Nej, nu är du verkligen storartad, Klara lilla!

Hvad i Herrans namn är det der för tillställningar, som du nu kommer med? »*Spriten och pepparn och bomullen, som jag bad om.*» Nå, se nu inte så gudsnådlig och dödligt förolämpad ut för det! Tag bort skräpet! jag tror visst inte det hjälper.

Nu går jag ut, Klara, och du behöfver inte vänta på mig med middagen. Jag måste nödvändigt råka en affärsvän på stadshuset. Mycket viktig affär. Och nu ska du inte vara ledsn längre, min engel! Jag försäkrar dig att jag redan har glömt alltsammans. Jag är inte det ringaste ond på dig. Herre Gud, man är väl ingen tyrann heller, fast man vill ha ordning i sitt hus! Men det säger jag dig, min älskling: det är ej nog med

att *älska* hvarann; en hustru måste äfven komma ihåg, att det dock finnes en gräns, hvaröfver icke ens den godmodigaste mans tålmod kan gå!

God middag, Klara!

* * *

När pappa skulle raka sig sjelf.

— Nu fattas hon bara en kvart i sju, och half åtta ska' man vara på den der utmärkta tillställningen hos fabrikör Spirals. Den som hade den rackarn, som först fann upp att gifva supéer, slagen i jern och spöad, det skulle ändå vara en lisande känsla. Jag tror inte Spirals bokslut för sista året ger någon direkt *anledning* att kalasa, men, Gudbevars, så'na der »affärsmän», kantänka, de ta' igen det ena året hvad de förlora det andra, och för *dem* att lefva upp 6- à 7,000 kronor om året, det är rakt ingenting. Men den som *ä'* nånting och *kan* nånting och *vet* nånting och har tagit examen och sitter i ett embetsverk och styr land och rike åt de der okunnige lymlarne, han får allt vara så god och dra åt svångremmen, han.

»*Om vi skulle skicka återbud*», sa' du. Ja för all del, gerna för mej; jag kan mycket väl gå och trampa år ut och år in emellan embetsrummet och det här hybblat och höra på ungarnas skrik och äta dina evinnerliga biffar och din oföränderliga äggmjölk och din allestädes närvarande ölost, och aldrig en qvällstund ta lite snyggt på mig och vara bland folk och höra något annat än torgpengar och messling och nya skodon och den »gamla sommarhatten, som är omöjlig att hjälpa upp nu längre», det kan jag visst det. Hvad behöfver väl *jag* någon smula vederqvickelse, tycker någon det!

Hvad behagas? »Lät det nyss som om det inte hade varit någon vederqvickelse att gå på supé!» Klara lilla, om jag bara finge be dig om *en* sak! Håll inga rättgångar om de stackars fattiga ord, jag låter undslippa mig i hemmet! Jag har Gudi nog af processer från kl. 10 f. m. till 3 e. m. på embetsrummet utan att bli öfverfallen af hustru och barn, då jag för ett ögonblick vill pusta ut i »skötet af min familj», som det heter i romanböckerna.

Jaså . . . sex och femtifem, nå då kastar jag mig här på chaislonguen i tio minuter, för nog klär *jag* mig på en kvart, och sen gå vi snart dit. Men man skall väl efter vanligheten sitta och vänta en halftimme på små älskliga paket från modisten, som likt Traskapatrullo kommer allt jemnt för sent. Om ni fruntimmer ändå kunde tänka en smula i förväg på hvad ni ska' ha!

Hvasa? »Är du redan färdig!» Det var urstyft. Då blir det naturligtvis *jag*, som uppehåller tiden och låter *dig* vänta, men du får ursäkta mig, min engel, om vi inte rusa dit en halftimme före den tid vi ä' bjudna, medan värdfolket ännu står på hufve't i tvättfatet. Jag har verkligen ingen åtrå att se fru Spiral dekolletterad, för hon . . . ja, Gud bevare mig för att säga att hon är *puckelryggig*, men hon har, liksom du, gumma lilla, en liten oskyldig benägenhet att skjuta fram axlarna så att det ser nästan så ut.

Pu . . . u . . . uh! jemnt sju! Nå ännu kan man då få blåsa ut några sekunder innan martyrskapet börjar. Schy . . . yh! tyst ungar! Nå se på f—n, blef det inte verkligen lugnt för två sekunder! Ack Klara, om du visste huru jag älskar frid och lugn! Ack, att då och då få njuta några ögonblicks ro i hemmet! Kära min Klara, hvarför är här alltid så bråkigt? Om du visste hvad jag lider! Tag hit lilla Mimmi ett ögonblick! Ack, du lilla oskyldiga kräk, du begriper ännu ingenting ondt! Kyss pappa! Se så der ja, tösen min!

Håller du å' pappa? Ack jag känner mig som en bättre människa med dina små armar om halsen. Gud välsigne min lilla fi . . . . hva . . . hva . . . f—n är det här nu igen! Klara, är inte ungen säker nu när hon är halftannat år? *Tag henne, tag henne* i herrans namn! Jo, nu bli mina nya sommarbyxor trefliga!

»*Var det bara eau de cologneflaskan, som jag stötte omkull!*» Ja, säg mig när inte jag har felet? Allt, allt skall skyllas på mig! Jag hade verkligen lust att bara bli, som Knut Wicksell säger att mannen *bör* vara, »en kär gäst i hemmet» och för resten hålla mig någon annanstans. Åtminstone om torgdagsmorgnarna.

Nå så Gud förskone mig å' hon inte sju och tiol! Ja ja, förstås, när man ska' vara barnflicka också, så är det inte så godt att bli färdig. Så min frack ser ut! Jag kunde med glädje byta med underkyparen på ett sjunde klassens utvårdshus i slutet på sommaren. Och det är »den fine, gentile Pettersson», som jag alltid kallades på min ungarstid, som ska' klifva i de här paltorna. Jag undrar om vännen Spiral har sina flugor försäkrade i Fylgia, för nog komma de att vricka sig i fotbladen om de försöka sig på några gymnastiska öfningar i de här glattslitna sömmarna. Men så kunna de i stället begagna stöflarna till sanatorium, för *der* halka de min själ inte omkull, för dom har Fia fått dunkla som sitt eget samvete i fråga om ölflaskorna. Ja, min engel, du vet sjelf, att i vintras hade jag lagt af 110 kronor till en frackkostym, men då passade du på så nätt och kom med lilla Fiffi, och så gingo de 75 åt till fadderskapet och de 35 till korgvagnen.

»*Om jag tycker det är för mycket att försörja mina egna barn?*» Har jag *klagat*, har jag *sagt* nånting kanske? Jag får undanbe mig alla stormiga uppträ . . . nå så . . . dra nu innerst i . . . . . Klara, jag har *glömt* att låta raka mej! Ja, det är följden när ens närmaste

välta en hel lavin af bekymmer öfver en syndare så snart man stiger öfver tröskeln; då kan man verkligen glömma allting. Skall man då vara barnflicka till så...

»*Bad jag sjelf om ungen*», säger du! Ja, det förstås; jag bad henne väl slå eau de cologneflaskan öfver mig också? — Ja, nu äro naturligtvis rakstugorna stängda i den här småstadshålan. Nu står jag der! Hå hå, ja ja! Hade jag inte rusat åstad och gift mig i så unga år, så hade väl äfven jag, som så mången annan med *mindre* begåfning, kunnat få anställning i en större stad, der rakstugorna hållas öppna hela aftonen...

»*Om jag inte kunde försöka skrapa af det värsta sjelf!*» Jo, för all del, min älskling, kan det göra *dig* någon glädje att se din man begå sjelfmordsförsök, så nog är *jag* redo. Tag hit min gamle studentrakknif! — O du herrliga, blånande klinga! Mins du, mins du alla glada tillfällen, då du hjälpt till att göra Pettersson gentil? Mins du när du på första Maj anno 1867 for öfver den unge studentens fylliga, blossande kinder strax innan han skulle ut till gamla Upsala och dricka mjöd ur horn! Nu ha vi allt stångat hornen af oss både du och jag! Fy fn hvad du ser ut i eggen, gamle vän! Klara, hur många skorpbak har du egentligen klyft med den här gamle hejaren? »*Vid Gud inte ett enda*», säger du. Nå nå, inte så hett, känner jag dina liktonar rätt, så kan han ha fått nog bara af *dem*, de ären vi varit gifta. Hvad nu då! »*Har du aldrig haft den knifven på liktonarna?* Klara, jag kan tåla allt och förlåta betydligt, men inte osanning! Mins du inte senast i söndags hur du satt uppflugen på sängkammarschaislonguen och skar i fötterna så att liktonar stora som ordinära théservietter föllo ned på mattan den ena efter den andra? Tag dig till vara Klara! »Realism i konsten och sanning i lifvet», sa' unga Wicke i Upsala när han

ville locka professorskan Holmgren till att gå och slå ihjel barnen på Eugeniahemmet.

»*Var det en knif, som du fått af din pappa*», säger du. Klara jag ber dig att inte göra mig galen med dina anspelningar i tid och otid på den hjälp vi fått till bosättningen af dina föräldrar! Jag vet att *de* äro rika och *jag* fattig, men jag är dock en *man*, Klara, och jag låter inte skymfa mig.

»*Om jag inte vill ha lite varmt vatten*.» Tackar allra ödmjukast, annars tror jag nästan att det kommer tillräckligt ur ögonen efter hand som operationen fortskrider. Ack nu har jag ju inte hvarken tvål eller borste och hon är ju redan sju och tjugo!

»*Om det inte går an med tandborsten och mandeltvälen*.» O I idiotiserande qvinnoemancipationsvänner, som ifren för likställighet mellan man och kvinna när kvinnan inte ens begriper att det får lof vara särskild rakborste och raktvål!

Men hvad vill jag egentligen göra, min arme usling? Inte hinner man *nu* köpa borste och tvål! Nå så *tag* i Guds namn hit tandborsten och mandeltvälen! Jo, det här var en snygg tillställning!

Tyst! Inte ett ord! Inte ett ljud! Bort med ungarna i andra ändan på våningen! Inte ett steg på golvet medan knifven är på strupen! Klara, stöter du till mig, så trillar hufv'et å kroppen på mig som ett moget Augustipäron! Skicka ner Fia till kamrerns på nedra botten och bed dem vara snälla låta bli att spela bräde medan jag rakar mig, för jag darrar på handen då de dunka med bric ... ko ... or ... na ...

Aj ... a ... e ... i ... o ... u ... å ... ä ... ö aj ... aj ... alun! svamp! läskapper! jag skar mig! Ny handduk! Ren handduk! Jag blöder som en kalf! Åh, pu ... uh! Är det rättvist att vi män skola ha ett så

dant helvetiskt qval! *Det* skulle fruntimren känna på, de, som gnälla hvar gång en barnunge ska' till verlden!

Se så, nu är det då gjordt! Har du stoppat näsduk i fracken? *Inte!* Nå man ska' då också sjelf öfvervaka allting! När vi nu komma till Spirals så be vi om ursäkt »för vi ha väntat på sömmerskan med din klädning». Hvasa? »*Går det inte? Ha de sett samma klädning på dig nu i tre vintrar?*» Klara, förstör inte mitt lynne för hela qvällen! Håna mig inte för det jag inte är rik nog att ge dig en ny kulört sidenklädning hvar fjortonde dag! Jag är människa, jag har känslor, jag kan såras, Klara!

* * *

Lilla Emma skall ha sig en ny sommarkappa.

— Naturligtvis *ska'* barnet ha sin sommarkappa, Klara lilla, derom är ingen fråga. Jag bara hemställer om du inte ville vara så innerligt snäll och först lemna mig i ro i tio minuter medan jag skrifver min konkursansökan till magistraten. Är sommarkappan så nödvändig, som du säger, får du nog pengar till den af — sysslomännen.

»*Om mina affärer ha kommit på obestånd?* Nej, det ha de Gudilof inte, och ger jag *nu* upp min stat, så finnes det någon utsigt att hvar och en skall få sin rätt, men växa ungarna upp så här och ska' ha fyra kappor om året hvardera allt efter de olika årstiderna så ger jag upp kampen först som sist.

I *min* ungdom voro flickorna lika söta och vackra som nu, men inte hade de pelskappa, vårkappa, sommarkappa, höstkappa, regnkappa och teaterkappa. En doffelkappa i julklapp hvart fjerde år, det var alltihop. Den

fingo de ha på sig höst, vinter och vår, och om sommaren har vår Herre inte menat att man ska' gå och plågas i någon kappa alls, men naturligtvis ska' Emma ha en, eftersom både hon och du vill det.

Hvasa? *»Har jag aldrig gett Emma någon kappa förr? Har du alltid sytt om dina gamla till henne?»* Nå, men min lilla kära välsignade vän, hvarför i all rimlighets namn sluta upp med det just *nu*, då du vet att jag har så stora utgifter?

»Måste du nu slita dina urblekta kappor sjelf?» Se der ha vi det! Jag kan inte ens kläda *dig* så som jag bör. Jag medger att det är synd om dig, stackars barn, men jag vet att jag inte utgaf mig för att vara millionär den gången jag hade den utsökta äran att an hålla om din hand! Och ändå måste jag tacksamt erkänna att jag inte stötte på det allra ringaste motstånd hvarken hos dig eller svärföräldrarna, inte det allra ringaste. Men kanske ni trodde jag hade några särskilda utförsgåfvor såsom inbrottstjuf eller falskmyntare, det är nog möjligt. Klara lilla, säg mig uppriktigt om din pappa förmodade att jag gjorde mina pengar sjelf eller om din mamma tyckte jag såg ut som en inbrottstjuf?

Jaså, *»det kunde vara alldeles nog med min falska tunga.»* Tackar ödmjukast för den utsökta komplimenten! Men vill du bara vara så oändligt god och visa mig huru jag skall bära mig åt, så är jag utomordentligt villig att göra falska pengar också, ty det säger jag dig Klara, att med min *ärligt* förtjenta lön går det inte att ge dig och alla flickorna hvarje år en pelskappa, en värkappa, en regnk . . . Jaha *gråt* nu, det gör du rätt i den enda stund på dagen jag tar min tillflykt till min familj! Nog är jag en lycklig husfader alltid! Håhåjaja!

»Är det hårdt att se vår flicka gå sämre klädd än alla andra?» Jojomen, du Klara! Nog hade det varit bra om du kunnat skaffa dig en annan pappa till det

stackars barnet, en pappa, som varit millionär eller falskmyntare eller åtminstone direktör i Skandia eller kamrer i Blekingebanken. Men ska' vi vara upprigtiga, min lilla vän, så lemnade du heller intet medel dertill oförsökt. Det var först sedan första, andra och tredje »träffen» misslyckats och såväl den stående Karlsborgsarmén vid Sköfde som reserven af vice häradshöfdingar vid Mösseberg lemnat dig i sticket, som jag fick äran att i ditt tjugosjette ålders år rycka in såsom landtstorm; — ack jag är blott det hårdt sköflade *landet*, den allt förhärjande *stormen* är du sjelf . . .

Hvad behagas! »*Sårar jag dig i dina ömmaste känslor?*» Ja, det förstås, men du tror inte det sårar *mig* att låta mig förstå att jag är en stackare, som inte ens kan hålla hustru och barn med kläder . . .

»*Kan inte flickan gå naken*», säger du? Jaså, det var meningen att ta af henne både hatt, skor, klädning och underkläder och *endast* svepa in henne i den der välsignade sommarkappan? Men tror du inte, Klara lilla, att barnet då skulle väcka ett obehagligt uppseende? Jaja, jag barar *frågar*, den saken förstår du naturligtvis mycket, mycket bättre än jag.

»*Skulle den bara kosta 15 kronor?*» Ja, tänk det var då inte dyrt. Femton kronor tänker jag de ta för den sudden Tegnér's samlade arbeten. Femton kronor ta de i Fylgja bara för det de med 6,000 kronors risk under ett år trygga en sådan obetydlig varelse som din stackars man mot att få nacken afkörd af ett jernbantåg. Ack, snälla vän, femton kronor är ju en sådan bagatell, att det är oförlåtligt af skaparen att han inte konstruerat oss stackars män så, att våra små englar till hustrur kunde à la Bosco så ofta de ville nypa dem ur näsan på oss medan vi sofva. Men nu *har* jag dem händelsevis inte.

»*Får det vara med kappan då, bara jag vill tiga?*»

Å Gudbevars, var det inte nödvändigare än så, och så ställer du till sådana här uppträden! Nej, nu ska' hon ha kappan, hör du! Min lilla kära gumma, du vet inte händelsevis någon individ, som det kunde lämpa sig att råna på femton kronor? Jaså inte, och så säga de ändå att mannen fått qvinnan »till ena hjälp»! Nå väl, min engel, skaffa mig då bara en mattstump, en ylletroja och ett par rena kalsonger, *det* kan du väl åtminstone!

»*Hvad i Herrans namn jag skall med det der?*» Gå i trikot och stå på näsan och slå kullerbyttor för tioöringar på gårdarna naturligtvis! Trör du inte jag känner en familjefars skyldighet att under alla omständigheter sörja för de sina! Hur mycket är klockan? Jaså 2,40. Nå då blir det bra, min engel, då hinner jag ju ner till middagståget och kan tjena mig en slant med att bära kappsäcker. Farväl, lille vän!

Hvad nu då! »*Om jag är spritt galen?*» Nej, men hvad vill du jag skall göra? Jag kan ju inte kläda hvarken dig eller barnen som jag borde, och måste därför vara betänkt på att öka mina inkomster. Hurudant vore det om jag, notarien Jeremias Pettersson, skulle under semestern i sommar söka anställning såsom underskötare vid någon första klassens loppceirkus! Jag undrar om loppimpessarierna i allmänhet äro gentlemän? Jag undrar om någon af dem skulle vilja lemna mig femton kronor i förskott till en sommarkappa åt lilla Emma?

»*Om jag inte har en gnista af kärlek till mitt eget barn?*» Jo, Klara, det har jag, och just därför gör det mig så innerligt bedröfvad att du genom en elegant paryr vill uppväcka det arma barnets fåfänga och behagsjuka. O tänk dig Klara, om vår Emma en gång såsom en fallen qvinna anklagar sin mor, som genom denna sommarkappa förde på vår lilla dotter blickar, hvilka i hennes unga, oerfarna hjerta väckte förut främmande känslor och begär!

Hvad behagas! »Är det tokerier? Äro kapporna till 15 kronor mycket tarfliga och simpla?» Kanske jag skulle uppoffra 30, 40, 50 kronor för att få ungen *riktigt* fin! Jo, det är snyggt!

Vi måste inskränka oss på andra områden. Lås in cigarrerna i tamburskåpet! Visst var det min enda glädje här i lifvet att då och då få dra ett bloss, men det måste ha ett slut! Sätt ner kaffekonjaken i källaren! Hvad gör det om *jag* har magplågor, bara flickan är grann!

Men det är sannt, behöfver inte också *du* ny sommarkappa? Och hur är det med edra skodon? Bara fram med det alltihop på en gång! Och så, se här, här ligger nu ständigt ett rent helark i ordning till cessionsansökan . . .

Hvem ringer! »*Vaktmästare Hallin med ett papper.*» Ja ja, *snäs inte*, jag kan väl inte *spå* heller! Hvad är det för smörja! (läser:) »Inbjudning till aktieteckning i Skrofby—Skumparps jernvägsaktiebolag.» Men der *fins* ju redan en jernväg, som går ungefär precis i samma riktning . . . Det är ju en ren galenskap! Bortkastade pengar! Blir aldrig ett öre i utdelning! *Nej si på f—n!* Här har Lindqvist tecknat *tre* aktier och Jönsson *två* och Rällström *en*. Veta inte brackorna någon lefvandes hut! (skrifver:) »Fyra aktier à 100 kr. st. Jeremias Pettersson». Se så der ja; man måste följa med sin tid.

»*Men Jeremias . . .*» Nå än sen då! Är det inte nog med att man ska bli ruinerad af hushåll och ungar och pigor och tross, utan så ska' du också lägga dig i affärer, som du inte begriper! Tag den välsignade kappan på kredit hos Efersting, och drilla det sedan så att svärfar betalar den!

* * *

När pappa hade fått kräftan i bröstet.

— Mina små käre barn, hvar är mamma? Säg henne att pappa redan kommit hem och bed henne gå in till mig här i mitt rum. Älsklingar, huru skall det bli att lemna mina små englar! («Så 'olitt, så 'olitt! ka pappa esa bått?») Nej barn, inte *nu*, inte i dag, men *se'n* ska pappa resa bort och . . . aldrig komma t-i-l-l-b-a-k-a.

Klara, jag härdade inte ut, jag måste gå hem och säga dig något, som jag länge burit på mitt hjerta, men jag vill säga det försigtigt, så att du ej blir för våldsamt skakad: *jag skall dö om ett par månader!* Seså, nu vet du det på ett grannlaga sätt; en annan skulle naturligtvis rusat hem och skrämt lifvet af både hustru och barn.

«*Hvad det är för galenskaper?*» Klara, fast du inte egentligen fått någon uppfostran och måhända aldrig älskat din man, så kunde du kanske ändå visa lite mindre råhet den tid vi ännu ha att lefva tillsammans. — «*Hvad i Guds namn jag skall dö för?*» Ja, kanske *du* i din allvishet vet något medel mot bröstkräfta? *Jag* vet det inte och läkarekonsten står också magtlös mot en sådan sjukdom, men kanske *du* behagar föreskrifva något medel? Jaså, inte, nå då kanske du är så innerligt god och inte afbryter mig.

«*Huru jag vet att jag har kräfta i bröstet?*» Tror du inte det *kännes* då? Tror du jag är af stock och sten? Jaha, så behandlar *du* mig visst, men det är jag inte, Klara. Först kändes en lindrig sveda, här, just *här* midt på bröstkorgen, så blef det värre och värre, och nu nyss på embetsrummet, när jag skulle ta' ner diariet för 1832 från hyllan, så ref det till tvärs öfver hela bröstet som om man stungit tusen knifvar i hjertat; kräftan är redan i sista stadiet, Klara!

Jaså, »*du kan aldrig tro att det är så farligt.*» Låt bli då, låt bli tills du kommer och skriker: »En tia till torget, Jeremias!» »Jeremias, flickan behöver nya skodon!» »Kolen äro slut, Jeremias», o. s. v. och jag ligger på kyrkogården och grinar åt allt ihop. Jaha, lipa nu; man saknar inte kon förrän båset står tomt.

Klara, låt oss inte tvista de få veckor jag har igen. Räck mig handen! Se så der ja! Du har på det hela taget varit en liten beskedlig slarfva, och med mitt orubbliga tålmod ha vi ju dragit rätt jemnt ihop. Tack ska' du ha, lilla hustru! Att du stundom bråkat och gjort mig sorg, det förlåter jag dig nu i dödens åsyn. Det tillhör mannen såsom den starkare att tåla och fördraga.

»*Huru i all världen jag har kunnat få kräftan?*» Åhjo, konstigare saker har man nog sett. Den kommer ofta af förkylning. Mins du på vår bröllopsdag huru *din* far stod och pratade och uppehöll oss å den kalla perongen midt i Februari just då vi skulle stiga in i kupén och jag frös så ohyggligt. För tre år sedan skulle jag till stationen sjelfva julaftons förmiddag och möta *din* mor, men tåget var försenadt och jag fick gå der och dricka döden i fulla andedrag hela två timmar. Och under förlofningstiden, huru drog *du* mig icke oupphörligt ut i ängar och skogar sent om aftnarna sen dagen börjat falla och tvingade mig att sitta på de våta tufvorna.

Hvasa! »*Var det jag sjelf, som jemnt ville vara allena med min älskling med endast stjernorna till vittnen af vår salighet?*» Du får förlåta mig, Klara lilla, men något så tjockt har jag aldrig sagt. Men — hvad gör det, vi skola icke tvista de veckor, som återstå...

O dessa qual! Nu svider det åter i hjertat, som om man genomborrat det med millioner dolkar! Rent ut sagt tror jag inte *din matlagning* varit just så nyttig för mig, Klara. Dessa jemna stufningar och raguseringar och andra uppvärmningar af allt möjligt elände, ha aldrig be-

kommit mig rätt väl. Vore det *magkräfta* i stället för *bröstkräfta*, jag hade, så skulle jag svära på att din väl-signade lappskoj vore orsaken, ja, det skulle jag.

Jaså, »*du har varit tvungen att spara och knoga på det viset för att få hushållspengarna att gå ihop?*» Ja, låt det vara så då; då blir det ju jag, som har sjelf-mördat mig med din lappskoj under iråkad fattigdom till följe af ett öfveriladt äktenskap, om du tycker bättre om det på *det viset*.

»*Om jag tror att punschen, konjaken och nattvaket på klubben varit just så nyttiga?*» Se *der* ha vi det! Jag har ådragit mig dödlig, obotlig sjukdom genom att som gift karl och familjefader svira utomhus natt och dag! Gå *du* på, Klara lilla; har du inte *flera* brott att förevita mig? Kom ihåg att du har inte många veckor igen att gråla på mig. Ja, lipa nu!

Läs lite för mig, Klara! Ack, jag har inte kastat en tanke på min odödliga själ under hela mitt äktenskap, och snart skall den krävas åter af mig. I *det* fallet kan en god hustru inverka mycket, oändligt mycket på sin man; men — ni *ä'* visst inte religiöst anlagda i din familj, Klara?

A . . . a . . . aj! det minsta jag rör mig blir kräftan rent rosenrasande! Hva sa du? »*Har du läst predikan med barnen hvar söndag och morgon- och aftonböner hela veckan?*» Klara hvad hör jag: *din* själ och *barnens* själar ville du frälsa, men *min* lät du utan ett Guds ord gå förtappelsen emot . . .

»*Skulle det aldrig varit lönt. Bad du mig en gång bli inne vid predikan och fick snäsor till svar?*» Jaha, nu mins jag det verkligen, men *den* söndagen skulle jag ju resa ut på landet med några vänner och slå käglor och pusta ut i gröngräset en smula efter veckans mödor. Klara, du skulle passat på och talat till mig om Gud och själen en söndag då det regnade!

Kalla in barnen, Klara! Jag vill låta dem veta att de om några veckor skola bli faderlösa. Det är min tunga pligt att säga dem det. Skall du någon gång gå med dem till min graf? Skulle du vilja gifta om dig i fall någon ville ha dig, Klara? Nå nå, bedyra inte, svär inte, jag känner nog kvinnorna; men *två* gånger i lifvet får en kvinna aldrig en så god man som Jeremias Pettersson, kom ihåg det, lille vän.

Ack här har jag min små! Klappa pappa, min lilla tös! O hvad jag lider! Snyt dig pojke! Mitt hjerta vill brista! Akta skjortvecket, ditt nöt! Älsklingar! Se på f—n, har du inte rifvit sönder nya blusen, din pojkllymmel! Ut med er!

Om söndag gå vi i kyrkan, Klara. Du och jag. Mins du när vi första gången voro i Guds hus tillsammans? Jaha, då var det verkligen roligt och på den tiden var du ännu rätt söt. Allt skulle varit bra om bara inte *din* bror, sjökaptenen den ynkryggen, rekommenderat mig en skomakare, som sytt mig ett par pjexor, hvilka gjorde lifvet till ett litet helvete för mig, och så inte *din* mamma haft blanc manger till middagen. Du kunde allt ha sagt henne att jag hatar blanc manger, Klara!

»Vill du se mitt sjuka bröst», sa du. Jaha, du har då alltid haft en märkvärdig sinnesstyrka, och så, förstås, när det inte gäller *en sjelf* utan bara en stackars man så . . . . . Nå hvad säger du? Stora, halftumslånga, röda strimmor . . . Å, min Gud, det måtte vara *allra* sista stadiet! I afton skall läkaren ge mig visshet.

»Kan du ändå alls inte tro att det der är så *farligt!*» Ja, du är mig verkligen allt för präktig. Du skulle känna tiondedelen af mina smärtor. Det går väl ändå an när jag sitter alldeles stilla, men det minsta jag rör mig så . . . aj . . . a . . . a . . . aj, hvad skall du med skjortknappen? Låt bli, låt bli!

Ä... ä... ä... du blyxt galen, *skrattar* du, Klara? Hvad vill du med skjortknappen?

Hvad i Guds namn är det du säger? »*Har knappfoten gått sönder och rifvit mig i bröstet*», sa' du? »*Var det hela kräftan*», sa' du?

Nå så Gud sig innerligen förbarme öfver ett sådant slarf! Klara, ser du inte efter att mina saker äro i ordning? Vill du ta' lifvet af mig med din oordentlighet? Och *här* har jag nu setat och förspilt hela min sköna förmiddag!

»*Kan du inte svara för om knapparna gå sönder medan jag har dem på?*» Tyst! Ingen opposition! Den här gången har ditt slarf verkligen vållat mig så mycken ledsnad, att jag inte tål något skämt. — Tala inte om den här lilla episoden för kaffesyrstrarna, hör du! Jag vill inte det ska komma ut i staden hur du ser efter mina saker, förstår du. Jag är mån om ditt anseende, fast det tror du inte, Klara!

Får du se något godt på torget så köp det och göm till matsäck åt mig på söndag, då jag skall ut och meta med ett par vänner. Det är, jemte en liten vira efteråt, det enda sättet att få de grufliga sommarsöndagarna att gå. — Fy f—n!

* * *

Lillan tycks ha slagit sönder pappas porslinspipa.

— Klara! Klaaaara! K-l-a-r-a! *Klaaarrraaa! Kla...*

Jaså, »*du kommer, du kommer*», ja, nu är det så dags! *Nu* kommer du, när den kära gamla pipan, som jag fick af onkel Karl då jag blef student, ligger här i tusen milliarders millioner bitar! Nu går det sannerligen för långt, nu måste jag sjunga ut för en gångs skull;

det här var för starkt, Klara! Onkel Karls gamla kära pipa! Vet du hur kär den pipan var mig, Klara? Ser du tårarna i mina ögon? Vill du då aldrig se efter ungarna ordentligt?

»Huru jag vet att lillan har gjort det?» Nej, det har du då verkligen rätt i. Pipan har kanske begått *sjelfmord* och egenhändigt kastat sig ned i golfvet af vämjelse öfver allt slarf och oreda här i huset; det bevisade godt omdöme hos piphufvut, men jag ska...

»Förlåta, förlåta», ja det är ett bra vigt sätt att komma ifrån allting. Om jag sloge min chef i skallen med skrifstolen, sålde mitt embetsverks arkiv till makulatur och sköte ned landshöfdingen med revolver, så skulle jag hjertans gerna be om »förlåtelse», om saken kunde hjälpas med *det*.

Med din förmåga att hålla ungarna i styr kan man vänta att de en vacker dag rifva ned taket öfver hufvudet på oss. Man skall aldrig tro att så små barn som våra kunna vara så infernaliska, man skall beskylla oss för *sjelfmord*, der vi ligga ihjelslagna ibland spillrorna, och Fylgia skall vägra att betala ut min olycksfallsförsäkring.

»Är det skillnad på ett hus och en porslinspipa», sa' du? Ja, det skall då inte vara mycket det, när här finns byggmästare, som speta ihop ett par dussin promenadkäppar till resvirke, nubba dit lådbräder ut- och invändigt och sedan smeta dit rispinnar och lite murbruk utanpå, för att då ska si ut som tvåvånings stenhus. Nog tar lillan med lätthet ner ett sådant der husruckel, om hon får ett par år på sig, när hon vid 11 månader krossar gamle onkels pipa, som bär året 1722.

»Kan det inte vara så farligt?» Jaså, ja då vill jag bara berätta dig att ett sådant här sätt att handskas med lösboet kan helt enkelt bringa mig på fästning, Klara. Hör du: *på fästning!* Ja, stirra du som en vanvettig, *på fästning*, säger jag. Det är den enklaste sak

i världen: jag har brandförsäkrat skräpet här hemma för femtusen kronor; nåväl, det brinner upp, det blir polisförhör, det kommer i dagen att min hustru och mina barn systematiskt förstört, slagit sönder och skaffat undan möbler och husgeråd före branden, jag blir häktad för mordbrand och om några människor brunnit inne så blir jag halshuggen. Jaha, gapa du! H-a-l-s-h-u-g-g-e-n, sa jag. Vill du se mig halshuggen, Klara? Skulle det röra dig en smula att se mig ligga i stumpar framför dina fötter liksom onkel Karls gamla kära pipa der, bara för du inte kan se efter ungarna? Åh för all del, åbåka dig inte, jag tror knappast det skulle bekomma dig vidare.

»Har du inte mer än ett par armar?» Nej, Gudi lof för det, de börja bli alldeles tillräckligt långa, smala och knotiga. »Kan du inte ha alla barnen i händerna på en gång?» Har jag begärt det? Lönar och föder jag inte barnflicka kanske? Men en husmoders öga skall väl öfvervaka det hela. Du skulle väl sätta skräck i barnflickan och ungarna så att de inte ginge och förderfvade så mycket som finns vägglöst.

Jag undrar hvem lillan brås på, dig eller mig? *Min* släkt har alltid utmärkt sig för ett tidigt vaknande förstånd, urskillning och aktsamhet. Min farfar hade en bror, som höll på att bli konsultativt statsråd, Klara! *Din* släkt . . . nej jag vill inte såra dig, Klara, men hade du inte en moster, som bar sig illa åt i Ramlösa med en badkamrer? Jaså, »ni var inte släkt», nå, det var då ändtligen väl det åtminstone, men jag påstår ändå att det der vilda, ohejdliga förstörelsebegäret har lillan efter dig.

»Hur jag kan ha hjerta att hålla ett sådant väsen för en gammal porslinspipa?» Förstår du då inte, att det inte är så mycket för *pipans* skull jag sörjer, utan för att detta sjelfsväld, denna demoralisation, som utmär-

ker nutidens ungdomsfostran, utbreder sig mer och mer äfven inom min familj. Snart finns ingenting heligt mera. Gudsfruktan hånas, dygd och goda seder slappas, qvinnor vilja ha statsembeten, Tegnér kritiseras af skolpojkar och . . . der ligger onkel Karls gamla kära porslinspipa i tusen bitar.

»Hvad pipan har med gudsfruktan och Tegnér att göra?» Tyst! Reta mig inte, Klara!

Låt oss nu tala med förstånd och utan hetta om det här, min vän. Du torde ha märkt att jag har varit fullkomligt lugn och kall hela tiden. Sätt dig, Klara! Vet du hvarthän det slutligen kan leda att barnen få krossa och förderfva allt hvad vi ega, att vi visa oss oförmögna att uppfostra dem och att deras vilda lidelser hota oss med ruin och undergång? Jo, derhän, Klara, att släktingarna helt enkelt ta mig om hand och sätta mig under förmyndare. Då är det slut med alla funderingar på stadsfullmäktigskap och landstingsmannaplatser. Men en så'n förnedring *bär* jag aldrig, det vill jag bara säga dig, Klara. Då tar jag min tillflykt till alkoholen för att dränka min sorg och förödmjukelse, och då du en gång, kanske rätt snart, står med dina vanartiga små vid min i förtid öppnade graf, skall du kanske bittert ångra att du lät barnens förstörelsebegär ohejdadt sköfla alla husgeråden i det lilla bo, din Jeremias mödosamt hopsamlat . . .

Hva . . . hva . . . hvasa? »*Är det här komplett vansinne?*» Nej Klara, det är bara konsekvenserna af din försumlighet, som jag uppdrager med en klarhet, som skrämmer dig. Det har funnits mödrar, hvilka med förkrossade hjertan och skälfvande knän fått höra sina förtappade barn bakom fångelsets galler eller från schavottens trappsteg förbanna dem för deras alltför stora svaghet och klemighet vid uppfostran.

Ack, du gamla kära piphufvud! Hur väl mins jag
Sigurd, Vid hemmets hård.

inte den dagen, då jag, en ung, nyblifven student, gick till gamle onkel Karl för att ta emot den käre gubbens välönskningar! Då låg lifvet soligt och gladt framför mig, då trodde jag inte jag skulle bli en sådan här stackare, tidigt gift, fattig och . . . och . . . då gaf han mig porslinspi . . .

»Kallade jag förr i världen onkel för en gammal snusmumrik?» Klara, akta dig! Det kan vara nog med det här uppträdet, som du redan stält till under de få dagar fröken Bergström gästar vårt hus. Hon måtte väl aldrig ha hört något, Klara? Det vo . . .

Å se god morgon, fröken Bergström! Redan uppe, munter och förtjusande som vanligt. Föredrar ni badhusparken och Geismers kapell i afton eller hotellträdgården och Kronobergssextetten?

Hvad befalls?

Å Klara, sa ni; hon går naturligtvis med dit *ni* vill.

Hvad hör jag! *Ni har en bekännelse att göra.* Å så romantiskt och i Klaras närvaro till på köpet. Nå hvad var det, min nådiga?

Ha . . . ha . . . ha! »*Har ni råkat slå sönder favoritpipan och vill ha absolution?*» Jag får verkligen tacka er för det ni befriat mig från åsynen af den der gamla grinskallen, som vanpryde min piphylla.

»*Dyrbart minne*», nej visst inte, inte på något vis, det betyder jag er. Seså, inte ett ord mer om det skräpet! Jaså, ni skall ta er en liten promenad före frukosten. God morgon, god morgon, min nådiga!

Hvad står *du* och ser hängfärdig ut för, Klara? Kanske du ville att jag skulle bannas på en ung dam, som för ett par dagar vistas i vårt hus? Jo, du är sannerligen präktig! Och så är hon din egen väninna, som rest hit för *din* skull, och en utmärkt söt liten unge för resten. Det skadade verkligen inte om du försökte likna henne en smula, Klara lilla.

Hvaba? »Skulle du försöka det, om jag bemötte dig som jag bemöter henne?» Nej, hör nu min lille vän, nu är du verkligen ypperlig! Skulle man gifta sig för att gå och kurtisera och göra sig behaglig för sin hustru hela lifvet igenom! Skulle man hemma i hvardagslag bemöta sin egen fru såsom en »dame»! Ha ha ha, du lilla roliga qvinna! Hit med lille munnen nu; du är verkligen för naiv att bli ond på.

Och så — bort med skärfvorna! Eller vill du kanske jag skall gå och skära mig förderfvad och få kallbrand i båda benen, Klara?

* * *

Klara har skänkt sin gamla sidenmantilj till
negermissionen.

— Så länge din misshushållning och förstörelselusta höll sig inom den kristna och civiliserade verdens gränser har jag tegat och lidit, men ska negrer och kabyler och indianer och . . . och . . . och . . . chimpanser äfven hjälpa till att ruinera huset, så får du ursäkta att äfven jag yttrar ett litet ord i förbigående. Snart få vi väl ligga på bara golvet, när malajerna fått bolstret, chineserna madrassen, kongonegrerna täcket och hindufläckorna lakanen till balklädningar . . .

»Kunde du aldrig begagna den vidare»? Jaså, och för den skull var det som negermadamernas ulliga, flottiga hufvuden skulle vanhelga den vackra mantiljen, som jag betalt med 45 riksdaler kontanta pengar för icke fullt 10 år sen! En hustru, som hade älskat sin man, hade tänkt på honom före negerbyket och sytt honom en tobakspung eller rökmössa eller gungstolskudde eller annat vackert

minne af mantiljen, om den nu *var* alldeles omöjlig att använda, hvilket jag likvisst inte tror.

Hvassa? Har jag »kastat alla småsaker, du arbetat åt mig, ned i en byrålåda och aldrig tittat åt dem mer»? Jaså, det är *du* som skall förebrå mig när du förstör så mycket vi ega och ha och godhetsfullt åtager dig beklädandet af främmande, vilda nationer? Du kunde allt ändå försökt med en rökmössa, Klara! När den då smugit sig tätt och mjukt omkring mitt trötta, utarbetade hufvud, hade jag allt kommit att hysa vänligare känslor för dig än nu, när jag vet att vårt redbaraste lösbo sköflas af mongoler, tartarer, chine . . .

Jaså, måste man »äfven tänka något på sin stackars hedniska nästas själ»? Ha ha ha! det var också ett sätt att ta själar med uppslitna sidenmantiljer! Nej, Klara, måhända har du i stället med den der grannlåten för alltid fört en enkel, okonstlad negrinnesjäl in på syndens väg och spridt split och olycka i en stilla familj så att dess framtid blifvit lika mörk som dess anleten. Den oförderfvade negress, som nu skall ståta med din sidenmantilj, var måhända förut en stilla, anspråkslös qvinna med frid i själen och ett palmblad om höfterna, men nu har du med den gamla mantiljen lössläppt alla lyxens och fåfångans demoner i hennes krulliga hufvud. Tänk på hennes stackars man, innan han från topp till tå får henne klädd i öfverensstämmelse med mantiljen! Du, Klara, är kanske skulden till att negrer, indianer, ashanteer och samojeder om några år ta sina kläder från Magasin du Printemps i st. f. på närmaste buske eller djur. Det är ett rysligt ansvar, Klara! Ack på nyåret, då alla räkningarna komma, huru har jag inte afundats lappen i sin kåta och negern i sin kraal, men dessa lyckliga naturbarn kunna inte du och dina väninnor lemna i ro, utan skola nödvändigt demoralisera dem med edra gamla aflagda sidenmantiljer!

Skrattar du? Klara, mins du när jag gaf dig den

der mantiljen? Vår lille gosse var jemnt 14 dagar gammal och du sa att du inte hade något att kasta öfver axlarna på fadderskapet. Uppfyld af öm hängifvenhet för mitt barns mor tog jag då min sista femtia och fick inte mer än fem riksdaler tillbaka, och kom hem öfverlycklig och svepte den om dig, och perlorna glittrade i eldskenet och du log och kysste mig . . . Och nu ska klumpiga negerfingrar rifva i det gamla kära plagget, som för dig borde varit ett heligt minne. Hvem vet för öfrigt om negrerna förstå sig på hvad en mantilj är för något? Kanske ta de den till ett segel eller ett par höfdingsbyxor eller bordduk eller sätta den på en förskräcklig afgudabild med långa naglar, rödt svalg och hemska, utstående ögon.

Hvad är det du står och pratar? »Ska inte sjelfva mantiljen skickas dit? Ska den säljas på auktion här hemma och pengarna ges åt missionen?» Jo, det blir allt bättre och bättre! Ska nu inte de arma negrerna verkligen få din gåfva, utan den skall vräkas bort för ingenting på en auktion och så medlen stjälas af vederbörande och negrerna inte få ett dugg! Jo, det är praktiskt! Det fattades bara att jag sedan finge se mantiljen såsom klädståndsskylt i hela mitt lif! Eller omsydd till sommarkappa grina emot mig från någon illa känd slynas axlar! Eller för oförsämndt pris köpa tillbaka den i form af penntorkare på bazarerna i vinter! Snart får jag väl se judepojken, som springer hit med räkningar från galanteri-handeln, uppvakta mig i min egen brudgumsfrack, som du skänkt till Israelsmissionen. Förundransvärdt, der hänger verkligen ännu min öfverrock! Söta du, behöfs den inte för Bushmännens omvändelse, så att de kunde få lära sig att dricka toddy och dra sin spader som andra kristna människor?

Jag har väl tyckt jag, att hushållspengarna ha gått åt bra fort. Hör du, min älskling, du skulle inte vilja vara så vänlig och säga mig huru många missionärs- och

polynesfamiljer, som jemte oss deraf skola hafva sin bergning? Inte för det jag på något vis vill inskränka din missionsverksamhet, utan bara för ro skull.

»*Om jag inte vill äta frukost i dag?*» Jo, Gudbevares, *fins* här något, så äter jag med tacksamhet, men tror du inte, Klara lilla, att vi kunde nöja oss med *ett* mål om dagen och ge det öfriga åt Santalernas omvändelse? När man ändå tar kläderna från kroppen på oss, tycker jag att vi för konsekvensens skull borde svälta lite också till förmån för hedningarnas själar.

»*Huru jag kan tala på det viset?*» Seså, är nu inte *det* bra heller! Jo, kära du, jag vill göra allt för de stackars hedningarna. Jag skulle inte beklagat mig, om du sjelf i egen person krupit in i mantiljen och rest som missionärska direkt till Karaiberna. Äfven om en och annan gammal liebhaber på människokött lefver kvar bland dem, så tror jag inte precis att *du* riskerat något vidare, Klara lilla. Ätminstone inte vid dagsljus.

Jaså, jag ser det är din mening att vi ska resa ut och missionera bland menniskoätarne allihop! »*Hvarpå jag kan se det?*» Jo, naturligtvis är det för att vi ska bli magra och inte falla kanibalerna i smaken, som du dragit in smöret vid frukostbordet . . .

»*Var det glömska af pigan? Står smöret på bufeten?*» Å det måtte varit en alltför hygglig ung man den der missionseleven, som tiggde mantiljen, efter han inte tog smörassietten också.

»*Huru jag kan förifra mig så rysligt?*» Hvad menar du? Min lille vän, jag är ju lugn och resignerad, och hvarför skulle jag inte det vara? De snälla hedningarna ha ju här lemnat oss sju strömmingar, fyra medwurstskifvor och elfva skorpor. Om de då ta våra kläder och en del af maten få vi ju inte vara missbelåtna.

För allt i verlden, du ska inte tro att jag tycker man kan göra för mycket för de stackars hedningarna.

Herre Gud, de arma människorna ha ju hvarken kommunalskatt, hjertlidande, protektionism, frihandel eller Pelle Staafs kostnadsfria pressmeddelanden. De ha ju inga söner vid akademien och förstå sig inte på att blanda en killelek. Skulle inte mitt hjerta ömma för dem!

»Hur jag kan tala så ogudaktigt»? Hvad menar du? Först blef jag lite förargad när jag förstod att du ämnade ge bort hela vår garderob för främjandet af negrernas omvändelse, men nu finner jag ju att du har rätt.

Hör nu, lille vän, nu går jag ut ett slag. Om den der missionseleven, som tigger pengar och varor till negermissionen, kommer medan jag är borta, så helsa honom så hjertligt från mig, och anser du dig icke behöfva ge honom precis *allt* hvad vi ha, så spara den här chaislonguen, så jag har något att ligga på när jag kommer hem i middag och riktigt skall öfvertänka hednaeländet.

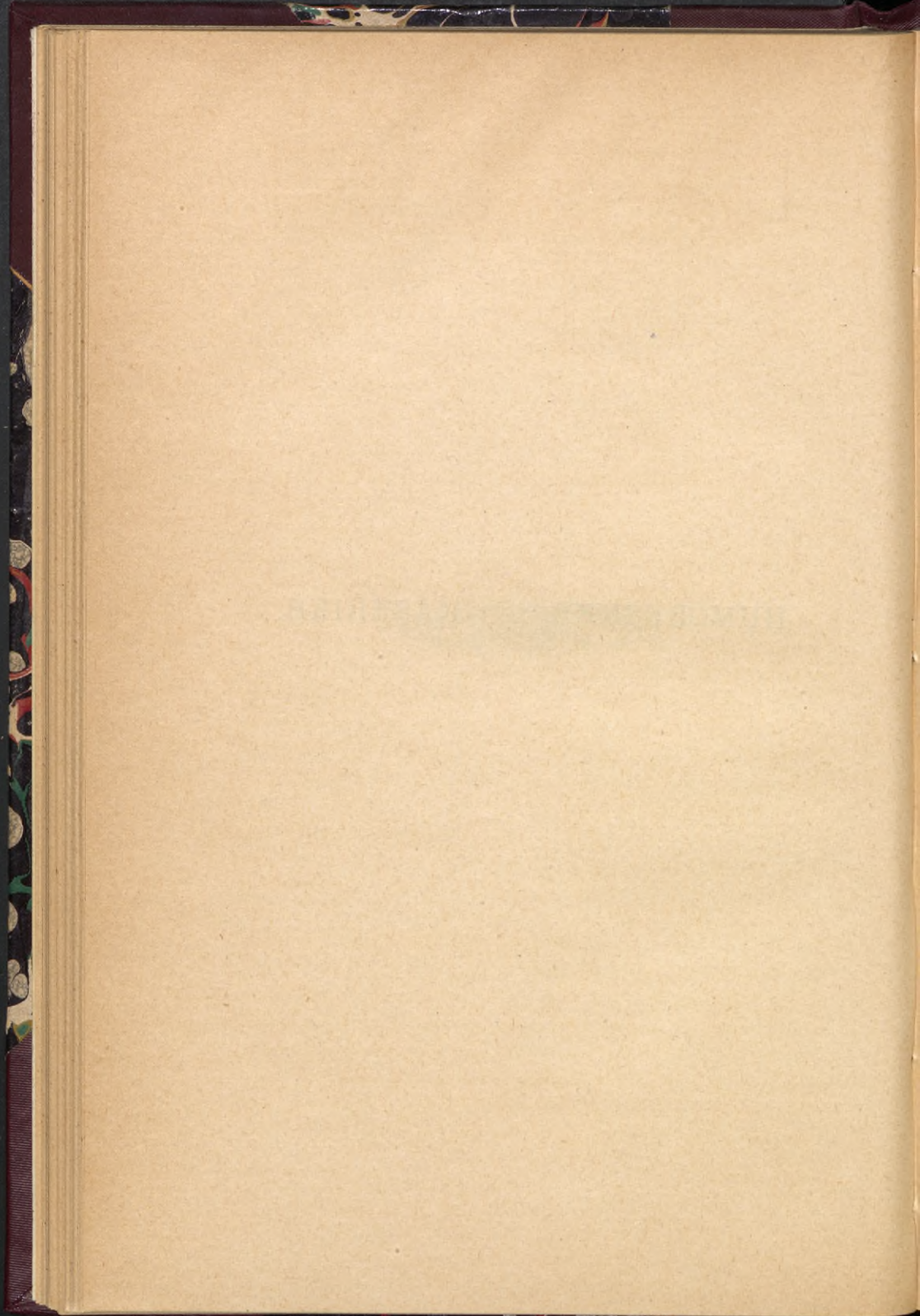
Som sagdt, nu går jag. Du har väl inga ärenden ut? Om du händelsevis skulle möta mig och jag inte känner dig, så blif inte ond! Nog känner jag igen dina *kläder*, men huru skall jag veta att det är *du sjelf* som är uti dem? De kunna ju, liksom mantiljen, ha blifvit bortskänkta till missionseleven och försålda till någon piga till förmån för missionsarbetet bland hinduer, malajer, tschutscher eller birmaner. Jag håller ingenting otroligt, Klara, sedan du så der kunde kasta bort den sidenmantilj, jag gaf dig till vår lille gosses dop och betalte kontant med 45 riksdaler.

HUMORESKER OCH KÅSERIER.

Midnattsmissionen i Bysqvallra.

Bysqvallra hade af ålder varit ett sedligt, moraliskt och hyggligt litet samhälle, och den värsta art af lättsinne, dess manliga invånare gjort sig skyldiga till, hade varit att slå kägel i skjortärmarna midtför fru borgmästarinnans kabinettsfönster.

Men nu hade källarmästaren annonserat att der skulle komma en »Troup Variété» till staden och ge en enda föreställning på genomresa, och i känslan af något hotande hemskt hade damerna af societeten samlats till elfvakaffe hos rådmanskan Pipping.

— *Det* hade jag inte trott källarmästare Hallström om, sa' fru Andersson.

— Jag har skickat Johnsson och vår lille Gustaf ut på landet till farfar, sa' fru Johnsson.

— Herre Gud, di har klädningar, som knappast räcka till knät, sa' rådmanskan Pipping.

— Men se'n har di väl åtminstone en snygg underkjol? förmodade pastor Petterssons lilla fru.

— Jo, det ska' du se! sa' fru Pipping. Nej Pipping, som varit ända i Halmstad och sett sådana der odjur (på sin ungarstid, förstås) han säger att di har bara långa . . .

— Tig Emilie!

— Nej, det är för oanständigt! Men Hallström ska' min sann få veta hvad han gjort. Jag köper ingen graf-lax af den karlen mer. — Och så ä' di väl uringade också?

— Naturligtvis, alldeles rysligt. O, när jag tänker på Amelie, som på sjelfva sin balklädning ville ha kragen upp under hakan . . .

— Nå, nu är ju också din Amelie lite magerlagd och . . .

— Snälla Lotten, jag tycker verkligen inte det är vackrare att vara så flusig som din Lau . . .

— Mina vänner, det är inte värdigt qvinnan i våra dagar att lägga händerna i kors, när sedeslöshet och förfall hota samhället; jag har ett förslag att göra er, sa' rådmanskan.

— Ack säg, säg, söta Emelie!

— Jo, vi måste bilda en så'n der »midnattsmission», som di har i Köpenhamn och i Upsala, och ställa oss vid staketet till schweizeritradgården och se efter så att de slynorna inte gå och supera med några Bysqvallra-herrar när sången är slut.

— Store Gud! sa' pastorskan Pettersson och slog upp ögonen mot hörnhyllan, kan det verkligen finnas bättre karlar, som vilja sätta sig ned och äta med sådana der?

— Jojomen, Pipping han sa' i morse, att i Halmstad, der bara skref di på ett visitkort och skickade in pigan med och så . . .

— Tig Emelie!

— Men kan inte borgmästaren förbjuda hela skandalen? Kan han inte läsa upp upprorslagen för källarmästaren, som han gjorde för bleckslagare Bredins tre gesäller och två lärpojkar när di strejkade i vintras?

— Nej, det går inte, sa' borgmästarinnan. Filip

var hos källarmästaren och bad honom i godo att han åtminstone skulle låta sy tuniqueer af sits eller tarlatan åt de kräken, men Hallström sa' att »ä' kjolarna på flickorna nätta så ä' kontraktet med spritbolaget så mycket drygare, och det bär sig rakt inte, om han inte får ha' en liten rolighet emellanåt».

— En af oss får lof ställa till en stor supé på fredag, så att ingen menska kommer på den der oanständigheten.

— Jag har bedt Filip, men han vill inte.

— Jag har tiggat Gustaf på mina knän, men det odjuret bara skrattar och säger: »I nästa vecka, i nästa vecka, gumman lilla!»

Nå, herre Gud, då var der ju ingenting annat att göra än sätta i väg med den der midnattsmissionen. Emelie Pipping blef ordförande och skulle låta koka thé och lägga upp lite kallskuret och elda i salongskaminen vid elfvatiden på qvällen då det var slut med variétén; och så skulle Amelie ställa sig under kastanjen vid stora porten till hotellet, och Lina Johnsson och Emma Andersson vid lilla dörren, och fröken Amelie och två af hennes läskamrater vid pumpen, och när så de ogudaktiga och lättsinniga mamsellerna skulle gå in från paviljongen och supéra, så skulle allihop midnattsmissionärerna stå på utkik och se efter om några manliga individer fastnat i deras garn. Och om då Pipping eller Andersson eller någon annan familjepappa traskade med, så skulle hans laggifta hustru gå fram och titta honom i ansigtet och säga: »Fy skäm ut dig, ditt gamla odjur! Kom genast med mig hem!» Men om det var någon ung, vilseförd man af profryttare- eller annan ungarlarsklass, så skulle fröken Amelie och hennes två läskamrater klifva fram bakom pumpen, klappa honom på axeln och hviska: »Käre unge man, tänk på hvad ni gör! Kom ihåg et

mamma! Låt de der mamsellerna vara och tag i stället en enkel smörgås i ett sedligt hem!»

Och både fruarna och flickorna voro rysligt intresserade, och fröken Amelie låg och drömde nätterna i ända, huru hon med thé och smörgåsar och tolf assietter kallskuret omvände vackra och lindrigt osedliga profryttare till dygdens väg och lärde dem att afsky uringning och trikåer och i stället tycka om familjeflickor med långa, höghalsade klädningar.

Och fredagen kom.

Det var riktigt ohyggligt på den der variétén i Bysqvalla. Der sutto borgmästaren och Pipping och Andersson och mest allihop stadens familjeförsörjare, som borde vetat bättre, och skrattade och flinade och ropade bravo och stampade med fötterna och knackade i borden med kryckkäpparna och sågo så lättsinniga ut, de gamla fulingarna, att det kunde skära en rakt in i hjertat att si dem på det viset.

Och osedlighetsmamsellerna di stod på fyra upp- och nedvända rödvinslådor, som fru Hallström bredt sängfiltar öfver, och det skulle föreställa »tribun». Och när di gick upp och ner och ut och in på vinlådorna, då sågo de otäckorna inte det ringaste skämsna eller förlägna ut, utan der kom di med nybrända luggar och smutsgula sidenskor och nystoppade trikåer och stego så djerft och spanskt som hårdt uppbetslade, nyskodda och på förmiddagsrepetitioner genompryglade cirkushästar. Och så tittade de på borgmästaren och Pipping och Andersson och så grinade de och kastade slängkyssar.

(— Ja vänta mej du! sa fru Andersson, der hon stod ute på gården.)

Och omkring dem spred sig ett doft, icke af oskuld, som det brukar göra om familjeflickor, utan af benzin, som de tvättat handskarna i. Och lite kobenta va' di också, förstås, så att då knäna kysste hvarandra så ömt

och kärleksfullt som ett par kristligt uppfostrade tvillingsyskon, spetade smalbena åt hvar sitt håll, så att en årgammal gris med godt ögonmått skulle ledigt kunnat kila emellan utan att smörja ned så mycket som ett enda borst mot mamsellernas triåer. Sen sjöng di så osedligt och ekivåkt så jag kan inte bara tala om 'et och snurrade rundt, så den lille usle kjolungen stod rätt ut, och sparkade med bena som om de haft fåflugor mellan tårna.

Och när de hade slutat och fru Hallström skickade in köksan efter sängfiltarna till sina små och ljusen släcktes och mamsellerna skulle gå och äta mat, så pass på om der inte var en liten svarthårig herre, som följde dem hack i häl.

— Gudskelof, det är inte min Filip, suckade borgmästarinnan.

— Andersson har di då inte lockat med sig, hviskade det tacksamt bakom syrénhäcken.

— Pipping glömmmer inte sin Emilia, jublade det under kastanjen.

Men fröken Amelie stack fram bakom pumpen åtföljd af sina två läskamrater, lade sin sjutumshandske på den svartmuskige herrns sommaröfverrockssammetskrage och hviskade ljuft och innerligt:

— Unge man, hvart går ni? Har ni ännu en moder, så tänk om hon såge er i denna stund! Låt bli sångmamsellerna, lille herre, och följ med till våra mammor och bli på dygdens väg och tag en kopp thé och litet kallskuret!

— Jag är fullkomligt öfverraskad, mina damer . . . jag . . . .

Men fröken Amelie högg tag i honom, och mammorna skyndade till hjälp och, innan han rätt visste huru, satt den unge mannen i rådmanskan Pippings salong omgifven af hela midnattsmissionen.

Der tog fru Andersson honom i famn och sa' att hon tyckte alldeles att han var som hennes egen son, efter hon varit med om att rycka opp honom ur förderfvat. Och fru Pipping hælde upp thé och sa', att när man tillbringat sin afton med familjeflickor kände man ingenting i samvetet morgonen derpå. Och fru Johnsson hon tyckte att lite tunga och inlagd hummer och salt kött och vestgöta cheddarost bland sedliga fruntimmer vore för mer än de kostbaraste rätter i sällskap med variété-mamseller.

Och den lille herrn presenterade sig och sa' att han hette Krikonqvist och tackade för damernas välmening och hade haft en alldeles felaktig föreställning om midnattsmissionen; han hade trott att den var en särdeles tråkig tillställning, men var nu alldeles förtjust i den och ville sjelf stifta midnattsmissioner i alla städer, byar, köpingar och jernvägsstationer han kunde komma åt.

Sedan roade man sig med pianospel, deklamation och själsodlande samtal. Herr Krikonqvist satt länge ensam med fröken Amelie i ett litet kabinett och talade om sympatiens magt och själarnas valfrändskap, och när de åter gingo in i salongen hade fröken Amelie på sin kind en läskapperslapp, som herr Krikonqvist vid förmiddagens rakningsoperation användt att hämma ett litet blodflöde å hakan.

— Flicka, hvad ser jag? sa' fröken Amelies mamma.

— Moder, hviskade fröken Amelie och slog rodnande ned sina milda ögon, midnattsmissionen måste ännu länge hafva vård om denne unge man. Han är så rysligt passionerad; kan du tänka dig, han kysste mig fyra gånger derinne i kabinettet . . .

— Gjorde han! utropade mamma förfärad. Nåja, mitt barn, låtom oss hoppas att det var af broderlig tacksamhet för det du i afton ryckt honom såsom en brand ur elden! Du måste fördraga det af nitälskan

för vår ädla och heliga sak. Är du mycket ond på honom, mitt barn?

— Jag vill söka förlåta honom för hans ungdoms skull, mamma; men du... du... måste se efter så att han inte... inte... blir för... varm mot de andra flickorna!

Herr Krikonqvist fann tiden vara inne att bjuda farväl. Rådmanskan Pipping tog hans hand emellan båda sina, tryckte den hjertligt, såg mildt och moderligt in i hans ögon och sade:

— Herr Krikonqvist, lofva att ni gömmer i ert hjerta hvad jag sagt er i afton! Bysqvallra midnattsmission vågar inte hoppas att ni för all framtid skall fly variétésalongen. Men lofva oss vid er faders gråa hår, vid er moders kärlek, att ni åtminstone inte söker de der mamsellernas sällskap på andra ti... hm... i ensl... hm... utom scenen, förstår ni!

Herr Krikonqvist bugade sig och log:

— Var lugn, fru rådmanska! Jag känner byket och är inte i lag med dem mer än jag väl behöfver; men två timmar hvarje förmiddag måste vi ändå vara tillsammans, bara för repetitionernas skull, ser ni... Kors, jag glömde visst säga att jag är sällskapet pianist...?

När socialisten fick ärfva.

Mäster Sulstedt var intet geni, men när man ingenting har af denna snöda verdens egodelar, fordras det precis inte något snille till att vara socialist. Det är förundransvärdt hvad en tom mage klarar begreppen om

rättighet till nästans oxstek. Huruvida madame Sulstedts trätöffel och de nio små otvättade och osnutna Sulstedtarne äfven gjort mästerns sinne tillböjligt för den fria kärleken, äktenskapets och familjens upphäfvande m. fl. socialismens corollarier, känner jag inte bestämdt, men håller det inte för alldeles otroligt.

Innan mästern hörde Palmen första gång, födde han sig någorlunda på sitt skomakeri, men Palmen öfverbevisade honom om det brottsliga i att en fattig karl söker försörja sig. »Ju mindre arbete desto mera nöd, ju mera nöd desto större missnöje, ju större missnöje desto förr revolution», sa Palmen, och därför begrep Sulstedt att det var hans förbaskade pligt mot menskligheten att låta sylen hvila, enär intet bidrager till människans trefnad så mycket som hela skodon, och hvarje halfsulning således kan anses på ett ledsamt sätt fördröja revolutionen.

Madamens trätöffel predikade oförtrutet, med mästerns ryggtäffa till predikstol, arbetets välsignelse och den lagbundna samhällsordningens lära, men mästern fann snart, att under det trätöffeln obehagligt berörde endast *en* kroppsdel i sender, plågade arbetet *alla* kroppens ledamöter, och denna erfarenhet befastade honom än vidare i hans socialistiska funderingar.

Hvad som isynnerhet piggade upp mästern, var Palmens beskrifning på huru en del rika grosshandlare ha stora våningar och gumman i den ena ändan af dem, medan de sjelfve logera i den andra. »De slippa att få vattenspannen öfver sig om morgnarna de», tänkte mästern, och förbittrades i sitt sinne öfver huru olika det kan vara stäldt här i verlden, och läste i »Socialdemokraten» om människans rättigheter och att »egendom var stöld» och kände sig som den ärligaste människa i verlden när pantlånaren hade fått hans sista stol. Det enda som oroade honom var att han ännu bevisligen egde

madamen och de nio små. Han sa' ärligt ifrån till Palmen och herr Nordman att denna tillgång svårt tryckte hans samvete, och att han inte tyckte det var riktigt rätt att ta' för sig så mycket för egen del, och frågade herr Nordman om han finge presenta honom madamen och de fem minsta såsom ett bevis på sin högaktning och som ett offer åt de socialistiska principerna.

Men herr Nordman sa' att han nändes inte ta' ifrån mäster det sista han egde; socialismen finge lof genomföras successivt, och hufvudsaken var att en rätt-skaffens socialist inte besmittade sig med fastighet eller lösören. Madamen fick Sulstedt behålla tillsvidare, enär hon icke kunde anses genom väckande af afundsjuka känslor hos trosbröderna i någon större mån skada socialismens sak.

— Ja, men annars så lemnar jag henne gerna, om så mitt hjerta skall bri...

— Tack, tack; vår heliga, rättvisa sak kräver inte *detta* offer, sa' herr Nordman.

Så fick Sulstedt en vacker dag ett bref om att hans farbror nere i Westmanland dött och lemnat efter sig tiotusen kronor till honom. I brefvet lågo ett hundra krigare såsom en liten försmak af en artagares fröjder.

Der köptes korf och sylta och »tiodubbelt» och öl och kaffe och socker och ett stort stycke tvål till madamen och de nio. När Sulstedt kom hem och fick se dem nytvättade, trodde han att han gått rasande och sa' »Ursäkta!» och ville gå sin väg, men då kom den gamla kära toffeln flygande och madamen skrek: »Råkar du inte i båset, ditt blindstyrel!» och då förstod mäster att han befann sig i sin egen familjs lugna sköte.

Palmen och Nordman och socialistynglingen Danielsson hade sport den stora nyheten och kommo och pekade på ölet och sågo på Sulstedt och sa': »I kraft af våra heliga principer...» och drucko ut hvar sin

halfva. Och så lade de fingrarna på korfven och syltan och sa': »Till beseglade af mensklighetens brödraskap...» och så togo de för sig; men Sulstedt började med uppriktig förskräckelse känna huru missnöjet med det bestående märkbart försvagades i hans själs innersta. Och när de äfven ville komma sin hand vid kaffet, blefvo de utkörda af madamen.

Följande dag erhöll mästern kallelse till ett stort möte ute vid Lill-Jans för att »öfverlägga och besluta om huru ett belopp af tiotusen kronor, som oförmodadt tillfallit härvarande socialister, bäst skulle användas till nytta för den stora saken»; men af pur distraktion gick mästern och glömde bort hela mötet och hyrde tre rum och kök å Badstugatan på Söder och glömde att »egendom är stöld» och köpte möbler och doffeltröja och sa' åt värdinnan på gamla stället att om någon frågade efter honom, skulle hon säga att han rest till Norrland för sin helsas skull.

Men Palmén och Nordman och ynglingen Danielson voro inte lifvade för att låta brodern Sulstedt så der bestjälja socialismen på tiotusen kronor, utan snokade upp honom och slog sig ned på hans resårsoffa och sa' i brödraskapets namn till om öl och cigarrer och frågade Sulstedt om han var en rackare och fähund, som ämnade förråda en stor och helig sak och bestjälja brödraskapet och bli storborgare och betala sin kommunalskatt och vid nästa val gå in i underhuset i stället för herr Gjutaren och förtrycka sina bröder?

Och Sulstedt han sa' att socialismens sak var honom kärare än lifvet, men att han på allra sista tiden börjat undra om den var riktigt »mogen» ännu. Storborgareintresset vore, måntro, bra mäktigt, och öfverklassen hade på sin sida kungen och bajonetterna och öfverståthållaren och »kissarne» (som blifvit mycket värre sedan de fått pickelhufva) och Semmy Rubenson

och Hintzen, som varit utomlands och vant sig af med att klämma ihjel folk. Det vore allt bäst att förbida tiden, och i väntan på bättre konjunkturer ämnade mäster ta' sig friheten att sjelf förvalta de tiotusen. För resten trodde han att madamen, som varit ute och promenerat lite, snart...

När herrarne fingo höra talas om madamen lemnade de både ölet och Sulstedt i sticket och grepo till flykten i spridd ordning.

Och så lyste de ut ett stort socialistmöte, dervid femton personer och en blind pudel och en poliskonstapel tillstädeskommo, och hvarest herr Nordman omtalade att familjen Sulstedt förnekat brödraskapets idé och satt på resårsoffa och åt biff och börjat tvätta och kamma sig och inte ville lemna ut de tiotusen.

Ynglingen Danielsson föreslog att mötet måtte förklara brodern Sulstedt vara en fähund.

Palmen, hvilken förutsett detta förslag, hade från fångelset, der han f. n. satt och flätade på sin martyrkrona, ingifvit en skrift, deri han erinrade, hurusom socialisterna och de öfriga radikalerna förut fällt liknande domar öfver flere af sina fiender, hvarföre detta vore ett allt för lindrigt straff för en förrädare inom egna led, och ville herr Palm derföre föreslå att mötet måtte förklara Sulstedt vara en *ovanligt fräck* fähund.

Herr Branting såg öfverlägsen och orakad ut, strök sitt skägg och föreslog att man, innan man gäfvade brodern Sulstedt aldeles förlorad, skulle skicka honom gamle vikingen, filosofie doktorn och vegetarianen Åkerberg på halsen för att söka omvända honom och tala till hans förhårdade hjerta.

Herr Nordman tog klubban och skrek:

— Är diskussionen om skomakaren Sulstedts stöld af tiotusen kronor från det socialistiska brödraskapet afslutad?

Enhälligt ja.

— Beslutar mötet att i enlighet med brödraynglingen Danielssons förslag förklara bemälte Sulstedt för en vanlig, enkel fähund?

— Nej, nej!

— Beslutar mötet att i enlighet med vår store martyr och lärofader Palms förslag förklara oftanämnde Sulstedt för en ovanligt fräck fähund?

— Ja, ja!

— Finner denna fråga med enhälligt ja besvarad. Brödraskapet nickade, konstapeln nickade och den blinde pudeln hviftade på sin afhuggna svans.

— Vill mötet vidare att vi, i enlighet med vår lärde och ädle broder Brantings förslag, skicka fader Åkerberg, den der ock gräsätaren kallas, till den affällige skomakaren?

— Ja, ja!

Under tiden hade mästern Sulstedt sjunkit ännu djupare i förderf, köpt sig läster, sytt sig förskinn, skaffat sig en gesäll och börjat arbeta. De tiotusen hade alldeles demoraliserat den arme mannen, och när gräsätaren Åkerberg kom in och skulle moralisera honom, satt han med uppkafade armar och pliggade på en fördömd storborgares helgdagspjexa. Madamen var fin som om hon legat på byken, och ungarna sprungit omkring på golfvet, glada och mätta och nytvättade och försökte sticka ut ögonen på hvarandra med reservsylarna. På bordet stod en tallrik skinka, i fönstret lågo tvättade morötter, i mästerns upp- och nedvända hatt låg en kanna äpplen bredvid skogarnet, och en prägel af lugn familjelycka hvilade öfver det hela.

Gamle Åkerberg kom, som sagdt, för att predika bot och bättring, gick förbi skinkan med förakt, men grep i det socialistiska brödraskapets heliga principers

namn med ena handen i äpplena och den andra i morötterna.

Så började han då skämma på brodern Sulstedt för hans förräderi och affall.

Men mäster var alldeles omöjlig. Han ref sig i hufvudet och sa:

— Bröderna göra mig orätt, herr doktor; jag är ännu socialist till lif och själ, men jag tror vi ha börjat i rasande ända. Så länge man har en käring och ungar och kontributioner bär det sig inte riktigt att vara pank för jemnan. Nog är och förblir jag socialist alltid, men jag vill bara vända bakfram på programmet och först genomföra den punkten som heter: »Ingen familj! Qvinnorna gemensam egendom!» De tiotusen har jag inte på mig för tillfället, men skam den som bjuder bättre än han har. Der står min Stafva. Var så god, herr dok . . .

Här kom mäster att vända sig om alldeles lagom för att se herr Åkerbergs trinda ben vika om nästa gathörn med farten af en sodavattenskork, som krånglat sig från ståltråden och på egen hand ger sig af mot taket.

Herrn, som hade tenor.

När han föddes kunde ingen se på honom att han hade tenor. Af dessa djupt uringade löskragar, granna halsdukar, rutiga byxor, svärmiska ögon och öfverlägsna, sjelfbelåtna miner, som tillsammans bilda hvad man kallar en hjeltetenor, har begripligtvis ett nyfödt barn ingenting. Rösten gick snarare i falsett, och de små breda, knubbiga

händerna sågo ut att i framtiden kunna sköta vida styfvare saker än bladen i ett nothäfte, t. ex. flåhackor, yxor, storsläggor eller handtagen på en plog.

Sångöfningarna i våra högre och lägre allmänna läroverk äro utmärkt bra och nyttiga för de pojkar, som hvarken ha bas eller tenor eller bariton eller starkt uringade löskragar. De hålla rättor och kakerlackor på afstånd från läroverkshuset och sprida, om de hållas på morgnarna, en helsosam fasa för afgrunden och dess furstes påksymfonier hos beskedliga förbifarande torgbönder, hvilka efter afhörande af det hemska tjutet aldrig våga begära mera för en mark smör än den någorlunda är värd.

Men för alla pojkar med ringaste röstanlag äro dessa öfningar en förbannelse, ty de väcka den slumrande högfärdsdjefvulen i deras unga sinnen, så att de börja sjunga utantill i st. f. att läsa innantill, drömma om histrionslarfvorna och rampskenet på kungliga storan samt alldeles glömma den skillnad, som förefinnes emellan att locka fram bifallsleenden från hufvudstadens musikrecensenter och skolvaktmästarens piga.

Det går väl an med »andrebasen». Han kan ännu temligen lätt af rektorns faderliga råd, släktens speglosor och sin älskade faders rotting förmås att åt lifvets hvilostunder och den enskilda vänkretsen förbehålla det strängaspel, som skaparen stoppat in mellan hans femte och sjette strupknota. Han bringas jemförelsevis lätt in i lifvets vanliga hjulspår såsom officer, ladufogde, statsminister, postiljon eller ölutkörare.

Värre är det redan med »förstebasen». »I djupa källarhvalfvet» tror han sig ha funnit ett Golconda, som är färdigt utmyntas när helst han kan få fatt i en lämplig impressario. Rotting, tårar, hotelser, messling, ölost, begabberi, nedsatta lärdoms- och sedebetyg förmå intet emot pensionsflickornas bestämda förklaring att han är

»gudomlig» i skolkvartetten. Det fordras långvarig lunginflammation eller blodiga öfverfall af hundrackorna i de kvarter, der hans kvartett ger serenader, för att sansa honom lite och få honom att nöja sig med det borgerliga lifvets mindre glänsande men säkrare vilkor såsom vice häradshöfding, stationsskrifvare, ledamot af första kammaren, spårvagnskusk, landtklockare eller någon annan aktningvärd beställning.

»Tenorbaritonen» och »andretenoren» stå vanligen inte att rädsla med mindre de bli kära eller få göra en misslyckad debut vid något tredje klassens operettsällskap. De kunna dock ännu bevaras åt det borgerliga samhället om antingen den tillbeddas mamma säger: »Sedan nittio år har den här garnaffären gått i arf i min släkt; Lina är mitt enda barn och kommer aldrig att gifta sig med en komediant», eller ock »Fjellbacka Morgontrumpet» skrifver:

»Prinsens parti sjöngs af en ung debutant, herr Svensson, hvilken säges af kärlek till konsten ha afbrutit en framgångsrik studiebana. Såsom ett glädjande bevis på huru våra dagars lätta samfärdsmedel amalgamerat nationerna med hvarandra må till en början anföras att denne unge italienske prins sjöng sitt parti på ren, oförfalskad småländska. Äfven ligger den unge begåfvade mannens stämma så högt, att det finnes många toner, hvilka han aldrig lyckas få ned här på jorden.

Det säges att herr Svensson i sin födelsestads musikaliska förening med lätthet tagit höga c. I så fall gläder det oss att konstatera, det han med sällspord omsorg för sig sjelf behåller hvad han »tagit».

Hvad den dramatiska delen af herr Svenssons prestation beträffar, så tro vi att det med den senaste tidens förundransvärda framsteg på det mekaniska området skulle blifva för publiken behagligare och för herrar teaterdirektörer billigare att inköpa ett passande antal automater än att betala unge män med herr Svenssons kvalifikationer ett arvode, som kan anses i någon mån motsvara deras sällsynta talang.»

Som sagdt, för alla dessa unga män finnas bote-medel, men »förste-tenoren» är i vanliga fall obotlig som kräfta, lungsot, kleptomani och ärftlig alkoholism.

Han ger sig inte med mindre han får studera för någon utrikisk mästare, och han är grufligt rädd om det herrliga instrument, som hvilar i hans bröstborg.

Se jag skall säga att förste-tenorer växa inte på träd, fast man af timbren i somliga skulle kunna bringas att tro så vara förhållandet.

Han är pigornas ideal och mostrarnas afgud.

— Snälla tante, de här körsbären ha väl stått inne en stund; jag är så grufligt rädd om min stackars hals?

— Ack, förlåt mig, söte lille Gustaf; jag skall genast låta Stina lägga en varm servet öfver fruktkorgen ett par minuter.

Kungliga operans artister, hvilka under hela sin ferietid flacka från stad till stad, från by till by, för att, uttröttade, sjuka och indisponerade kunna genom »plötsliga förfall» under spelterminen bringa den konstanstalt, af hvilken de få sitt bröd, på så stora förluster som möjligt, komma naturligtvis också till Fjellbacka.

»Förste-tenoren» tar emot vid stationen och fattar säkert posto å perrongen, då »gamla, hederliga Lunkan» skall stiga ur kupén och, naturligtvis, falla honom, sångarbrodern, den uppgående stjernan, om halsen.

Men herr Lundqvist låtsar om ingenting, utan lunkar perrongen framåt, som om Fjellbackas förste-tenor aldrig existerade.

Konstnärnfåfånga, afundsjuka! Att låtsas sig icke känna Fjellbackas förste tenor!

Men man får sätta sig öfver sånt der, man får vara snäll ändå mot gamla »Lunkan». — Gustaf tar några steg framåt.

— Tillåt . . . .

Herr Lundqvist hör inte.

- Tillåt mig . . . .
— Nej tack, tack . . . .
— Ack tillåt mig att . . . .
— Tack, tack min gosse, men jag lemnade just nu min kappsäck åt en annan pojk.
-

Förste tenoren har ett godt hjerta. Med hvilket mildt ömkande småleende säger han inte efter hemkomsten från ett Stockholmsbesök:

— Det gjorde mig riktigt ondt om stackars Ödman *); han var ordentligt sjuk så länge jag var i staden, och det föll helt visst en tung sten från hans hjerta då jag inte tog de 8,000 kr., som Willman bjöd mig. Ödman insåg, att i och med min debut hade det varit förbi med honom. Herre Gud, vi bli väl alla så der, när vi bli gamla!

Någon gång låter förste-tenoren höra sig till piano i en liten slutna krets. Om man, när han ställt sig i positur och accompagnatricen gjort första anslaget, går ut på gatan för att röka en cigarr, gör kortare besök hos ett par affärsvänner, dricker ett glas punsch å kaféet samt går hem och ser efter att pumpen på gården är i ordning, så kommer man derefter alldeles lagom för att höra när förste-tenoren verkligen börjar sjunga.

Ty en skolad förste-tenor ger sig inte i väg med en visa tvärt som en bondklockare. Nej då! I 15 minuter bråkar han med den unga damen, som skall accompagnera, i 5 minuter ruskar han på hals, skjorta, frack, fingrar och lugg samt profvar med fötterna, hvilken fot, som skall stå längst fram mot pianot och hvilken som skall stå bakom kroppen och ta' emot när han kastar sig baklänges och gapar som en krokodil, hvilken fått vänta för länge på sin frukost.

Så börjas det:

*) Detta skrefs 1886.

— A . . . . a . . . . ack snälla tante, den der bysten på spegelkonsolen motar så förfärligt . . . om jag få be . . . Å herre Gud, slogs den sönder . . . så der ja, nu är det bra. Var så god min fröken, nu börja vi igen:

— A . . . . a . . . . a . . . . min Gud hvad de dörrdraperierna genera! Jag skulle vilja se madame Viardots min åt sådana draperier i ett musikrum! Nej då! Å jag ber, det är alldeles för mycket besvär att ta bort dem också . . . Nu min fröken:

— A . . . . a . . . . a . . . . det måste bestämdt vara något fönster öppet i nästa rum . . . jag förstår rakt inte . . . Å jag tackar allra förbindligast, herr grosshandlare! Jaså det var intet fönster, nå då börja vi:

— A . . . . a . . . . a . . . . a . . . .

Ja, och så komma de då, dessa hänförande tenor-
toner, med hvilka sonen af Fjellbacka skall eröfra en
verld.

Efter tio år har förstetenoren gjort en hel del oange-
nåma erfarenheter.

Den första är att de flesta operascener i Europa
äro något större än tant Mallas förmak i Fjellbacka och
att kulisser och dylika tillställningar ha en högst obehag-
lig benägenhet att ta åt sig en del af tonernas kraft, så
att ett pianissimo redan går till hvila i orkestern medan
de höga tonerna när de hinna upp till tredje raden låta
som ett barn, hvilket jemrar sig för tänder.

Den andra är att publik och kritik vilja ha ett (om
än aldrig så svagt) bevis för att sångaren har ett (om
än aldrig så sväfvande) begrepp om hvad det *är* han
sjunger. Ja, de äro så bortskämda att de redan för
2,000 francs pr år vilja ha ett visst quantum »känsla och
innerlighet».

Och så alla kabalerna från verldsdelens öfriga, redan
erkända och berömda hjeltetenorer, hvilka skälfva som

asplöf på sina höga kothurner så snart förste-tenorens från Fjellbacka namn nämnes!

Om tjugo år kommer direktör Fröberg Fröbergson Fröbergson och skall ge operetter i Fjellbacka, men körerna äro något klena.

— Vet inte vaktmästarn några amatörer, som vi kunde få för 1,50 pr afton att sticka in bland korpersonalen? säger då direktör Fröberg Fröbergson Fröbergson.

— Inte utan en gammal renskrifvare, som lär ha haft grann röst förr i världen.

Direktören får hans adress och klifver in till en liten skinntorr vindskupepassagerare samt presenterar sig.

— Tror ni att ni skulle kunna sjunga med i körerna till vår nya operett »Den nedfläckade kamkoftan»?

— Ja, nog hade jag förr i världen en liten förste tenor, säger hjelten från tant Mallas förmak och bugar sig ödmjukt för landsortshistrionen.

En underkur.

Jonas Lugnvist satt på en tredjeklassbräda på uppgående snälltåget och kände sig öm i kroppen. Egentligen hade han bort känna sig öm i själen också, ty han hade just samma morgon, innan han reste från Lund, fått ett bref från sin mamma, som var enkefru och bara på grund af det enda faktum, att Jonas nu läst på »prillan» i sex terminer utan att ändå taga den, kallade honom en »odugling» och en »förlorad» son. Och så säger man ändå att qvinnorna äro så sangviniska! Jonas kände

sig sårad, ty det var verkligen hans afsigt att ta prillan en gång i framtiden.

Emellertid, när våren kom och trädkronorna löfvades på Lundagård, reste Jonas inte direkt hem till sin stränga mamma, utan till en skolkamrat, som ärft ett jordagods och lofvat att med egna hästar hemta Jonas vid stationen, som nu började skymta derborta bakom gröna björkar och grådaskiga pitpropshögar.

Och Jonas tog sina tankar från mamman och prillan och sin handkoffert ur vagnsnätet och spände ut sitt bröst och andades landluft ur kupéfönstret i fulla drag och lofvade sin förlästa lekamen att nu skulle den då på allvar få njuta af lifvet.

Och han gick genom stationshuset och fann der bakom en elegant droska, en livréklädd kusk med blanklädershatt och kokard och ett par hästar, som herrskapet får lof vara goda och tänka sig sjelfve, för skulle jag beskrifva dem som de förtjenade så räckte det inte med det här formatet på boken.

Och Jonas vrok sin trötta lekamen på droskans resårer och försökte se ut som om han *brukade* åka på det der viset och blåste ut en lång rökhvirvel ur sin åttaörescigarr och tittade förnämt på kusken och sa: »Kör!»

Det bar i väg så svalorna stannade i luften bara för att titta på, och milstolarne dansade förbi som om man kastat dem mot Jonas, den ene efter den andre.

— Kör inte så förbaskadt, sa' Jonas, jag vill njuta lite af denna sköna herrans vårdag.

— Förlåt, herr doktor, men patronen sa' att jag skulle köra så fort kamparne orkade sträcka, för fröken ä' så fasligt illa sjuk så.

— Seså för tusan, tänkte Jonas, nu har jag fått rasande vagn vid stationen, men hvem f—n kunde tro

att här fanns flera fina ekipage i nejden än Petter Säfboms. Ptro, ptrö! skrek han åt kusken.

— Var lugn, herr doktor, nu ä' vi framme, svarade denne.

I detsamma svängde man upp framför en stor herrgårdsbyggnad med veranda och markiser och gesimser på taket och tre våningar och flyglar och derutanför dufslag och stockrosor i grupp och kastanjer och fyra hunder och dufvor och solvisare och krocketbågar och hvita snäckor och två underkjolar med mellanspetsar, som hängde till torkning på krusbärsbuskarna, och en dagsverkspiga, som stod i den allralättaste dräkt bakom drängstuguknuten och tittade under lugg och kliade sig på skenbenet med stora, svarta naglar.

Och på verandan stod en äldre hedersman med grått hår och randig sommarkavaj och tårar i ögonen och skrek:

— Bror Bolund, bror Bolund, Jenny ligger för döden!

När vännen Jonas såg och hörde allt detta, blef han grufligt ledsen och önskade sig tvåusen mil under jorden*) och tänkte: »Hvad i Guds namn ska' jag bara göra!» men här var ingen tid till resonnement, ty nu stannade vagnen framför verandan.

— Jaså, Bolund var inte hemma, sa' den äldre herrn och torkade sig i ögonen. Detta är då den nye lasarettsläkaren, doktor Såglund, kan jag tro?

Jonas hade i barndomen lärt af sin mamma att man aldrig bör ljuga, och därför sa han visst inte att han var doktor Såglund, men han hade också af sin mamma lärt att man inte bör motsäga äldre personer och därför teg han och bugade sig.

— Ack, herr doktor, mitt enda barn, min älskade Jenny, har blifvit så hastigt sjuk. Ännu i går var hon

*) Engelska mil, hvaraf ungefär 6 gå på en svensk.

frisk som en ros och i dag höll hon på att störta död till golvet vid kaffebordet.

Jonas var inte mer än en människa; när han hörde orden »enda barn» och såg på trevåningshuset och hästarna och stockrosorna och skymtade en stor ladugård längst borta i fonden, så kände han en liflig åstundan att kunna rädda fröken Jennys unga lif och förbannade inom sig sin dumhet att icke vid akademien egna sin hyllning åt Esculap i st. f. åt Themis. Då hade han nu bort kunna vara åtminstone medicofilare.

Liksom i en dröm lät han föra sig in i salongen, der en äldre dam vid godt hull och med brun lösbenä — tydligen fröken Jennys mamma — satt på en broderad stol och höll hufvudet i båda händerna och grät stora, salta moderstårar på brysselmattn, der en gammal fet, gråhårig mops stod och slickade upp dem en efter annan och morrade åt Jonas som om han i honom befarat en rival.

Och gumman flög upp, for Jonas om halsen, kramade honom och skrek:

— Doktor, o doktor, rädda mitt barn!

Och Jonas blef rörd, kramade den snälla fruns hand tillbaka, torkade sig i ögonen med sin snusnäsduk och stammade rörd:

— Min fru, jag ska försöka.

* * *

Jag hoppas läsaren är så pass hemma i literaturen så han begriper att det är stört omöjligt såväl i romanen och novellen som i dramat att hålla fast i alla intrigen trådar på en gång, samt därför ursäktar en liten återblick?

Si saken var på det viset, att dagen förut hade lilla Jenny fått besök af en f. d. pensionskamrat, fröken

Amalia Rosenknopp. Det blef naturligtvis kyssar, famntag, frågor och klappningar på ryggen i långa banor.

Om de skulle ligga i samma rum om natten? Jo det var klart.

Och der lågo de och pratade och smektes, och klockan slog elfva, tolf, ett, två och half tre innan de tystnade.

Hvad de talade om?

Ja, så mycket kan jag då säga, att inte var det om mustascher och karlar och dans och kärlek och tyger till baldräkter och sådant der, och inte var det om huru en af deras unga väninnor, som redan var gift, hade det. Nej då, då känner ni inte unga flickor, De talade nog om Gud och sina föräldrar och berömde sina lärarinnor, som de haft i pensionen, och önskade att Herren skulle bevara dem från alla möjliga frestelser, kan jag tro. Jaha, det talade de säkert om.

Och så somnade de och vaknade inte förrän klockan var half tio på morgonen, och då var det att springa i kjolarna med ens, för kaffet väntade.

Läsare, grannlagheten bjuder oss att aflägsna oss vid de unga damernas tolett. Blott så mycket måste jag för utvecklingen af den här skizzens märkliga intrig meddela, att i brådskan — bytte de snörlif. Amalia var smärtare och fick godt rum i Jennys barmfängsel, men Jennys herrliga gestalt hade af naturen danats i ett anfall af godt lynne, och med gifmild hand hade skaparen här öst ur behagens skattkammare. Följden blef den helt naturliga, att fröken Jenny, då hon låtit ett ägg, två smörgåsar och en stor kopp kaffe för förlig vind glida ned utefter sina läppars korallkust, kände »tryckningar öfver bröstet, som om hon skolat qväfvas». Det onda tilltog, vår hjeltinna bleknade och måste föras till sängs. Då upphörde visserligen smärtorna med ens,

men anfallet hade dock varit så svårt, att doktor genast eftertelegraferats och hemtats vid stationen.

Och nu tror jag vi ta och släppa in Jonas Lugnqvist i jungfruburen?

* * *

Lifsvarmt och rodnande låg den unga tjusande Jennys täcka hufvud på mammas bästa mellanspetslakan, alldeles som om man händelsevis tappat en svällande, halfmogen bigarrå i en bunke oskummad morgonmjölk, och den rosenröda lilla handen hvilade på den gröna (men dock arsenikfria) filten precis som en nejlika på ett foder nyslaget gräs. Sakta, men oemotståndligt som en jäsande limpdeg höjde sig den jungfruliga barmen vid Jonas Lugnqvists forskande blickar, och hviskande, knappast förnimbart, stilla som den halfvuxna flädermusens koketta vingslag i den sköna Augustiqvällen, ljöd hennes bäfvande stämma, bruten af tårar:

— Herr doktor, finnes ännu hopp; det är hårdt att dö så ung . . . ?

Jonas hade visserligen, som vi veta, inga medicinska studier, men han förstod sig bra nog på fruntimmer, och han kände instinktmässigt att det aldrig kunde vara något farligt med denna ljufva, blomstrande ungmö, hvilken såg ut som helsan sjelf, och raskt sade han:

— Jag hoppas att skyndsamt kunna aflägsna faran.

— Gud välsigne er! sade pappa och mamma och gingo båda på ett grannlaga sätt ut ur sjukrummet med näsdukarna för ögonen och mopsen i hälarna.

Jonas satte sig ned och och fattade den skönaste lilla handlof han ännu skådat.

— Här ä' feber, sa' Jonas.

— *Faa då*, sa' fröken Jenny.

— Och stor afmattning.

— *Ryslig.*

— Känner ni svår hjertklappning emellanåt?

— Åhja... nyss när doktorn kom in så... så... högg det till så förskräckligt...

Jonas aflägsnade sig aldrig en half mil från lärdoms-staden utan att medföra sin lilla videflätade fältflaska, fylld med prima konjak. Han steg nu upp, slog några droppar i ett glas, fylde det med vatten, stack sin breda hand under Jennys lilla nacke, som kunnat komma svanorna å Ekolsund att begå sjelfnord af afund, lyftade varligt upp henne och lät henne dricka.

— Seså der ja, nu ä' lilla nåden bra i morgon, sa han.

— O hvad säger ni? Ja, det lättade verkligen!

Pappa kom in:

— Åkande bud håller för dörren för att föra doktors recept till apoteket.

— Tackar; behöfs inte, jag har alltid en del sådan medicin, som allmännast förekommer, på mig. Har redan gifvit fröken in deraf. Tror hon snart skall bli bra.

— Ni hyser således hopp?

— Det allra bästa, herr patron.

Och Jonas åt middag och drack vin och talade om treffliga historier från Lund och vann allas hjertan. Till och med mopsen nafsade honom i byxorna med en min som om han erkänt honom som en medlem af familjen. Men hvar tionde minut gick Jonas in till sin lilla patient, kände henne på pulsen, jemkade på hufvudkudden med en moders omsorg och lade upp filten öfver en skuldra, mot hvilken nyfallen snö skulle sett ut som en gammal, illa lappad nattskjorta.

— Han är mycket mån, sa' pappa.

— Ja, han visar ett lefvande intresse, sa' mamma.

— Wov wov! sa' mopsen.

— Hvarför sju tunnor tusan skickar du inte skjuts

emot mig vid stationen? sa' doktor Bolund, som just nu visade sitt barska anlete i salsdörren.

När Jonas Lugnqvist hörde den der repliken, gick han tyst och anspråkslöst bakom mammas rygg ut i tamburen och tog sin öfverrock.

En tarflig enbetsskjuts stod på gården.

— Har du skjutsat doktorn hit? sa' Jonas.

— Ja har fälle så, sa' körsvennen.

— Godt, då ska' du skjutsa mig till patron Säfbom genast, hör du.

— Men doktorn...?

— Han blir här i natt. Kör!

* * *

Fröken Jenny grät bittra tårar, när hon fick veta att en fräck bedragare känt henne på pulsen och svept filten om hennes blyga gestalt, men alldenstund hon kände sig bättre efter den uslingens medicin, vägrade hon envist att följa farbror Bolunds ordinationer. Dagen derpå steg hon upp och satt med en tankfull min och matade dufvorna. Sjukdomen hade efterlemnat ett stilla svårmod i hela hennes väsen, och ofta tänkte hon på hvad den der unge mannen kunde vara för en bof.

Om ett par dar var det bjudning i prostgården. Patron Säfbom var der också med sin gäst.

— Får jag lof: kandidat Lugnqvist — fröken Arnblom, sa' prosten.

— Hur står det till med lilla helsan? sa' Jonas och log ett godt, trohjertadt leende.

— *U-s-l-i-n-g!* sa' fröken Jenny och stälde sig vid fönstret och betraktade en krusbärsbuske så noga, som om han varit minst en indisk elefant eller en protektionistisk Göteborgsgrossör.

— Di der ä' inte mogna ännu, tyckte Lugnvist om krusbären.

— Det finns så mycket omoget här i verlden, sa' fröken Jenny och suckade.

— Bättre det än ruttet, fröken Arnblom, tyckte Jonas och såg så ogement genomhederlig ut med sina stora, blåa ögon.

Jaha, Smålandsposten, som den här berättelsen stod i, kostade bara tio öre och för det priset kan ni inte gerna begära en hel roman med detaljmålningar, inveckling och utveckling och brustna hjertan och »lifsfrågor ställda under debatt». Derför vill jag bara nämna att nu ä' di gifta.

Jonas förestälde Jennys pappa, att den unga dam, som i sin sängkammare sett en ung man, hvilken hvarken var läkare, massör, prest eller släkting eller liffsäkringsagent eller inbrottstjuf, knappast har annat val än att låta honom stanna kvar der för alltid.

Doktor Bolund, som vid bröllopet föreslog brudparets skål, talade lite afundsamt om »det stora arvode, Jonas fått för ett enda sjukbesök».

Jonas menade att han fått lifstidsackord på stället, och då bör alltid liqviden bli rikligare än åt den som tar betaldt pr gång. Dessutom borde väl arvodet bestämmas efter kurens verkan. De examinerade doktorernas kurer resulterade vanligen i ett kors med namn utanpå och då vore det ju vida styfvare att bringa krisen till en ring med namnet inuti. Det inginge också i ackordet.

— Må det ackordet aldrig störas af några disharmonier, witzade fröken Amalia, som var småqvick vid högtidliga tillfällen.

— Nej Gudbevars, men någon riktig harmoni blir det ändå aldrig förrän de små äktenskapsfiolerna komma

med i konserten, hviskade den oförbätterlige Jonas tillbaka i örat på fröken Amalia.

Och aldrig tog han hvarken »prillan» eller »hof-rätten». Giftermåls- och ärfdabalkarna genomgår han praktiskt i Arnblomska familjen. Om jordabalken bryr han sig inte vidare, när han blott vet att det nu är »laga fång» att taga sin förtjusande patient i starka armar; om byggningsbalken lika litet, sedan han lyckats i den vanskligaste byggnad af alla: byggandet af hjone-lag. Af hela handelsbalken tilltalar honom endast tionde kapitlet, som handlar om »pant», enär det för tanken på hans och Jennys rosenkindade kärlekspanter; utsöknings-lagen kan man skratta åt på skuldfri gård med tre-våningshus och veranda, och rättegångsbalken är oduglig gentemot ett litet lockigt, egensinnigt hufvud, som aldrig tar reson.

Men strafflagen då? Ja, i den läser väl lilla Jenny så väl som andra fruar ett kapitel eller två om qvällen när rullgardinen är nedfäld och lampan släckt...

Olycksfallsförsäkringsagenten.

Det var ondt om olyckshändelser i Bysqvalla, och redaktören af »Bysqvalla Nattblacks» bjöd alltid på sexa när någon torgmadam föll och vrickade armen eller en skolpojke rispade sig lite med far sins pennknif; så tunnt var det med själsskakningarna der i staden.

Sällan eller aldrig blef någon af Bysqvallarborna öfverkörd af bantåget, hvilket lyckliga faktum måhända delvis berodde derpå, att de hade fem mil till närmaste

jernväg och att de aldrig aflägsnade sig mer än högst två mil från sina hem.

Nära på lika omöjligt var det, om man äfven velat det, att bli ihjelslagen af arga hästar der i samhället, för torget var stort och torgbönderna få och man behöfde inte gå hästarna på 10 alnar nära.

Också voro Bysqvallraborna så förhårdade i sin sinnes anda, att när de sutto på sina sängkanter om morgnarna och krängde på sig strumporna, så kastade ingen enda af dem en allvarlig tanke på att någonting under dagens lopp kunde inträffa, som kunde komma dem att före toddydags på aftonen stå lik i mangelboden med en psalmbok i maggropen och ett hellinnekänne med mellanspets på näsan.

Men så kom der en liten herre med pince-nez, svarta mustascher och blå diagonalrock och satte sig på stads- huset och åt bräckt skinka med ägg och betraktade de restaurantqvällsuddande, hustru- och barnöfvergifvande smörgåsbordsfestätande Bysqvallraborna med milda, blå, oskyldiga och intresserade barnaögon.

Slutligen vände han sig till en ung man vid samma bord och yttrade med en artig bugning:

— Ursäkta, min herre, jag är främling här i staden, men — brukar den bräckta skinkan alltid vara så här hård?

— Ja, alltid, sa' den unge hyggelige mannen och suckade.

— Har ni aldrig kommit att tänka på, att när man sätter gaffeln på en sådan här flintbit, kan ett litet stycke af f. d. grisen lätt brista af och slå ögonen förderfvade så att man blir blind för hela sin lifstid?

— Ne . . . ej, det har jag inte . . .

— Ursäkta mig, men hvad har min herre för sysselsättning?

— Jag är bokförare hos handlanden Pilqvist. Mitt namn är Lundgren.

— Roligt att få göra min herres bekantskap. Mitt namn är Richard Jonsson, agent. Jaså bokförare, d. v. s. då är det för er af synnerlig vigt att ha ögonen i behåll?

— Jo jo men.

— Och så har ni kanske någon annan, som beror af ert arbete? En tillbedd hustru och två små barn, som kärleksfullt springa mot er och med små runda armar omfatta edra pantalonger när ni kommer från kontoret, och hvilkas trinda, rödblommiga kinder skulle få bära den hemska nödens, det omutliga armodets dystra stämpel om deras fader intet mera kunde förtjena? — Jaså inte! Nå en gammal mor då, som intet annat eger än det bröd, den sonliga kärleken bryter henne med vördnadsfull hand, och som skulle se sig blottställd på sin lefnads qväll, om inte . . . Ja så inte det heller! — Jaså »bara en liten syster att sörja för»; ja, det är då inte så lite det, minsann! Hvad skulle väl det arma barnet säga om man en afton förde hennes älskade bror till hemmet beröfvad ögonens ljus, solens sken, åsynen af glittrande vatten och grönskande parker, om ni aldrig mer finge se den lillas kära ansigte med de små gro . . .

— Ack herr Jonsson, sluta då . . . Ni gör mig helt beklämd . . .

— Ja, men jag kan också bjuda tröst! Den som äter på ett ställe med så flinthård skinka, har ovillkorligen skyldighet mot sig sjelf och sina närmaste att försäkra sig i Fylgia för tio . . . hvad säger jag! för *tjugotusen* kronor. Har man bara det gjort, så är det sen en riktig lust och glädje att råka ut för olyckan. En fläskbit i ögat: 5,000 kr.; hela skinkportionen far i båda ögonen och krossar pupillerna: 15,000 kr.; en fläskbit i halsen, qväfning, hela ansvarighetssumman förfaller: 20,000 kr. Nå, unge man, hvad säger ni om Fylgia?

Följande morgon orienterade sig herr agenten i Bysqallra. Han for omkring som en snurribus emellan benen på ett halft dussin matsalsstolar, och han strödde ut olycksfallsförsäkringsprospekter så att Bysqallraborna blefvo hemskt nervösa, och före frukostdags stod innanför hvar-enda boddisk en eller två unge män och trefvade sig i smyg på både armar och ben och kunde knappast dölja sin glada förvåning öfver att ännu tillsvidare ha dessa svårumbärliga kroppsdelar i behåll.

Kl. 11 flög den blå diagonalrocken in i rådman Ströms tambur, sträckte båda armarna mot värden och utbrast:

— Å herr rådman, herr rådman, hvilket hem ni har! Blommor, luft, sol, komfort och trefnad! Ack, ni känner mig ju inte! Mitt namn är Jonsson, Richard Jonsson, agent . . . jag har den äran . . . å jag ber . . . ni är allt för god . . . När man träder in i detta hem, kännes det inom en som om alla fridens och glädjens genier här tagit bostad för alltid . . . och dock, herr rådman . . . huru vanskligt är icke allt här på jorden! Ett fall . . . ett felsteg af någon bland den af innerlig kärlek sammanslutna familjens medlem . . .

— Huru herre! ni vågar göra anspelningar på mina döttrars he . . .

— Å herr rådman, herr rådman, hur kan ni tänka . . . Å Gud bevara mig, nej jag tänkte bara på den något branta trappan hit upp. Ni är litet till åren och en smula korpulent . . . O, mitt hjerta isas vid tanken på att se er snafva . . . falla . . . ligga der nere i farstun med vrickad fot, afbrutet ben, krossad öfverarm . . . hvad säger jag! Med knäckta halskotor, ur stånd att ens taga farväl af fru rådmanskan och er fröken dotter . . . Eller fru rådmanskan sjelf! Jag såg den ståtliga, milda qvinnan i parken i morse. O, jag kan inte tänka mig henne ett offer för denna grufliga trappa! Vi antaga att hon kommer från affären med lifvet, men nödgas att i veckor, i må-

nader ligga i sin bädd med spjelor om båda de outtröttliga benen, ur stånd att vårda sitt hus, der allt förefares utan husmoderns vakande blick, vi tänka oss . . .

— Jag tackar er min herre för ert stora intresse för mig och min familj! Hvad trappan angår så är den verkligen litet obeqväm och jag har länge tänkt att lägga om den, men . . .

— A herr rådman gör inte det! Lägg inte om trappan! Det är att häda Gud att tro oss genom alla upptänkliga försigtighetsmått kunna skydda oss mot de olycksfall, som han tilläfventyrs funnit helsosamma för våra själar! Och olyckan kommer ändå, i fall hon skall komma, var viss derpå! Men det är hvarje människas pligt att söka mildra hennes slag; vid en lemlästad kär anhörigs bädd torka våra ögon fortare i guldets glans, och ett människohjerta kan bringas att både öka och minska sin takt vid prasslet af riksbankens sedlar. Vi människor ä' nu en gång på det viset.

Tag en olycksfallsförsäkring i Fylgia, herr rådman! Den kostar snart sagdt ingenting, men om något händer er, ökar det sterbhusets tillgångar med 10-, 15-, 20-, 30-tusen kr. Ni snafvar på trappan och slår er förderfvad, ni får edra inelfvor sönderskurna af en liten glasbit, som gömt sig i ert ölglas, ni råkar med bar fot stiga på skärfvorna af ett vattenglas, som pigan slagit sönder, får kallbrand i benen och dör, ni träffas under en stilla aftonpromenad med er familj af en rasande tegelpanna, får hjerninflammation och dör då också, förstås; men i hvarje fall får ni antagligen före det stora, afgörande ögonblicket, då herr rådmannens ädla, rättänkande själ skall infinna sig som svarandepart inför den borgmästare, som tronar ofvan himmelens stjernor och har Orion till domarebord, så pass besinning att ni kan vinka med er domnande hand och kalla med er slocknande stämma fru rådmanskan och er fröken dotter till ert läger och

hugsvalande hviska i deras små förtjusande öron: »Mina älsklingar, upphören då att gråta så högst betydligt! I venstra skrifbordslådan ligger ett försäkringsbref i Fylgia på trettiotusen . . . Ack herr rådman! känslorna öfvervåldiga mig . . . förlåt mig . . . får jag skrifva trettio- eller trettifemtusen?»

Godt! Nå, se det var förståndigt. Nu får jag bara lof göra några små formalitetsfrågor för att höra om det hos rådmannen finnes något, som kan öka försäkringsrisken. Hör och ser väl? Naturligtvis, den skarpsinnige domaren med den snabba uppfattningen! det behöfver jag då inte fråga. Har aldrig haft . . . haft . . . jag ber om förlåtelse, men det står verkligen så i formuläret . . . anfall af periodiskt vansinne? Å jag ber, naturligtvis inte! Är icke bésvärad af svindel? Ack nej, den som hunnit till Vasariddare och rådman i Bysqvallra utan att hissna . . .

Om tio minuter sitter herr olycksagenten på soffan hos gamle notarien Ek. Man har sagt honom att notarien inte tycker om några omsvep och därför börjar han raskt:

— Mitt namn är Jonsson, agent för Fylgia; behagar notarien taga en olycksfallsförsäkring?

— Nej, min herre, jag är inte utsatt för några farligheter.

— Säg inte det, herr notarie! Ingen är säker för olyckan. En jernvägssammanstötning t. ex.?

— Åker aldrig på jernväg.

— Eller en skenande häst?

— Åker inte efter andra hästar än dem jag väl känner till.

— En plåtslagarepojke kan ramla på er från ett tak, när ni går och promenerar.

— Går alltid midt i gatan.

— Då kan ni bli öfverkörd.

— Man kör inte på gatorna i Bysqvallra utan om torgdagarna och då håller jag mig inne.

— Ni kan få en glasbit i ölet.

— Dricker aldrig öl.

— Det kan vara blodiglar i vattnet.

— Vattnet filtreras.

— Ni kan falla omkull och slå er på ert eget kam-margolf.

— Mjuka mattor med tredubbel Munksjöpapp inunder.

— Men vricka er kan ni ändå och få ligga i flera veckor.

— Det har jag tid till; jag har afsked med pension.

— Ni kan råka skratta ihjel er åt dvergen Andersons bevaringsvisor.

— När jag börjar känna munterheten farlig, tänker jag på er så blir jag genast ledsen.

— Ni kan brinna inne.

— Det här huset brinner inte, för här bor en af »det unga Sverige» och han är så grufligt, grufligt grön.

— Ingen människa på jorden för ett så stilla lif, att hon inte kan råka ut för någon olyckshändelse.

— Jo jag, jag sitter stilla hela dagen och skrifver bref till gamla bekanta.

— Der ha vi det, der ha vi det! Ni sluter naturligtvis också till brefven sjelf?

— Naturligtvis.

— Herr notarie, har ni inte hört talas om den herrn, som för två år sedan fick kräfte i tungan af ett sår, som han rifvit med ett brefkuvert, då han skulle fukta dess kant! — Och när ni då, förtärd, förintad af en gruflig, obotlig sjukdom går på grafvens brädd och samlar edra minnen från flydda dar, blir det hemska, det grymma, det mest aggande af dem alla, att ni icke, medan

ännu tid var, lät försäkra er i Fylgia. Reel behandling! Billiga premier! Ska vi skriva tjugo- eller tjugofemtusen?

Husliga rön.

Med tacksamhet måste vi erkänna, hurusom det menckliga snillet och uppfinningsförmågan icke ansett det för simpelt att med tekniska och andra medel sprida trefnad äfven inom hemmets lilla verld. Vi hafva insektspulver, hvarmed belåtenheten är allmän, t. o. m. hos — väggohyran, och vi hafva tapeter och tyger, medels hvilkas arsenikhaltiga karakter det blir oss möjligt att, utan direkt sjelfmord, en smula fortare öfvergå uti en vår smak och våra böjelser mera passande tillvarelseform.

Jag har här samlat bara ett litet fåtal äldre såväl som mera moderna husliga rön, om hvilka det knappast i något enda fall kan med bestämdhet påstås att de äro nya, men deremot är alldeles säkert att de kunna med fördel användas.

Att bli af med bekanta, som genom onödigt prat söka vålla att man kommer för sent till bantåget. Man kramar den i fråga varande personens högra hand dugtigt, klappar honom med venstra handen på högra skuldran, ser honom vänligt och bedjande in i ögonen och hviskar: »Hedersbror (eller farbror eller herr fabrikör) kan du ge mig ett godt råd! Jag har en liten vexel, som just i dag förf...»

När man har hunnit så långt, brukar vanligen karlens venstra byxben hålla på att försvinna vid andra ändan af gatan, och man kan obehindradt fortsätta sin väg.

Men i dessa tider, då 30 procent af ens bekanta och närmaste vänner sitta på häkte för bankstölder, vaxel-fusk eller falsk bokföring, och 40 procent af dem, som stå ens hjerta närmast, ligga under brinnande konkurs, så att deras namn inte duga i bankerna, måste vi äfven ha andra humana och grannliga medel att vid behof aflägsna vän-nernas pekfingerar ur det öfversta, lediga hålet på vår öfverrock. Äfven kan det ju hända att man sjelf är så pass solid, att de inte ge sig af, när man drar fram den der vaxeln.

Då börjar man trefva sig sjelf på magen å alla ställen, der rock- och västfickor möjligen kunna vara belägna, samt mumlar sakta: »Det var då en lyckträff att vi rå-kades; jag har en liten lista för tecknande af frivilliga bi-drag till en stackars utbl. . .»

Här får vännen ett krampaktigt hostanfall och kommer ihåg att han glömt ett viktigt papper å ett kontor vid en mera aflägsen gata.

Mot damer duger thyvärr intet af dessa medel. De-ras namn gå endast undantagsvis i bankerna, och drar man fram en tiggjarlista, så ha de glömt portmonnäen hemma. Dertill komma de vanligen i flock utför en butikstrappa med små paketer i händerna och ångan uppe med 150 skålpunds tryck pr kvadrattum å talmaskinen. Och så kasta de ut en raketkista af »snälle herr Petters-son» och »rare herr Pettersson» och »hur är det med herr Petterssons sjuka tå?» och »herre Gud, har herr Petterssons mamma fått maginflammation?»

Då hjälper inte annat än att med dyster min träda ett halft steg tillbaka och utbrista: »Ack, mina damer, förlåten mig, jag är så upprörd; jag har just nu varit på

sjukhuset och helsat på stackars kamrer Lundström, som ligger döende i tyf...»

Fortsättningen kan han spara sig, ty damerna ha på fasans vingar ilat hem för att öfvergjuta sig med Eau de Cologne.

När man kommer in i ett rum, der herrn och frun slåss. Man klifver raskt fram midt i rummet, viftar på ett ledigt och behagligt sätt med handskarna, som vårds löst hvila i högra handen, slår upp ett gapskratt, bugar sig för frun, dunkar herrn i ryggen och utbrister i sin gladaste ton:

— Åh, hvad det är uppfriskande att se, hur ni, gamla, förståndiga människor, kunna leka och rasa som kattungar, bara för att roa de små! Ha ha ha! Men hvart togo de små hjertetjufvarna vägen?

Under förevändning att leta efter dem, öppnar man dörren till nästa rum för att ge frun tid att fästa ett par hårnålar och herrn att vrida sin halsduk till rätta.

Att bota svårmod hos pigor. Man hyr våning i en gård, hvarest finnes verkstad, der många gesäller arbeta.

Att bli stadsfullmäktig. Är man rik och högt taxerad och inte har allt för dåligt vin eller allt för magra hjerpar på sina middagar, så går det af sig sjelf. Eljes fordras styft arbete och mycken talang.

Man börjar med att på kalas eller der annars folk kommer ihop klandra helsovårdsnämndens fjesk att vilja ha snyggt på gårdarna samt vinner dermed så småningom husegarnes hjertan.

Vidare insänder man till stadens tidning en genomskinligt signerad uppsats, hvori man frågar hvad det har blifvit af de 5 riksdaler och 75 öre, som numera aflidne kronofogden Petterbom 1856 på sotsängen skänkte såsom grundfond till uppförandet af ett nytt stadshotell. — Nu börjar folket hviska: »Tusan till karl att ligga i det kommunala.»

Sedan går man upp på en kyrkostämman, der gudskelof ännu hvarenda skattdragare har rätt att uppträda, samt rynkar pannan och ristar vemodigt på hufvudet när kyrkoherden läser upp siffrorna i nästa års stat. Derefter har man stadgadt anseende som »sparsamhetsvän», men ännu vet folk ju inte om man har den förmåga i debatten, den ledighet att uttrycka sig, som man i våra dagar fordrar af medlemmarne i en representativ församling.

Men så blir det gudskelof åter en kyrkostämman, och sedan alla de två eller tre ärendena afgjorts medels acclamation, säger ordföranden: »Å så skulle vi ha två justeringsmän att justera dagens protokoll.»

Stadsfullmäktigkandidaten reser sig, allas ögon riktas mot honom, och, utan ringaste omsägning eller darning på rösten, ledigt och obesväradt, med venstra handen i öfverrocksfickan och den högra sorglöst lekande med hattbrättet, yttrar han, vänd mot ordföranden, lugnt och bestämdt, utan kryperi, men också utan öfvermod, med den sjelfständige mannens lugn och bestämdhet: »Jag föreslår lektor Jönsson och sadelmakare Pihlqvist.»

Ingen har något deremot; den första parlamentariska segern är vunnen och vid nästa val går stadsfullmäktigkandidaten in med pukor och trumpeter.

Att skydda huset för tjuftar. Man städslar en ung, liffull och behaglig kökspiga samt förbjuder henne på det strängaste att nattetid låsa ytterdörren till kökstrappan. Skulle tjuftar ändå infinna sig, bli de skrämde, sönderslagna, kanske t. o. m. fasttagna af någon ung man tillhörande kroppsarbetarnes klass och hvilken alldeles tillfälligtvis befunnit sig i närheten.

Att pressa ut 50 kr. af en gammal snål onkel. Man eldar rummet till + 23° Celsius, drar fram husets beqvämaste stol i närheten af kakelugnen, tar in punsch, äpplen och cigarrer à 10 kr. netto pr 100, talar om

barnens framtid, om huru släkten Pettersson hittills underbart dragit sig fram här i verlden genom inbördes bistånd, huru lille Emil artar sig till att bli en riktigt klok och snäll gosse och att han har en liten, liten sparbanksbok, som den lille bytingen redan förstår att vara glad vid.

När gubben börjar mjukna, går mamma in i barnkammaren, väcker upp lille Emil, lofvar honom smisk om han tjuter, sticker sparbanksboken i hans unga, oskyldiga händer och befäller honom att gå in och ge onkel en stor kyss.

När den unge mannen kommer klifvande, fyller pappa ånyo onkels glas och säger »skåll!» Och pilten går fram till onkel, smörjer ned hans benkläder, kysser honom och säger: »Fabbo lelle, vell fabbo si min sparbanksbok?»

När onkel går, ligga de 50 kronorna i sparbanksboken.

De kunna sedan med fördel användas af lilla mamma till en ny vinterhatt.

När man kommer sent från krogen och är rädd för hustru sin. I matsalen ställer man stöflarna. Pigan har närmare efter dem der på morgonen. Sedan går man in i det allraheligaste och försöker att smita ut ljuset och säkerhetständstickorna och tända i yttre rummet, ty »hon» har vanligen ett obehagligt sätt att spritta upp och bli förskräckt när tändstickan sprakar till.

Meningsskiljaktighet hotar genast att utbryta angående den tid på dygnet, hvarå man befinner sig, ty när skapelsens herre vördnadsfullt helsar »God qväll!» svarar skapelsens krona i de flesta fall »God morrrrgon!» med så många r som möjligt.

Nu gäller det att vara rapp i vändningarna, ty får hon bara tid att fråga hvar man har varit och framställa sina egna förmodanden i detta grannliga ämne,

så är det slut. Nej, man skall hastigt rifva af sig rocken och med ljuft vibrerande stämma utbrista:

— O, min älskling, hvad jag är dubbelt tacksam att ega dig, när jag kommer från den stackars Andersson och hör hur han plågas af sin markatta till hustru. Jag har måst följa honom gata upp och gata ned i tre styfva timmar, medan han öppnat sitt hjerta för mig i sin förtviflan. Bara han inte gör sig något ondt!

— Men jag tycker du luktar punsch?

— Jaha, slutligen när jag inte orkade trafva med den stackars karlen längre, gingo vi in på hans kontor och drucko ett par glas, som han hade i en halfbutelj i pulpeten.

— Jaså, hon ä' så svår?

— Jo, det vill jag lofva! Och slösaktig sen! Kan du tänka, Andersson sa' att i sista månaden fick han, arme karlen, lemna 350 kr. till hushållet. Hur mycket var det *min* lilla gumma använde?

— Precis 110 och 50; jo jo, det är allt skilnad på att vara gift och gift. Å så hade vi ändå Strömboms till middag den 16.

— Ja, du är också en krona för allt hvad qvinnor heter.

— Smickrare! Men så har jag då en snäll och öm gubbe!

— Åh så du pratar! Jag är bara tacksam, det vet jag att jag är.

— Godnatt, käre vän!

— Sof godt, liten!

Om en stund spritter skapelsens herre till och ropar i sömnen: »Min själ tror jag inte Karlsson fick stryka på svinet! Nu tog f—n potten! Lisen, lilla sötnos, tag in två halfvor till!»

Men lyckligtvis sofver skapelsens krona och hör inte ett dugg.

Extra ordinarie notarien Frans Blomqvists trettioåriga fasta.

Desse här »svältkonstnärerna», hvilka nu för tiden uppträda i Amerika, Italien och troligtvis snart alla andra civiliserade länder, som äro det ringaste måna om sitt anseende, äro just ingen nyhet. I Sverige ha vi haft, ha och komma väl alltid att få en massa artister i samma branche; enda skilnaden är att de svälta i 30 år i st. f. 30 dagar, inte beundras som Tanner och Succi och inte taga entrée utan låta titta på sig för ingenting.

Desse virtuoser kallas med en kollektiv benämning »det kungliga svenska läs- och högfärdsproletariatet», och rummet, der de göra sina prof, nämnes »embetsmannabanan i Sverige».

Nu ska inte bönderna, som få äran att betala större delen af hvad våra embetsverk och tjenstemän kosta, bli rasande och tro att jag vill åt deras kassa till höjda löner. Ej heller skola riksdagsmännen, som få ovet af stadbofolket, för att de ge embetsmännen för litet, och ovet af bönderna, för att de ge dem för mycket, bli bedröfvade i sin sinnes anda och tro att här är fråga om någon sorts ovet åt dem.

Jag påstår att lönerna äro alldeles tillräckligt stora, bara de stode att få medan kroppen ännu är ung, själen glad och matsmältningsverktygen i anständigt skick. Jag har ännu aldrig träffat en 18-åring, som inte skulle varit fullt belåten med en lektors- eller kaptenslön, och för generalpostdirektören och postmästarne i rikets större städer, vill jag inte ens påstå att det för sin magerhet så mycket utskrikna postverket är så dåligt. Men olyckan är att det skall anses vara fint att tillhöra det »kungliga

svenska läs- och högfärdsproletariatet», som tränges till döds vid statens köttgryta, och att staten, när den har bröd för en eller två tusen, låter tio eller tjugotusen slåss om bitarna.

Tack vare vår utmärkta, öfver all världen beundrade kostnadsfria elementarundervisning, genom hvilken äfven nöten af torpar-ras kunna göras till akademiske medborgare!

Om jag eller den ärade läsaren har en ängsbit på två tunnland bevuxen med godt och saftigt gräs, och vi så släppa dit femtio par stora oxar och låta dem gå der en månad, så bli vi naturligtvis stämda för djurplågeri, men om staten handlar på samma sätt med sina dragare, så rör ingen ett finger. Asch, de äro ju bara människor, de kunna inte läggas på fat vid kalas eller exporteras till England mot betalning pr kilo!

Vore det inte vänligare och hedersammare, om staten stälde sig vid de byråkratfröklängningsanstalter, som kallas rikets universitet, och skreke: »Ur vägen kalfvar! Till plogen med er! Här finns knappt foder för de gamle stutarne!» Får det hålla på så här lite till, att tio lönlöse aspiranter finnas till hvarje aflönad plats, så kunna vi snart sanningsenligt säga: »Svenska staten aflönar icke längre de embetsmän, hvilka göra dess arbete; den utdelar blott åt de orkeslöse och ut-hungrade på gamla dagar en svältpremie för umbäranden under den tid de kunde göra nytta.» Maten utdelas åt dem, som icke kunna tugga och arbetet åt dem, som intet ha att äta. Det enda, som i vårt land fördelas något så när rättvist bland rikets embets- och tjänstemän, är heder och ära, ty de utskiftas vanligen på officiel väg till dem, som inte af naturen ha något sådant otyg i kroppen förut.

Ack den som en gång finge se en trettioårig öfverste eller en fyrtioårig biskop! En trettiofemårig

pastor primarius har jag sett, och det påstås att han sköter sig rätt bra utan att darra på hufvudet och skälva i knäveckan, hvilket annars anses nödvändigt för så pass uppsatte män.

Tidningarna hafva öfverflödat med skildringar af Succis fasta, hans likör, hans vigt och hans pulsslag på svälttidens olika dygn.

Ingen har skildrat notarien Blomqvists fasta.

Notarien Blomqvist föddes af föräldrar utan den ringaste kända årsinkomst. När pilten blef litet äldre fick pappa 2,500 kr. om året, under det räntorna för studie-, bosättnings- och lefvebrödsskulderna gingo till 3,000 kr. På skilnaden lefde pappa och mamma och uppfostrade 7 barn, uppfostrade dem kristligt och hederligt så att alla pojkar togo studentexamen och alla flickorna kunde sy tapisserisöm och spela hvar sin sonatpatetique samt två valser och en polka-mazurka.

Sista året pappa Blomqvist lefde, gjorde han konkurs och familjen fick underhåll af »massan». Så bra, som han nu hade det, hade stackars Blomqvist aldrig haft under hela sitt långa, sträfsamma lif. För första gången på 59 år hade han då ett öre, som han kunde kalla för sitt och använda utan att tänka på förfallna räntor. Men tyvärr kan inte en konkurs räcka i evighet. Nitiske och förslagne sysloman hafva i tiotal af år brytt sina hjernor med att utfundera ett sätt att för all framtid förekomma slutredovisning och konkursers afslutande, men tyvärr ännu icke lyckats. Någon tid efter det massans samtliga tillgångar åtgått i »förvaltningskostnader», slutas konkursen vanligen utan känd anledning; han alldeles »sjelfdör».

Nu började Blomqvist junior att efter sin pappas exempel lefva af ingenting i trettio år.

Aftonen före fastan tog han, liksom Succi, i betydliga kvantiteter af ett magiskt lifselixir, som åtnjuter

stort anseende i Sverige och kallas för Puback. Han h alde det i sig på sin s. k. »studentsexa», och det hade en f orundransv ard verkan på både själ och kropp; han tyckte sig r a om hela verlden, svärmade och gick och höll idealet i kjolarna ända till kl. 1 på natten, då han st op på en trappa och blef liggande till ljusan dag.

Se här bulletinerna från hans fasteperiod:

Första året. Puls och kroppsvärme normala. Ansigtst f argen vanlig. Blomqvist tar på våren en fottur i Dalarna, på sommaren vackra flickor i enkleken, på hösten  angb atsbiljett till Upsala och på vintern ett banklån.

Andra året. Pulsen hastigare, kroppsvärmen minskad, själen ganska sval för »idealet», rörelseförmågan oförminskad. Framemot jul tagas dagligen kalla  fversk oljningar i form af räkningar och vid nyår ett nytt banklån.

Tredje året. Lindrig hufvudvärk, lätta anfall af svindel, medarbetarskap i en poetisk kalender, stämning af polisen för oljud   gata, sömnen orolig och afbruten af envisa drömmar om en ny vinter fverrock och ett antal betalda matpoletter.

Fjerde året. Tydlig afmattnig, pulsen 139 i minuten. Rörelseförmågan ökad vid möte med stadens handtverksm an och källarmästare, orediga hallucinationer om examen, tv attr akningar, dekolletterade fruntimmer och l ostekta fl skkotletter.

Femte året. Tankegången förvirrad. Försöker kasta sig ut genom fönstret, gå på föreläsningar, skära halsen af sig, lefva hyggligt, undvika sprit m. fl. vilda, utförbara idéer.

Sjette året. Vexlar och gångkläder förfalla med rasande fart.

Sjunde året. Blir kär, skrifer vers, har täta anfall af yrsel och fantiserar om ett rent lif med »henne», nya benkläder och ren skjorta hvarenda söndag.

Åttonde året. Pulsen lugnare; beslutar att läsa.

Nionde året. Läser inte.

Tionde året. Går på anatomisalen och frågar en vän, som är medicinäre, om denne inte vill skära bort en del af hans öfverflödiga matsmältningsapparat; den för ett sån't förbaskadt väsen när den går tom. Medicinären vill inte, för den händelse Blomqvist skulle i framtiden bli kronofogde och få råd att äta.

Elfte året. Beslutar att läsa.

Tolfte året. Läser.

Tretttonde året. Tar inte examen.

Fjortonde året. Blir extra ordinarie i tullen med 2,000 kronors fixa utgifter pr år.

Femtonde året. Får se Elise Hwasser på kungliga teatern. Har ingen affisch. Blir kär, får veta att hon är gift och urgammal. Gråter och försöker hänga sig på spjellet, men byxhängslena gå sönder. Blir rabulist och går in i två ordnar.

Sextonde året. Börjar må illa, har qvälningar och orediga drömmar om fläsk och potatis, som äro ärligt betalda, läser Rousseau och funderar på att återgå till naturtillståndet.

Sjutttonde året. Vid vansinnets rand. Förlofvar sig och lyckas vigma mynt till ringarna af en skolkamrat, som blifvit hökare. Puls 175, kroppsvärme + 49° Cels. Sjunger andre tenor, läser högt innantill i familj om qvällarna, börjar svärma för ölost och går på Magdalena-hemmet med uppbyggelseböcker till gamla bekanta fruntimmer.

Adertonde året. Blir idealist för andra gången, sänder lönligen in täflingsskrifter till Svenska akademien, super sig full, såsom idealister för sed hafva, och blir utfockad af sin tilltänkta svärmor, som fått en bryggare i kikarn åt flickan.

Nitttonde året. Pannan mulnar och rynkas, arm-

bågarna ljusna och glattna. Börjar grubbla på omhvälfning af den bestående samfundsordningen.

Tjugonde året. Bryggarn vill inte. Svärmor får höra att Blomqvist kan få befordran om 10 år. Flickan döende, skickar bud för att få se honom än en gång och försonas; lofvar att kola af med första, bara han för en enda timme åter vill sätta ringen på hennes finger. Ringen uppsupen. Mamma köper ny ring för hushållspengarna. Försoning, gråt och kyssar. Flickan bryter kontraktet och kryar på sig. Af Blomqvist på ett grannlaga sätt erinrad om öfverenskommelsen, svarar hon att kärleken och lyckan gjort henne rask igen. Blomqvist skäms.

Tjugoförsta året. »Bland 96 sökande till en andra underuppsyningsmansbefattning vid tullpackhuset i Haparanda märkes e. o. notarien i tullverket Frans Blomqvist.»

Tjuogoandra året. Mellanspetsar, bleksot, längtan efter eget hem, »det kostar inte mera att svälta ihop än hvar för sig», viggning till bosättning, håret glesnar och grånar, löständer, lösfläta, teaterbiljetter, brumkonsert af björnar, vännerna vilja inte gå i borgen. Ansigtsfärgen blygrå, gången släpande, käkarna spetsiga, näsan lång.

Tjugotredje året. Bröllop . . . .

Tjugofjerde året. Barndop . . . .

Tjugofemte året. En nattsäck, två kappsäckar, en knärackra, en fotpåse, en sängvärmare, en byrå, fyra bärare och mamma: »Käraste barn, det blef för tomt i det gamla hemmet, nu kommer jag till er på allvar. Omfamna mig Ellen! Kyss mig Blomqvist!» Blomqvist försäkrar att »så mycken vänlighet hade han knappast väntat.»

Tjugosjette året. Tvillingar, »friska och välskapade».

Tjugosjunde året. Konkurs och suspension.

Tjugoåttonde året. »En välskapad gosses lyckliga

födelse hafva vi glädjen härmed tillkännagifva för slägt och vänner.

Ellen och Frans Blomqvist.»

Tjugonionde året. »Till tullförvaltare i Brackeby är utnämnd e. o. notarien i tullverket F. Blomqvist.»

Trettionde året. (Tidningsnotis). *Tullförvaltaren Blomqvists trettiåriga fasta* afbröts i går på morgonen. Den hade för listiden tryckt sin stämpel på den kraftfulle, energiske mannen, som af egen fri vilja och okuflig energi valt denna försakelsens bana i det ärofulla svenska statsverkets slajtjenst i st. f. att såsom oberoende skomakare äta sig till magkatarr redan i unga åren. Blomqvists rygg var krokig, hans knän darrade, händerna skälfdde och den fordom klangfulla stämman var ojemn, hes och nervös. All radikalism var i och med fastans afbrytande liksom bortblåst från hans själ och lekamen, och det lilla som finns qvar af honom är byråkratiskt, moraliskt, oklanderligt och evangeliskt-lutherskt hvarenda bit.

Då herr Blomqvists tre söner alla ingått på studiebanan och i sinom tid ämna erbjuda svenska staten sina trogna tjänster, kan äfven framtiden med fog vänta framstående svältkonstnärer af denna välkända familj, och sönerna torde få icke mindre tillfälle än fadren att öfva hungerns vackra idrott, om det rykte talar sanning, som mäter, att fordringarna för embetsexamina skola än ytterligare skärpas, för att lifva den hos profanum vulgus gudnås allt mera slappnande vördnaden och respekten för rikets byråkrati eller det s. k. kungliga svenska läs- och högfärdsproletariatet. Det skulle då vilja flit och god begåfning till att blifva filosofie kandidat vid 45 och vice härads höfding vid 50 års ålder. Mot detta arrangement talar endast den begränsade tjänstetiden inom militärståndet, enär man kunde befara att armén skulle bli utan allt högre befäl, då de flesta officerare blefve pensionsmessige redan i underlöjtnantsgraden. Detta hjälptes dock

genom att, utan tur och anciennetet, taga Boltzius till krigsminister och Hanna Ouchterlony till chef för generalstaben.

Faster Lovisas eleganta trymå.

Herrskapet Strömbom lefde lyckliga och nöjda. D. v. s. inte så lyckliga och nöjda som under förlofnings tiden, ty hon hade kommit underfund med att han rökte upp cigarrer för 150 kr. om året, och han hade kommit underfund med att hon hade en moster, som behöfde en liten hjälp af 10 kr. i månaden.

Men hon kände i alla fall ingen lust att strypa honom, der han låg och snarkade långt efter sedan hon var uppstigen, och han hade aldrig förnummit någon inre kallelse att låta eldgaffeln göra henne sällskap när hon gick ut efter att ha anmärkt att »nu voro gardinerna totalt nedrökta igen».

Och då anser jag ändå att äktenskapet i dessa bistra tider med fullt skäl kunde kallas mycket lyckligt.

De hade tillräckliga inkomster för ett enkelt lif, och en salongsmöbel, som var stoppad med hårdvallshö. Det var med ett ord tarfligt folk, som åto sig i det närmaste mätta ett par gånger hvarenda dag, men inte hade så god mat att de kände sig hågade att sitta och gaffla i sig långt efter det magarna voro så spända som basstrumman på en generalmönstringsdag.

Och två barn hade de, som just inte voro smutsigare i hvardagslag än andra barn i deras ställning. Och

när någon kom på besök, tog alltid pappa emot i salsdörren och mamma fick en unge i hvardera handen, och sen hördes under 15 minuter inte annat från sängkammaren än plaskande af vatten, ett knaprande ljud, såsom när man inte har någon sax utan skall bita af tråden när man sytt fast en halsremsa, några lindriga smällar på spädt skinn och bekymrade utrop: »Aj, mamma är så stygg så!» Och så kommo de små Strömbommarna ut och voro våta och kammade i håret och luktade en sorts billig tvål långa vägar.

Men Gud ville inte att detta lyckliga tillstånd skulle fortfara, och så skickade han faster Lovisa på besök.

Faster Lovisa var ett gammalt kantigt, segslitet fruntimmer på sjuttitalet, och enda förhoppningen att hon skulle lemna denna jorden hvilade på utsigten att hakan och näsan på henne, hvilka årligen närmade sig hvarandra, skulle växa ihop så att hon inte skulle kunna andas.

Men ännu återstod ett halft verktum.

Hon förljufvade herrskapet Strömboms lif i sju veckor och beslöt att vid afresan ge dem en vacker present.

Och på sjunde veckan blef der konkursauktion efter en grefve, och der såldes en elegant trymå, som hade kostat 450 kr., för 47 kr. 60 öre, och den köpte faster Lovisa och lät bära hem till Strömboms, och dagen efter reste hon.

Hittills hade herrskapet Strömbom bara haft en piga och frun hade sjelf sett efter barnen. D. v. s. hon lät dem utveckla en betydande sjelfverksamhet och inskred icke personligen utom då de svalde för många knappålsbref eller vältade öfver sig någon tyngre möbel eller fått för många saxar och gafflar i ögonen eller druckit ur fotogénkärlet eller lekt vattenkonst på förmaksmattan med pappas stora bläckflaska.

Men dagen efter faster Lovisas trymå var kommen

i huset fick mamma se lille Kalle Strömbom stå midt för den stora spegeln och ta' mått med ett vedträ, hvarpå hon mildt tog honom i sina armar, kysste honom, kallade honom »stygge, otäcke, käre, välsignade unge», och sa' åt Strömbom att de finge lof ha en barnflicka. En sådan kostade inte mycket och det vore i alla fall ren besparing mot att låta lillen slå sönder faster Lovisas dyrbara trymå.

Barnflickan kom i huset, men efter ett par dagar fick fru Strömbom en blixtrande hufvudvärk, ref upp korsetten, skrek på Hoffmans droppar, kastade sig baklänges på sängkammarchaislonguen och bar sig åt som en martyr.

Efter många ömma frågor hvar det värkte som värst, fick Strömbom äntligen veta att det onda satt i den gamla, urblekta gångmattan i förmaket, som allt för mycket stack af mot faster Lovisas eleganta trymå. En sådan spegel borde endast återgifva de rosiga dragen af en Brysselmatta, som gick öfver hela golvet.

Strömbom suckade, tog ut 275 kr. ur barnens sparbanksböcker, och snart speglade sig en halfäktta Brysselmatta af det förfalskade species, som kallas »prima Tapestry», i faster Lovisas trymå.

»Gudomligt, söta du», sa fröken Sviskonstrut dagen efter till fru Strömbom, »Hvad ert lilla förmak har blifvit trefligt, ja, riktigt elegant! Tänk hvad det skulle vara vackert med en af de nye, moderne ljuskronorna, du vet, som speglade sina lågor och prismor i den vackra trymån!»

Inom åtta dagar hängde en sådan der ljuskrona, köpt på kredit, i det Strömbomska förmakets tak.

Strömbom hade skönhetssinne. Han hade legat i Upsala i flera år och hade cum laude i estetik för professor Nyblom. Och hvar gång han tittade in i sitt förmak rynkade han ögonbrynen och suckade.

— Hvad går åt dig? Du stönar som en slagtoxe,

som förätit sig på färskklöfver, sa' hans maka, mildt och vänligt.

— Min lille vän, ser du inte hur illa våra gamla möbler härinne sticka af mot den granna mattan, ljuskronan och faster Lovisas trymå?

Det var lilla mamma genast med på. Med ett skutt satt hon i sin makes knä, slog ett par tjocka, röda armar om hans hals, kramade honom så det prasslade i höet, som soffan var stoppad med, och sa':

— Gu signe dej, Strömbom lille, du har både smak och skönhetssinne.

Det var en gammal hederlig soffå från mammas eget föräldrahem. På den hade Nathalia Strömbom, född Bomström, såsom sextonårig ungmö svärmat vid läsningen af »Ödets lek» och »Vålnaden». På den hade hennes pappa setat och druckit ölost den sista söndagen han lefde. På den hade fröken Nathalia sedan setat, då notarien Strömbom anhöll att för framtiden få sörja för hennes behof, och på den hade Strömbom och hon återigen setat då hon första gången i en ljufskymningsstund hade anförtrott lille pappa att den Strömbomska arfföljden var betryggad. Och för icke fullt tre år sedan var den gamla kära soffan nystoppad med nytt hö och öfverklädd med rött ylle.

Den soffan hade grundade anspråk på både vördnad och tillgifvenhet, men när hon nu hörde huru både hon och hennes kusiner stolarna föraktades af herrskapet, så brusto hennes ben af grämselse och hennes rygg af harm och herrskapet låg pladask på golvet.

Trassent anskaffades, vaxel skrefs, en möbel af päronträ inköptes och kosthållet försämrades så att Strömbom stundom fick lof gå på källaren för att icke hans mat-smältningsapparat skulle totalt ligga af sig i brist på öfning.

Men så hade också faster Lovisas trymå den för-

nøjelsen att återspegla en omgifning, som var den värdig.
»Det ena måste vara efter det andra.»

Skall jag tala om huru nya vaxlar skrefvos för att möblera om äfven de öfriga rummen, så att de blefvo i stil med förmaket? Skall jag tala om huru man svalt och ljög och lånade för att då och då kunna »se folk hos sig», ty hvad tjenar det till att ha ett elegant hem, om ingen vet om det?

Nej, det kan vara nog att nämna, hurusom lilla mamma på sitt eget födelsedagskalas fick se hur Strömbom ute i salen stod och kysste borgmästarens långa guvernant bakom hörnet af buffeten. Hon kunde inte se det direkt, men de olyckliga hade icke beräknat reflexen i faster Lovisas trymå.

Och så trodde man allmänt att Strömboms hade blifvit förmögna.

Taxeringskomitén fördubblade Strömboms beskattning.

Biskopinnan kom och hade honom att skriva på 25 kr. å listan för beredande af hushållsskolor åt kannibalernas halfvuxna flickor.

Köksan fordrade lönförhöjning med anledning af de många kalasen.

Gamle rike, barnlöse onkel Janne skref att »eftersom jag med nöje försport att du sjelf upparbetat dig till en synnerligen god ställning så att ditt hus nu är ett af de finaste i Ugglenästa stad, så har jag under gårdagen ändrat mitt testamente till förmån för en premiefond för trogna tjenarinnor.»

Slutligen gjorde Strömbom en hej sju dundrande konkurs. Det blef auktion på hela herrligheten och faster Lovisas trymå inropades för 75 kr. af stadens unge nygifte komminister.

Strömbom gick fram till honom och sa:

— Akta sej för den spegeln, pastor, den har ingen lycka mä sej!

Men pastorn vände ut och in på ögonen, strök luggen ur pannan, suckade, blundade, knäppte hop händerna och sa, att »dem som hafva Gud kär, tjenar all ting till det bästa».

Det var kafferep hos faster Lovisa när brevet kom med underrättelsen om Strömboms konkurs. Hon slog ihop båda händerna och skrek:

— Ja, der ser man, der ser man, hur det går när folk inte förstår att hushålla. De ha ändå fått rätt mycken hjälp af släkten. Jag för min del skänkte dem en stor, utmärkt vacker trymål!

Egoisten.

Funnes inte höflighet och artighet till här i verden så skulle folk hvarken kunna umgås, lefva hoflif, sällskapa i ordnar eller ens på två man hand ta sig en toddy.

Jag medger gernå att i denna höflighet och artighet nästan alltid ingå minst 20 procent falskhet och 10 procent ren lögn, men hvad vill ni man skall göra! Tänken efter I, som ären 50, 70 eller 90 år! Ha'n I under hela ert lif träffat en enda menniska, hvilken I uti allo så högt aktat, att I kunnat säga honom midt i synen edra alla innersta tankar om hans person? Nej, det ha'n I icke. Man kan träffa folk som man högaktar, älskar och sympatiserar med, men lika litet som man ens uti den mest intima sällskapskrets tar af sin kropp spritt

naken, lika litet rifver man sin själ naken och säger ens för den bästa vän allt hvad man tänker om honom.

Höfligheten är för själen hvad kläderna äro för kroppen, och öfvergår den icke till kryperi eller allt för groft smicker, kan man egentligen lika litet beskyllas för lögn då man t. ex. är höflig mot ännu ofängslade skurkar, som man kan beskyllas för att vilja inbilla folk att man är en klädesstuf därför att man har rock, byxor och väst af en dylik.

Håller man bara måtta, så kan man godt skaka tass med en stor lymmel, klinga med honom på en offentlig middag och underteckna sina bref till honom med det vanliga »Högaktningsfullt», och han bör ändå veta att man i sitt hjerta föraktar honom, lika väl som han vet att man har (damerna torde ursäkta!) en nafvel på magen, fast man döljer den med både väst och ylleskjorta.

Sålunda har jag alltid funnit höfligheten vara en utmärkt god och nödvändig sak, med hvilken jag för egen ringa del i anseende till dess stora värde hushållat så väl både i tal och skrift, att man icke sällan kallat mig en rå och ohöflig best.

Man kan bryta mot höflighetens bud både genom oförsämndhet och egoism. Oförsämndhet är det om man kallar en tjuf för tjuf i händelse han är stadsfullmäktig och Wasariddare. Bär han Nordstjernen och har bara stulit af allmänna medel, vare detta såsom försvärande omständighet ansedt. Inte för tjuften utan för »belackaren». Egoism är om man tror att ens närmaste umgängesvänner bry sig mera om ens timliga och eviga välfärd än om sina egna guttaperkagaloscher.

Höfligheten bjuder sålunda att vid samtal uppsöka sådana ämnen, som man tycker äro allra tråkigast, i hopp om att de skola intressera den man språkar med.

Men egoisten han ger det der tusan och lefver i

den glada föreställningen att hela världen rör sig omkring honom såsom medelpunkt samt tror att hvem helst, han möter på gatan, går med hufvudet fylldt bara af tankar på hans angelägenheter.

Det är riksdagsmannaval i staden. Hela Brackköping är deladt i två stora politiska läger: bryggarns och borgmästarns, valet står kl. 12, ingen tänker på något annat, alla sinnen sjuda af oro och herr Pettersson möter egoisten på gatan kl. 1, borrar in sin tumme i hans knapphål och spörjer med flammande blick:

— Nå, hur går det?

— Joho, i morgon flyttar det aset, säger egoisten och ser arg ut.

— Hv... hve... hvem menar du?

— Barnpigan derhemma naturligtvis; har jag inte talat om för dig att hon stjal? Eller hvad menade du?

Det är dagen efter olyckan å Blasieholmen, då ett tjog personer kländes ihjel för det de gratis ville höra gamla Stina Nilsson sjunga. Hela Sverige talar inte om annat. Egoisten går på trottoiren (orätt trottoir naturligtvis) och möter sin husvärd, som utropar:

— Åh, hvilken gräslig händelse!

— Ja, det som mest harmar mig är att han lånte dem just dagen innan han »lade in».

— Hvilken lånte... jag förstår inte...

— Kors, vet inte herr Lundström att jag förlorar mina modiga 80 kronor på den rackaren Svensson? säger egoisten och går sin väg med harm i hjertat.

Jag vet en egoist, som var skomakare och som friade till en illiterat rådmansdotter. Men rådmannen fann anbudet för simpelt, blef arg och sparkade stöfvelkonstnären ut för trappan. (För si alla arga pappor med vackra giftasvuxna döttrar bo på öfvervåning, det är en egenhet hos dem.) Men nere i förstugan stod skomakaren, tittade uppåt och bara bugade.

— Har inte herrn fått besked? Gå! skrek rådmannen.

— Jo, jag tackar ödmjukast, det har jag visst det, men jag råkade få se att rådmannens halfsulor sjunga på sista versen. Törs jag be att få ta pjexorna med mig hem?

En egoist, som varit med vid den stora jernvägsolyckan vid Sandsjö för 20 år sedan, men sjelf sluppett oskadd undan, omnämnde en gång den sorgliga tilldragelsen på följande sätt:

— Jaha, det var den der ledsamma affären; jag glömmmer den aldrig, jag var sjelf med på tåget och fick min middag fördröjd i tre timmar, och när jag slutligen kom till bords, hade jag — ni må tro mig eller ej — ordentliga qväljningar af alla de stympade människorna jag sett.

Ni kan inte i himmelen eller på jorden eller under jorden eller på främmande planeter eller i Dagens Nyheter eller Nordisk familjebok eller Jörgens Figaro hitta på ett samtalsämne, som inte egoisten vänder på sig sjelf eller på något som han har att skaffa med.

Först ha vi den skrytsamme egoisten.

Ni säger t. ex.:

— Den der Guizot var ändå en klok och betänksam statsman; för min del sätter jag honom före Thiers.

— Jaha, det var en rätt intressant tid den der då Guizot ledde ärendena i Frankrike. Jag fick just redogöra för den i studentexamen, och censorn hviskade ändå så tyst, men likväl nog tydligt för att jag skulle kunna höra det: »Den ynglingen har ni heder af herr lek . . .»

— Nej se ett stjernfall . . .

— Jaha, jaha, ett intressant fenomen i sanning! Just en sådan här afton för 5 år sedan friade jag under en promenad till min nuvarande hustru. Vi hade gått ut

ensamma i trädgården och upprigtigt sagdt så tror jag inte att Evas föräldrar hade precis något emot att lemna oss ensamma, ty jag hade nyss fått min assessorsutnämning och var allmänt ansedd för ett godt . . .

— Ja, det tror jag visst att ni var ansedd för ett godt parti, och i allmänhet få vi ju inte döma de föräldrar hårdt, som äro omtänksamma för barnens framtid. Både instinkt och kristen . . . . .

— Ja, det har ni så rätt i. Också sa' jag till Eva när vårt första föddes: »Hur vi ska bära oss åt så ska vi ha en bra lifränta till barnet», och Eva log och såg på mig så kärleksfullt — hon var svag då — och sa': »Min älskling, tror du att 300 kro . . .»

— Det var sannt, ni måste ju se våra nya blommor, som vi just nu fått hem. Hvad tycker ni?

— Charmanta, min nådiga, charmanta. Jag har alltid varit road af botanik och hortikultur. Jag mins så väl en gång under min studenttid då Elias Fries fått besök af en kollega, en fransk naturforskare, men måste lemna honom några timmar för en vigtig angelägenhet. Då skickade Friesen bud på mig såsom den lämpligaste han visste att hålla fransmannen sällskap, och då jag kom in till dem tog Friesen mig om lifvet, förde mig fram till fransmannen och sa': »Här får jag för er föreställa en ung begåf . . . . .»

Så ha vi den jemrande egoisten.

Man anmärker t. ex. helt oskyldigt att pyramiderna i Egypten måtte vara icke så litet större än ett vanligt tvåvåningshus.

— Ja, nog äro de stora alltid, men jag tror att om man på hvarandra lade de luntor af betänkanden, utredningar, bref och statistiska tabeller, jag skrivit i mitt embetsverk under 20 år, så skulle de räcka ett godt stycke upp mot en egyptisk pyramid. Och så att

vid befördran bli förbigången af den uslingen Andersson; ja det är så att man kan bli ga . . .

Eller slår man sig in på theologien och undrar om det verkligen kan vara rätt att försäkra små fattiga, oskyldiga barn att Jonas låg lefvande i hvalfisk-magen en half vecka, och om det inte vore bättre att förklara saken så, att Jonas hade fotsvett och en svinaktig tur i enkorts kille samt därför blef afskydd af sina reskamrater, som af denna anledning söpo honom pirum å båtens restaurant och förde honom i land vid nästa hamnstad, der de inlogerade honom å ett illa känt tredje klassens hotell, som hette »Hvalfisken» och hvarifrån Jonas blef utkastad på tredje dagen, emedan han inte hade några småmynt på sig.

— Usch — heter det då — tala inte med mig om fisk! Bara du nämner det ordet så vattnas det i munnen på mig min stackare, men doktorn har förbjudit mig att äta lax för min magsyra, ändå det är min favoriträtt. Hå hå ja ja, min arma människa!

Det kan inte blifva något fackeltåg och skoj med »våra stora minnen» på Gustaf Adolfsdagen, om stadsfiskalen är egoist och händelsevis har svagt bröst, som hindrar honom att gå ut och se efter ordningen om qvällarna.

När Stina Nilsson eller amiral Colibri kommer till staden så tränger sig egoisten fram i första ledet och står i vägen med sin breda rygg så att annat folk ingenting får se.

Hvad Phylloxeran är för vinrankan, Coloradobaggen för potatisen och gardeslöjtnanterna för grosshandlarne, det är egoisten för smörgåsbordet. Han viker icke dädan när han svalt tre supar, sju smörgåsar och sköflat fyra rågade assietter, nej, han står på sin post, utestänger den mera humana, men tvifvelsutan lika hungriga delen af menskligheten från gudsgåfvorna och låter sig af

ingenting störas. Om åskan sloge ned i den stekta ålen, skulle han bara vända sig till pigan och hviska: »Litet mer af den sorten, lilla vän!» Och om man lade en jernlänk om hans ben och spände en häst för, så skulle hästen få lungsot och egoisten ta sig en terz utan att vackla på fötterna.

Jag vet en stor egoist och varm matvän, som en gång var på sexa hos en stationsinspektör. Midt emellan helan och halfvan roade man sig med att slå en ketting om den ärade gästens fötter och fästa kettingens andra ända vid ett uppeldadt lokomotiv, som satte i gång mot Nässjö under det smörgåsbordet var dukadt åt Eslöf till. Tuben på lokomotivet sprang och den ärade gästen tittade upp och sa: »Bror Stins, du har bestämdt golfdrag i matsalen; det känns någonting så underligt om smalbenen.»

Egoisten vill ha de bästa bitarna, de bästa platserna, hatar köväsende och vill bli fermt expedierad. Pass på om ni inte får höra honom gnälla på domedag:

— Jag först, herr ordförande; jag har legat i grafven i 80 år och känner mig ohyggligt matt i knäveckan!

"Per extra kontant."

Den sjelfbelåtne herrn med valspråket »allt pr extra kontant» finnes i hvarje någorlunda utveckladt samhälle; han kommer redan med det andra tusentalet invånare, han betalar, så framt han icke har eget hus, sin hyra i

förskott och skulle helst vilja gälda äfven sina debetsedlar i förväg för så der en 15 å 20 år. Mot hygglig kassarabatt förstås.

Det finnes två slags folk, som betala pr extra kontant: den fattige, som ingen kredit har, och den rike, som ingen kredit behöfver.

Herr Kontant har sjelf förtjenat sina kontanter, han känner deras värde, han valverar all livvets fröjd och smärta i gångbara myntsorter, och säger aldrig om en qvinna att han »älskar henne till vansinne», utan att han »skulle vilja gifva 500 kronor kontant för en enda kyss.»

När han friade till sin nuvarande hustru skref han så här:

Dyraste mamsell!

Tanken på att komma al pari med mamsell har i öfver 90 dagar haft högre kurs i mitt hjerta än alla andra valutor, och vid hvarje leverans jag slutat under senaste månaden har jag tänkt att jag skulle velat gifva 25,000 riksdaler pr extra kontant för att i stället få sluta mamsell i mina vederhäftiga armar.

För att få realisera denna dyra tanke antingen pr tid eller genast, har härmed äran göra offert om äktenskap inom viss kortare tid, som mamsell sjelf eger bestämma, ifall mamsell anser affären solid, hvilket den verkligen är, enär jag betalat allt som finnes i mitt hus pr extra kontant och har 150,000 riksdaler i säkra inteckningar samt 15,000 d:o på giro i provinsens enskilda bank. Fullständiga garantier lemnas.

Jag skulle känna mig i högsta grad andligen solvent, om mamsell behagade acceptera denna offert och i sitt hjertas konto notera den under öfifigt förbehåll och helst till snar leverans pr slutadt lifsförbund å 30 dagars sigt.

Under liflig förhoppning att vid förefallande behof af artiklar inom min branch komma i åtnjutande af eder värde-

*) Herr Kontant är en äldre, erfaren herre, som vann sin brud före frökenreformens införande.

rade ynnest och rekommendation till edra vänner och bekanta,
har äran teckna

med utmärktaste högaktning
Extra Kontant.

P. S. Gif icke budet några drickespenningar, ty det
har af mig frikostigt och pr extra kontant betalats. D. S.”

Det har aldrig fallit herr Kontant in att i denna snöda
verld existerar något, som icke kan fås för penningar.

Hans förste son var harmynt. När pojken var en
månad gammal skickade herr Kontant bud på stadens
skickligaste Eskulap och sa:

— Tvåusen riksdaler pr extra kontant, herr doktor,
om ni gör pojken i ordning åt mig. Jag vill hafva en
förste tenor af honom.

— Det kan jag tyvärr inte, ty det stackars barnet
är allt för illa vanskapat.

— Det var väl f—n, är det dyrare än så! Tre-
tusen riksdaler ger jag doktorn extra kontant.

— Hör inte herrn, att der naturen visat sig så
ogunstig, står vetenskapen magtlös!

Efter denna stund hyser herr Kontant ett djupt
förakt för allt hvad läkare heter.

Härom året var Kontant uppe i Stockholm och såg
på Kronbergs jagtnymf. Efter en stund lät han presen-
tera sig för konstnären.

— Hä hä! f—n så trefligt att göra herrns bekant-
skap, hä hä! Hustru min ä' aldeles förtjust i det nakna
qvinfolket, herrn har gjort; kiliga ben, hä hä! Hör nu
herrn, kunde inte herrn vara snäll och komma upp till
mig några förmiddagar medan vi ä' kvar i sta'n och
göra ett halft dussin tockna der åt mig? Herrn får äta
med mig, och hustru min ska köpa hem konjak. Vi
bo på Grand hotell n:o 16 och jag betalar hvad ni vill
ha, pr styck eller pr timme, hur det faller sig, och all-
tid extra kontant.

En annan gång var han på en konsert och hörde Sophie Menter spela piano. Efter andra numret vinkade han vaktmästaren till sig och sa:

— Gå in till frun och fråga om hon vill komma ut till Wäfersunda i sommar och ge patron Kontants lilla flicka några lektioner. Hon får hvad hon vill ha för besväret, om hon också begär 75 kronor i månaden, mat och logis; liqvid i förskott.

En dag då herr Kontant skulle sofva middag oroades han af ett doft buller ofvan sitt hufvud. Han ringde på pigan:

— Se här ä' 25 öre; gå upp och ge dem åt magistrernas pojkar, så att de hålla sig stilla och inte bullra på vinden.

— D'ä åskan, patron.

— Å tusan, spring till telegrafkommissarien och fråga om han inte på något vis kan ta och hålla styr på den förbaskade elektriciteten. Jag betalar hvad det kostar. Extra kontant.

Folk, som ha ondt om pengar, betraktas af patron Kontant såsom varelser af lägre ordning utan menkliga rättigheter, men han vill ändå inte göra dem något för när, ty han har ett godt hjerta.

Hans kupévagn krossade en gång en liten barbant torparpys, som lekte i solskenet på landsvägen. Herr Kontant befalde kusken att hålla, gaf honom en dugtig skrapa, kallade ut pojken mor och tilltalade henne nådigt:

— Min goda qvinna, ni skall inte släppa ut edra barn så der vårdslöst klädda på en väg, som befares af bättre folk. Mina flickor riktigt rodnade. Emellertid är det alltid min vana att betala hvad mitt folk slår sönder eller förderfvar, och här ä' 50 kronor för pojken. Adjö!

Det var på våren 1886, när det var som allra värst med »arfprinsarnas betryckta ställning». Herr Kontant

hade gått ned till jernvägen med sin lille gosse, för att denne skulle få se prins Carl, som for förbi, men prinsen visade sig inte. Då tog Kontant upp en tia, lemnade den åt stationsinspektoren och sade:

— Säj åt kammarherrn att han får den här, om han har prinsen att gå ut på perrongen ett par minuter så att min pojke får titta på honom.

I sin psalmbok har herr Kontant ändrat syndabekännelsens: »Jag fattig, syndig människa» till: »Jag mycket syndiga människa.»

När pojken skulle till akademien var det fråga om att bestämma hans gage. Fru Kontant föreslog 3,000 kr. pr år, men pappa Kontant utbrast med indignation:

— Tretusen! fy fan, det har ju en simpel lektor, han måste ha minst 5,000.

Den sista stora solförmörkelsen hade herrskapet Kontant m. fl. fått professor Gyldéns löfte att åse från sjelfva observatoriet. Men herr och fru Kontant hade försummat sig och kommo springande med andan i halsen just som solförmörkelsen var förbi. Men patronen fann sig, torkade svetten ur pannan, gick fram till professorn och sade förbindligt:

— Hustru min är så nyfiken på den der solförmörkelsen. Går det inte för sig att ta' om den igen? Jag ska' inte se så noga på en femtilapp pr extra kontant.

När döden en gång kommer och knackar på hos den gode patronen, bjuder han honom bestämdt ackord, först 25 och sedan 50 procent af alla sina kontanter.

Sedan får han pr extra kontant en vacker likpredikan med dygder efter behof och löfte om saligheten.

Kommer patronen sedan till himlen, skall han klappa Sancte Per nedlåtande på axeln och säga:

— Heders pascha, jag ber er: ett af de allra bästa logementen med vacker utsigt. Här knusslas inte på priset för lite extra bekvämlighet.

Men hamnar herr Kontant i »våningen inunder», hvilket jag för min del håller vida troligare, skall han inte ha varit der i rätt många minuter, innan han går fram till någon efter utseendet att döma mera beskedlig f—n och efter gammal vana med nedlåtande förtrolighet yttrar:

— Min vän, jag betalar gerna hvad som helst för att få upp ett fönster eller två i den här lokalen. Nämn ert pris, och remissa följer pr omgående extra kontant.

Zulukaffermissionen i Bracksala.

— Då här går inte, min stumpa! sa' dramatiska artisten Ljungqvist till hustru sin, när de ämnat ge »De båda döfve» på Lida gästgifvaregård, och der kl. 6,45 på aftonen inte var såldt mer än två biljetter.

— Nej, min Ossian; smaken på landsbygden liksom i städerna blir alltmera rå och förvildad. Publiken vill bara ha varietéer, cirkusar och menagerier numera. Ack den som vore en apa ändå! suckade frun.

— Det är likadant öfverallt. Willman redde sig heller inte, ändå han hade både statsanslag och jernridå, erinrade hr Ljungqvist.

— D'ä synd om herrskapet, sa' gästgifvaren, men si länsmansskrifvarn ä' ute på förrättning, å utan han ä mä, blir dä aldrig nå'n konstkärlek här i byn. Han begriper sej på både altartaflor å trikaer, å när här ä sång-

fröknar, som inte har nå'n herre mä sej, brukar han allti bju på reffbenspjäll å äggtoddy inne i förmaket.

— O, min Ossian, hvad vi äro olyckliga? snyftade den lilla frun och gömde sitt täcka, lockiga hufvud vid sin naturlige försvarares bröst. Jag borde aldrig lemnat syeriet och gått in vid Jonassonska sällskapet!

— Äfven jag har sett bättre dagar, min Elvira, sa Ossian. När jag var portier på »Svarta Björnen» i By-sqvallra spelade jag in mera än nu pr dag, och konstnärens mantel är ofta tyngre än den värste profryttare-koffert, hå hå, ja ja!

— Ja, salen å maten å logiet ska' herrskapet inte genera sej för, för dä får va som dä ä, sa den beskedlige gästgifvaren; men inte kan ni få stanna här längre inte.

— Tack, ädle välgörare! En halfbutelj portvin, fröken! (Den får skrivas upp på samma räkning!) Hör nu herr källarmästare, kan inte vi bli bröder? Skål bror lille! Hurudant skulle det vara om du skjutsade oss till Bracksala och vi gåfve några soiréer der?

— Går inte, bror Åsian; der ä di andligt sinnade allihop å bara sticka strumpor å sy på maskin till förmån för hednamissionen.

Ossian sänkte sitt hufvud i stum förtviflan. — Plötsligt reste han sig åter, slog sig med handen för sin konstnärspanna och ropade:

— Elvira, min maka, vi äro räddade!

* * *

Bracksala missionsförening var samlad hos borgmästarinnan, och tjugotvå »gångar» strumpstickor voro i farten till Kongonegrernas fromma. Vid salsbordet stod borgmästarinnan sjelf och klippte till daglinnen. De voro mycket korta och ovanligt vida, ungefär som Helsingborgs

süperfosfatbolags säckar. Men det var då inte så underligt, för borgmästarinnan hade aldrig öfvat sig med att klippa och sy till sig och de sina. Det legde hon för. Hvem vet för resten hur pass tjock en Kongoneger är om magen? — Vid divansbordet stod kaptenskan Ulfsson och klippte, hon också. Kaptenen hade gått med trasiga skjortor i två år, och om han någon gång ville ha en knapp i sin rock, fick han sy i den sjelf eller skicka plagget till skraddaren, men med de stackars hedningarna var det en helt annan sak; för dem klippte kaptenskan så hon fick blåsor på fingrarna, fast inte heller hon var så öfverdrifvet skicklig.

— Goda Amalia, kom hit och se på det här! sa hon när hon hade saxat på så att tummen var nästan flådd.

— O snälla Rosalie, hvilka förtjusande underkjolar!

— Men . . . Amalia . . . det är ju maggördlar!

— Ack, förlåt, min söta vän, ja visst är det maggördlar, det syns då genast!

Pastor Knallstedt läste högt ur missionstidningen. För det fick han två koppar thé, tre skorpor och två pepparkakor pr afton. Han läste om att tamulerna ha det klent med maten och ofta inte få äta mer än två mål om dagen. Damerna ryste af medkänsla, tappade maskor på sina strumpor och gräto.

— Men mamma, tvätterskan der hemma i gården har inte haft en bit bröd i huset på två dar, och så slår mannen henne! sa lilla fröken Ulfsson.

— Tyst barn! Tvätterskan är väl ingen stackars hedning heller! sa kaptenskan. — Tyst! Hvad var det?

Det knackade på dörren.

— Stig in!

Och in steg en solbrynt, väderbiten herre i svart långrock och med svarta polisonger. Han såg bra ut, men ett dystert vemod hvilade öfver hans drag. Vid

handen förde han en liten figur insvept i sjalar från topp till tå.

Han vara missionär Viemann från das Zululand. Han vara bröstsjuk und må illa, micke illa von der assegaj i bröstet då och då. Han in Schweden förr micke gewesen und om die schwedische damers godhet viel hört haben. Nu han fara kring und mittel till en kyrka in das Zululand samla. Han derute i elfva år varit und alles drei menschen döpt. Ein von dem, den lille Johannes, der kronprinz von Zululand, han här med sig hafva. Och så tog han bort ett par sjalar från kronprinsen.

— Aj... O... Ih... i... i... i... skreko damerna när de fingo se ett mörkt, bronseradt ansigte, ett glänsande tandgarnityr och ett par rullande ögon.

Pastor Knallstedt tappade missionstidningen.

Herr Viemann bjöds att sitta ned, och som ingen tronstol fanns till hands, makades tjugofem alnar flanell bort från en emma, och i den placerades kronprinsen, som för klimatets skull förekom i vanliga svenska karlkläder och utan assegaj.

Redan vid första thékopen glömdes pastor Knallstedt för missionären, och vid halfvan hade borgmästarinnan kommit under fund med att zulukafferna behöfde både daglinnena, strumporna och maggördlarna bra mycket bättre än kongonegrerna.

Aber den herrn Viemann icke vilja taga något från den broder vid Kongo. Der zulukaffer hafva micke wenig kleiden, aber en kyrka behöfva. Geld, geld zu den kyrka!

Pengar skramlades också betydligt på ett théfat, och kaptenskan Ulfsson lade t. o. m. dit åtta och femti, som hon skulle betalt morgondagens smörräkning med.

Pastor Knallstedt hade glömt sin portmonnä hemma, men lofvade komma ihåg zulubröderna med en prediko-

årgång så snart herr Viemann visade att ritningen till den tilltänkta kyrkan faststälts af zuluernas intendents-embete.

Och borgmästarinnan tog der kronprinz i famn och sa: »Ack, ers kunglig höghet, jag vill vara som en ringa mor för er!» Och så grät hon på hans ansigte.

— Kronprinsen färgar ifrån sig! anmärkte pastor Knallstedt.

— Was ist das? O, bruder, ditt hjertas ondska vara micke, micke stor! Der kronprinz vara ganz echte, meine damen! skrek herr Viemann.

— Herr pastorn behöfver kanske tänka lite på morgondagens predikan? Ack vi få visst inte upptaga tiden längre! sa' borgmästarinnan. Herr Viemann kanske är så innerligt god och fortsätter i missionstidningen?

— Ja, ja wohl, myste herr Viemann.

Pastorn gick och missionären tog plats i hans länstol och läste om nöden bland tamulerna. Gudsmannen gjorde en paus och anmärkte att det visserligen var svårt för tamulerna, men de hade dock sedan flera år tillbaka en kyrka, hvaremot de arme zulukaf...

— Broder, tag dessa sjuttio kronor, som jag skulle ha till tandläkaren i morgon; det får gå med den gamla gommen ett år till, sa' rådmanskan Blomqvist.

Viemann knäppte hop händerna och tittade i taket, och kronprinsen sa: »Wayo pajo kajo, uff uff!» hvilket Viemann öfversatte med: »Gud välsigne den gamla damen!»

Till sist sjöng hans kunglig höghet en af sitt hemlands dystra sånger:

Uff uff uff,
Gluff gluff gluff
Paja, maja haja!
Uff, snick snack
Akk akk akk
Uff gluff pitemaja!

— Gud hvad han ä söt! sa' lilla fröken Ulfsson.

— Åhja, men tycker du inte han sparkar bra mycket med benen? För min del tycker jag då långt mer om missionären, suckade gamla pensionsföreståndarinnan fröken Cornelia Svensson.

Till sist superade man, och det var rent märkvärdigt hvad hans kunglig höghet kunde använda knif och gaffel, till att bara ha varit två månader i Europa.

Damerna ville att herr Vielmann skulle stanna i Bracksala minst en vecka och vara med och tala om zuluernas elände på ett par arbetsföreningar till. Men det kunde han inte; om fyra dar skulle han vara på das institut in Leipzig.

När han, beklappad och välsignad, skulle gå sin väg, fick han syn på borgmästarns bästa cigarrlåda.

— Ach, mein frau, der zulukaffer gerna röka; ich själar vinna mit den cigarrlådan können!

— Tag den, tag allihop! sa' borgmästarinnan. — Och han tog den.

I tamburen fick han se borgmästarns nya bäfverpels.

— Der assegajensår in mein bryst vara micke, micke ömtållig für den nachtluft, sa han och tittade på det sköna plagget. Men nu låtsade borgmästarinnan sig inte längre förstå.

När missionären följande morgon klef ut ur sitt rum i hotellets korridor för att begifva sig till bangården, stod fröken Cornelia Svensson på lur och väntade, föll om hans hals och hviskade:

— Jag älskar dig, jag följer dig till kafferlandet! Mitt bröst skall städse vara mellan dig och assegajens spets!

— Släpp menskan, Ossian! skrek hans kunglig höghet, som nu var klädd i flor och damkappa och visade en hy af »ros och lilja», som man säger.

— Nein, nein, mein Cornelia! Nichts so, nichts so!

Keine weltliche liebe oss emellan! Nu farrväll! Auf wiedersehen, mein Cornelia! Folgen mir, kronprinz! Kommen sie hier, Elvira! sa herr Ossian Ljungqvist och gick högtidlig och allvarlig utför hotelltrappan.

"För tid och evighet."

Har herrskapet observerat, att när en ung pojks poling, som inte kan betala de cigarrer, han röker, mycket mindre de strumpor, han sliter, förälskar sig i en flickstumpa, som går och kafvar med benen och snubblar som en månadsblind gästgivarehäst bara för hon inte vant sig vid långa kjolar ännu, så sker ett sådant utsigtslöst och malplaceradt förälskande alltid »för tid och evighet»?

Om pojken ska ha sig ett par smorläderstöflar af prima småländsk oxhud eller ett par byxor af bästa Norrköpingsdiagonal eller en skinntröja fodrad med vacker, röd flanell, så tänker han: »De stöflarna vara i två år» eller »De byxorna hålla i tre vintrar» eller »Den skinntröjan blir bra till min äldste pojke, när jag har slitit hål på ärmarna»; med ett ord: han förutsätter inte att dessa starka, förträffliga plagg skola vara evigt. Men när han lägger sig till med ett litet sjuttonårigt, flyktigt, svagt och lättörtdt flickhjerter, då tänker han aldrig att det kan gå sönder eller att han kan tappa det eller att det kan töjas ut med tiden så att andra karlar med styfvare portmonäer eller längre mustascher eller modernare lös-

kragar kunna krypa in der och skuffa ut honom. Näå då, då blir det, Gudbevars, alltid »för tid och evighet».

Der ser man följden af att inte studera varukänedom vid elementarläroverken.

Gustaf Elg och Nanny Lundqvist di va' ett par så'na der tosingar, ändå han var hela 21 och hon 19 år och bort begripa en liten smula af denna verdens uschlighet. Men han hade blankhatt och blå sjömans-tröja och svor på engelska och talade om ensliga, längtansfulla vaktnätter på däck när stjernorna tindrade och kaptenen snarkade; och hon hade långa flåtor der bak och oskyldiga, blåa ögon i ansigtet och en ljusrutig bomullsklädning, som satt väl till att vara gjord af en tös ute på landet, och alltid hvita, hela, rena bomullsstrumpor när de klefvo i backarna efter blommor och »vackra ut-sigter». Och så var hon smal om lifvet och rak i ryggen och började fyllna till der framme, fyra eller fem verk-tum nedanför hakan, der »platthet» anses lika förkastlig som i ett bättre frihets- eller jubileumsqvåde.

Nå, det gick som det gick, och ändå der fanns ett par tre millioner stenar med god, mjuk mossa på i kohagarna der de spatserade, så skulle de nödvändigt sitta på en och samme, äfven om den var så liten och hvass så det gjorde ondt och de fingo hålla och dra i hvarandra för att inte trilla i backen, och hade så brådt som i en kommandoexpedition tjugofem minuter före krigets utbrott. Och det förstås, att ett älskligare par kunde man då inte se, för han var eldig som prima gasolja och trofast som en bättre svensk granitklippa, och hon var så oskyldig och blygsam, att hon rodnade till bäst de sutto, och hviskade: »Älskling, låt oss gå litet längre in i buskarna; den röde stuten tittar på oss.»

Och han skrynklade ned hennes halskrås, för jemnt skulle han sitta och kafva med armen på nacken på'na, och så svuro de att älska hvarandra lika besatt »för tid

och evighet». Och det var så bestämdt, att den som bröt . . . ja, för den fanns ingen plats nog het och obeqväm och mörk och aflägsen från alla tidsenliga kommunikationer i själfva . . . ja, ni förstår.

Och när han omsider reste ut på det villande haf, gräts det så Guds innerligt stridt, att när hennes pappas rättare strax efteråt kom och tittade på vägen der de pussats för sista gången, skrek han till dagsverkarne: »Raskt in med höhäckarna, era sölskänkar; ser ni inte det har redan börjat regna!»

Och ute på den ändlösa oceanen, der, så långt blicken kunde nå, icke fanns annat fäste för ögat än haf och himmel och styrmannens yllelif, som han hängt till torknings på mesanen, der låg vår käre unge vän i sin koj och suckade efter sin Nanny, så rorgångaren varskodde kajutvakten och kajutvakten väckte styrmannen och styrmannen purrade kaptenen och skrek: »Skutan ä' läck å vattnet forsar in i lastrummet, kapten, vi måste alla man till pumparna!»

Och lilla Nanny hon gick i kohagen och spatserade med förtviflan i hjertat och händerna på turnyren, midt ibland fallande, gula löf och olustiga, höstruggiga årskalfvar och längtade och grät och passade inte på matiderna, utan smalnade af så hon fick lägga in sin ylleklädning i medeltal två tum i veckan och sticka sina ullstrumpor hela åtta maskor trängre än förra vintern.

Och hennes pappa sörjde öfver att se sin lilla flicka gå på det der viset, och svor på att om han haft pojkrackarn, som kollrat bort henne, till hands så skulle han söndernuggat honom så att intet krematorium i hela verlden derefter skulle sett sig i stånd att tjena en folkskilling på hans lekamen.

Och hennes mamma gick in till henne om qvällarna sedan hon lagt sig, och grät med henne och svepte täcket om henne och gaf henne kungens af Danmark bröst-

karameller och bad henne glömma jungmannen; men lika väl kunde gumman bett sin förmaks-majolika-kolonn bjuda kring thé eller försökt att slå klatsch med en stupränna.

Pappa och mamma måtte säga hvad de ville, så bara lade Nanny sina små händer på bröstet och tittade upp i taklampan och log på ett englärent, men likväl smärtfullt och bestämt sätt och sa: »Gustaf och jag tillhöra hvarann för tid och evighet!»

Och tiden gick och solen gick upp och ner, och kommunaldebetsedlarna vuxo, och sommar och vinter skiftade om, och Wy-Bromander dog, och Handtverksbanken »afvecklade», och tullfrågan tillspetsade sig, och smidiga premierlöjtnanter tjocknade till och blefvo kapten och förlorade elegans och hållning och pli, och gingo omkring på schweizerierna, krokiga och stapplande som elefanthonor sista månaden före en glädjande familjetilldragelse.

Då sken solen en klar Oktoberdag öfver Kungsträdgården i Stockholm. Karl XII stod och frös utan hatt, Karl XIII stod och skämdes utan ära, och Oskar II gick och hoverade sig öfver sin finansminister, som skref i bladerna att grosshandlare L. O. Smith inte var något vidare diplomatämne. — Resande från landet sprungo omkull hvarandra för att få se en skymt af »Jörgen» och Anna Pettersson från Wasa-teatern. Den bättre demimonden höll sin stora Tattersall i närheten af vattenkiosken, och unga literatörer gingo omkring och försökte se ut som om de löst lifvets gåta och middagskrischans problem. I fjäder och pelsbräm, i siden och plyph, i ungdom och skönhet framsväfvade dessa unga Stockholmsdamer ur la haute volée, hvilka vår Herre en gång, då alla qvinnor blifvit englar deruppe, kommer att särskildt använda såsom englasergeanter för att lära landsortsfrökvarne stå och gå, innan de få försöka sina vingar.

En täck, intagande blondin viker om hörnet vid

fontänen. En brunhylt, bredaxlad man med helskägg och blixtrande ögon möter henne, studsar, rodnar och ropar:

— *Nanny!*

— *G-u-s-t-a-f!* stammar blondinen och ser ut som om hon helst ville varit någon annanstans. Den unge mannen tittar på sina stöflar, som om han misstänkte att de voro förbytta. Den unga damen darrar, som om man släppt en takis på ryggen på henne. Man kan, med ett ord, knappast se på de båda unga människorna att de tillhöra hvarandra »för tid och evighet». Båda se ut, som om de tappat något eller fått tandvärk eller ätit något galet till frukost. Och så vika de in i en sidoallé.

— Ja... ä... g har burit mig åt som en usling. S... ä... g att du a... a... afskyr och förbannar mig! sa den hyggelige unge mannen.

— O, Gu... u... staf, ha... ata mig, fördöm mig, men se inte så der vänlig ut, du förkro... o... ossar mig! O Gud, jag blygs så jag kan sjunka ned i jorden! sa den unga älskliga blondinen och torkade sig i ögonen.

— Nej, jag är den brottslige. O, jag skulle vilja störta mig i strömmen för att försona min skändlighet, jag...

— Men Gustaf, Gustaf, hvad har du väl gjort, säg?

— Ja, det måste sägas! Jag har förrådt dig, jag är — gift! sa' karlen och kröp ihop och såg ut som om han väntat att blixten skulle slå ned i hans skjortkrage. Men der fans ingen blyxt till hands just då. I stället for ett solsken öfver Nannys vackra drag, och då i det samma en ståtlig, medelålders herre med två små gossar vid sidan kom direkt fram mot dem, hann hon blott trycka den för tid och evighet älskades hand och hviska:

— Gud välsigne dig Gustaf! Du lyfte der en stor sten från mitt hjerta! (Högre): Får jag lof presentera:

min man, grosshandlare Johansson, och mina små gossar — kapten Elg, min värderade ungdomsvän.

Vid en glad middag ett par dar derefter, ombord på kapten Elgs »Atalanta», blefvo grosshandlarn och kaptenen, Nanny och fru Elg, född signora Veccia, också vänner — »för tid och evighet».

När "hon" har rengöringsmani.

Det var på min sorgliga ungarlärstid.

Vi sutto en fyra, fem stycken på en herrskapskrog och höllo på med att svafvelsyresjelfmörda oss, men för att vi skulle få ligga bland annat bättre folk på kyrkogården, i fall det lyckades oss, stod der Cognac på flaskan, som vi blötte på med. Det skulle vara för att dupera polisen och slägten, förstår ni.

Då hördes plötsligt ute i skänkrummet en liten hes hosta och en rädd, hviskande stämma, och så slank vännen Pitprops in, orolig, ledsen, förkyld, okammad, med nedslagna ögon och hela utseendet af en strykrädd, utsparkad, smutsgul, halfgammal fårhund, för hvilken husbonden glömt att betala skatt de två sista åren.

Och så satte han sig på yttersta kanten af en stol, hostade, försökte skoja upp sig och sa: »Go qväll på er, pojkar!»

— Aj som tusan, du klenar ju ner mej! sa Figge Lundbom och flyttade sin stol en half örfilsängd.

Och alla varseblefvo vi en bra nog stor kladd såpa

på vännen Pitprops' kavaj, och så sa vi till om ett glas åt honom och så sa vi:

— Ä' du sjuk?

— Nej 'vars, sa' han och hostade.

— Hör du Pitprops, vi vet att du ä' nygift sedan ett år tillbaka; säj uppriktigt: ä' inte gumman din bra, gamle gosse?

— Hon är den lilla älskligaste, ljufvaste, snällaste qvinna som fins. Hon gör inte en mask för när. —

— Ack, pojkar, den som ändå vore en mask, om det så vore en metmask!

— Något krängel med svärfar, hvasa? Vill inte lossa på pungen, hä?

— Svärfar är i allo en gentleman, det tusenåriga rikets svärfarstyp upp i dagen.

— Men något går det åt dig. Inte behöfde du annars sitta här och se ut som en skånsk kyrkoherde, som lånt opp hele sockensparbanken?

— God vänner, det är något förfärligt med min lilla hustru, någonting hemskt, som kommer att förbittra hela vårt lif. . .

— Har en släng af den s. k. Epilepsia idiopathica, hä?

— Å hut, hon är den lilla friskaste elfva på jordklotet.

— Tar sig en liten koliqvintare när lille pappa vänder ryggen till, hvasa?

— Hör upp med ert dumma skämt!

— Nå hvad tusan är det då? Du har väl inte upptäckt att hon är sergeant i frälsningsarmén heller?

— Vänner, det är värre: hon har rengöringsmani!

— Äsch, din gamle hudik der! Du borde vara tacksam för att hon håller rent och snyggt omkring dig!

— Ni begriper 'et inte. Rent och ordentligt har jag alltid velat ha det, men jag vill inte vakna om morg-

narna med en hjälphustru vid hvardera sängkammardörren med hvar sin stora vattenbalja, och så vid hufvudgården hustru min, som skriker: »Nu får du lof skynda dig upp, Pitprops, för sängkammarn ska' sköljas af före frukost!»

Hon gör inte rent mer än en gång i veckan, det är då sannt, och det är till lördagen, men si hon börjar hvar tisdag. Sen blir det i ordning på fredagsqvällarna, så ligger jag sjuk af skurångorna och går och hostar lördag och söndag, och på måndag afton hör jag hur de börja ställa skurborstarna i ordning igen och skicka efter en ny såpfjerdig.

I går träffade jag en gammal skolkamrat och min bästa vän för resten. Jag blef så glad så jag fick tårarna i ögonen då han sa: »Nej si, lefver du än, ditt gamla as!» Och så bad jag honom gå hem med mig och äta middag. Jag kunde göra det, ty det var ju bara måndag i går och den stora rentvagningsprocessen börjar ju först på tisdagarna. Men det blef en faslig historia. I trappan lågo två gummor med hvar sitt stora ämbar, och vattnet rann som en liten bäck utför trappstegen. I tamburen stod hustru min i underkjol och kamkofta — eller som sömmerskorna skrifu på sina räkningar »Pännngåarr» — och hade en viska i den ena handen och en damhandduk i den andra.

— Kors har du tre pigor, Pitprops? sa vännen Bom då han fick si 'na.

Det der var roligt för mig att höra, som alltid varit så stolt öfver min hustrus distinguerade uppträdande.

När hon fått en riktig kjol på sig kom hon in och helsade, förstås, men i salongen stodo alla stolarna uppe i sofforna och borden voro utflyttade, och midt på golvet låg köksan och blötte på värre.

— Min älskling, sa jag, och försökte se ut som om det inte hade varit något brott alls att ta Bom med mig hem, vännen Bom äter middag hos oss i dag.

— Pitprops, sa hon och såg på mig som om jag varit en glasögonsorm, debetsedel eller skraddareräkning, Pitprops, hur du blottställer mig! I dag äta vi i köket, för matsalsgolfvet är inte torrt.

— Men min käre vän, den stora lördagstvagningen börjar ju aldrig förrän på tisdagarna?

— Nej, men du slog ut ett halft glas mjölk i matsalen vid frukosten, och då tyckte jag det var så godt ta hit madamerna i dag i stället.

— O Emma, hvad behöfde trappan, tamburen och salongen skuras för att det blef en fläck på matsalsgolfvet?

— Kunde jag ta hit madamerna två gånger på en vecka? Kunde jag det, Pitprops? sa' hon.

I början var det allravärst, innan jag hunnit sätta mig in i hennes rengöringsidéer. Jag hade lemnat hemmet i bästa ordning och gått ut i staden ett ärende. När jag kom hem var allting upp- och nedvändt, athenienerna stodo i tamburen, tvättkannen på skrifbordet, och — halfnaken, orörlig, med utslaget hår låg min älskling framstupa på golfvet borta vid kakelugnen.

Jag trodde jag skulle dö af fasa, rusade till fönstret och skrek: »Hjelp! Tjufvar, röfvare, mördare, polis! Hjelp!» Men då ruskade hon på sig, tittade upp och skrattade och sa' att hon »bara ville snygga till huset en liten smula, och just nu höll på med kakelungsluckorna».

Först skurade hon om nätterna också, men då sa' värden att han skulle be stadsfiskalen skaffa nattro, och nu börjar hon aldrig före klockan 5 på morgnarna.

Det värsta är, att under veckans fyra eller fem skurdagar få vi aldrig en bit varm mat i huset. Der står vatten öfver alla kokhålen i spisen. I förra veckan gaf jag henne dubbla torgpengar och bad henne bestå mig en biff till middag. Hon lofvade det heligt, men när jag kom hem grinade spickeskinkan emot mig precis som om hon velat göra spektakel af mig, och Emma tog

mig om halsen, kysste mig och sa att om jag var riktigt snäll skulle jag få sitta på fönsterkarmen i barnkammarn och se på när köksan afprovade en ny, patenterad skurborste, som inköpts för torgpengarna och som hade vatten i skaftet och blötte på sjelf allteftersom köksan gnodde.

Och jag åt min spickeskinka och jag såg på min köksa och min patenterade skurborste, der jag satt i det öppna fönstret, men så förkyldde jag mig och blef sängliggande sjuk. Då kom min Emma, knäföll vid bädden och sa:

— O Pitprops, Pitprops, du dör väl inte nu, då det är så längesen vi bykte och allting i huset är nedsmutsadt? Min dyre älskling, säg, du dör väl inte nu?

Häromdagen gick jag förbi schweizeritrdgården. Der satt brandchefen och bjöd sina sprutchefer på toddy. Och brandchefen sa:

— Gud låte det inte bli eldsvåda i natt eller i morgon, för fru Pitprops har haft generalskurning, så här finns knappast en vattendroppe i staden.

Häromdagen sa' jag till henne, när jag gick ut efter frukosten, att på eftermiddagen ville jag låsa in mig i mitt rum och vara fullkomligt ostörd, för jag hade något viktigt att räkna ut i mina affärsböcker. Nå, när jag kom hem till middagen så fanns der inte så mycket som skuggan af ett bords- eller stolsben i mitt arbetsrum. Bara köksan och den patenterade borsten. Och hustru min stod i nästa rum, barfota och halfnaken, men glad och skinande:

— Lille man, du hade spillt cigarraska vid kakelugnen, så jag var tvungen att företaga en liten rengöring, men var lugn du, ditt skrifbord står i barnkammarn i full ordning och der får du vara i frid och ro, bara du sparkar till vaggan ett tag då och då när lillan börjar skrika.

Då blef jag rasande, förstås, och frågade om hon ämnade göra hemmet till ett riktigt såp- och vattenhelvete för mig, men då började hon gråta och tog »Gud till vittne på att hon fått ett odjur till karl, som inte förstod att sätta värde på att han fått en hustru, som ville hålla rent och snyggt i hemmet.»

Så långt var han hunnen, då skänkfröken kom in och sa' att det varit bud till herr Pitprops från frun, »att han skulle komma hem genast med sin promenadkäpp, för der var rengöring hemma, och frun hade sett i middags att flugorna gjort något fullt på käppen på fyra särskilda ställen».

Fröken Nanna i nöjesdirektionen.

Hon var en rätt beskedlig och snäll flicka, Nanna Qvibom, innan hon kom in i nöjesdirektionen vid Surhåla helsobrunn. Hon var lite ful och lite svår att få bortgift, det förstås, men hon hade en bra figur och ett gladt lynne och hade gått igenom hushållsskola och pension, så mamma Qvibom nickade ofta och hoppfullt till pappa Qvibom och sa': »Det går nog, det går nog!»

Men för att det skulle gå lite fortare så fick hon två alldeles nya klädningar och parasoll och skodon och regnkappa och en liten söt hatt och 250 kronor kontant, och så skickades hon med tant Axelsson och hennes flicka till Surhåla icke så värst fashionabla kurort.

Pappa Qvibom hade undrat om det inte skulle varit klokare att utställa flickan på Ramlösa- eller Ronneby-expositionerna, men då hade mamma sagt: »Då får du

lägga till 100 kronor och en klädning mera, och till de der ställena kommer i alla fall så mycket folk, så der alldeles försvinner vår lilla Nanna. Nej, låt oss på Guds beskydd fresta på vid Surhåla, om hon inte kan gå i ensamheten der och knipa sig en prest eller landtmätare eller halfgammal infanterilöjtnant vid Hallands bataljon, som snart blir kapten.»

Och så reste Nanna med många förmaningar att skaffa sig någonting karlaktigt innan de 250 kronorna togo slut. Kunde hon hugga honom redan på andra eller tredje veckan, så skulle hon tvärt resa hem med honom och köpa mor sin tyg till en spetsklädning för hvad som återstod af krigskassan.

Och lilla Nanna lofvade att det första någon karl beginge den ringaste oförsigtighet emot henne, så skulle hon genast falla honom om halsen och låta packa ihop åt dem båda två och oförtöfvadt forsla hem stackarn till pappa och mamma för att välsignas och äta hafregrynsgröt.

Och Nanna kom till Surhåla, och brunnsläkaren synade hennes goda hull och friska hy och små tindrande ögon och sa' att för lifvet fanns ingen öfverhängande fara; besökte hon Surhåla tre år å rad, så kunde hon lefva en bra tid bortåt, men hade hon rest till Ronneby, Medevi, Ramlösa eller hvilken annan som helst kurort än just Surhåla, så hade det snart varit förbi med henne, sa' brunnsläkarn.

Och så presenterades kurgästerna, och Nanna hade att välja på en löjtnant vid Hallands bataljon och två vid Gotlands nationalbeväring och en regementspastor från något annat rangregemente och två komministrar och en länsman, som stått på kronofogdeförslag. Och konkurrenterna voro just inte farliga: en liten modist från Grenna, två magra guvernanter, en brukspatrons

dotter med ryggmärgslidande och en kvinlig fotograf med svarta fingrar från Falkenberg.

Och Nanna skref hem till sin pappa och sa': »Bara tjugotvå och femti äro använda och jag har dem redan på gaffeln allihop. Hvem ska jag ta?»

Och pappa Qvibom skref tillbaks och sa': »Är det något med länsmannen så hugg honom, för länsmän få i vanliga fall urladda all den brutalitet, som fins i deras kroppar, på embetets vägnar, så att de äro ofta rätt hyggliga och humana i privatlivet, då deremot en prest, som alltid måste vara mild och ljuflig i tjensten, icke har någon annan utväg än att låta det vilddjur, som bor inom hvarje människobröst, rasa ut derhemma.»

Vid Surhåla hade aldrig funnits någon s. k. »direktion för nytta och nöje». Förströelserna voro af tre slag: att dricka kaffe ute i kohagen, att lega kyrkovärdens häst och att gå och se på landthandlarens ekorre. Man kan tänka sig hvilken oreda det blef, när man inte hade någon styrelse att ordna detta. När länsmannen hade lagt hästen, så hade Nanna lofvat att gå med regementspastorn och se på ekorren, och när länsmannen ville ha Nanna med sig till ekorren, så bjöd löjtnanten vid Hallands bataljon på kaffe i kohagen, och när länsmannen bjöd på kaffe, hade Nanna förkyllt sig på en åktur med ene löjtnanten vid Gotlands nationalbeväring efter kyrkovärdens häst.

Men plötsligt vardt det ljus i kaos, en ny stjärna uppgick på Surhålas horisont, agenten Friedler kom och hyrde det finaste rummet i badhotellet på månad.

Agenten Friedler var en ännu ung man med välbrändt hår, mustascher och ett urval af snyggare sommarkostymer, och vid den första frukosten han åt sa han: »Här måste bli en direktion för nytta och nöje.»

»Ack ja!» sa damerna. »Det beror på om vi i nöjena kunde ingjuta litet af den fina ton, som råder

t. ex. i Wisby», sa' den ene nationalbeväringen. »Fånglighet, förgänglighet!» sa' regementspastorn, men »Det var en god idé», sa' brunnsläkaren, och dervid blef det.

I direktionen invaldes kamrerskan Axelsson, fröken Nanna Qvibom, löjtnant Florett vid Hallands bataljon och (naturligtvis!) agenten Friedler.

Nu följde en kedja af kafferep, utfarter, utklädningar, danssoiréer och sällskapsspektakler. Kyrkovårdens häst räckte inte längre till att draga alla, och landthandlarnas ekorre undrade hvad han gjort för ondt, eftersom ingen längre helsade på honom.

Men fröken Nanna, hon blef en förskräckelse för hela orten. Än ville hon låna prostinnans mantilj till kröningsmantel, än ville hon låna klockarns minsta flicka till engel i en tablå, och när hon skref hem till sin pappa och han trodde allt var klart och att han snart skulle ha länsmannen hvilande vid sitt fadershjerter, så var det bara »herr Friedler och jag» och »jag och herr Friedler» på hvarannan rad, och »vi ska ha sex tablåer i morgon» och »skicka mig genast farfars gamla uniformsbyxor, för vi ska ge ett par scener ur »Nya garnisonen».

Och pappa Qvibom lånte sig en handelskalender och låg och letade efter »agenten Friedler i Södertelje» en hel timme, men kunde inte hitta honom, och så skref han till Nanna att hon genast skulle komma hem och ta länsmannen med sig först som sist, men då svarade hon bara något obegripligt om »själarnas innerliga sympati», »hjärtan, som ej låta tvinga sig» och »en tablå ur Gustaf Adolfs och Ebba Brahes kärlekssaga, der herr Friedler ligger vid mina fötter».

Herr Friedler var outtröttlig. Än skulle badsocieteten klä' ut sig till neapolitanskt fiskarfolk och traska omkring i kohagen och låta myrorna äta opp benen på sej, än skulle de spela zigenare i skogen, svärta sig i synen och hyfva opp den minste nationalbeväringen på

kyrkovårdens häst att föreställa höfding, än skulle de riva ner gardinerna i brunnssalongen och svepa fröken Nanna i och lägga henne barfota på en mossig sten i kohagen. Det skulle föreställa »Den sofvande sköna i skogen», sa herr Friedler.

Naturligtvis skulle de också ha sig en »bazar för fattige sjuke». Då hjälpte det inte med mindre än att sjelfva kamrerskan fick klä ut sig i en kulört, kort kjol, under hvilken hennes knubbiga vador stucko fram som skaftet på en stor flugsvamp. Och spelade man några gånger på tombolan så kunde det hända att man vann en pepparkaka, och sodavattnet kostade 30 öre glaset, men så serverades det också från siphon af sjelfva prostinnan. Ju fulare och magrare fruarna voro, desto värre ryckte de i rockarna på herrarna, och sjelfva komministerfrun, som bara hade varit gift ett halft år, var färdig att rent af låta nationalbeväringarna pussa sig till förmån för de fattige sjuke; med ett ord: det gick till nästan precis som i stora världen.

Och midt i salen hade de lyftat in Surhålas största badkar och fyllt det med vatten. Och der satt fröken Nanna med utslaget hår, välväxt och blyg, i snäf, åtsittande, uringad musslinsklädning utan ärmor och plaskade i vattnet med doktors spanska rörkäpp så att det stänkte rundt omkring. Det skulle vara en »najak», sa herr Friedler, och det kostade 25 öre särskildt att få si henne, men 50 öre för kurgäster och 1 krona för resande, om man ville klappa henne också.

Men när länsmannen såg det der så klämde han sönder något vått i ögonvrån och gick ned emot stallarna och satte händerna för munnen som en lur och skrek:

— K-a-l-l-e!

— Jaha, befallningsman!

— Sätt för; vi köra hem genast!

Regementspastorn han tyckte deremot, att vill man bestraffa synden och flärden, så får man inte skygga tillbaka för att skåda dem* på nära håll, och därför betalade han sin femtioöring och klappade, han som de andra, men sedan gick han upp på sitt rum, tog ur nyckeln, knäppte hop händerna och suckade: »Hå hå ja ja! Få-fänglighet, förgänglighet!»

Men herr agenten han var vid godt humör, der han gick omkring i frack och hvit halsduk och deklamerade sitt bazarpoem. Och när fröken Nanna klifvit upp ur badkaret och torkat och kammat och flätat sig, så talte han om för henne att han älskade henne.

Och fröken Nanna tittade efter i portmonnäen, och så der lågo ännu 47 kronor och 50 öre och nu var saken redan klar. Pappa hade då rakt ingenting att säga.

* * *

Påföljande morgon helsade doktorn så godt från agenten Friedler till alla kurgästerne. Stackars unge man han hade helt hastigt »kallats till sin faders, major Friedlers dödsbädd» och hann inte ens ta afsked af Nanna . . .

* * *

Och Nanna kom hem och talte om allt i hop, och pappa Qvibom lånte sig en statskalender, men det var lika förgjort med den som med handelskalendern: någon major Friedler visste den inte om och aldrig lät unga agenten heller höra af sig.

Både nationalbeväringarna och halländingen glömde fröken Nanna; ur sjelfve regementspastorns fromma sinne undanträngdes hennes väna bild så småningom af ett regalt pastorat och en rödkindad kaptensdotter med lyft-

bart modersarf, men hos länsmannen hade Amors pil trängt mycket djupare än så; han kom tillbaka och Nanna blef omsider hans fru.

Så skulle de förstås resa upp till Stockholm och se på den stora landbruksutställningen på sommarn 1886. Första morgonen skulle de äta frukost i Strömparterren, och herr kommissarien knackade med sjelfbelåten min i sitt lilla bord med guldknappskåpen.

En mörklockig, prydlig, liten smula örfilstäck ganymed hastade fram . . .

— Aj, som tu . . . sa ganymeden.

— Si på fa . . . a . . . n! sa kommissarien.

— O min Gud! sa fru Nanna och gömde sina glöddande kinder i näsduken.

Men den mörklockige, prydlike, lindrigt örfilstäcke ganymeden smet undan i serveringsrummet under bron, ni vet, knuffade till en kamrat och sa:

— Blomqvist, var hygglig å servera dom der folke frå lande vid borde der! Di ä nygifta serru, å jag kollra bort flicka i fjor vid en liten badort på bondlande då jag hade min semester, å dom blir så lissna om dom får si mej . . .

Lifvets glada sida.

Hufvudsaken här i världen är att se allting från den glada sidan,

“ty allt i världen har sin glada sida,
som det är konsten blott att träffa på.”

Jag medger gerna att här finnas omständigheter och situationer, hvilka det är fasligt svårt att afvinna någon glad sida. T. ex. om man skall halshuggas. Men tänken på, käre vänner, att en sådan person aldrig mera behöfver pinas af illa strukna och för trånga löskragar eller af svafvelsyrad konjak, som rifver i strupen, ej heller behöfver frukta att någonsin få utmätningsslag på halsen, och jag tror att äfven en dylik individ har sina glädjeämnen.

De vises sten anser jag vara furnen af den meniska, som ligger på en jernbanvall sex kilometer från närmaste människoboning med båda benen afskurda af bantåget och gläder sig åt att hafva nacken i behåll, och skrattar då han finner glaset på sitt fickur oskadadt.

Man skall aldrig säga: »Denna biffstek är dålig»; man skall säga: »Denna biffstek är icke så god som den jag, Gudskelof, vanligen plägar få.»

Man skall begagna sig af omständigheterna, och den är en vis man, som, medan hans hus ännu brinner, hör sig om efter potatis att steka i askan.

Om en turbinsåg hugger af dig jemns efter fjerde västknappen, så skicka först bud på läkaren, men skrif sedan till Barnum och fråga hvad han vill betala i månaden för en »yngling utan underkropp», och derefter till skomakaren, att han kan få köpa ett par bra stöflar, som blifvit »obehöfliga i anseende till egarens förändrade lefnadsvillkor».

Det är ledsamt om din son är idiot, men det saknar inte sitt behag att höra det indirekta erkännande, som ligger i hopens hviskning: »Usch att det kunde bli en sådan dumbom efter en så pass klok pappa».

En engelsk baron gifte sig häromåret med en flicka af låg härkomst, som förevisades i ett museum emedan hon saknade armar. Den karlen visste hvad han gjorde. Vid mindre ömma tillfällen då andra män få nöja sig

med en vårdslös klapp, får han en kyss i stället, och så kan hans högfärdiga familj aldrig påstå, det han »förnedrat sig genom att begära en simpel flickas hand».

Och tänk hvad han skall spara in på solfjädrar, ringar, handskar och armband!

Har du en elak svärmor, som ofta stör trefnaden för dig och din älskvärda maka, så knota inte emot vår herre för gummans skull, utan tänk: »Gudskelof att inte min lilla hustru brås på sin mamma!»

Omkommer du vid ett skeppsbrott så gläd dig i dödsminuten åt att du slipper vara med på det tråkiga polisförhöret. Omkommer du inte så kan du sedan gå omkring och göra dig intressant och bli bjuden på toddy såsom »den siste, hvilken lemnade det sjunkande fartyget». I Amerika finnas nu icke mindre än 246 personer, hvilka hvar för sig gå sin salighetsed på att vara »den siste, som lemnade Oregon», Cunardliniens fartyg, som för några år sedan gick till botten i oceanen.

Om Gud och människor öfvergifva dig så var vid godt mod, lifförsäkringsagenterna öfvergifva dig icke.

Gamle untkarl! Säg icke att du ej lefver till glädje för någon! Tvätterskan och krögaren skulle beklaga din bortgång.

Gräm dig icke öfver att få korgen af den du älskar! Det är otrefligt med vansinniga fruntimmer, och den som inte vill ha *dig*, kan inte vara rätt klok.

Är man pessimistiskt anlagd och inte med kraft motarbetar denna olycksaliga böjelse, så kan man gå och bli så ängslig till sist så man inte törs ta sig till med någonting. Man törs inte klappa värdshusflickorna emedan värden möjligen kan vara andligt sinnad, och man törs inte bli infanteriunderlöjtnant af farhåga för civilministersportföljen, man törs inte åka i vagn emedan hästarne möjligen kunna skena, och man törs inte gifta sig utan att ha något att lefva af.

Lugn, lugn mina vänner! Det är inte på långt när så kitsligt att lefva och ta sig fram på jorden som man tror.

Jag vet små gossar, som varit så dumma som om de haft en kalkon till pappa och en gås till mamma. Men de ha inte följt sina naturliga anlag och blifvit sjäare och säckbärare eller gardister, utan de ha tagit studentexamen och akademisk examen och kommit in på embetsmannabanan. Men naturen har icke hämnats vanvördnaden för dess fingervisning, utan låtit de små gossarna blifva stora män och kansliråd och biskopar och landshöfdingar och komitéledamöter, och för tyngden af deras prestige har man glömt lättheten af deras hjernor.

Vi lefva i en verld af surrogater. Dumhet kan upphjelpas med kunskaper, okunnighet med talang och bristen på talang, kunskap och hufvud med oförsämndhet.

Hela konsten är att sätta sig in i vår herres tankegång.

Vår herre har ingen synnerlig aktning för penningen, och därför ger han den också åt hvad patrisk som helst.

Vår herre sätter inte något vidare värde på statsrådstaburetter, och därför ser det ut som det ibland gör i hans majestäts Oskar den andres rådeskammare.

Vår herre skattar Serafimer-, Nordstjerne-, Svärds- och Vasastjernorna ganska ringa, och har därför ingenting emot att de hängas på ihåliga bröst, der hjertat är en saga och samvetet en myth.

Sjelf mästare af stjernornas glans och solens gull bryr sig skaparen föga om gullet på hofmannabyxor, men desto mera om det gull som glänser från ljuslockiga barnahufvuden, ty de äro ju ock små solar, fast den är så liten den verld, hvaröfver de kasta sin glans.

Men öfver öppna sinnen och glada hjertan, klangfulla tenorer och kraftiga basar, trofasta handslag och

god matsmältning varder mera glädje i himmelen än öfver nio och nittio guldsmidde exellenser med podager och magkatarr.

Hufvudsaken är att hålla humöret uppe, ty det går oss sällan så illa i verlden, att inte det kunde gått ändå värre, men ofta så väl, att vi borde småskämmas när vi tänka på vår ringa förskyllan och värdighet.

Och ju längre ned i samhällets dalar det behagat försynen att fästa vår rot, desto mera skyddade äro vi för de stormvindar och hagelskurar, den brännande sol och de härjande blixtar, som hota dess höjder. Den aldrig högt har stått, han aldrig djupt kan falla, och om man frågade en vis man antingen han helst ville blifva statsråd eller erkebiskop, skulle han ovilkorligen svara: torpare.

Kalle Petterssons svensxa.

Kalle Pettersson stod i diversehandel, men derfor var han väl menniska med hjerta i bröstet ändå. Man kan år efter år se sillens gulgröna, Brustna öga och likväl nära glädje och hopp i sinnet, man kan sälja bomull och vadd så lång dagen är och likväl drömma om svällande barnar.

Kalle Pettersson hade drömt, hans dröm hade blifvit verklighet och nu skulle han gifta sig på fredag.

För min del finner jag ingen så lämplig att gifta sig som en handlande. Blir den äkta hälften svår, så är han ju van att »hålla balansen», och varder hon mera

oresonlig än en kristen och godmodig människa bör tåla, så har ju en handelsman daglig öfning i att »ge tillbaka». Simmar hon i tårar så komma hans erfarenheter beträffande »sjöskadadt gods» till heders, och lägger hon på bröllopsaftonen af sig större delen af sin kroppsliga människa på chaislonguen så är det godt att redan i förväg begripa något litet af »thara-» och »rabatträkning».

Kalle skulle få tiotusen med sin tilltänkta, och med dem ville han börja egen afär, men innan han blef så der stadgad och allvarlig och för alltid lemnade ungarlarnas krets, hade hans vänner naturligtvis bjudit honom på »svensex» aftonen före bröllopsdagen.

Svensxorerna har hin onde i en vek och menniskovänlig stund uppfunnit för att i förväg vänja mannen vid äktenskapets besvärligheter. De långa, dumma talen skola härda hans sinne mot sparlakanslexorna, och kopparslagarne ge honom en försmak af barnkammarens fröjder.

Ingen människa brydde sig egentligen det ringaste om Kalle Pettersson, men det var alltid en anledning att få en festafton, och man åt och drack ju sjelf för sina egna pengar. Blef man en tretti stycken, så utgjorde dividenden i Kalles förtäring inte många öre per man.

Värdarna samlades kl. 6,45 e. m. och Kalle skulle komma kl. 7. *De* voro i kavaj och *han* i frack, den gamla fracken förstås, ty han visste hvad som förestod. När Kalle gick genom matsalen höll han på att af gammal vana ta flickorna om lifvet, men de lossade hans röda, svullna näfve med mildt våld och sa' med vemod i blicken: »Inte mera så der, bokhållarn!»

Så upphäfde vännerna ett tjut när de fingo se Kalle, och gingo en och en och dunkade honom i ryggen med knuten näfve och hælde i honom ett stort glas punsch hvardera och sa »Skål på dej, gamle hedersprissel!»

Och »grosshandlare» Pilsner, som händelsevis var i

staden med »profver», och var en witzig karl och gammal vän till Kalle, han knackade i konjaksbuteljen med sodavattensflaskan och sa:

— Bror Pettersson!

Då du nu gör upp ungarlslifvets bokslut och lägger upp nytt konto för en kjol i ditt hjertas res-contra, så ha ditt vänfasta sinnes debitorer velat saldera ditt credit för trefligt kamratskap uti en bågare på löpande räkning för din välgång i den nya firman Kalle & Amalia. Måtte firmans hufvudqvinna genom ackuratess och beredvilligt tillmötesgående mer och mer göra sig värdig sin kompanjons förtroende, och du å din sida redligt öfverkorsa alla gamla konton i kärlekens kladd. Gifve Gud att edra känslors konto-kurant ständigt måtte stämma öfverens och minnets copiebok blott förvara angenäma ordres. När så storken skickar den ena fakturan efter den andra på rörliga brödkorgar med fötter inunder och musik i locket, blir det hausse inom den äktenskapliga världen, och om äfven många nya poster då inkomma på hushållskontot, så skall likväl den Petterssonska föräldrakärlekens giroräkning alltid visa ett glädjande öfverskott småttingarna till favör.

Äfven solida äktenskapliga firmor kunna beröras af skakande kriser, men kom ihåg, Kalle, att tårar och suckar äro korta varor, som lätt afsättas, bara man ständigt har kärlekens sirup och tålmodighetens krossocker på lager, i hvilket fall man kan göra sig räkning på öppen credit hos lyckans gudinna pr lefnadslång accept af firman Hopp & Comp.

Ja, Kalle, vi alla dina vänner, som stå här för att endossera den vexel, du och din Amalia dragit på den framtida sällhetens allmänna banks äktenskapsafdelningskontor, önska innerligast att icke protest från verklighetens rätt måtte följa vid förfallotidens slut, utan ett vederhäftigt lefnadsöde infria edert långa papper, så till

kapital som ränta, samt godtskrifva eder många lyckliga år!

Om så dina gamla vänner någon gång göra huset sin uppvaktning med nya profver på gammal vänskap, må du aldrig anse dem som förlegade varor, de der genom tömda bägares slutsumma otillbörligen tynga inventariekontots ut- och ingående balans, utan genom glädjens skyltande i dina redliga ögons fönsterexposition tydligt transporterera våra broderliga känslors saldon in i ditt vänliga sinnes förfallobok.

Då, Kalle Pettersson, kan du hoppas, att vid den stora höstrealisationen, när vår herre till dödens engel bortslumpar hela sitt kvarvarande bracklager vida under inköpspris, betraktas såsom en stuf, på hvilken försyneri icke misskalkulerat sig, utan med ett belåtet leende stoppar i kyrkogårdens kassaskåp mumlande: »Betaldt; qvitteras!»

När talaren slutat, hælde man ut ännu ett kvarter punsch öfver Kalles gamla frack och slog honom i ryggen och bedyrade att han var en festhudik, som ingen kunde låta bli att hålla af, och gjorde fina häntydningar om att hans fästmö's sätt att umgås med ungherrar skulle lemnat något litet öfrigt att önska ur sedlighetssynpunkt. Och så ordnade de sig vid spelborden; alla — utom Kalle, som tillsades att han alltid skulle vara ledig när hans värdar ville dricka med honom.

Och Kalle gick och tuggade på bittermandlar, som han tagit med sig för det han hört att de skulle vara bra mot börjande fylla. Och sen tände han en cigarr och gick och ritade sitt och Amalias namn i imman å fönsterrutan, och sög ut ett par punschfläckar på fracken, och stälde sig vid kakelugnen med händerna på ryggen och klackarna i spottlådan och kände att han började få hufvudvärk.

Så fick man då äta. När man kom till deserten

märkte man att Kalle inte alls varit närvarande vid supén. Allmänt sökande. Slutligen fanns han somnad i tamburen. Väcktes, fick sig ett par supar, en smörgås och en hummerklo samt hissades och bars under jubel kring matbordet. Platsens enkelqvartett sjöng: »Hvem är, som ej vår broder mins!» I porslinsskänken stodo »grosshandlare» Pilsner och matsalsfröken och kysstes med känsla och öfvertygelse.

Sedan maten borttagits, börjades spelet igen. Bara med den skilnaden att Kalle nu lagts till hvila på tre stolar inne i rummet, och att kandidaten Perrong ständigt stod och knackade med en ljusstake i ett vattenglas och tjugotre gånger föreslog en »skål för qvinnan» som ingen hörde på:

— Mina havvav!

Från lihi . . . ifvets buller och bång sähänker sig vår tanke (»Sju spel») ofta till det sti . . . hi . . . illa hemmets djupa frid. (»Dä va' lögn, jag tog öfver med knekten») Qvinnan har funnits ifrån äldsta ti . . . hi . . . ider. (»Jag bär inte hem det aset.») Den rena, milda, sympat . . . tat . . . tatiska qvinnan är en engel på jo . . . horden. Silentium mina herrar! Ty . . . hyst. Först några ord om qvinnan i allmänhet. Kan ni in . . . hi . . . hinte tigel! Se'n öfvergå vi till den allmänna qvinnan. (Bravo!) Redan Horatius sa':

³Utan qvinnor kan
Man ingenting utföra.³

Nej, ne . . . heej, dä' va' inte Horatius, Mu . . . hurre Fröbergs trupp va' dä. Som moder, maka och älskarinna ka . . . a . . . a . . . kan aldrig en man gå upp emo . . . hot en qvinna.

Gräl vid spelborden.

— Jaså, du sitter och fuskar, din lymmel, jag ska . . .

— Käre, snälle vänner — sa' Kalle, som ändtligen vaknat och i skjortärmarne såg på spelet — inte vill ni slåss, när ni har velat hedra mej mä' en så'n vacker fest...

— Va' gruffar du för, din tusan? Har vi inte hållt sprit i dej å' vatt sjangtila ve dej hela qvällen, å' så kommer du å' vet inte hut. Ut lymmel!

Hedersgästen utkastas och kandidat Perrong fortsätter sitt skåltal för qvinnan.

Spårvagnshästen och guvernanten.

(Social, fysisk, psykologisk studie.)

I Amerika har jag inte varit, men på den här halfvan af planeten Tellus vet jag inga lefvande varelser, som jag beklagar så djupt, som jag har en så innerlig medkänsla för, som spårvagnshästar och guvernanter.

Jag tycker precis att det finnes en viss likhet emellan deras öden.

Spårvagnshästen, den trötte, styfbente kampen med vemodsblick och ömma bogar, har en gång varit ett gladt och lyckligt föl, rätt så väl som ridhästen och karossiären, har sparkat upp efter menskligheten, liksom de, satt svansen i vädret, liksom de, och hetat »det lilla söta djuret», liksom de.

Guvernanten, den uttråkade, utpinade flickan med lugg i ansigtet och vice pastor i hjertat, har en gång

varit ett ystert, älskadt och omhuldadt barn, rätt så väl som arftagerskan och operasångerskan, har ätit marmelade och haft kort klädning, liksom de, haft en svag, älskande mamma, liksom de.

Spårvagnshästens seldom är enkelt och smaklöst. Der fins inte en rem, inte en sälja, som inte är absolut nödvändig för framskaffande af det lilla hus, vid hvilket man fastbundit honom, och med blödande hjerta får han se huru hans släktingar hyrvagnshästen, landåhästen och ridhästen blänka i nickel, nysilfver, lackerad läder och allt möjligt dingelidag.

Guvernansens toilett får inte heller vara för grann, i synnerhet om de små eleverna ha vuxna systrar. Ömma mammor vilja helst att lärarinnan skall gå i svart klädning med stenkolsgarnityr och oäkta spetsar, medan hennes egna flickor stråla i ljusa, fraicha sommartoiletter och äkta Valenciennes.

Om ridhästen och operasångerskan eller dansösen göra en liten piruett utom ridbanan och scenen då och då, kasta ryttaren i gatan och moralen öfverbord, förderfva en grefve, ruinera en baron eller bryta nacken af en grosshandlare, är sådant icke blott förlåtligt utan äfven pikant. Men spårvagnshästen skulle bara försöka löpa utom skenorna, guvernanten skulle bara låta ertappa sig på inspektorsrummet en enda gång! Det blefve piskrapp, nedsatt hafreranson, afsked på grått papper och en skandal för lifstiden.

Spårvagnshästen får sitt vanliga foder om der sitta två eller tjugo i vagnen. Papporna och mammorna ge 300 kr. (om hon varit i Schweiz och lärt sig klättra i berg 600) åt guvernanten, antingen hon bara har ett enda litet familjesnille eller fem flickor, två smågossar och sju af grannarnes barn att leda på sanningens, dygdens och kunskapens väg.

Då jag vill jemföra spårvagnshästens och guvernans-

tens lidande, så menar jag naturligtvis spårvagnshästen på Kungsholmslinien, som drar enbet. På ringlinien förljufvas mödan deraf att den delas mellan tvenne, och en häst på ringlinien är således närmast att jemföra med en guvernant der det finnes giftasvuxen son i huset.

Men ack, du stackars ringliniehäst! En vacker dag stupar kamraten vid din sida, linorna spännas ifrån, och nästa morgon då du trafvar förbi charkuteributiken vinka dess korfvar en sista helsning från din vän!

Stackars, stackars guvernant! Bäst som det är reser husets giftasvuxne son bort på några veckor, der kommer förlofningskort på posten; och ett billigt granatarmband och en af tårar urblekt fotografi brukar vara det mesta en arm lärarinna någonsin har i behåll efter sina elevs älskliga, vuxna bröder!

I allt för grufliga backar, såsom exempelvis Stockholms slottsbacke, pläga spårvagnsbolagen med en sista flyktig skugga af samvete och barmhertighet placera en hjälphäst, som kopplas vid under farten och följer med uppåt stigningen. Motsvarande händelse i guvernantens lif är när de långa, kulna höstqvällarna äro som outhärdligast, och till prestgården kommer en adjunkt med baryton och långa, svarta polissonger, och sjunger duetter med sorgsen lärarinna vid familjepianot, ljuft och innerligt.

Men ack! hjälphästen kopplas från å Norrbro och adjunkten flyttar till komministratur i Maj och tar — prostgårdsfröken med sig. Och spårvagnshästen lunkar vemodfull ned åt Blasieholmen, och guvernanten sitter ensam vid familjepianot i matsalen och spelar och sjunger så saknadsfullt och hjertgripande, att pigorna ute i farstun tappa ljusstaken i vedlåren och utbrista: »Stackars menska, som inte fick 'en! En kan ännu gråta när en hör 'na djäklas mä portefianot på dä viset!»

Spårvagnshästens lif är ett evigt enahanda. Så fort han gått linien ut, får han börja på igen. Guver-

nantens likaså. Så snart hon fört patronens eller länsmannens afkomma genom sagoverldens natt till historisk klarhet, Oskar II och brödrafolkens väl, så får hon börja på med Oden och Braut-Anund och Ynglingaätten i sällskap med kronofogdens eller häradsskrifvarens ungar.

I många fall har dock bolagets Pälle det bättre än guvernanten. Han får höra gratismusiken hos Berns och Blanches, han får se vaktparaden, han lyckas bättre än lärarinnan i sina försök att »draga med sig» unga vackra karlar, och, en gång antagen, behöfver han inte befara att bli »utan plats». Ringliniespåret tryter aldrig, men ungarna i herrskapsfamiljerna på landet bli snart på upphällningen, om Wicksell får hålla på lite till med sina förskräckliga föreläsningar.

Kan just undra om borgmästarne i Linköping och Jönköping, som bromsade herr Wicksells moraliska Jaggernaut och förbjödo honom föreläsa, ha några flickor, hvilka, »fästande mest afseende vid ett vänligt bemötande, söka anställning såsom lärarinnor i musik och vanliga skolämnena».

»Husliga» fruar äro att räkna bland bolagspällarnas och guvernanternas värsta plågoandar. De låta om torgdagarna sina pigor ställa stora, tunga victualiekorgar bredvid spårvagnskusken på platformen, och de säga: »Vill Clara hjälpa mig i morgon bittida med att skära sillsalladen innan läsningen börjar!»

Spårvagnshästen och guvernanten äro båda dömda till eviga Tantaliqval. Bolagets Pälle nödgas tålmodigt åse huru åkarehästarna stå på torgen bredvid linien och mumsa i hafre upp öfver örönen, och fröken Celestine, kronofogdens barns lärarinna, nödgas stilla, tigande, med längtansfullt skälfvande hjerta åse huru principalen och frun pussa om hvarann. Och om då principalen har en smula hjerta i bröstet och vill dela med sig litet af sina gracer äfven åt den stackars lärarinnan, så riskerar

denna att bli kallad till enskildt samtal med frun, som yttrar: »Kära Celestine, vi ha funderat på att skicka barnen till staden i höst, så Celestine får allt vara snäll tänka på något annat åt sig».

Droskhästen snafvar sju resor och står åter upp, men snubblar bolagspällen, då, ja, då är det godnatt, då släpas han med tills hans knän krossats mot stenläggningen, då skjuter vagnen på honom, och innan han hin-
ner mumla ett »Hin anamma't» är han medvurst.

Så ock med guvernanten. Grosshandlardöttrarna ha opåtaladt sin små »flirtations», konsulsdöttrarna resa till södra Europa (i Roslagen) på några månader och återkomma, litet bleka om näbben måhända, men piggare och älskligare än någonsin. Men om den stackars lärarinnan stapplar aldrig så litet i livvets branta uppforsbacke, si då är det slut, ty det enda hon skall ha godt här i verlden är rykte, lynne och tålmod.

Inga ha svårare vid att byta om lefnadsställning än bolagspällar och guvernanter. Hvem vill ha en häst, som bara är van vid att gå i halfmilslånga volter och fått sina ben förderfvade på den hårda banan! Hvem vill ha en hustru, mejerska, hushållerska, panoramabiljettförsäljerska eller karusellkassakontrollantska, som genom sitt evinnerliga kältande på ungarna vant sig vid att anse sig sjelf ofelbar och ständigt korrigerar andra!

Den dag då spårvagnarna drifvas fram med elektricitet och herrskapsfolks småflickor få sitt behöfliga quantum franska och geografi m. m. medels någon patenterad, mekanisk, literär korfstoppningsmaskin, som man får på köpet i jernbodarna då man der handlar en kokspis med nödiga kärl, den dagen skola djurvännerna dra en suck af lättnad och alla filantropiska föreningar sala till ägg-toddy med sexa efteråt.

Jag vet många unge män, som i väntan på denna lyckliga dag gerna skulle vilja säga ett par vänliga och

deltagande ord till de stackars guvernanterna, om de bara inte fruktade att bli qväfda af deras tacksamhet.

I korthet skulle man kunna säga att likheten emellan en bolagspålle och en ogift, qvinlig, aflönad barnauppfostrarinna består deruti, att båda befordra framåtskridandet, men olikheten deruti, att bolagspålleden afskyr ringlinien, men icke kan komma derifrån, medan guvernanten ingenting högre åtrår än att inträda uti »ringlinien», men har svårt för att komma dit.

För öfrigt behöfver herrskapet bara lefva högst hundra år för att få höra hvilken museiföreläsare som helst haspla ur sig:

»Här ha vi relikter af några öfvermåttan heliga martyrer.

Det här är askan efter en tysk, som i två år satt fängslad för sin tro. Han trodde att den resande inte skulle vakna när han tog plånboken.

Det här är venstra stortån efter herr Gjutaren, som pinades ihjel för det han inte betalt sin kommunalskatt.

Det här är örat af en stockholmare, som spelades ihjel af gratismusik.

Och här ser herrskapet ett trikotlif, som burits af guvernanten hos herrskapet Andersson. Hon hade nio barn att undervisa och skulle ändå hjälpa fru Andersson att förtala grannarna på lediga stunder. Icke desto mindre dog hon en naturlig död vid 36 års ålder, men så är också tricotlifvet söndersuckadt i ryggen.»

Från olika synpunkter.

(Notarien Blomqvist sitter på hotellschweizeriet i kretsen af några förtrogna vänner och talar om ungarlivets besvärligheter och städerskan Anna Lisa.)

— Ja, jag får lof gifta mig och sälja min sköna frihet och bli en likadan mes som alla andra äkta män, bara för det afritade, eländiga, patent-jubel-idiotiska käringstyckets skull.

När det är kallt och hon fryser om sina långa, otäcka kräftklor, när hon skall gå efter ved i källaren, då eldar hon på sin höjd hvarannan dag, och jag får ligga med nattrock, kavaj och pelspaletåt på mig i sängen för att inte midt inne i mitt eget rum förvandlas till ett isstycke. Men blir det mildt i vädret, då tycker hon det är roligt att stå i källardörren och slamra med allt gårdens folk, och då bär hon upp ved och då eldar hon så att jag får lägga mig spritt naken på chaislonguen för att kunna härda ut, och ändå fnurras håret på mitt arma hufvud af värmen. Ja, en idiot är hon.

I förrgår kom min farbror till staden, den der rika knölen på Tråhamra, ni vet, och som jag hoppas få allt ihop efter, när han blott kan besluta sig för att bli salig på allvar och inte bara vid toddybordet. Han kom upp på mitt rum och myste så godt, för der ser tarfligt och uselt ut, som ni vet, och så sa han:

— Rätt så, min gosse, jag tycker inte om när pojkar omge sig med för mycken lyx. Jaså, här sitter du och sträfvar och arbetar för din framtid, min käre Frans.

— Ja, farbror, och nekar mig hvarje njutning, hvarje förströelse, äfven den oskyldigaste. Nog skulle jag t. ex. gerna vilja gå på teatern ibland och se någon vacker,

historisk, fosterländsk pjes, men det får vara. En fattig pojke får inte extravagera.

Då kommer Anna Lisa — ack, om hon låge i Atlantiska oceanen på något riktigt djupt ställe! — med andan i halsen och ett par sjuknapps gants de Suède i handen och skriker:

— Notarien, notarien, si desse här glömde cirkusfröken när hon var här i går kväll och drack saft hos notarien . . .

Nå, jag slog lyckligtvis inte ihjel henne, som jag först ämnade, men när gubben gått utan att säga adjö, och jag tog henne om armen och ristade henne och frågade om hon ville jag skulle skaffa henne en friplats på något bra hospital, så bara klappade det vidundret mig på axeln och sa:

— Notarien lille, nu ska' han inte va' oresonlig, inte kunne ja, min stackare, veta att hans gamle farbror, som står på grafvens brädd och borde tänka på sin odödliga själ, också ä' galen ätter cirkusfröken!

»Om jag inte kan skaffa mig en yngre, vettigare människa att passa mig?» Jo bevars, jag hade en tjugooråring en gång, och jag tyckte riktigt bra om henne och hon var uppmärksam och snäll på allt vis, men så en afton, jag kom lite sent hem, stod der en muraregesäll i porten och slog mig midt i ansigtet med knuten näfve, så jag såg millioner vasatrissor och ett halft dussin nordstjerner också, och sa: »Tack ska' herrn ha för han ä' så snäll ve Lina, för Lina ä' min fästmö, ser han; och der ska' han ha för guttaperkagaloscherna, han gett henne, och der ska han ha för silkesjalen, och der för han kallade henne sin »söta vän» i går kväll när jag stod bakom pipan på vinden». Och så knölade han på mig så jag fick ropa på polis och inte kunde gå ut på 14 da'r. Nej, de unga städerskorna aktar man sig allt för.

Och så är hon så gammal, det kräket, så hon kom till före folkskoleförordningen, så hon kan inte läsa skrifvet, utan går och förbyter bref. I förra veckan skickade jag af henne med en biljett till vår vän Lundström af följande innehåll: »Käre vän! Jag mår lite illa i afton. Var barmhertig och kom och fördrif en dyster halftimme för mig!» och på samma gång en annan biljett till rådmanskan Pipping att jag skulle skaffa henne de blomsterlökarna, hon sagt att hon ville ha. Nåväl, klockan åtta på qvällen knackar det sakta på min dörr och in stiger — den fyrtiotvååriga, tjocka rådmanskan i kulört, uringad sidenklädning och kastar sig i min famn med näsduken för ögonen och håller på att krossa mig med sina elfva pund och snyftar och gråter och skriker: »O Frans, min älskling, förakta ej en svag, dåraktig, gift qvinna, som berusad af sin passion icke kunnat neka det brottsliga möte, hvarom du tiggde! Men du skref att du mår illa, älskling! Se mig in i ögonen och säg: du har väl inte tagit gift för min skull, o Frans? Förtvifla inte, dyre vän, Pipping blir 61 år vid Mikaelitiden och har en så'n stygg hosta om morgnarna».

Naturligtvis begrep jag genast att Anna Lisa förvexlat biljetterna och att rådmanskan flängt upp sin, utan att se på utanskriften. Men inte ville jag med denna enkla upplysning såra den gamla hederliga menniskan, som bytt om kläder och tvättat sig och slagit Heliotropparfym på sig för min skull, utan jag satte ner henne på chaislonguen och sa' att jag visserligen höll henne betydligt kär, men inte för mitt samvetes skull ville förleda en magistratsledamots fru till galenskaper, utan skulle försöka som en hederlig man qväfva min lidelse, och frågade om jag inte fick följa henne hem till hennes Pipping.

Nå menniskan, som på det hela taget ju är både klok och snäll, gaf omsider med sig och sa' att hon bara ville omfamna mig ännu en gång i lifvet, och me-

dan hon höll på med det, rycker Lundström upp dörren och skriker: »Hvad är det för dumheter, du skriver? Inte vill jag ha några blomsterlökar, inte».

Ja, mina vänner, ni begripa inte hur mycken förtret den käringsatan gör mig. Hon förgiftar mig med att ställa kristallblanksvärtan i st. f. magenbittern på nattduksbordet. Hon sitter och syr inne vid min lampa när jag är ute om qvällarna, och glömmar saxen i bädden så jag håller på att spetsa mig när jag kastar mig i sängen. Hon klipper sönder charta sigillatapapper och virar om stearinljusen för att de skola stå stadigt i stakarna. När jag då säger att jag skall strypa henne om hon förstör den minsta papperslapp, så går hon i kake-lungsvrån och letar upp oförskämda krafmbref, som jag kramat ihop och i vredesmod slängt utåt golfvet, och dem slätar hon ut och snyggar till och lägger midt på skrifbordet, så att häromdagen då jag fått gubben Ström med mig upp för att skriva på en vexel, så var det första som mötte hans blick en så'n der biljett af följande innehåll:

«H. H.

Om herr Notarien inte vill betala frackkostymen, som bekoms för tre år sedan, senast den 15 dennes, ser jag mig nödsakad vidtaga lagliga åtgärder.

Högaktningsfullt

A. Sticksell,

Skräddaremästare.“

O, Anna Lisa, Anna Lisa, den som hade dig der hvarken sol eller måne skiner!

(Gamla Anna Lisa sitter på sin kammare, ofvanpå notariens, i kretsen af kaffedrickande väninnor och talar om en städerskas lidanden och notarien Blomqvist):

— Ja si notarien d'ä den värste å alla mina herrar, å ja har ändå passat för trettisju. Jemt ä' der ett lif å

ett supanne å ett väsen på rummet, så en kan ble ännu förskräcker. Å di herrarna som går te en, di har ingen religion alls. En qväll när di satt dernere svor di å skrek å slo hännerna i bordet så jag höll på å ble vett-skrämder. Så rätt som dä va slo en näfven i bordet så det hoppade å så sa han: »Nej tack, go herrar, dä' va allt ja, som stack kungen!»

Då ble ja så rädd så ja svevlade å hörde inte ett ord mer, utan lå som en dö på golfvet te på mårrenen. Herre Gud, den käre, länge, granne kungen! Å honom skulle en så'n der usling gå å stecka ihjel! Inte för ja tordes tala om 'et för nå'n menska inte, men ja sa' te madam Grönlund, att hon skulle titta ätter nå't rysligt i Dagens Nyheter. Men der kom inte nå't om kungen förrän om tre eller fyra dar, å då sto der att han lifs lefvandes åkt på jernväg, så att den der harren hade allt stuket meste, guskelof!

Ibland har han inga pengar te ve, å när jag ber om, tittar han på mej som en tosing å frågar om ja inte tror att ja får värma mej nog dit jag kommer när ja bler dö.

Ibland går han på dans, å då ska den nya skjortan tvättas å strykas i en hast, å ä den inte färdig på eviga momangen så lefver han som en broms i en ullvante. Å så när han kommer hem så har han på sej små granna bann å rosetter å tocket, som han tatt från en hop stackars fröknar, som kanske hatt svårt nock å få hop te sin grannlåt å fattia föräldrar. Å dom sätter han på väggen breve sängen mä knappnålar, å när han tror att ingen ser 'en, står han å pratar om kärlek å att hjertat vell bresta för de der bannstumparna, å så kösser han på näfven och slänger mot väggen så fort han ä' i stänn te. Kan en tro en tocken herr ä vetti?

Å så ska en gå mä hans blomsterbuketter kring

hele stan. En gång skeckade han mej te garfvarns fröken ve Pilgatan mä en bukett, som den stackarn gett fem riksdaler för. »Hva sa' hon, hva sa' hon?» skrek han som en tosing, när ja kom tebaks. »Jo», svarte ja, »hon sa' att notarien va ryslit snäll, å hon viste buketten för sin mamma å va så gla' så. Å då sa ja ändå att dä va den grannaste å dyraste bukett notarien nånsin gett bort, för di han ger Lotta på stadshuset kostar allri mer än nie daler». Å ja hade inte väl fått oret ur munnen på mej förr än han ble alldeles vilder å slo hop näfvarne å svor å skrek att ja skulle gå min väg, annars skulle han mörda mej. Dä fick ja för min betjening. Ja, han ä bestämdt inte vetti, stackars herr. Å ibland när ja' kommer in och ska ella om mårnarna ligger han mä en våt hannduk om hufvet å talar i sömnen, å pratar om nånting han kallar för »påjänger» å »träck» å »hundöron», å ä så rysligt svag så. Ändå han luktar starkt.

I våras när frälsningsarmén va här sa' ja te en liten snäll, grann fröken, som va särsjant ve armén, att hon kunne gerna gå å försöka omvända min notarie, för ja trodde att om han feck lite Guds or i sej skulle han ble en annan menska. Å dä va' frälsningsfröken genast mä på, å ba om notariens adress, å to stormhatten på sej å en sångbok å en half årgång å »Strissropet» under armen. Å när hon kom in te notarien föll hon på knä å sa att nu skulle han frälsas genom blo å ell, antingen han velle eller inte. Å ja geck opp på mett rum å va så gla' så. Men hur di pratade och sjöng dernere så va' dä vesst han som omvände henne te sist, för rätt som dä va' så stötte han mä ellgaffeln i taket å skrek: »Anna Lisa, spring genast på bolaget ätter punsch å sockerdrecka!» Å sen när jag satte fram glasen hörde ja hur di sa »du» te hvarannra, å »Strissropet» lå på golfvet, å stormhatten på soffan, å notarien lofte frälsningsfröknen å skaffa in henne på ett bra syeri.

Ja, dä säger ja, att Gu tröste mej för den notarien, för han ä den värste herr ja har hatt, å ja har ändå hatt trettisju!

N:o 34, två trappor upp, till venster.

När man är en ung, vacker flicka, har hatt, handskar, parasoll, kappa, krås, skor och hela den öfriga toaletten i oklanderligt skick och 10 kronor öfver, hvad gör man då?

Det kan hända att man går och förstör dem på teaterbiljetter och bakelser, men det sannolika är att man går och låter fotografera sig.

Och lilla Karolina Strömbom, som bodde i Gefle, men nu var i Stockholm för första gången för att helsa på kusinerna Boqvist, hon hade, när alla uppköp voro gjorda och pengar till hemresan aflagda, 10 kronor och 47 öre öfver och hon gick till en fotograf.

Hon hade noga hört efter en, som var skicklig i sitt yrke. Till Florman hade hon då inte råd att gå, det blefve alldeles för dyrt, men Karin Boqvist hade visat henne på en, som var nära på lika bra, riktigt fin karl för resten och som bodde vid —sgatan n:o 34, 2 trappor upp till venster i tamburen och flitigt annonserade i Dagbladet.

Och så gick hon till —sgatan, stannade midt för n:o 34, såg fotografens skylt mycket riktigt i tredje våningen, klef upp för de två trapporna och vek af — till höger, knackade blygt och kände att blodet gaf sig af uppåt ansigtet.

En ung, vacker karl med mustascher och rutig sommarkostym och präktiga blå ögon öppnade dörren, rodnade, bugade sig och bad fröken vara god stiga in.

Det var en märkvärdig atelier, der fanns hvarken stativ, nackställ, draperier eller takfönster. Men det var nog bara mottagningsrummet.

Det var också en konstig fotograf; han var alls inte så der ledig och obesvärad, som dylika herrar bruka; han drog fram en emma till divanbordet, bugade sig och gjorde en tafatt gest med handen, som skulle betyda, att om fröken ville sätta sig på den der emman, så vore det bra. Då var Karolina nästan säkrare, så Geflebo hon var.

— Fröken har kommit med anledning af min annons i Dagbladet? sade ändtligen den hyggelige unge mannen och blef ännu rödare i ansigtet.

— Javisst. Kan det gå för sig nu strax? tyckte Karolina.

— Åh, min fröken, vi måste väl talas vid en smula . . . . jag . . .

— Kanske ni vill vara god och visa mig porträtt af några andra unga flickor, så jag får välja en ställning, som passar . . .

— Jag ber om ursäkt, min fröken, men jag har inga sådana fotografier. Ni är verkligen den första, som gjort mig den äran och . . . . .

— Hvad i Guds namn säger ni! Har ni aldrig tagit något fruntimmer förr? Och Karin Boqvist, som sa . . .

— Nå, men så lugna er då! Jag kunde aldrig tro att ni satte så stort värde på »erfarenheten», sa' den hyggelige unge mannen med ett maliciöst leende.

— Låt oss lemna detta, min herre, sade Karolina strängt. Tror ni jag blir bäst sittande eller stående?

— Ack, ni är förtjusande huru som helst och hvad betyder väl ställningen för dem, som så ofta

ämna träffas! utropade den unge hyggliche med lindrig pathos.

— Nu kan det vara nog resonneradt, tyckte Karolina. Jag förstår alls inte er mening. Vill ni taga mig nu?

— Åh, min fröken, jag är smickrad och förtjust, ja, jag... är verkligen mycket glad öfver att ni kommit hit, men... ni är mig allt för rask i vändningarna. Haf blott litet tålmod med mig! Så mycket kan jag dock säga, att ert ansigte behagar mig ganska mycket...

— Oändligt förbunden, sade Karolina med sin försmädligaste ton och gjorde en djup, ironisk kompliment, fast hon bara var Geflebo. Annars trodde jag att män af ert yrke lika gerna togo fula som vackra, unga som gamla ansigten och blott sågo på förtjensten...

— Håll, min nådiga! Inga förolämpningar om jag får be! Jag medger att min annons har kunnat gifva er underliga tankar om mig, men hvad skall väl jag tänka om er? En ung flicka, som kommer hit bara för att drifva nojs med mig...

— Är ni alldeles galen, min herre! Hvem är det här som krånglar och ställer till obehag? För sista gången frågar jag er: vill ni taga mig eller inte? utbrast Karolina med tårarne i ögonen och reste sig för att gå.

Den hyggliche unge mannen syntes vara ett rof för en betydlig sinnesrörelse. Ådrorna svälde i hans panna och hans manschettknappar darrade. Slutligen lät han sina öfversvallande känslor gå för full maskin, bredde ut båda armarna, gick emot Karolina, som om han velat boxas med henne, och utbrast:

— Ja, det är vanvett att sätta livvets hela lycka på ett enda kort! Det var vanvett att annonsera i Dagbladet! Det är vanvett att anförtro sitt öde åt en flicka, som uppför sig såsom ni, men i samma ögonblick jag fick se er fattades jag af en gränslös, lidelsefull, van-

vettig kärlek till er! Det må nu gå huru som helst, min fröken, men jag tager er . . .

Karolina hade under sin Stockholmsvistelse bl. a. intressanta platser äfven besökt Konradsberg, och vid de första orden af den unge mannens långa harang fick hon alldeles klart för sig att han var blixst vansinnig. Hennes skrämde blick sökte en klocksträng eller en liten svart manick med ett vänligt »Tryck på knappen!» omkring, och då hon ej fann något i denna väg rusade hon mot dörren.

Men den unge, numera ohygglige mannen stälde sig emellan, sträckte armarna emot henne och frågade om det kunde anses ogrannlaga att han nu bad att få veta hennes namn, sedan han förut bedt henne blifva sin hustru.

Karolina rusade förbi honom, stötte upp dörren och det första hon fick se var — fotografens dörrplåt midt emot.

Halfdöd af blygsel och fasa stirrade hon på den unge, numera åter hygglige unge mannen och suckade:

— Min herre, förlåt mig, här föreligger ett olycksaligt misstag! Ni är ju ingen fotograf?

— Nähäj . . . Gudskelof. Mitt namn är Lars Lundberg, egare af 2 mantal frälse Hamra ute i Roslagen.

— Men ni erkände ju sjelf att ni annonserat i Dagbladet?

— Javisst, den här annonsen, se här!

Och han gick in i rummet efter en tidning och Karolina läste:

”Fullkomligt allvar!

En ung landbrukare med förmånligt utseende och bildning samt af god familj söker på detta numera ingalunda ovanliga . . . . .”

Här hade Karolina bort svimma, det medger jag gerna och blyges på hennes vägnar öfver att hon

inte gjorde det. Men grät, det gjorde hon och så sa hon:

— Och . . . ni tror . . . då . . . ve . . . he . . . erkligen att jag skulle vara i stånd att springa åstad efter en giftermålsannons . . . . .

— Ack, min fröken, hvad skulle jag tro! O, jag blyges inför er, jag kan inte säga allt hvad jag vill . . . Men så kom då in ett ögonblick! Ni har hos mig väckt en känsla, som jag aldrig förr erfarit och inte nu ånyo vågar tolka, men lofva mig för himlens barmhertighets skull att det inte är sista gången vi se hvarandra!

Men Karolina hon lofvade ingenting, hon bara rafsade till sig handskar och parasoll och så gick hon.

De första två timmarne var hon rysligt ond, de nästföljande något blidare och följande morgon började hon tänka på att det ändå vore bra dumt att afstå från porträtteringen bara för den der usle landtisens från Roslagen skull. Fast hyggelig såg han ut, det kunde då ingen neka. Hon kunde ju gå till en annan fotograf! Men usch nej, det vore ju fejt, och dessutom hade väl herr Lundberg redan rest ut till sina Rospiggar igen.

Precis kl. 11 stod hon ånyo 2 tr. upp i N:o 34 —sgatan. Nu gick hon till venster och möttes genast af den vanliga atelierinteriören och den traditionelle herrn i sammetsrocken. Men — hvad i Guds namn var det! I den största fåtöljen midt framför stativet, inskrufvad i nackstödet och med riktig likbjudaremin satt patron Lundberg lifs lefvande. Stackars karl! han ville ändå ha något minne af sin stockholmsvistelse med sig hem till Roslagen.

Ja, sen vete Gud hur det gick till, men rospiggarne äro ett envist slägte och Lundberg släppte inte tag vidare, och nu ha han och Karolina Strömbom redan ett halft dussin pojkar, trogna kopior af pappa Lars, så att nog hjälper det att gå till fotografen. Men de äro

allesammans riktiga vildbasare, och räknar man bara hvad skodon och kläder kosta, så äro dessa konterfej, hvilka blifvit produkten af besöken hos den billigare artisten vid —sgatan N:o 34, mycket dyrare än ett halft dussin af sjelfve Flormans allrafinnaste i stort kabinettsformat.

Giftermålsannonser ha sedan dess blifvit alltmera vanliga. Herrskapet Lundberg vill inte alldeles fördöma dem. De mena att det visserligen fordras stort lättsinne för att skrifva dem och att egentligen ingen hygglig flicka bör bry sig om dem, men att de ändå, om försynen är vid riktigt helgdagshumör, kunna bli till välsignelse.

Och fru Lundberg, född Strömbom, hon menar att många dörrar föra till lyckan och att man ibland hinner allra hastigast fram om man »går galet».

Den fria kärleken.

Det blir nog trefligt när vi få de här gamla äkten-
skapen upplösta och kärleken ordnad på herr Wicksells
och socialisternas vis. Inga småaktiga formaliteter! Bara
man tycker om hvarann och kommer öfver ens, så är
man tvärt både gift och förlofvad. Bara man tycker
illa om hvarann och inte kommer öfverens så — är
man skild åt. Inga förargliga legala band! Och så
blir umgänget könen emellan så trefligt och ogeneradt.

Man sitter på teatern och ser dum ut och vet om
ingenting.

— Får jag lof å se på herrns program! säger en liten fröken med uppnäsa och luftballongshatt.

— Var så god!

— Söt flicka den der Jenny Strömbom, som spelar prostituerad med sådant naturligt behag.

— Åja, men tusan till hvassa naglar; jag var gift med henne ett tag i vintras, ser ni.

— Vill herrn ha ett glas öl?

— Tack fröken!

De gå ut i foyern på mellanakten och fröken requirerar öl. En medelålders herre kommer fram till bordet, bugar sig artigt, lägger två finger på damens skuldra och hviskar något i hennes öra, bugar sig omigen och går.

— Er herr bror? förmodar herrn, som blifvit bjuden på öl.

— Nej för all del, det är målarmästare Qvist, en rätt hyggelig karl, som jag var gift med ett par månader under förra sommaren. Men så tyckte jag inte precis om terpentinlukten — visste inte hvad det ville säga, hade aldrig varit gift med någon målare förr — och så gingo vi hvar för sig. Nu ville han bara veta hvar jag hade lagt nyckeln till stora reskofferten. Skål!

— Förlåt min nådiga, är ni gift för tillfället?

— Obetydligt. Det skulle då vara med en klädehandlare, som bor på nedra botten der jag hyrt andra våningen. Vi ha älskat hvarandra en vecka, men, kan ni tänka er, han snusar, den förskräckliga menniskan!

Det ringer och herrskapet går in i salongen.

— Godt öl deruppe. Jag tackar er!

— Å jag ber. Det är ju i den här akten alla de små barnen förekomma?

— Ja. Jag har sett denna pjesen två gånger förut. Vet ni hvad jag alltid funderar på när jag ser den der scenen med barnen?

— Nej, låt höra!

— Jo, om några af dem äro mina. Nu sedan staten öfvertager barnen så snart de äro födda och man gifter om sig några gånger om året, har man ju aldrig reda på sådant der.

— Nå, hvad skulle det också tjena till! Men jag vet ju att en del menniskor ännu fasthånga vid de der gammalmodiga »föräldrakänslorna». Ja, vet ni, jag har en väninna — hon har väl varit gift så der en nio gånger nu — och hon brukar alltid märka ungarna i venstra örat med brodersaxen innan hon lemnar ut dem till statskasernen, för att möjligen i en framtid kunna se hvilka som äro hennes.

— O så't pjoller! — Men vi ha haft så angenämt tillsammans att jag vågar fråga om ni inte vill supéra med mig efter spektaklets slut?

— Tackar!

De gå och supéra och glömma tiden i angenämt samspråk. De lära sig att tycka mycket om hvarann. När de skola skiljas befinnes det att fröken har glömt sin portnyckel.

— Jo, nu står jag der vackert! klagar hon.

— Det finns rum lediga på hotellet, upplyser kyparen.

— Ja, men de äro kalla och otrefliga; jag har ett annat förslag, menar herrn, som bjudit på supé.

— Och det vore?

— Jo, helt enkelt (gå ut ett ögonblick, kypare!) att vi gifta oss! Ja, kära, snälla fröken, jag hade tänkt vänta att fria till i morgon, men alldenstund ni ingen portnyckel har och jag å min sida älskar er med en innerlig värme, som jag aldrig känt för någon af mina elfva föregående hustrur, så . . .

— O käre vän, ni öfverraskar mig, men låt mig se efter först . . . kanske ligger nyckeln i min pelskofta . . . Nej, verkligen inte; nå i så fall tackar jag er på det

hjärtligaste. Å hvad jag håller af dig, min . . . hur heter du?

— Otto Phalén; och du min älskling?

— Rosalie Jönsson!

— O, min Rosalie! Mot dig äro mina elfva förra hustrur som en svärdsmedalj mot en kommandörspladaska!

— Otto, min egen Otto! Jag kände något underligt i mitt hjerta redan i samma minut du kom och satte dig bredvid mig på teatern, ändå vi aldrig sett hvarandra förr! O Otto, jag kan inte reda mina tankar längre, jag vet knappt hvad jag säger; jag är så utsägligt lycklig, så blyg och förvirrad. Se, du skall veta, min Otto (rodnar och lägger sitt hufvud mot hans rockkrage) att detta är bara femte gången jag såsom nyblifven brud sluter en älskad man i mina armar!

— Kypare!

— Här!

— Här har ni en fentiöring. Spring upp i morgon bittida till borgmästaren och be honom anteckna att i qväll gifte sig här på hotellet ingenjör Otto Phalén i kvarteret Wicksell N:o 57 med fröken Rosalie Jönsson i . . . (blickar frågande och kärleksfullt på sin maka).

— . . . kvarteret Apan N:o 3, infaller den lyckliga bruden.

— Ska ske. Har den äran gratulera!

— Godnatt!

— Godnatt!

Men i dörren vänder sig unga Rosalie i ljuft bryderi, småler förläget och hviskar:

— Kypare!

— Hvad befaller frun?

— Jo, bed borgmästaren vara så vänlig, att i fall presten inte skulle hitta mig under »Jönsson» slå upp »Dahlqvist» samma kvarter och husnummer. Ser du, min Otto, jag är inte riktigt säker på att inte klädes-

handlaren, det nötet, redan låtit inregistrera mig såsom sin hustru, eftersom vi, såsom jag nämnde, voro en smula gifta i förra veckan.

— Då förfaller den förbindelsen, min älskade, i samma stund som det nya äktenskapet anmäles.

— Ja, men Otto, hvartill denna afskyvärda inregistreringsformalitet i ett fritt land! Det är ju en qvarlefva af vidskeplighet sedan den tid man skulle läsas hop hos presten och måste ligga i fjorton dar i Köpenhamn för att bli qvitt sin make, såsom man ännu kan läsa i gamla böcker.

— O, min Rosalie hvad du har rätt deri; din fria, upphöjda ande harmonierar så innerligt väl med min egen. Men vi ha ju redan nu ganska mycken frihet. Tänk bara att alldeles slippa sina barn!

— Ja, på det viset bli inga barn bortskämda af svaga föräldrar, utan få en rationel, fördomsfri, för alla lika statsuppfostran.

— Och inga barn bli misshandlade, ty man kan ju aldrig veta om det inte är ens egna.

— Min Otto, det är så märkvärdigt att nu vid din sida vandra till ditt hem, som ju äfven skall blifva mitt. Älskling, anse icke din egen lilla bruds fråga ogrannlaga: tror du att vårt äktenskap kommer att räcka mycket länge?

— Kära Rosalie, att döma efter mina känslor för dig i denna stund, skulle vår förening komma att räcka en hel evighet, ja, ända till nästa höst, men du vet ju huru vår store lärofader Wicksell en gång i lifstiden sade?

— O ja, det der sköna stället, der han utbrister: »Kärleken bör vara fri såsom fågeln i luften, såsom vinden under himmelens fäste, ty hvem kan i Mars säga hurudant hans hjerta skall vara i Juni!»

— *Just så*, min älskade. Låtom oss därför inte göra oss några onödiga bekymmer för morgondagen.

Din Otto hör för resten inte till de obeständige. Min sjunde hustru — en liten sylfid med blåa ögon och långfläta — behöll jag i hela sjutton månader. Sjutton månader, Rosalie!

Tre veckor förgå. Otto och Rosalie lefva som två turturdufvor. Men så får modehandlerskan fru Jasmin hem nya pariserhattar.

Rosalie fordrar att Otto skall ge henne en för 35 kronor.

Otto vill att hon skall nöja sig med en för 20.

Rosalie gråter. Otto svär.

Slutligen går unga frun ut tidigt en morgon, kommer inte hem till frukosten och blir borta äfven öfver den vanliga middagstiden.

Otto sitter med dyster min och äter sur mjölk och bruna böner med fläsk, som pigan låtit brännas vid.

Slutligen slås tamburdörren upp och in träder Rosalie åtföljd af en herre med polisonger och segeldukspjexor.

— Får jag lof presentera: min man ingenjör Phalén — grosshandlare Hansson. Sitt ner, herr Hansson! säger Rosalie.

— Oändligt smickrad . . . hm . . . hm . . .

— Ja, Otto, nu är det så, att jag för sista gången frågar dig om du vill ge mig 35 kronor till den der hatten? Om icke, så har jag nu ledsnat på ett äktenskap, hvilket endast bjuder mig fattigdom och försakelse, och då står här (tittar ömt på grosshandlaren) en ädel vän, som jag länge varit bekant med, ja, hela förra veckan, och han vill gifta sig med mig i denna dag, nog tidigt att jag ännu i afton kan få taga mig en promenad vid hans sida klädd i den gudomligt söta hatten . . .

— Min Rosalie! Du vet att jag inte skulle vägra dig millioner, men — trettifem kro . . .

Grosshandlarens ögon trindra. Han plockar upp tre skånebankens tior och en alldeles ny riksbanksfemna,

lägger dem på brödkorgen och rusar mot Rosalie med öppna armar:

— Högtärade! Accepterande er värda offert har jag äran bifoga remissa per extra kontant. Kom per omgående i min famn, att vi må få kollationera våra hjertans bokslut och uppföra alla gamla sorger på utgående balansen!

Otto kramar sönder en tår i venstra ögonvrån, ser vemodigt på Rosalie, bugar sig för grosshandlaren och säger: — I vår tid är kärleken fullkomligt fri, och alldenstund herr grosshandlaren har 35 kronor, hvilket jag icke har, så böjer jag mig för nödvändigheten. Var så god och tag henne! Får det lof vara en cigarr!

Rosalie får ett anfall af ömhet, faller Otto om halsen och hviskar:

— Farväl, Otto lille, du var ändå en bland de bättre män jag haft . . . och han der är . . . flintskallig . . . Tror du inte du kan vigma till hatten?

— *Omöjligt*, min älskade!

— Farväl då, Otto! Må du bli lycklig och snart gifta om dig! Och dör du före mig, så ska Rosalie stå vid ugnen bland dina öfriga förra hustrur och välsigna din aska för tre veckors lyckligt äktenskap!

(Går med näsduken för ögonen.)

Grosshandlaren vänder i dörren, trycker Phaléns hand och säger:

— Mjuka tjenare! Trefligt att göra er bekantskap. Tänker väl snart gifta om er? Ni skulle inte händelsevis vilja titta på min förra? Storväxt blondin med smäktande ögon. Älskade henne utsägligt en hel månad, men kunde omöjligen vänja mig vid hennes fotsvett. Hade snufva då jag gjorde hennes bekantskap. Mjuka tjenare!

När Kråkvinkels torntupp skulle förgyllas.

Det hade varit stora politiska omhvälfningar i Kråkvinkel. Orgeltramparen hade afgått med pension och bagaren hade blifvit stadsfullmäktig i stället för plåtslagaren.

Bagaren var sig inte lik. Förr i världen var han en treflig kurre i vännernas lag och en öm familjefar der hemma. Men nu, när målaren och hökaren ville ha honom med på en toddy, så sa' han att han inte hade tid för viktiga göromål, och när hans pojkar satte åt honom att han skulle leka »datten», så sa' han: »Stör mej inte!» och när hans hustru klagade på lärpojckarna, svarade han: »Kom inte till mej med sådan strunt, när jag funderar på stadens affärer!»

Stadsläkaren gick till honom, och sa': »Du får inte ta dej 'et så nära, bror! Väl är det sant att 2,000 människors timliga väl hvilat på Kråkvinkels stadsfullmäktiges skuldror, men du måste äfven tänka något på din familj och inte låta dina bekymmer för stadens bästa lägga dej i en förtidig graf!»

Men bagaren slog sig för sitt bröst och sa': »En hederlig man, som hedrats med sina medborgares förtroende, får inte svika det; lif och död stå i herrans hand.»

Och kyrkoherden i staden gick till bagaren och sa' att det var rent af inte kristligt att låta de kommunala omsorgerna i så hög grad förtaga både sömn och matlust; men bagaren svarade honom med skriftens egna ord att »öfverheten bär inte svärdet förgäfves».

Men när bagaren hade funderat i tre månader på huruledes stadens anseende och framåtskridande bäst skulle befrämjas, så ingaf han motion till stadsfullmäktige om

att »kyrkans torntupp, hvilken at blåst och regn blifvit under många decennier illa medfaren, måtte till Guds ära och församlingens uppbyggelse omförgyllas».

Vice ordföranden, stadens skraddare, begärde ordet och menade att han var lika patriotisk och gudfruktig som trots någon bagare, men som torntuppen vore att räkna bland kyrkans betjente och hade fri bostad på Guds hus, så tillkomme omsorgen för hans återstående dagar icke stadsfullmäktige utan kyrkostämman.

Borgmästaren, som hade en svåger i kyrkorådet, upplyste att utdebiteringen för kyrkostämmomedlen växte år efter år och nu hade hunnit till en oroväckande siffra. Skulle denna än ytterligare ökas med kostnaden för torntuppens tidsenliga restaurering, så ville han inte svara för ordningen i staden, der vissa oppositionella och frireligiösa rörelser redan börjat visa sig. Betänk, man hade blott två ordinarie poliskonstaplar och en gammal döf nattväktare hvilken om dagarne var kusk hos borgmästaren. Det var just inte mycket till altarets och tronens, ordningens och grundlagarnas skydd i en upprörd tid och ett frisinnadt samhälle på 2,000 själar.

Vice ordföranden bad borgmästaren från de 2,000 förmodade tumultuanterna afräkna dels kyrkorådets och stadsfullmäktiges familjer, som inte skäligen kunde antagas vilja revoltera mot de förres beslut, dels skraddaregesällerna, som höllos i sträng tukt och herrans förmaning af vice ordförandens fru.

Diskussionen blef liflig och öfvergick småningom från de stela, parlamentariska formerna till ett gaskigt tankeutbyte man och man emellan.

»Fy tusan», sa' borgmästaren, »hvad skulle det göra om vi satte torntuppen på verldslig stat! Jemte sin religiösa funktion är han ju också väderflöjel och gagnar genom angifvande af vindrigtningen äfven meteorologiska

och timliga intressen, såsom höbergningen, sjöfarten och lustresor i det gröna.»

»Jaha», sa' stadskommministern, »det beror för resten inte så mycket på slutsiffran i en utgiftsstat som att staten fiffigt uppställles. För 10 år sedan var jag pastorsadjunkt i Skräköping med 700 kronors lön. »Det här bär åt skogen med hustru och två barn; jag måste söka mig utåt landet», sa' jag en qväll vid fjerde viran och tredje toddyn till borgmästaren och apotekaren. »Nej, för tusan gör inte det», sa' di båda två, »för se'n fins här inte tredje man vid viran i detta usla samhället», sa' di. »Ja, men jag kan inte sitta här och svälta ihjel för herrarnes nöjes skull», sa' jag. »Var lugn bror, det ska' vi rangera», sa' borgmästaren.

Nåväl, i nästa års utgiftsstat stod en ny post: »Vården om stadens planteringar, 1,000 kronor». Nå, de 100 kronorna, de användes mycket riktigt till nya träd och buskar, men de 900 fick jag såsom gammal botanist, för att jag skulle »hafva tillsynen öfver det hela», men egentligen för det borgmästaren och apotekaren skulle få ha sin vira i fred.»

»Här måste fattas ett beslut», tyckte ordföranden. »Vaktmästare, hvar ä' klubban?»

»Kors i all sin dar, den har jag inte burit hem se'n jag »ropade» på fru Jönssons auktion i förmiddags.»

»Det vore allt bra, om magistraten och stadsfullmäktige finge ha sin klubba för sig och auktionsutroparen en särskild af simplare slag, i fall han inte vill slå med hammare, som det brukades i min ungdom», anmärkte ordföranden godmodigt, och så knackade han ett doft slag i bordet med bläckhornet, och så var det då beslutadt att torntuppen skulle nedtagas, repareras och omförgyllas på stadens bekostnad.

Återstod så att afgöra om de därför behöfliga medlens anskaffande. Borgmästaren föreslog uppläggandet af

ett obligationslån, men måste afstå derifrån då flertalet af stadsfullmäktige inte visste hvad ett obligationslån var för något, men hade en dunkel förkänsla af att det var något otyg, som stod på sedelförfalskningens gräns.

Slutligen beslöts att under hand upplåna de nödiga medlen af »en af södra Sveriges mera ansedde hökare», och alldenstund kostnaden för torntuppens omförgyllning beräknades till 5,75 kronor fastställdes beloppet af den behöfliga summan till 600 kronor. Långgifvarens namn skulle inte offentligen nämnas, eftersom han var svärfar till vice ordföranden, lite smått procentare, och alla illvilliga tydingar skulle förekommas. Annars hette han Jöns Smörjelin.

»Hva . . . hva . . . fan vill det här säga?» sa' bagarn, hvilken ännu inte låg riktigt inne i den högre kommunalpolitiken. »Hva' ska vi med sexhundra kronor när tuppen bara kostar fem å sjuttifem?»

»Joho du», sa' viceordföranden-skräddaren, »alltsedan den öfver hela landet beryktade »vattenledningsmiddagen i Halmstad» ha vi då, gudskelof, prejudikat på, att då de herrar och män, som på sina skuldror draga omsorgen för samhällets bestånd och utveckling, med stadens medel gjort en gerning, den der för evigt fäster deras namn på kommunalhistoriens blad, hafva de rättighet att på det allmännas bekostnad vid offentlig festmiddag skaffa sig så många magkatarrer och kopparslagare som med institutionens fortfarande bestånd är förenligt.»

Så snart de fattade beslutet stätt att läsa i stadens tidning, samlades 150 af Kråkvinkels mera ansedda fruar samt en och annan äldre mamsell utanför bagarns-förslagställer'ns hus vid samhällets stora torg och utbrusto i ett högst omusikaliskt skrän: »Herr Pepparnöt, herr Pepparnöt!»

Bagarn bleknade och slöt hustru och barn i sina armar och så torkade han sig i ögonen och sa':

»Stafva du, d'ä socialisterna, du! Tänk på kanal-

arbetarne i Örebro, Stafva! Allt ädelt, allt upphöjdt i samhället vilja de uslingarna åt. Ack, att jag aldrig hade blifvit en politisk person! Innan qvällen ligger jag kanske död och kall på salsbordet. Lille Wille ska' ha min klocka och bror Jakob min pels . . . Och nu i Guds namn, upp med fönstret, Stafva! Jag vill tala till det revolterande folket. Ha' di bössor allihop?»

»Herre Jesses, nej si d'ä bara syföreningen! Fy skäms Lovisa, att vilja komma så der å skrämman slaget på min stackars gubbe!» sa' Stafva.

»Hvad önsken I, ärade fruar och fröknar af Kråkvinkels stad?» sa' bagarn och kröp upp på fönsterkarmen.

»Jo, vi vilja tacka er för det ni i denna gruffliga tid af otro och vantro, Strindbergianism och midnattsmission, har velat gifva folket en andlig väckelse genom det vackra förslaget till torntuppens omförgyllande! Men, herr Pepparnöt, vi lefva i qvinnans tidevarf och vilja ödmjukast fråga hvarför hönset på kyrktornet nödvändigt skall vara en otäck karl? Vi hafva i praktiken föreningen för gift qvinnas eganderätt, vi hafva i literaturen fröken Alma Åkermark i »Framåt»; det är tid att man tager steget fullt ut och låter oss här och der äfven få en höna på kyrktornen.»

»Ärade damer, redan biskop Tegnér svarade i sin tid på samma fråga, som I nu framställen: »Förmodligen är hönset på kyrktornet en tupp, emedan om det vore en höna och hon värpte, det då endast blefve förlorade ägg.»

»Intet skämt om vi få be! Qvinnan är mycket mera religiös än mannen, en qvinnas, d. v. s. en hönas varma, trofasta blick, från höjden riktad ned på herrans gårdar, skulle verka till mycket mer välsignelse än en mans, d. v. s. en tupps.»

»Men hon kan inte som tuppen från sin upphöjda plats helsa den uppgående solen med solosång.»

»Men allt det mest upphöjda i världen har af evighet varit af qvinlig natur.»

»Men tänken då på kostnaden, mina damer, tuppen ha vi redan!»

»Med ringa besvär kan man gjuta om honom till en höna. Det är inte värre än att i äktenskapet förvandla en karl till käring.»

»Så länge jag kan hålla mitt hufvud i vädret, kommer der aldrig någon höna på kyrktornet!» röt herr Pepparnöt argt.

»Nåväl, ni karlar, ni odjur ha ju magten ännu. Ni segren i dag, men kom ihåg att det blir en s. k. Pyrrhusseger; jag skall tala om alltihop för Stella Cleve och Alma Åkermark», sa fru Lovisa, hvarpå deputationen aftågade.

När torntuppen fem månader derefter var i ordning blef det en verklig festdag i Kråkvinkel. Tolf hvitklädda, lindrigt pensionsbildade flickor buro klenoden i procession till kyrkdörren, hvarefter en hymn sjöngs af valda röster. Så kom festmiddagen, den stadsfullmäktige åto gratis, men vanlige dödlige betalte med 25 kronor pr kuvert. Midt emellan soppan och fisken hängde länets höfding vasaordens riddarkors å bröstet på herr Pepparnöt, hvars initiativ man hade att tacka för denna sköna, oförgätliga dag. Det ringdes i kyrkklockorna och alla bodar voro stängda.

Till h. m. konungen telegraferades:

«Kråkvinkels samhälles lojale invånare, samlade för att glädjas öfver den nya glans, som utstrålar från deras omförgyllda torntupp, våga i djupaste underdånighet anhålla att, medan de nu ändå hafva sina blickar rigtade mot höjden, genom mig, sin borgmästare, få nedlägga uttrycken af sin undersåttliga vördnad för e. m:s tron.»

H. m. behagade genom sin förste hofmarskalk låta svara:

«Lifligt deltagande i eder glädje, är min önskan och förhoppning, att tuppen i fråga måtte i sekler få blicka ned på ett lyckligt, laglydigt Kråkvinkel.»

Och hans högvördighet biskopen, som höll festtalet för den omförgylde, gjorde en vacker utläggning om tuppens moraliska och kulturhistoriska betydelse i allmänhet, och menade till sist, att så länge barnen i Kråkvinkel hade sina blickar och tankar fromt fästade på tuppen i abc-boken, de medelåldrige bara på tuppen å stekfatet och de gamle endast på tuppen å kyrktornet — vaksamhetens och uppståndelsens symbol — så kunde denna jordens mäktige ännu våga taga sig en liten tupplur.

Europa i vapen.

Jag håller af det här fosterlandet och är beredd att offra en hel hop för dess försvar, och så länge vi ha andra kammaren något så när lik sig, tror jag inte att oftren ska bli värre än att jag skall kunna bära dem.

Men nu ska vi besinna, att vi här i Sverige äro ett halft sekel efter med försvaret, att vi förr eller sednare måste taga ett raskt steg framåt, och sedan det ena steget efter det andra, för att kunna följa med det öfriga Europa i blodsutgjutelseskicklighet och ärorik mandråparetalong.

Går man in i ett artillerimuseum eller en rustkammare och ser huru vapenfabrikationen utvecklats sig århundrade efter århundrade, så är det inte svårt att se hvart det bär hän. För min del söker jag redan sätta mig in i huru det skall bli när våra barnflickor lärt sig

bajonettfäktan och våra fruar få hvar sin Nordenfeldtska kulspruta i turnyren.

Det tjugonde århundradets försvarsnihilism kommer att bestå deri, att man vill ha skottdagen fri för idkande af fredliga yrken, ty att 365 dagars vapenöfning per år är oundgängligen nödvändig, det har man nog då lärt sig att inse, men jag för min del tror att vi med skottdagen tjänstledig bli alltför mycket underlägsna de nationer som under skottåren ha 366 exercisdagar, och därför menar jag att vi böra exercera äfven den 29 Februari.

Att fruntimren, som nu börja pocka på alla möjliga och omöjliga manliga rättigheter, inte vilja undandraga sig värnepligten, tar jag för alldeles gifvet, men tänk hvilken massa små söta, oskyldiga barn, som ska tappas i gatan och slås sönder när värnpliktiga barnjungfrur skola göra honnör för sina manliga förmän!

Artillerivetenskapen blir så fullkomnad att kulorna gå många mil, så att vore det inte för att få visa sina uniformer och för jordens kullrighets skull, så skulle ett par medelstora arméer kunna slåss i en 10 à 12 år utan att någonsin få se hvarandra.

Gifta officerare finge naturligtvis in sina hustrur såsom värnepliktiga i sina kompanier. Tänk hvad de skulle tycka det blefve underligt att en gång få något att säga öfver fruarna! Men det kan nog hända att en liten späd stämman emellanåt hördes ur ledet: »Nu göra vi 'på stället hvilat', Janne! Jag har lite saft och bakelser i kulsprutan», eller »Vill du sakta af på marschen, ditt odjur; du springer minsann inte så raskt när du skall gå och söfva lillan om nätterna!»

Då ryter mannen-kaptenen, glömsk af allt annat än att han svettas för fosterlandets väl: »Nummer 57 Laura Klingbom har två dygns arrest på sina rum under bevakning af två man (lägre): så kan du stoppa mina strumpor, Laura lilla, och ställa vakten att mangla in byken.»

Med någon kännedom om den menckliga naturen tror jag att en armé sammansatt af både män och qvin-
nor skulle uti t. ex. ett trettioårigt krig rekrytera sig sjelf.

Värnepligtsåldern bör utsträckas från 10 till 70 år, hvarefter manskapet kvarstår i landtstormen tills det fyllt 100 år. Skulle någon aflida medan han eller hon ännu kvarstår i landtstormen, vare arfvingarna pligtige att ersätta staten med en vakansafgift af 150 kr. per felande år.

Möbler, husgeråd och redskap inrättas så att de äfven kunna apteras till vapen; hvarenda »sybult» blir en krutkardus, hvarje köksknif en bajonett, hvarje eldgaffel en lans och hvarje positiv en kulspruta, som skjuter 500 skott i minuten efter melodien »Der Wenzel kommt» och 600 när man vefvar en polska.

Då blir det goda tider för herrar officerare. »Gif mig er dotters hand, herr grosshandlare, eljes ställer jag er på post vid kokhuset hela natten!» »Jag älskar er högre än mitt eget lif, fröken, men om ni inte besvarar mina känslor får ni 15 dygns arrest för uppsåtlig olydnad mot förman.» Jo, så kommer det då att låta.

Så blir köksan vice korporal medan frun blir bara »gemen»:

»Har du nu slagit sönder en terrin igen, din låpa!»

»Håll åt sig n:o 14 Emma Stolt, annars rapporterar jag er för oqvädinsord mot befäl!»

Jo det blir trefliga tider!

Tyskland väpnar sig med en kanon med 400 fots kullopp och som skjuter pricken på 5 mils afstånd, laddar den med sprängbomber och skjuter sönder en stad på 20.000 invånare i ett enda skott.

Frankrike förser sig med ett infanterigevär, som spottar kulor på 6 mils afstånd en hel timme efter aflossandet.

Sverige skaffar sig en enda kanon så stor att herr Arnoldsson kan packas in i kulan, hvarefter den afskjutes

mot fienden och slås sönder mot marken utan att skada någon, hvarefter herr Arnoldsson kryper fram och förehåller fienden strängt och allvarligt det oegentliga i att öfverfalla en liten nation, som vill vara i fred.

Hjelper inte detta, så afskjutes ännu en kula med deri förvarad ledamot af riksdagens andra kammare, som tillsäger fienden att åtminstone vara så ridderlig och vänta med angreppet tills vi fått undervisnings- och grundskattefrågorna afgjorda samt hunnit rådgöra ännu några få år angående det blifvande försvaret.

En ryss uppfinner ett sprängämne, af hvilket en enda thésked skulle vara nog att så i grund spränga två hela regementen i närheten af Berlin att man skulle få se dess västknappar snurra omkring bland buskarna i Sene-gambien.

En österrikare gör en klockkedsberlock, hvilken egentligen är en pistol, hvars kula går genom alnstjock plåt och inte stannar förrän vid frukostdags dagen efter den blifvit afskjuten.

Då inse svenskarna att något måste göras, samt besluta medels gemensam omröstning af riksdagens båda kamrar att förse en fredsvänlig Värendsbo med resårpjexor och läderkappsäck samt skicka åstad honom för att kalla Europas suveräner till allmänt möte i Moheda och der mildt men kraftigt förehålla dem det lindrigast sagdt opassande i att skjuta ihjel folk, som betalt sin kommunal-skatt, röstat med rena partilistor vid politiska val och för resten aldrig gjort något ondt.

Stormagterna förhärda sina hjertan, framhärda i sin ondska, bry sig inte om herr Arnoldssons vrede och börja allmänt införa ett af en italienare uppfunnet skjutvapen, som kan bäras i portmonnäen och med lätthet förvandlar en stad af Moskwas storlek till en grushög der man inte ser en enda lefvande varelse utom en af

förskräckelse galen verkställande bolagsdirektör, som går och bjuder ut preferensaktier för 50 procent åt liken.

Bismarck bestämmer att all folkskoleundervisning skall upphöra, men alla barn fr. o. m. sju års ålder dagligen samlas i skollokalerna för att repa charpi och göra patroner.

Kapten Björlin, som under tiden blifvit ledamot af första kammaren, motionerar om allmän »afskrifning» af krog-, hökare-, skraddare- och alla andra räkningar mot det att nationen godhetsfullt gifver sitt bifall till att alla dårar och förbrytare lösgifvas och förenas till en enda militärkår, som skall bära namnet »Regementet Wetterlind», samt på sin fana de ärorika namnen: Göteborg, Glimåkra, Kristinehamn m. fl. Regimentets faltsång blir »Mitt lif är en våg», såsom skyldig uppmärksamhet mot kårens förste chef, förre vågskrifvaren Wetterlind, ni vet.

Europa blir oroligt och alla stormagterna ämnat förklara Sverige krig, men lugnas af meddelande i Posttidningen att »förre vågskrifvaren Wetterlind varit och sett på våningar i Skanör samt således troligen snart afgår från chefskapet».

En turk uppfinner en tamburnyckel, hvars pipa innehåller 2,000 skarpa skott, som kunna aflossas på en gång och äro tillräckliga att ge en stad af Londons omfång utseendet af en vidbränd fläskomelett, i hvilken man glömt skinkbiten.

Spanska cortez besluta en ny härordning, som ökar den årliga värneplikten till jemnt 400 dagar. En deputerad, som med almanackan i hand vill bevisa att detta är orimligt, blir nedskjuten på stället. Portugiserna, som utsträckt värnepliktsåldern från 6 till 90 år, börja derjemte uppföda arga doggar för att öka liniearméns styrka när inte folket räcker till. Föreningen för verdensfred och skiljedomstolar frir 50-årsjubileum och tycker att Europa bär sig svinaktigt åt. Civilisationen stiger och krigen

ökas. Slutligen uppfinner en engelsman en kanon, hvars bomb går jorden rundt på 80 minuter, förintar allt som kommer i dess väg och slutar med att taga den, som aflossat skottet, i ryggen.

Sen kommer »verldsfreden», men utan skiljedomstolar.

Tala är silfver, tiga är guld.

Det fordras endast en mycket obetydlig, till utseendet särdeles lätt sak för att vinna framgång, ära och rikedom här i världen. Frågar man något efter de mera gammalmodiga fördelarna vänskap, kärlek och aktning, så kunna de vinnas med samma medel och så att säga på köpet.

Hela konsten är att tiga, bara tiga, tiga »som muren», »som grafven», »som döden» eller som de allra landtligaste, blygaste och nyvaldaste medlemmarna af andra kammaren.

När man kommer hit till världen, är man vanligtvis hvarken stor eller qvick eller vacker, och inte alltid just så välkommen heller, om man är den sextonde i en fattig komministersfamilj eller den förste i en familj, som inte hunnit bli någon riktig familj, utan der man gått alldeles baklänges mot som våra första föräldrar gingo, d. v. s. i syndafallet till Paradiset.

Hvad skall en ung nyfödd man då göra för att ställa sig in med menskligheten? Han är för liten att använda såsom svärson eller vexelacceptant, för klumpig att

begagna som nystvinda och för fuktig att nyttja som brefpress. Det enda han kan göra för att vända sin nästas hjerta till sig är att tiga, tiga som revisorerna i Kalmarbanken.

Då säger modren: »Ack sicken liten snäll Guds engell!» fadren: »Jag tänker den lille stackarn dör snart», och grannarna: »Det var ett ovanligt beskedligt barn.»

När man sedan blir lite äldre och kommer i skolan, bruka alltid kamraterna komma och göra sig bekanta på det sättet, att de slå näsan af 'en och krossa två eller tre framtänder och sparka 'en på bena. Då skall man inte lipa och springa till magistern, utan tiga, bara tiga, gå till pumpen, tvätta sig och låtsa om ingenting.

Om tjugofem år, när du såsom pastorsadjunkt sitter och svälter ute på bondlandet i en två gånger vänd kafetan, kommer han, som slog af dig näsan, och är patronus till ett fett pastorat och faller dig om halsen och snusar ner dina bästa prestkragar och bjuder på Whisky-toddy med citron och säger: »Broder, det der pastoratet ska du ha, för du har alltid haft det rätta kristliga sinnet.»

Och han, som krossade dina framtänder, har blifvit grosshandlare och skickar dig ett helt dussin flaskor Rüdeshheimer, som blifvit för surt för kunderna, och inackorderar sina pojkar hos dig för 1,000 kronor per år och stycke.

Och han, som sparkade dig på bena, kommer och helsar på dig och har med sig en älsklig, lite halfgammal syster med hektik och 25,000 kronor arffallet.

Vid samtal med lärarne vid allmänna läroverken och i sinom tid med censorerne om vetenskapliga ämnen skall man akta sig att säga mer än man vet. Hellre tiga. På sådana der vanliga studentexamensfrågor som, »huruvida det tredje puniska kriget inföll före eller efter Kristi födelse?» kan man ju svara efter bästa samvete och öfvertygelse. Och om censorn vill veta, hvilken du anser har

tillfogat våra näringar störst skada, så svarar du: »friherre Gripenstedt», i fall censorn är protektionist, och »härads-höfding Settervall», i händelse censorn skulle vara en vän af det »fria utbytet».

Men skulle censorerna vilja gå dig närmare på lifvet och vilja veta, hvilket år Erik Väderhatts tredje minister-skifte inföll eller när madame Pompadour förlorade sin oskuld, så öppna munnen liksom för att svara, men få i detsamma näsblod, tig och gå ut.

Då får du heta »en snäll gosse, som tydligen öfver-ansträngt sig just i detta ämne».

Du kommer till universitetet, der det jäser i unga hufvuden och sjuder i unga hjertan. Skålar drickas och tal hållas. För ungdomen, för friheten, för Carl XII, för herr Knut Wicksell, för kärlek utan barnskrik, för republiken, kanslern och (under nachspelet) för de mera kända hetärerna.

Tig som muren, utom vid skålen för kanslern. Tig, rynka ögonbrynen och se ledsen ut. När du har hållit på med det i två terminer, så är du »en ung, intelligent man med fasta, goda grundsatser och som kommer att gå långt i världen».

Som professorernas gunstling, som »bror» med 29 baroner och 17 grefvar gör du ditt inträde i embetsverket och uppvaktar din chef, hvilken under samtalets gång låter undfalla sig att korpen är hvit och hans kunglig höghet arfprinsen och hertigen af Åreskutan ett snille.

Buga dig, tig och röj i ditt minspel en aktningstullt lindrig förvåning öfver att herr presidenten tackes anse nödigt betona så allmänt kända saker.

Så blir du befordrad till en god tjänst i en liten stad, der man kan tiga sig fram till ordförande i alla möjliga samfund. Staden har naturligtvis en »konstförening». Alla småstäder ha konstföreningar. Pro primo för att bättre halfherrar i snygga gångkläder skola få

spela konstkännare, pro secundo för att bleksigtiga lektorsdöttrar, som göra i aqvareller och konsertmessig smekning af elefantbetar, må kunna tjena sig en hacka.

Då det lider mot de allmänna valen i konstföreningen reser du upp till hufvudstaden, der det skulle bära illa till om inte herr Theodor Blanch just då utställer, antingen »En supé hos Judas Iscariot» af Klud-daraski eller »Den obotfärdige röfvarens fästmö» af Smetaduki.

När du hemkommer fråga både borgmästarinnan och postmästerskan »om den obotfärdige röfvarens fästmö såg mycket fräck ut», och stadens bleksigtigaste aqvarellist vill veta »om hon hade ordentligt på sig».

Du rycker på axlarna, rynkar pannan, ser märkvärdig ut och — tiger. Nästa vecka är du vice ordförande i konstföreningen. Kunde man välja någon bättre än herr Snusförnuftig, som »i hufvudstaden studerat konstens nuvarande ståndpunkt, och som oaktadt sina djupa insigter så väl aktar sig för förhastade omdömen».

»Hvarföre du bara blef vice ordförande?»

Herre Gud, riktig ordförande är ju gamle lagman-nen, som varit blind i tjugoåtta år.

Men äfven nu gäller det att tiga, ideligen tiga. Jag vet en ung, allvarlig man, som genomfört mitt program ända hit, men just såsom vice ordförande i Bysqvallra konstförening ohjelpigt föll från piedestalen af sin tystnads ära.

Der i Bysqvallra fans ingen bleksiktig lektorsdotter, som gjorde i aqvareller, men der fans en ung vice härads-höfding, som hade för vana att måla i olja, och hans taflor inköptes naturligtvis i främsta rummet af stadens konstförening till dess stora utställning vid kreatursmark-naden. Det hvilade öfver dessa dukar en viss friskhet, som man förgäfves söker hos Wahlberg eller Larsson, och när häradshöfdingens stora tafla »En präriebrand»

exponerades i konditorifönstret höll det på att bli lögn att få oxarna från torget, ty de trodde allmänt att det var en knippa hafrehalm.

Nu hade det ånyo varit exposition, häradshöfdingen hade klämt till med en duk nära på lika stor som rådhusgafveln, hade fått sina 650 kronor och väntade på ett smickrande omdöme af konstföreningens vice ordförande vid den lilla bankett, som alltid plögade avsluta dagens högtidlighet.

Vice ordföranden hade tegat sig fram genom messling, skarlakansfeber, högre allmänna läroverket, universitetet och de första stegen på embetsmannabanan, hade tegat sig till arf af två rika tanter och med tystnad råddat sig då guvernanten på Bondpina å sista rådstubalen friade själf inne i gröna kabinettet. Han hade i det närmaste tegat sig till namn, heder och värdighet af snille, och när någon bad honom skriva på en stor vaxel och frågade honom om han fick komma till honom med papperet följande förmiddag kl. 10, nickade han kärleksfullt och jakande, gick hem, packade sin kappsäck, skaffade sig permission och reste bort på 14 dagar samt låtsade vid hemkomsten att han hals öfver hufvud måst resa och begrafva sin fosterfar. Han höll en gång på att af misstag bli skickad till en konferens af döfstumma och skulle tvifvelsutän, om han skött sig, i sinom tid blifvit gjord till riksdagsman af något konservativt blad, som inte gillat den offentliga kandidaturen.

Men nu var hans stund kommen. »Konstföreningen» var samlad i festligt lag, och fan for i herr vice ordföranden att han skulle hålla tal. För första gången i sitt lif upphäufde han offentligen sin röst, talade och sade:

»Mina damer och herrar!

Alltsedan vår från minnets tafra aldrig utplånade, oförgätliga Amanda Krikonqvist, dottern af handlanden och illi-

terate rådmannen härstädes Jeremias Fikonqvist, som nu gått att i en bättre verld söka »clair obscur» och »stämning», här i denna sal utstälde sin »Gåsunge i sjönöd» torde ingen af samhällets egna medlemmar ha höjt sig derhän i konstnärlig fulländning, som häradshöfding Peterzohn genom den vackra tafla, hvarmed han riktat dagens utställning. Denna tafla vore det för hvilken konstnär som helst en ära att ha målat; hvad skola vi då säga, vi som veta att den är en produkt af några få stunder, dem nöjet undanstulit pligten, talangen embetet, paletten strafflagen! (Bravo!)

När vi se den idylliska bygd, häradshöfdingen här framtrölat på duken (Hör, hör!) denna förtjusande interiör af landtlig id (mummel), dessa raska skördemän, som utan rast och ro fälla den gulnande säd (mumlet växer) så kunna vi väl tillstå, att sällan har svenskt landtlifs trofasta, fredliga sträfvan blifvit så genialiskt tolkad i färger, som å denna intagande idyll af häradshöfding Peterzohn.

En skål för honom, mina damer och herrar!»

Hänförelsen, som var stor i början af vice ordförandens tal, mojnade märkbart af under dess fortgång, några satte bort sina glas utan att dricka, och häradshöfdingen sjelf såg mycket betänksam ut samt betedde sig rent af lite ovänligt, när vice ordföranden ville klinga med honom.

Talaren, som, Gudbevars, tyckte att han gjort det riktigt bra, blef slutligen sjelf orolig och vände sig till ordinarie ordföranden i konstföreningen, direktör Lundström, samt sporde:

»Hvad är här i vägen, ärade farbror?»

»Ja, jag vet inte riktigt, för jag har haft så ondt af den satans flussen, att jag inte kunnat titta på en tafla på 17 år, men jag tror visst att det var ett litet misstag i ditt tal det der om »skördefolket», för jag har hört sägas att häradshöfdingens oljemålning skulle föreställa — Slaget vid Narva.»

»Åh Herre Gud!»

»Såg du inga kanoner?»

»Jo, när jag tänker efter så låg der två, men det trodde jag var brynholkar.»

(Följande dag anträdde konstföreningens vice ordförande en längre badresa. Inom föreningen fungerade han aldrig mer.)

Några af denna jordens store.

I denna tid af byråkratiska felgrepp, konungslig vanmagt och folkligt oförnuft är det läskande för själen att tänka sig, hurusom det likväl i Europa finnes åtminstone två länder, hvilka hafva den yppersta regering, som ännu existerat på jorden, enär de styras omedelbart af Gud fader sjelf, det ena genom ett barn, det andra genom en däre, det ena Spanien, det andra Bayern.

Bara man nu inte i Spanien glömmet skilnaden emellan en »falsk och en äkta spanjor», bara inte den bayerska brygden »kommer etter» liksom Arbogas!

Att konungatronen är en gudomlig, öfver alla andra upphöjd inrättning, skönjes lätteligen och klarligen deraf, att om en kung blir galen och glömmet att regera, så regerar vår herre i hans ursinniga majestäts stad och ställe och allt går ganska bra, men om en ladugårdspiga blir galen och glömmet att ge djuren nattfoder, så skickar vår herre inte ens sin allraminste lille Lundensiske prestmöteshvardagsengel med lite klöfver och hafrehalm till de stackars kreaturen, utan de få opåtaladt slita sina bindslen och sätta hornen i hvarandra såsom frihandlare och protektionister för sed hafva, så framt de ej föredraga att stå stilla i båset och svälta ihjel såsom småländske folkskollärare bruka.

Vidare: om en kung får barn, vansinniga eller kloka, så glädjas englarna i himmelen och statsråden på jorden, det heter att »tronföljden är tryggad» och kungen sitter säkrare på sin stol än förut.

Annat är det om en stackars ladugårdspiga får barn, då köres hon ur tjensten ögonblickligen.

Och ändå heter det att »barn äro en Guds gåfva!»

Äfven i andra fall har en galen kung det bra mycket bättre stäldt än den klokaste ladugårdspiga. Jag vet t. ex. en svensk officer, som efter aflagd tro- och huldhetsed till en mycket klok och vacker ladugårdspiga nödgades afgå från regementet, men de bayerska officerarne hafva allesammans aflagt tro- och huldhetsed till hans mer än vanligt inskränkta majestät konung Otto. Och hade de inte velat det, så hade de fått afsked, kanske t. o. m. blifvit halshuggna.

Jag är i allmänhet en vän af den »inskränkta monarkien», men när monarken är »inskränkt» till ett enda rum med vakt vid dörren, då faller jag i besynnerliga tankar.

Och det säger jag: jag ville inte vara kunglig bayersk krigsman i dessa dagar. Vi antaga att hans måttligt begåfvade majestät regerat ett tag så att rappningen rukit af väggarna, dörrlåsen gått sönder och högstdensamme kommit ut i Guds fria natur. Enligt sin tro- och huldhetsed är då vakhafvande officern pliktig att blindt lyda herrans ursinniga smorda och, om det så vore, på hans befallning kapa hufvudena af prinsregenten och alla statsråden. Men enligt sunda förnuftet är officern pliktig att vördnadsfullt taga majestätet i rocken och i underdånighet föra in det igen.

Men när sundt förnuft och tro- och huldhetsed komma i strid med hvarandra, hvem bör då ge vika?

Naturligtvis sunda förnuftet, som bara är ett påhitt

af Gud, medan deremot tro- och huldhetseden är en produkt af gode och vise konungars ihärdiga tänkande.

För öfrigt lär kung Otto från första stund sökt göra ett mycket praktiskt bruk af sin konungsliga magt, ty knappt hade regeringskommissionen för honom läst upp dokumentet om hans nya värdighet, förrän han af det samma gjorde en stor, alldeles oklanderligt danad strut, en strut så felfri, att om bayerska ministèren inom sig haft någon norsk kryddkrämare Haugland, skulle han börjat tvifla på konungens vansinne.

Då vi veta att den Herren gifver ett embete, den gifver han ock förstånd att sköta det, och då väl ingen djerfves påstå annat än att vår herre sjelf gjort kung Otto till herrskare öfver de goda bayrarna, så kunde man kanske nu räkna ut huru mycket förstånd en konstitutionel konung egentligen behöfver.

Spaniens unge lifskraftige monark hade i nåder länge ondt för tänder, hvilket förmodligen hindrat honom att med nödig kraft och vishet fatta sina dispositioner, hvarföre Carlisterna började resa på sig och konspirera mot vaggan och tronen.

Af den omständigheten att hans unga, lifskraftiga spanska majestät med lika ifver hänslet sig till »venstern» som »högern» af den konungsliga ammans bröst, slutar man sig dock till det bästa för hans strängt parlamentariska hållning i framtiden. Icke heller tror man att han kommer att trötta ut sina embetsmän med för mycket arbete, ty den ende tjänsteman, med hvilken han ännu konsulterat, nemligen den tandläkare, som för 2,000 realer i månaden är anställd att plombera de kungliga tuggverktygen, lär ännu inte alls se öfveransträngd ut. — Får man i de täta ombytena af det underlag, hvarpå majestätet först i nåder hvilat, se ett omen för de underlag, hvarpå en parlamentarisk konung i allmänhet stöder sin regering, så lära äfven lakanskiftena i den kungliga vaggan

tyda på blifvande rask omsättning i ministèren, så att inga gamla civilkaptener eller unga bankbokhållare behöfva förlora hoppet.

D'ä kitsligt att vara kung nu för tiden. Folken veta inte riktigt hur de vilja ha det. Numera högstsalig Ludvig den dränkte var den mest skyldige monark i Europa, och det var inte till pass för skrikhalsarna, som skrånade att han ruinerade landet. Hans stormächtigaste majestät Alfons den nylindade är den mest *oskyldige* bland verldsdelens monarker, och nu är inte heller det bra.

Hvad skola de arme kungarna göra?

Regera de innan de fått tänder, så är inte det bra, regera de sedan de mistat förnuftet, så är det lika rasande.

Ack om folken en gång riktigt ville inse hvad godt monarkerna gjort dem bara i moraliskt afseende.

De hafva gjort dem ödmjuka, ty att gå i arf till krönta spenabarn skall ovilkorligen förmå dem att jemföra sig sjelfve med boskapshjordar.

De hafva å andra sidan gifvit dem sjelfförtroende, ty i dessa de ständiga konseljskiftenas tider går ingen hemmansegande underlöjtnant säker för civilportföljen.

De hafva lärt dem att lagom akta höga platser i statens tjenst vid tanken på de personer som bekläda dem.

Dessutom har människans ande behof af något evigt, oförytterligt, oförstörbart och ovanligt, något som icke genom slöseri kan försvinna eller genom vanvård förgås. Derföre fick människan i begynnelsen arfsynden och, sedan hon blef ogudaktig och började tvifla på denna, den ärftliga monarkin.

Så finnes det ock en annan monarki, oinskränkt och oärfelig. Den gränsar i öster till de gamles Valhall, i vester till de unges himmel, och kung är den, som med sin själ famnar dem båda och rycker deras under ned

till jordens barn med skaldens sång, med tänkarens ord, med konstnärens verktyg och statsmannens snille.

Någon sällsynt gång födes en man till tvenne troner, en i hofvets och en i andens verld, och deraf kommer det sig bl. a. att vi så ofta, när det andliga majestätet råkar i konflikt med det erkebiskopssmorda, se konung Oskar II beljugen och missförstådd.

Förutom erkebiskopssmorda kungar och andliga majestät finnas här också småstads-, by- och köpingskungar.

Dessa äro sjufaldt värre, enär de icke äro skyldiga att hålla sig med statsråd, om de äro kloka, eller jerngaller, om de äro galna, och så är deras rike så litet, att de hinna lukta öfver det ett par gånger om dagen. Inga allmänna hus få byggas, inga kommunala tjänster eller förtroendeposter besättas, ingen festmiddag afätas, ingen nattvakt pensioneras, ingen torgpump repareras utan att lokalkungen haft sin nasus deri och sagt huru det skall vara.

Någon sällsynt gång händer det att bykronan, småstadsspiran eller köpingstronen verkliggen innehafves af lilliputsamhällets dugligaste karlsperson, men ännu oftare inträffar det, att när det lokala majestätet med öfliga högtidligheter skrinlagts å platsens kyrkogård och man hunnit draga andan och sansa sig litet, man finner att den saligen afidne ettdera varit en dumbom, som bara var litet mera tilltagsen än sina grannar, eller också en stortjuf, som länsat de allmänna kassorna.

Af qvinliga och mera erkända majestät ha vi »bal-drottningen», som för ett despotiskt, kort och glänsande regemente.

Men vi lefva i förfalskningarnas tidehvarf, och mången hederlig karl, hvilken klifver i brudstol med ett dylikt majestät, finner till sin förvåning att hela samhällets unga, nöjeslystna verld låtit regera sig af några

lösflätor, 25 alnar tyg, en sminkburk och ett par höga klackar.

Det andra är ingenting att tala om, och vi ska heller inte tala om 'et.

Om bevillningsberedningar och taxeringsnämnder.

(Några ord i allmänhet.)

Vår Herre låter aldrig en och samma människa eller institution få alla eller ett flertal af sina egna, i Lindblomska katekesen närmare beskrifna egenskaper.

Har Han åt någon, såsom t. ex. åt bevillningsberedningen, förunnat sin allvetenhet, så får denne någon, t. ex. taxeringskomitén, inte så mycket som lukta på Hans rättvisa, godhet och barmhertighet.

Jag vill inte säga något ondt om bevillningsberedningarna och taxeringskomitéerna, ty en och hvar kan ju se, huru gränslöst mycket herrarna deri sjelfve förlora på det der uppdraget.

Är det en person, som efter den allra enklaste och mest tydliga uträkning annars måste förtjena minst sina 7 à 8,000 kronor per år, så skall man aldrig se honom skatta för mera än 4 à 5,000, så framt han sjelf sitter i någon af de der institutionerna. Skillnaden förfares genom vanvård af vederbörandes affär, medan den ärade komitéledamoten sitter och arbetar och kalkulerar för stadens, köpingens, stationssamhällets eller socknens bästa.

Eller ock sliter han upp den i fyrskäfte lakan medan han i sömnlös ångest ligger och vrider sig och rädes att han icke skall kunna skatta sin nästas förtjenster nog högt.

Huru smärtsamt och ruinerande det der beskattningsuppdraget är, kan man för öfrigt finna deraf, att icke allenast ärade herrar komitéledamöter sjelfva utan äfven deras släktingar och mera intima vänner bruka lida stort afbräck i sin näring och minskning i sin beskattningsbara inkomst genom att någon i släkt- eller vänkretsen kommer in i en af de der komitéerna.

Låt om oss dock till mensklighetens heder erkänna, att den icke härvidlag såsom i vanliga fall, då det går utför med den stackars nästan, undandrager herrarna med de enligt fyrktalslängdens vittnesbörd tillbakagående af-färens sin kredit och sitt förtroende. Nej, berednings- och taxeringsherrarna bruka i allmänhet i våra svenska samhällen ha ganska god kredit samt bli vanligen också sysslomän i konkursmassorna efter dem, på hvilka de genom sin utmärkta inkomsttaxering lagt det hufvudsakliga af stadens, köpingens, stationssamhällets eller socknens skattebörd.

Att göra konkurs eller gifta sig in i släkten till en af herrarna i taxeringsnämnden, eller rymma ur riket med kassabalans eller svälta ihjel eller börja att låta lagsöka sig, äro de enda medel, som numera återstå för äfven den mest blygsamme affärsman, om han vill slippa skatta för samma inkomst som en biskop eller landshöfding.

Köp aldrig någon ny kostym på vårsidan när komitéherrarna gå och samla material till årets fyrktalslängd, ty de herrarna räkna så här:

»Se der har Andersson en ny rock. Den hade han inte råd att skaffa sig i fjor och då skattade han för 2,000 kronors inkomst, vi måste höja det till 4,000 i år».

Ska' man ha slagattacker i Mars och April månader, så ska' man laga så man får dem inomhus, ty om man får dem ute på gatan, så kan det finnas någon vänlig själ, som för att skryta med sitt goda hjerta eller sina nya hästar, låter forsla hem en i sitt ekipage, och genast heter det dagen efter i bevillningsberedningen:

»Den der Petterqvist måste vi trissa upp ett slag; jag mötte honom i går, då gunstig herrn tog sig en promenad i vagn. Den som har råd att för nöjes skull åka i droska efter två hästar, den måste allt ha inte så lite inkomster.»

»Hur mycket står den gynnaren för i år?»

»Bara 3,000; vi få allt lof att ha upp honom i 5,000?»

»Ja ja, dä' klart.»

Inte för det jag tror det gör något, men du kan ju inte behöfva springa i näsan på komitéherrarna, när du går till badhuset. Ett ångbad är alltid en utgift, som den fattige kan undvika genom att i stället genomläsa sin kommunaldebetsedel, och den som har råd att tvätta sig ren, måste ha inte så litet utöfver de dagliga behofven.

Jag tror det skulle vara en affär att i hvarje stad öppna ett värdshus, dit bevillningsberedningens och taxeringsnämndens herrar ledamöter inte hade tillträde, ty för hvar gång de se en fattig syndig människa våga bita i en smörgås utomhus, höja de hans årsinkomst med 500 kronor.

En person, som utan någon upptänklig, rimlig orsak fann sin bevillningssiffra ansenligt förhöjd, frågade en af komitéherrarna i förtroende efter anledningen, och denne svarade:

»Sa' du inte, när vi möttes nere vid jernvägsstationen i vintras, att du skulle resa och begrafva en ogift moster?»

»Men hvad i Herran Zebaoths namn har detta med bevillningen att skaffa?»

»Å, du kan väl begripa att vi trodde gumman hade lemnat något efter sig till dig.»

»Men äro ni då rosenrasande, menniskan dog ju på fattighuset, vet jag!»

»Ja, derom hade du bort i god tid till bevillningsberedningen ingifva ett af två kände och aktade män under edsförpligtelse afgifvet intyg, så hade du sluppit ökningen i din bevillning.»

En gång stod jag tillsammans med tvenne vänner utanför disken hos en bekant handlande och talade om en sak, som just inte precisrörde hans afär. Plötsligen tittade vår vän köpmannen ut åt gatan, hans hy blef askgrå, hans ögon ängsliga, hans hjerta bultade så att patentglaset på hans klocka knäcktes och han bad oss skyndsamt springa in i bodkammaren.

»Hvad står på, käre vän?» sporde vi deltagande.

»O, du min skapare, sen I intel! Der gå två herrar i bevillningsberedningen, och få de se tre personer i boden på en gång, så skatta de upp mig till 15,000 kronor.»

Dessa äro fullgiltiga och häfdvunna skäl till höjning i en skattdragandes bevillning:

När hans hustru köper en ny hatt.

När han tar hem dyrare konjak än till 5 kronor per kann.

När han låter halfsula två par stöflar på en månad.

När han blir revisor i ett ordenssällskap utan fastighet, fonder och ledamotsafgifter.

När han bjuder sina föräldrar eller syskon på en söndagsmiddag.

När han får en högre grad i frimurareorden.

När han låter försäkra sitt lif.

När han köper sig ett nytt fickur.

När det upptäckes att han har manchettknappar af äkta silfver.

När han snyter sig i hellinne.

När han ger sin pojke en mekanisk snurribus.

Vid mindre väsentliga tecken till ett blygsamt välstånd, såsom smörfläckar på rocken, ny pincenez-snodd och snuskorn å västen, kan deremot en samvetsgrann ledamot af taxeringsnämnden väl fästa behörigt afseende i sammanhang med något af förstnämnde säkra tecken, men grundar ej gerna ensamt derpå någon mera kännbar skattetillökning.

Mera naive verldsmedborgare, som blifvit utsägligt glada öfver att i fyrktalslängden se sig tillagde inkomster, om hvilka de förut icke haft den aflägsnaste aning, ha trott sig åtnjuta särdeles god kredit hos de aktade herrar och män, hvilka så högt skattat deras blygsamma förtjenster.

Och så ha de gått och bedt om komitéherrarnas namn på sina vexlar. De ha dervid varit mycket höfliga och sagt:

»Edert rörande förtroende till min soliditet gör att jag djerfves framkomma med denna anhållan, hvilken jag annars skulle ansett ogrannlaga.»

Komitéherrarna se då ut som den personifierade välviljan och kärleksfullheten, skrika: »Sitt ner!» »Sitt ner!» och beklaga att de råkat förlägga cigarrlådan, samt svara på något af nedanstående sätt:

»Gerna det, men jag beklagar att mitt namn är för egen kredit verkligen så anlitadt, att jag nått den gräns af ansvarighet, som en samvetsgrann man icke gerna öfverskrider, hm ...»

— — — — —

»Låtom oss tala upprigtigt. Nog förstår ni att jag mer än gerna skulle låna *er* mitt namn, men då min svärfar låg på sitt yttersta, kallade han mig till sin säng,

gret och sade: »Ja, min käre Petterqvist, nu får du det lilla jag skrapat ihop, men det löftet vill jag taga med mig i grafven, att du aldrig på några borgensförbindelser, det må nu vara för hvem som helst, äfventyrar de smulor jag lemnar efter mig åt Thilda och dig!»

»En halftimme derefter utandades salig menniskan sin sista suck, och ni finner således . . .»

»Vi ä' tre, som ingått kontrakt att skriva på åt hvarandra, men inte åt någon annan, hvem det vara må. Mycket ledsamt att inte kunna stå till tjänst, men, ser ni, mitt hedersord . . .»

»Det gör mig verkligen ondt att säga nej. Hjelpsamheten är en helig pligt, men en moders minne ännu heligare, och det sista salig mamma sa' var: »Svär mig vid min dödsbädd att du aldrig går i borgen och ruinerar dig som pappa». Således . . .»

»Ack, jag har olyckligtvis lofvat hustru min, att aldrig . . .»

»Rysligt gerna, rysligt gerna, men ni ska' inte ta beloppet på vaxel utan på amortering i sparbanken, det är alltid så oroligt med de der korta papperen . . .»

»Vågar jag då räkna på ert namn i sparbanken?»

»Nej, nej, för all del, par princip inte. Jag har stött mig med direktionen och vill inte ha' några affärer der. — Kan jag på något annat sätt stå till tjänst, så . . .»

Ja, så var det med den saken, och skulle herrskapet nu tycka, att denna lilla skildring blifvit längre och tråkigare än hvad rätt och skäligt är, så får jag upplysa, att det bara är klok hänsyn till taxeringsnämnden, som håller mitt ingenium tillbaka, ty skulle jag i hela den

här boken visa mig i all min inneboende, naturliga och obegripliga qvickhet, så kunde den hjertans hederliga nämnden dra den betydligt förhastade slutsatsen att det rent af vore en »god affär» att ge ut sådana här små böcker.

Giftas.

Här finnas koleriska fruntimmer och flegmatiska fruntimmer, sangviniska och melankoliska fruntimmer, stora och små, unga och gamla, magra och feta, fula och vackra, bättre och sämre, svarta, hvita och kulörta fruntimmer, fruntimmer, som kunna steka biff och som inte kunna steka biff, snälla, arga, pianospelande, beteltungade, dygdiga, lastbara, qvicka, dumma, tråkiga och intressanta fruntimmer, men uti ett stycke komma de öfverens: alla vilja de gifta sig.

De offra pappa, mamma, småsyskon, söndagsskolor, kanariefåglar, lif och helsa för att få sig en man, ja, man har exempel på 15-åringar, som fått friare och för dem uppoffrat sjelfva dockorna.

De se sina gifta flickbekanta blifva magra, sjuka, glåmiga, rufsiga i håret och nedslagna i sinnet, de se deras fine själar snodda om skrikande små människofrön och deras löständer ligga i vattenglasen ännu kl. 11 på f. m., under det de sjelfve i sitt lyckliga, ogifta tillstånd gå der unga ännu vid 35 års ålder, friska, starka, lugna, oskyldiga, väl friserade, smärta om lifvet, pigga och lifvade. Och *ändå* afundas de henne, som fått äktenskaps-

oket om nacken! Jag begriper inte flickorna, nej min sann om jag det gör.

De äro så blyga, att de inte våga ta en liten söt och fin kräfte och kasta henne i kitteln, men en 30 år gammal, skäggig karl, som de dansat 5 valser och 3 polkor med, den flyga de om halsen vid minsta vink och kyssa och klappa så att man kan rent bli förvånad.

Jag vet ett fruntimmer, som sprang för en gammal beskedlig herrgårdsko, hvilken aldrig i hela sitt lif gjort något ondt, men inte var alls rädd för en sjöofficer, som varit i engelsk tjenst och slagit ihjel både hinduer och sudaneser.

De betänka sig tre gånger innan de välja ett snörlif, men inte alls då de ta' sig en man. Nåja, lagret på unga män blir ju också förr upprymdt än på snörlifven.

Ska' de ha sig en ny klädning, så ta' de minsann reda på både fabrikanten och materialet, men ingen har sett dem, när de ska' ha' sig en man, gå till hans mamma och fråga henne hurudan gossen är.

Det värsta med flickorna är att de äro så inkonsequenta. En qväll försökte jag förmå en vacker flicka att gå ut med mig och spatsera i trädgården i 10 minuter, men hon vågade inte, för hon var rädd att förkyla sig. Följande morgon hade hon emellertid rymt till England med en sjökaptén, och vädret hade alls inte blifvit bättre under natten.

Få de bara gifta sig, bry de sig sedan om ingenting. Då tar en djurvänlig flicka gerna en slagtare, en ogudaktig flicka en prest, och en flicka, som är andligt sinnad, en premieraktör, ja, om det är en flicka, som är kassör i en förening för små nakna hednabarns förseende med fickbiblar, så är hon i stånd att plundra hela kassan och ge sig i väg med en luftpappa eller panoramaförevisare, så snart han öfverbevisat henne om: pro primo att han älskar henne och pro secundo att hennes »för-

ening» hvilade på en falsk förutsättning, enär personer klädda enligt mode de Paradis omöjligen ha användning för någon fickbibel.

Waldenströmare och protektionister gjorde klokt i om de försökte sprida sina läror uteslutande genom ungarlar af fördelaktigt utseende, ty en flicka, som känt sin mamma i 25 år och sin älskare i 25 dagar, tror alltid mera på hvad älskaren sakta hviskar än på hvad mamman högt skriker.

Om en »troende» man friar till en troende flicka, så tar hon honom för sympatiens skull, men om en ogudaktig man frirar till en troende flicka, så tar hon honom ändå, för att göra en gudi behaglig gerning genom hans omvändelse.

Om en gammal man friar till en ung flicka, så tar hon honom för det dotterligt ljuftva i att vårda hans ålderdom, och om en ung man friar till en gammal kvinna, så tar hon honom för det moderligt ljuftva i att stödja hans ungdom.

Egentligen finnes det bara två orsaker, som kunna förmå det nittonde århundradets kvinna att utdela en korg, den ena att hon är vansinnig, den andra att hon har något bättre i kikarn. Men i senare fallet går det mycket väl an att förlofva sig på försök medan man väntar på det bättre, ty för en klok man i vår tid betyder en förlofningsring »Vive la concurrence!» och inte »abonneradt».

Svärmeri- och förlofningstiden erbjuder alla företräden åt kvinnan, äktenskapet ger alla fördelar åt mannen. Vore kvinnorna kloka, så skulle de bara svärma och förlofva, men aldrig gifta sig, vore männen förståndiga, så skulle de gifta sig utan föregående svärmeri- och förlofningstid.

En man, som inte är idiot, vetenskapsman, filantrop, handelsresande eller lokomotivförare, måste, för att ut-

fylla luckorna i sitt väsen och de lediga timmarna i sitt dygn, välja mellan krogen, älskarinnan och hustrun. Men krogen och älskarinnan rusa utan att nära, och förslafva utan att skänka de enda känslor, som göra slafflivet dragligt: hoppet och hatet. Hustrun deremot gör mannen i bästa fall till en gud, den hon älskar och vördar, i sämsta fall till en gödkalf, den hon fodrar och sköter.

Någon gång, det är sannt, gör hon honom också till cessionant eller hanrej, men i de fall, der så ledsamt händer, ber jag herrskapet godhetsfullt bara titta på »offret», och — I skolen förlåta henne.

En qvinna, som inte hör till teatern, lasten, federationen eller frälsningsarmén, måste, för att afleda värmen under korsetten, välja mellan mopsen, kanariefågeln och den äkta mannen.

Lycklig hon, om hon väljer mopsen!

Tager hon honom såsom valp, blir hon hans första kärlek, och vårdar hon honom väl och betalar skatten ordentligt, så blir hon äfven hans sista, hvilket hon aldrig kan vara säker på i fråga om mannen. Elaka, illa uppfostrade äkta män bruka ibland skälla på matmor och viifta på svansen åt främlingar. Många gamla, elaka, fula mopsar har jag sett, men aldrig någon, som inte gjort tvärtom.

När mopsen går på fyra fötter, så följer han sin natur, och derom är ingenting att säga, men när äkta mannen kommer uppför trappan på fyra fötter, skall han ha' smärtstillande vatten på tjocka hufvudet, och följande dagen blir stor föreläsning om »inskränkningar i det fördömda hushållet». I bästa fall låter det så här: »Kära barn, vi måste inskränka oss». Svarar då den stackars hustrun i sin vänligaste ton: »Åh hvad dig beträffar, käre gubbe, tycker jag verkligen du är så inskränkt du kan bli», jo, då är det färdigt.

Mopsen ligger stilla och beskedlig under stolen, men en äkta man sticker aldrig under stol'n med någonting.

När mopsen blir gammal, bli hans tänder slöa och han sitter helt beskedligt och äter sig sjelf; när den äkta mannen blir gammal, biter han ifrån sig värre än någonsin och jemt hugger han på stackars gumman.

Visserligen händer det att mopsen tappar en liten loppa på mattan, men så röker han åtminstone inte cigarr och förderfvar gardinerna.

På jorden är ingenting beständigt, alla äro vi underkastade förgängelsens lag, mopsar och äkta män icke ens undantagna. Men när mopsen dör, kan fruntimret lätt få sig en ny, som inte fäster sig vid herrskarinnans böjda rygg eller räknar fårorna i pannan, som slickar den sjuttioåriga handen med samma värma som den sjuttonåriga och bryr sig tusan om vackra kammarsnärtor. Deremot, när den äkta mannen gör sin sortie från lifvets skådebana, har han vanligen genom sitt simpla uppförande skaffat hustrun så många grå hår och andra förvissningens kännemärken, att hon inte längre har någon kurs på äktenskapsmarknaden.

Lycklig äfven den qvinna, som väljer kanariefågeln!

Jag hemställer huruvida det icke är trefligare att vakna upp ur sin rosiga morgonblund vid lille Pippis muntra qvitter än vid en rå, skroflig stämma, som skyllar »fan» för att ha satt undan stöflarna och vänligt frågar om »du då inte kan lära pigorna en smula ordentlighet».

När Pippi får sin fröportion, äter han med förtjusning och tackar dig med en vänlig blick, men när gubben får sin biff, ser han ut som en martyr och frågar »i hvilket guttaperkamagasin du kommit öfver den der?»

Och när Pippi får sin vattenskål, plaskar han så nöjd och tacksam omkring i den och prisar sin skapare och sin matmor i jublande toner, men när gubben fått sitt rakvatten, glor han som en besatt och säger antingen:

»Tror du jag är en gris, som skall skällas?» eller »Hvar har du fått fatt i det här isvattnet?» eller: »Håll ungarna ur vägen, annars skär jag halsen af dem!»

Och när lille Pippi dör, kan du stoppa upp honom och ha honom till en prydnad öfver spegeln, men när gubben dör, ska du ha ett fasligt jobb med att få honom ordentligt i jorden och kosta ut mycket, mycket pengar för ett grafmonument, tungt som hans hvardagslynne, stort som din befrielse . . . . .

Fienderna till kvinnans emancipation.

Jaha, det får nu ta' hur det vill bland det »sandsade» folket i det här konservativa Småland, men jag vill att kvinnan ska' bli fri, riktigt fri. Jag menar inte bara i sina fasoner, som varietéfröknarna, utan ock till hela sin lefnadsställning och sitt »själslif».

Men här i denna ändlighetens verld fins det så mycket som trycker ett rättskaffens fruntimmer till både kropp och själ, så många fiender till hennes emancipation, att det är rent af bedröfligt, och mot dessa fiender förklarar jag härmed krig på lif och död. Jaha!

Vi tänka oss t. ex. kvinnan såsom ordförande i en goodtemplarförening eller en »Förening för fria tankar» eller »Hoppets här» eller »Strid och Seger» eller »Luft i luckan» eller något annat verldsomskakande och epokgörande sällskap, och vi tänka oss vidare denna förening på lusttur i det gröna.

Fanor och standarer placeras på en skön, grönskande

äng, musiken under hufvudbanéret och ordförarinnan vid främsta standaret på den likaledes qvinliga sekreterarens vördnadsfullt utbredda söndagssjal.

Ordförarinnan talar:

»Förtryckta systrar, strumpstickande slafvinnor, karlahädande, skådespelsdiktande medenglar! Än hvilat visserligen männens förhatliga ok på våra skuldror, än fångslas visserligen våra ben af dessa slafmärken, som kallas kjolar och underkjolar, men varen vid godt mod, det ljusnat på alla kanter, och snart skall qvinnan stå så fri, att endast hon sjelf kan uppträda som friare. Mod blott, okufligt mod! Vi få ej vika för hån och smädelser, vi få ej vika för rått hat och simpelt våld! Framåt mot allt vrångt och orätt i denna usla verld! Som lejoninnor skola vi . . . . å herre Gud . . . ih . . . iih . . . iih . . . iih! herre Je . . . . en snigel . . . . en sni . . . i . . . i . . . igel!»

Sådant der stör »stämningen» bland kortsynt folk, som inte beaktar skillnaden emellan »fysiskt» och »moraliskt» mod, hvarföre jag föreslår att alla insekter, hvilka kunna betraktas såsom fiender till qvinnas frigörelse, böra utrotas, utom loppan, hvilken man kanske får lof skona för blodsförvandtskapets skull.

»Föreningen för gift mans beskedliggörande» har ordinarie årssammankomst. Öfver talarinnestolen hänger föreningens vapen: en sängkammardörr med två röda tofflor i blått fält och inskrift: »Pappa spår, men mamma rår». Första hedersledamoten, fru Pepparing, håller föredrag om »Våra tyranners husliga ovanor». Redan har hon behandlat »vanan att snarka», »oskicket att fordra varmt rakvatten» och »lätsinnet att ta vänner med sig hem till middagen», samt är just i färd med att utveckla »barbariet af att röka cigarr i salongen»:

»I, mina yngsta vänner, hvilka blott lefvat i en tid då »Föreningen för gift mans beskedliggörande», »Karlstukningsförbundet» och »Edgréns martyrsystrar» någor-

lunda hållit männen i tygel, kunnen icke tänka er, hvilken råhet, som utmärkte dem i början af 1870-talet. Min egen man tände dock icke sin cigarr i salongen mer än en gång. Jag gick genast fram till honom, lade handen vänligt på hans axel och sade: »Edvard, mina föräldrar hafva uppfostrat mig för salongen och icke för hållstugan!» Han stälde icke till någon rök i huset vidare förrän hela tre år efteråt, då han af hypokondri osade ihjel sig med cokes, men jag hade då åtminstone det nöjet se, att han för dådet valde sitt arbetsrum. Så der måste vi alltid, käre systrar, uppträda mot våra tyranner; nobelt, bestämdt, djerft . . . herre Gud . . . a . . . a . . . a . . . aj . . . fins här rättor på lokalen!»

Råttorna måste också förgöras intill sista svans, innan här kan bli tal om någon *verklig* kvinnoemancipation.

Hvarje något så när erfaren man vet nogsam, hvilken oerhörd ängslan, som bemäktigar sig qvinnan då underkjolen lossnar från sitt fäste och sakta, förrädisk, obevekligt kryper utför . . . alltjemt utför.

Hvilket spektakel skulle det inte bli om qvinnan såsom ledamot af riksdagen hölle på att under brinnande remissdebatt sabla ned en misshaglig regering samt visa huru fåviskt den handlat, och så plötsligt finge höra denna lilla suck af vemod, hvarmed kjolband pläga brista. Eller om L. O. Smiths och landshöfding Bergströms sätt att polemisera inom riksdagen komme att vidare utvecklas till de småtrefliga handgripligheter och revolverskott, hvilka stundom förekomma i t. ex. Bulgariens och Portugals lagstiftande församlingar, skulle det icke då göra ett mot andra statsmagtens värdighet stridande, något egendomligt intryck, att höra talmannens befallning efter »meningsutbytet»: »Vaktmästare, samla hop turnyrerna och telefonera genast efter morfin och Roséns bröstdroppar!»

Qvinnans inträde på alla embetsmannabanor skulle otvifvelaktigt verka förmånligt. En del af våra embets-

verk äro inhysta i trånga lokaler. Blefve hälften af extraordinarierna fröknar, så kunde stolarnas antal minskas, ty erfarenheten visar att en ung herre och en ung dam i en viss kritisk period af sitt lif helst sitta på en och samma stol, hvarjemte golfvens städning inbesparades af klädningssläpen. Men klädningarna böra vara höghalsade och anständiga, på det icke någon som helst ung manlig embetsbroder, förledd af allt för blomstrande behag, må taga fel på diarier.

Till kvinnans frigörelse och fullkomliga »likställighet» med mannen hör också hennes obestridda rätt att *stå* i öfverfyllda spårvagnar, knuffas ned i rännstenen, om hon går på orätt trottoir, betala sina bal- och teaterbiljetter sjelf, klämmas och stötas i öfverfyllda jernvägsrestauranter, bli tagen vid örat då hon tagit heder och ära af sin nästa, och gå i krig för ett älskadt fosterland. Endast vid tullverkets bevakningsafdelning må qvinnan icke vinna anställning, enär hennes obesticklighet är omtvistad.

»Det blir trångt efter brödbitarne för oss karlar, när fruntimren sluppit in öfverallt», heter det. Ja, det är sannt, med hvad vilja vi göra? Rätt ska' vara rätt, och det kan aldrig vara rätt att utesluta den ädlaste och bästa hälften af menskligheten från statens embeten och tjenster.

Med någon kännedom om qvinnonaturen tror jag nog att vi usle karlar skola reda oss ändå. Ha vi en process på halsen och vår motpart begagnar en qvinlig advokat, så placera vi bara en stilig sommarhatt i ett fönster vid fröken advokatskans väg från hemmet till rätten. Underligt vore om hon ej då komme för sent. Vore jag underlöjtnant och hade gjort mig skyldig till afskedande eller arrest, så kunde saken möjligen hjälpas med en påse konfekt eller några hjertslitande ord, om jag hade en qvinlig kompanichef. Vore man biträde hos en qvinlig häradshöfding så kunde man måhända med

ett vackert tapisserimönster köpa sig tillgift för försummadt uppsättande af diverse småprotokoll. Hade åter en qvinlig häradshöfding qvinliga biträden så kunde parter och tingsmenighet emellanåt få uppfriskas af ett melodiskt: »Söta notarien Julia, tag hit kladden; jag för protokollet i tjufbetningsmålet sjelf medan notarien springer upp och rör till plåttsmeten!»

Det vore nära på lika patriarkaliskt, som då en småländsk landtdomare härom året vid en tillfällig bortresa från hemmet beordrade sitt första biträde, som redan var vice häradshöfding, att mata ankorna medan han var borta, och sitt andra biträde att två gånger om dagen taga assurancesprutan och spruta öfver grisen med brunsvatten.

Ja, qvinnans frigörelse har stora utsigter för sig. Nog kunna vi skaffa ur verlden alla sniglar, råttor, flädermöss, kjolar och annat, som är egnadt att låta damerna framstå mindre manhaftiga. Men . . . men . . .

Vi tänka oss att fienden brutit in i landet och att det är på morgonen af en bataljdag. Armén står uppställd i skönaste slagordning, solen smeker bajonettspetsarna, soldaternas — de qvinligas så väl som de manligas — ögon flamma af stridslust. Fanorna svaja stolt öfver blågula leder och major Björllins bröst håller på att sprängas af bara tapperhet.

Framför fronten, på ett ädelt sto (inköpt genom bemedling af skånska hästförsäljningsbyrån i Lund, hvilken jag vill rekommendera för reel behandling och billiga priser) galopperar generalskan en chef, storkommendörskan fru Xantippa von Toffelburg, en stolt, herrlig qvinna, strålande i sin mogna skönhet, röd om kind och fyllig om barm.

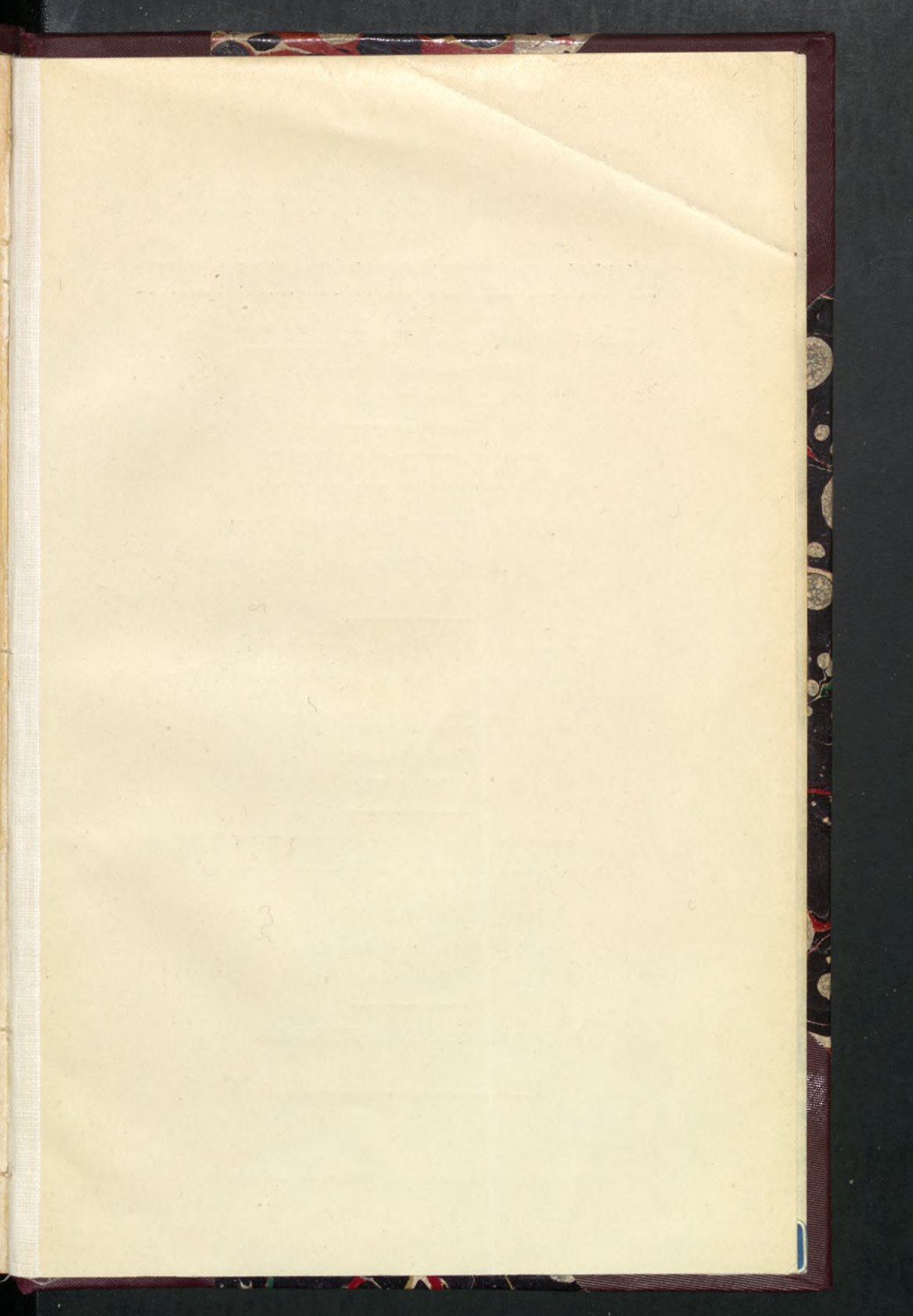
Så håller hon stilla vid sitt främsta standar, låter sin tjusta blick fara öfver leden, skyldrar med sabeln och talar ord af stål med sin klangfulla stämma af malm:

»Soldater! Karlars och Gustafvers hugstora andar sväfvä öfver våra fälttecken i denna högtidliga stund! Karlars och Gustafvers, från och med hjeltekonungen, som förblödde på Lützens slätt, till och med hjelteynglingen prins Karl, som stod med glas i hand i Götiska förbundet och sa' att hans uppgift var krigarens och lofvade att föreläsa oss med försakelse och enkla seder mot ett billigt arvode af 26,000 kronor per år. Soldater! Visen eder värdiga denne konung och denne prins! Sviken icke den svenska arméns glänsande minnen från fordom! Varen beredda, såsom jag er generalska det är, att offra li... li... hif och bl... O min Gud, min Gud! Adjutant! För mig *fort* till högkvarteret och skicka genast bud på fru Svensson....»

Handwritten text in the bottom left corner, including the date "26/9" and the number "94" followed by a flourish.

Arbeten af Sigurd:
SVENSKA BILDER OCH VRÅNGBILDER

Humoresker, Skizzer och Berättelser

(Första — sjunde tusendet)

Pris 3: 25.

KALEIDOSKOP

Qväden och oqväden

Fjerde upplagan (åttonde och nionde tusendet)

Pris 3: 25.

LJUD OCH OLJUD

öfver växlande ämnen

Sjunde tusendet

Pris 3: 25.

I SVENSKA BONDEHEM

Skildringar

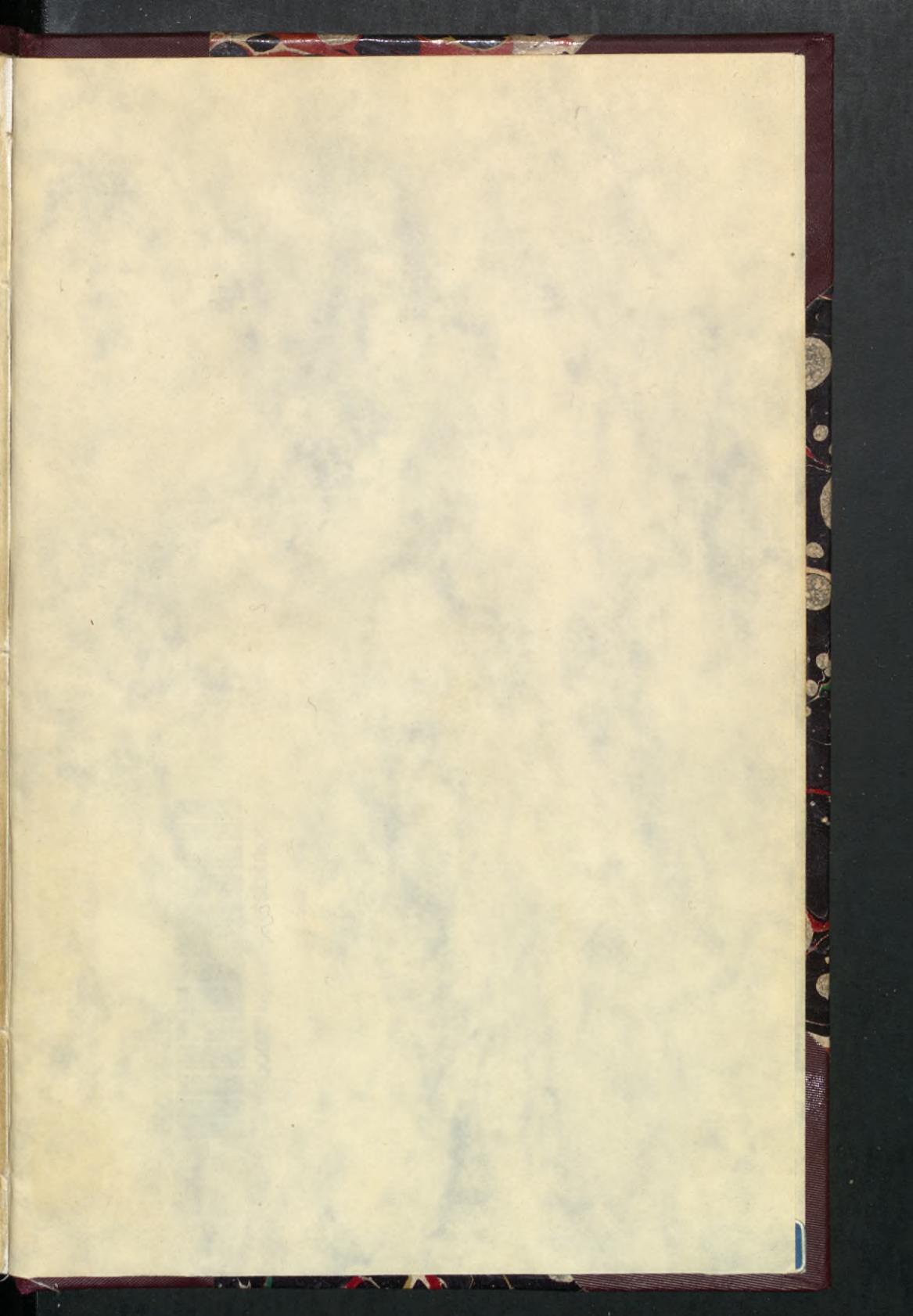
Tredje upplagan

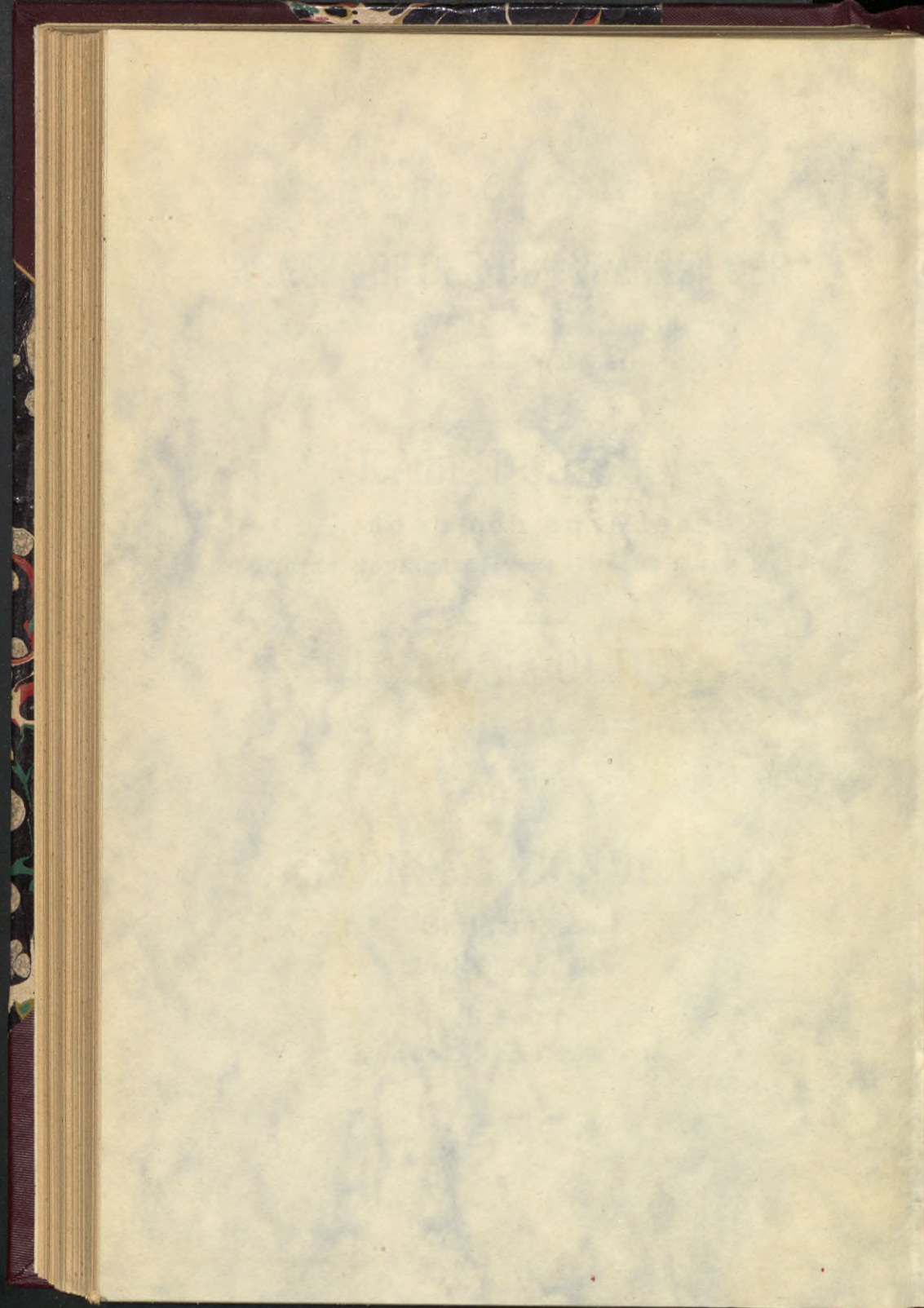
Pris 2: 50.

HUGO GEBERS FÖRLAG

6000209856

Göteborgs universitetsbibliotek

1.02
JOHN JOHNSON
BOKBINDARE
GÖTEBORG

